

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2564

Volume 15 No.3 September – December 2021

สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
Humanities & Social Sciences

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru>

ISSN 1905-6036 (Print)

ISSN 2673-0731 (Online)

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

ปีที่ 15 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2564

Volume 15 No.3 September – December 2021

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ บทความปริทัศน์ บทความทั่วไป บทความหนังสือ ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม เป็นสื่อกลาง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีขอบเขตเนื้อหาในสาขาภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การตลาด นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ส่งเสริมการเกษตร สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม สารสนเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม สหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน
ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ นายแพทย์สมพร โพธิ์นาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลย ภูมิพันธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนาภรณ์ พันทวี

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีสุนันท์ ประเสริฐสังข์

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปาริชา มารีเคน
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร
รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย ศรีอำไพ
รองศาสตราจารย์ ดร.สืบชาติ อันทะไชย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พันธ์ศักดิ์ พลสารมัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา กาวีระ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล สุวรรณน้อย
Professor Dr. William R. Barratt
Professor Dr. Leslie B. Barratt

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยพะเยา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Indiana State University
Indiana State University

สถานที่จัดพิมพ์

โรงพิมพ์ดกสิลาการพิมพ์ โทรศัพท์ 088 560 8139

กองบรรณาธิการผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมใจ ภูมิพันธุ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวธิดา ขาปัญญา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีเพ็ญ พลเยี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรฉัตร วรวิธรรม	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มงคล เอกพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.นิราศ จันทระจิตร	มหาวิทยาลัยนครพนม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ศรีปัดดา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยะระรัช	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.กตัญญู แก้วหานาม	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ณภัคศรี ศรีตระการ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จีวัฒนา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รพีพรรณ พงษ์อินทร์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนรรฆ จรรย์ยานนท์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีพุทธรินทร์	มหาวิทยาลัยนครพนม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิกร ยาสมร	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีรัตน์ ปานศุภวัชร	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ ภูโสภ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำภาศรี พอค้า	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศานาจ โสภภาพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญชู ภูศรี	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ ธนะสีลังกูร	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริรัตน์ นาคิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุขุม วสุนทรโสภิต	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดาววรรณ ถวิลการ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อาจารย์ ดร.ธนพล ศิริชาติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อาจารย์ ดร.ไพศาล แนนอุดร	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
อาจารย์ ดร.ประยงค์ หัตถพรหม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อาจารย์ ดร.มาริยา เถาอินปาก	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
อาจารย์ ดร.ปริญญ์ ปรีพทุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
อาจารย์ ดร.ชีวัน ทองสองแสง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น

หมายเหตุ บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารเป็นทัศนะ ลิขสิทธิ์ และความรับผิดชอบของผู้เขียนเจ้าของผลงาน
หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 (ชั้น 7)
<https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru> Email: reru.journal101@gmail.com

บทบรรณาธิการ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ฉบับปีที่ 15 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนกันยายน – ธันวาคม 2564 จัดทำขึ้นโดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อเผยแพร่บทความจากวิทยานิพนธ์ บทความวิจัย บทความวิชาการ ของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ซึ่งถือเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด ประสบการณ์และสร้างเครือข่ายเชิงวิชาการ และงานวิจัยสาขาต่าง ๆ

วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดฉบับนี้ ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนสามารถผ่านการประเมินเป็นวารสารที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติ ตามเกณฑ์คุณภาพของ TCI กลุ่ม 2 สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีความยินดีรับบทความวิจัย (Research article) บทความทางวิชาการ (Academic article) บทความปริทัศน์ (Review article) และบทวิจารณ์หนังสือ (Book review) ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในวารสารฉบับอื่นมาก่อน ผู้สนใจสามารถดูรายละเอียดได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru>

กองบรรณาธิการขอขอบพระคุณ คณะผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความทุกท่านที่ช่วยเสนอแนะแนวคิดให้กับผู้เขียนและกองบรรณาธิการอย่างดียิ่ง ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัย และงานวิชาการทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติต่อไป

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

บทความ	หน้า
บทความวิจัย.....	1
Vocabulary Learning Performance of Students in Online Classes <i>Nathida Polsue</i>	3
The Effects of a Collaborative Learning Model using Storyline through LINE Application on Promoting Self-Care Behaviors in Patients with Coronary Heart Disease <i>Sasithorn Krajaiklang</i>	16
การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับ การจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ <i>วลัยลักษณ์ คำประสาร และ จิระพร ชะโน</i>	28
การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) <i>ปาหนัน วรรณสุข และ จิระพร ชะโน</i>	37
ผลของการฝึกที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย <i>ราชันย์ เฉลียวศิลป์</i>	46
ผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด <i>ประสาร ศรีพงษ์เพ็ล็ด</i>	56
วิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว <i>วิมาลา พุทธวัน, ทองอินทร์ ไหวดี, สิงหา จันทริย์วงศ์ และ อุษา กลมพันธ์</i>	64
แนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ <i>ศิริพรรณ เพชรพิเศษศักดิ์ และ ลินจง โพธารี</i>	72
การพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 <i>จิรภัทร์ โฉมวิไล และ สิวะกรณ์ กฤษณสุวรรณ</i>	85
การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเซียทีค เดอะ ริเวอร์พาร์ค <i>วนรัตน์ บุญธรรม และ นันทิน อินทพัฒน์</i>	96

สารบัญ (ต่อ)

บทความ	หน้า
บทความวิจัย.....	
ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน ธานี ดุจดา, สยาม จวงประโคน และ อวิรุทธิ์ โททำ.....	106
สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 นฤมล โพธิยะ, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์ และ ทศนา ประสานศรี.....	114
การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับ โปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สุกฤษฎี ชุมภูจันทร์ และ มนต์รี ทองมูล.....	125
เพลงแปล : ภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำภี อำเภอยายเมือง จังหวัดพังงา รุ่งรัตน์ ทองสกุล.....	134
การศึกษาผลการเรียนรู้วัดกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการ Active Learning ปณพร ศรีปลั่ง และ เพ็ญผกา ปัญชนะ.....	144
การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ธัญญารัตน์ ทับทัน, พิชัยวัฒน์ พันธะศรี และ สุรกานต์ จังหาร.....	153
ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กรวรรณ เจริญเขตต์ และ ธันยาภรณ์ นวลสิงห์.....	163
นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย อรดี บุญบุตร และ อำภาศรี พอค้า.....	173
การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เขาวลีต เวียงลิมา และ ลัทธิธรรม พรทวีกุล.....	186
การวิเคราะห์ภูมิงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ พิสิฐ พินิจสกุล, รุจิเรข บุญกาพิมพ์, นฤมล แสงพรหม, คันธวัชพ์ ชมพูพาทย์ และอัจฉนา น้อยบุตดี.....	197
การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพดชา อุไรวรรณ สิงห์ทอง, ธฤชวรรณ แสนคำ และ ศิริลักษณ์ เคนมี.....	208

สารบัญ (ต่อ)

บทความ	หน้า
บทความวิชาการ.....	219
การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ นงศราญ ไชยเมือง, สุตาภัทร คงเกิด และ จงรักษ์ ศรีคำน้อย.....	221
ภาคผนวก.....	231
หลักเกณฑ์การเสนอบทความเพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.....	233

บทความวิจัย

การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนแบบออนไลน์

Vocabulary Learning Performance of Students in Online Classes

ณัฐธิดา พลเชื้อ¹

Nathida Polsue¹

Received : 16 มี.ค. 2564

Revised : 6 ต.ค. 2564

Accepted : 12 ต.ค. 2564

บทคัดย่อ

การเรียนแบบออนไลน์มีความจำเป็นอย่างยิ่งในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพของการเรียนออนไลน์ในการเป็นเครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ยังถูกตั้งคำถาม สาเหตุส่วนหนึ่งเป็นเพราะการขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และความกังวลเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ งานวิจัยชิ้นนี้ได้นำวิธีการวิจัยแบบผสมผสานมาใช้เพื่อ 1) ศึกษาความแตกต่างของผลการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระหว่างการเรียนในชั้นเรียนปกติ และการเรียนแบบออนไลน์ และ 2) ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักศึกษาระหว่างการเรียนแบบออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในประเทศไทยจำนวน 66 คน ผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษในชั้นเรียนแบบออนไลน์สูงกว่าในชั้นเรียนปกติ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของคะแนนเฉลี่ยอาจเกิดจากการใช้กลยุทธ์ที่ใช้การเสริมและการทดแทน (Compensation Strategies) และกลวิธีด้านความรู้ความคิด (Cognitive Strategies) ที่มีความถี่สูง เพื่อใช้ประโยชน์จากความสามารถในการค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมทางช่องทางออนไลน์ และความสามารถในการหยุดบทเรียนวิดีโอชั่วคราวเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน ทั้งนี้กระบวนการวัดผลที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนแบบออนไลน์ยังคงมีความจำเป็นในการศึกษาเพิ่มเติม เนื่องจากผู้เรียนมีแนวโน้มที่จะทุจริตในการสอบ

Keywords : การเรียนรู้คำศัพท์, ชั้นเรียนแบบออนไลน์, การเรียนในชั้นเรียนปกติ

Abstract

Online classes have been necessary during the COVID-19 outbreak. However, their effectiveness as a tool to promote vocabulary acquisition is still being questioned. This is partly because of the lack of teacher-student interaction and concerns about integrity. This research adopted a mixed methodology approach to 1) find out any differences in students' vocabulary performance between being taught in a traditional classroom setting and a wholly online classroom setting, and to 2) study vocabulary learning strategies used by students during online classes. The participants were 66 freshmen who enrolled in a Business English course at a public university in Thailand. The final findings showed higher mean score in the delayed post-test (online classes) than in the midterm examination (traditional classes). This improvement can possibly be attributed to reported use compensation strategies and cognitive strategies with high frequency to take advantage of ability to find additional information online and to pause the video lessons as much as they needed to. Practical online assessments are still needed to further investigate as learners are prone to cheating which rendered the original post-test invalid to assess learning and required the administration of a proctored delayed post-test.

Keywords : Vocabulary Learning, Online Classes, Traditional Classes

¹ อาจารย์ วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ อีเมล: nathida.p@ic.kmutnb.ac.th

¹ Lecturer in English for Business, International College, King Mongkut's University of Technology North Bangkok, Email: nathida.p@ic.kmutnb.ac.th

Introduction

The widespread outbreak of COVID-19 demanded that educational institutions abruptly switch to wholly online classes. Although online classes have gained popularity around the world for their flexibility and cost effectiveness, when they were implemented during COVID, they were new to many lecturers and students, and its effectiveness was still doubtful when compared with traditional classes.

Despite the concerns, many language educators have been studying ways to incorporate online features into their classes e.g. online discussion (Zhang et al., 2007), electronic books (Shamir & Korat, 2015), and electronic flashcards (Dreyer, 2014; Al-Malki, 2020; Platzer, 2020; Dizon, 2016). Much of these studies focused on using online tools as a supplementary to traditional classes. Limited studies compared students' performance on vocabulary acquisition when being taught in traditional classes and online classes. The present study was controlled by having the same student group participating in both classroom settings.

The overarching goal of this research is to identify potential teaching practices to enhance learners' vocabulary acquisition for online classroom setting based on experiences and data collected during the initial wave of the COVID-19 crisis. The purpose is not to discredit one but to discover possible differences as well as the benefits and drawbacks of each mode of delivery.

Objectives

1. To determine to which the extent the students' performance differ when learning vocabulary through a traditional classroom setting and a wholly online classroom setting.
2. To identify vocabulary learning strategies students utilized when taking online classes.

Literature Review

This section reviews previous literature related to this research.

1. Online Classes

Although various benefits of online classes are widely praised, the implementation of wholly online classes is still questioned by many people. One of the main concerns over online classes is about its effectiveness. Much research has been conducted to compare academic performance of students in online and traditional classes. The results have been mixed. Some suggested that students in traditional classes, despite their large class size, outperformed students in online classes (Debashis Bir, 2019). However, high-performing students were an exception to this situation. The explanation to this exception could be that they were able to grasp key concepts easily or they possessed higher self-discipline for learning. In contrast, some suggested that both online and traditional classes could be equally effective if the lessons were well-planned and able to engage students (Baker & Unni, 2018; Stack, 2015; Hoch & Doughe, 2011). Also, students were likely to perform better if they chose to enroll in online classes themselves rather than being left with one option (Racca & Robinson, 2016).

Another concern regarding online classes is about academic integrity. Much research has been conducted regarding this issue e.g. on perceptions (Harton, Aladia and Gordon, 2019; Watson and Scottile, 2010), on cheating frequency (Miller & Young-Jones, 2012; Grijalva, Nowell and Kerkvliet, 2006; Ladyshevsky, 2015), and on cheating prevention (Senkova, Otani, Skeel and Babcock, 2018). Many methods were explored to maintain high academic integrity of online classes. Online tests could be proctored with video monitoring. Another alternative was to use open-book tests rather than closed-book tests. It was argued that if the purpose of education is to retain knowledge for later usage, not a mere numeric score result, both open-book and closed-book could promote long-term retention. In one study, a one-week delayed

post-test was conducted after half of the participants took an open-book examination and another half took a closed-book examination (Senkova, Otani, Skeel and Babcock, 2018). The results show no significant difference in their performance, regardless of which test formats they took initially. In addition to allowing students to use all available resources, faculty may design tests that are more challenging and time intensive (Grijalva, Nowell and Kerkvliet, 2006).

2. Vocabulary Teaching Techniques

Many techniques were proposed to assist vocabulary learning. Much research demonstrated an effectiveness of using multimedia annotations to increase vocabulary acquisition. Çetinkaya and Sutcu (2019), for example, found that the combinations of “Text+Picture+Audio” and “Text+Picture” could contribute learner’s success in acquiring new vocabulary. Han and Niu (2019), however, argued that the “Text+Picture+Audio” annotation worked better than the “Text+Picture” annotation when it came down to incidental vocabulary learning among high-level learners, but not among low-level learners as low-level learners might have difficulties grasping key words and concepts when listening to fast paced audio.

Wang (2019) implemented a similar concept that provided the combination of Text+Picture+Audio” annotation was to display captions during TV programs, regardless of whether the captions were in learners’ native language (L1), target language (L2), or both. The study found that learners who watched the video with the captions were outperformed those without the captions in their vocabulary comprehension.

To promote vocabulary acquisition, Tahir, Albakri, Adnan, Shaq and Shah (2020) suggested that the pictures must have strong relation to target words. Instead of teacher-provided pictures, learners may draw picture and explanations of target words themselves (Tahir, Albakri, Adnan, Shaq and Shah, 2020). This drawing activity also encourages active learning.

Educators also tried to incorporate the online aspects of learning to language classes. For example, the study by Zhang, Gao, Gail and Zhang (2007) employed an online discussion forum to promote vocabulary learning of traditional classrooms. However, the result suggested that the forum could promote critical thinking during in-class discussions-- but not vocabulary learning.

Dreyer (2014) introduced a Quizlet website to high school students as a tool to study vocabulary. In the website, students can create flashcards online and study the flashcards as often as they would like to. The study showed that the more frequently students review their flashcards, the better their vocabulary performance would be. Students review their Quizlet cards at least 40 times per week (Dreyer, 2014). In addition, students who regularly studied throughout the semester outperformed those who studied overnight.

3. Vocabulary Learning Strategies

Vocabulary is essential for language learners to communicate effectively. In other words, a large vocabulary enhances learners’ ways to express their feelings through words and convey their messages. Learners may utilize different vocabulary learning strategies when learning new words.

Several attempts have been made to classify language learning strategies and vocabulary learning strategies. Oxford (1990) classified language learning strategies into six categories: memory strategies, cognitive strategies, compensation strategies, metacognitive strategies, affective strategies, and social strategies. Schmitt (2000) classified vocabulary learning strategies into two categories: ones for meaning discovery when learners encounter the words for the first time and ones for consolidating the meaning when learners encounter the words again. Discovery strategies are divided into two subcategories: determination strategies and social strategies. Consolidation strategies are divided into four subcategories: meta-cognitive strategies, cognitive strategies, social strategies, and memories strategies.

It is suggested that learners often use varieties of strategies to learn new words rather than a few core strategies (Laffey, 2020; Yang, 2014). They may also prefer to use certain sequential strategies to learn the meaning of new words. Korean English learners use technological assisted strategies (e.g. online dictionary, mobile dictionary application) for meaning discovery more often than for meaning consolidation (Laffey, 2020).

The study by Al-Khresheh and Al-Ruwaili (2020) and Göçen (2020) found that the two popular strategies among language learners were memory strategies and affective/social strategies. Memory strategies refer to the situation when learners use a new word in a sentence, say a new word aloud, or study the spelling of a new word. Affective strategies refer to the stage in learning when learners develop positive emotion and attitude towards learning. Another two frequently used strategies after memory strategies are cognitive (when learners use repetition to enhance their vocabulary acquisition e.g. taking notes and highlighting) and compensation (e.g. using other clues and getting help) strategies (Marefat & Shirazi, 2003).

Learners may exercise different learning strategies to understand a meaning of new and learned words when they are in different context. During online learning, learners reported to use more of self-learning strategies than asking teachers, classmates, or friends strategies (Ahmad Shamsan, Mohammed Ali and Hezam, 2021). When learners complete a reading task, they often use look-up strategies and cognitive-mediated strategies (Yang, 2014). When learners complete a writing task, on the other hand, they often use interpretive resource-driven strategies.

In summary, vocabulary learning is an important element of language learning. With limited vocabulary knowledge, ability to convey messages in target language is also limited. Much research has been conducted on strategies to acquire new words and compared an effectiveness of online and traditional classes using controlled and experimental groups. With a sudden switch from traditional to online classes due to the Covid-19 outbreak, this research compared students' performance on vocabulary learning where all students participated in both traditional and online classes during one semester.

Methodology

This section outlines the research methodology adopted in this study.

1. Participants

The participants of this research were entire population of 66 freshmen who are majoring in business logistics and registered in a business English course in an international college at a public university in Thailand. The participants were all Thai nationals. Their English level is approximately equivalent to B1 – B2 level in CEFR. Of these, thirty-nine were female (59%) and twenty-seven were male (41%). The majority of the participants had not had any previous experiences in online classes (62%). The rest had had minimal experiences in online classes (38%).

2. Research Tool

The researcher created three fill-in-the-blank tests to evaluate students' performance in learning vocabulary when studying in different platforms. The three tests were midterm examination, final examination, and delayed post-test examination. The questions were all adapted from Market Leader: Business English course book, which is the book used in this course. This was done to ensure that the test questions were of the same type and the same level of difficulties. All three tests were designed using the same method of assessment and following the same teaching steps. The goal was to ensure that the only difference between the first test and the second test was the online or offline channel. This is explained in the procedure

in more detail. The only other difference between questions in midterm exam and final exam was the words tested. In the delayed post-test, the words tested were the same as those in the final examination, with two additional questions to find out (1) whether students had committed any forms of cheating during the final examination, and if so, how they cheated, and (2) which vocabulary learning strategies they had used during online classes. The words tested in final examination and delayed post-test examination were the same, but different questions of the identical type.

3. Procedure

The study was carried out during the spring semester of the 2019 academic year. The classes were conducted in a traditional classroom setting prior to the midterm examination. Then, they were abruptly switched to a wholly online classroom setting after the midterm examination due to the Covid-19 outbreak.

Regardless of teaching platforms, the researcher implemented the combinations of “Text+Picture+Audio” teaching techniques when teaching both traditional and online classes since the participants were B1 - B2 level students and the research suggested that these combinations would work well with high English level learners. The researcher had followed the three teaching steps: introduce students to new words, textbook exercise, and explore context and usage of the words. However, the tasks students required to perform in each step were slightly different depending on teaching platforms as shown in the table below.

Table 1 Comparison of Teaching Steps when Teaching in a Traditional Classroom and an Online Classroom

Teaching Steps	Traditional Classroom	Online Classroom
Introduce students to new words	In class discussion (verbal)	Class discussion forum (written)
Textbook exercise	Textbook	Google Forms
Explore context and usage of the words	Class lecture using slides	Supplementary video using slides (prepared by the researcher)

After being taught in each classroom setting for seven weeks, the student’s performance was evaluated through a fill-in-the-blank examinations. The exercises and evaluation were designed in the same way during the traditional in-person section and the online section, with the only significant differences being the words tested.

To reduce the chance for cheating during the unproctored online final examination and to encourage students to study for the online examination, the researcher (1) reduced the percentage that the final examination was counted towards the students’ final grades, (2) required students to turn on their camera during the examination, and (3) added exam questions that were challenging and time intensive. These practices were in line with suggestions of Alessio et al. (2017) and Grijalva, Nowell and Kerkvliet (2006).

However, the video monitoring was not practical during the actual examination as many students experienced Internet connection issues. Also, the online proctors could not see the screens of the students, nor other devices outside the range of the webcam video. This raises a real possibility

of cheating despite the measures that had been taken to prevent it. To investigate this possibility, a delayed post- test was conducted to retest the same vocabulary learned during the online section of the course. If there was cheating during the final online test, it would be expected that the students did not actually learn the vocabulary and would have much lower retention, and as a results would not be able to answer as many questions correctly. This test used the same methods as the final examination above but was conducted in a computer lab with in-person proctoring to prevent any possibility of cheating. This test also included the two extra questions about if the student had cheated on the previous test and how, and which learning strategies the students used when learning online.

4. Data Collection

Originally, the researcher planned to collect the data twice: during the midterm examination (which was conducted in person), and during the final examination (which was conducted online via Google Forms without proctoring). However, the results from the final examination showed a significant improvement in participants' scores, which suggested a high possibility of cheating during the online final examination due to the lack of proctoring. To ameliorate the potential effects of this possibility on this study, the researcher decided to organize another test in a proctored setting when the participants returned from the semester break (eight weeks after the online final examination). This third data collection was also conducted using Google Form but was proctored in the classroom. The results of this delayed post-test confirmed that cheating had occurred during the online final, both through examination of the data compared to the original online final exam, and by admission of the students, who were responding anonymously. The online final is therefore ignored in the subsequent analysis and the delayed post-test is substituted for comparison with the in-class midterm.

5. Data Analysis

This research used a mixed-method research design. For the quantitative data, descriptive statistics were calculated and used to compare the average scores of participants taught in a traditional classroom setting (midterm) compared to a wholly online classroom setting (delayed post-test).

For the qualitative data, the answers were collected with open-ended questions to avoid limiting the answers through researcher bias. The results were then coded thematically. Emergent themes within the dataset were identified, and individual responses were grouped into those themes. This allowed for a classification of the open-end results into categories useful for analysis.

Results

The students' performance on vocabulary learning taught by traditional classroom setting and online classroom setting was analyzed through two research questions as follows:

1. To what extent does the student's performance differ when learning vocabulary in a traditional classroom setting and in a wholly online classroom setting?

To establish a baseline for evaluation, students were asked to complete a fill-in-the-blank vocabulary examination (midterm) after their seven weeks of studying in traditional classes. The exams were marked and the results were calculated into percentage and plotted into a bar graph.

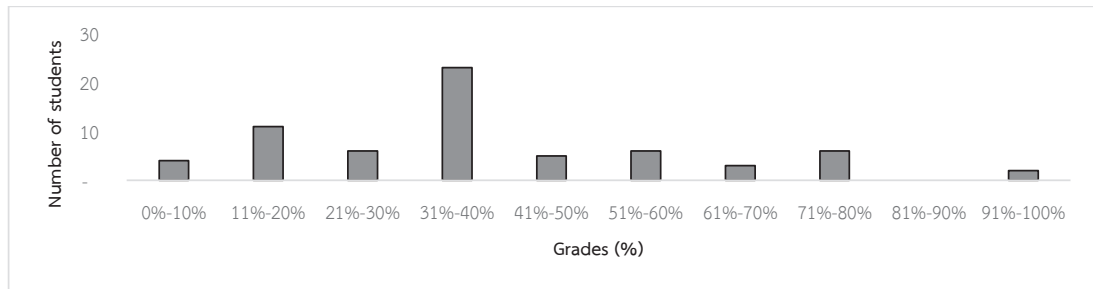

Figure 1 Frequency Distribution of Vocabulary Scores of Participants from Traditional Classes and in-person proctored testing

Figure 1 shows that the majority of students received scores between 31% to 40% (23 students), 11 students received scores between 11% to 20% and very few students received scores above 80% (2 students) on the Midterm (traditional classes).

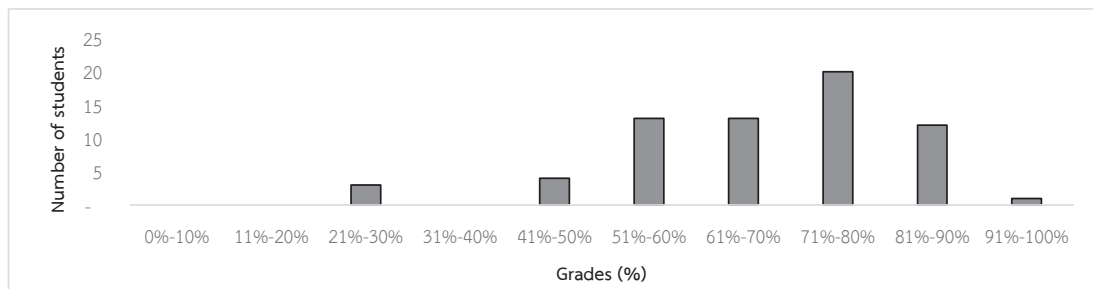

Figure 2 Frequency Distribution of Vocabulary Scores of Participants from Online Classes evaluated through the online final examination

Figure 2 shows the unproctored final scores. The majority of students received scores between 51% and 90% (58 students). None of the students received a score below 20%.

The frequency distribution as shown in Figure 2 is much higher than expected. The distribution also shows a single peak instead of multiple peaks as seen in Figure 2. The single peak is not characteristic of the performance of this group of students. Hence, this result suggests that cheating has occurred.

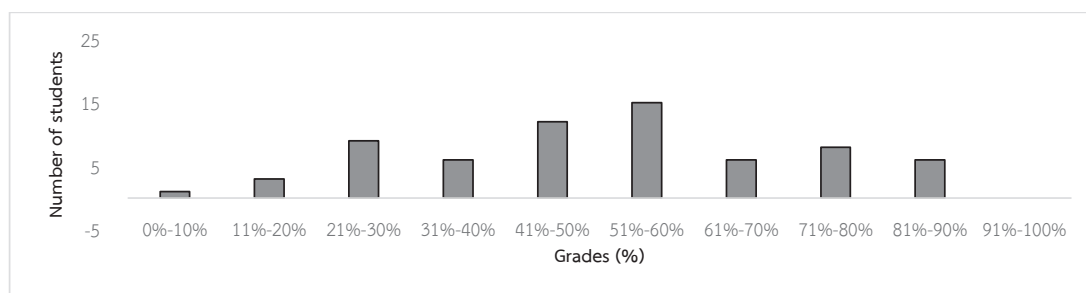

Figure 3 Frequency Distribution of Vocabulary Scores of Participants from online classes with Delayed in-person proctored Post-Test

Figure 3 shows the delayed post-test scores. The majority of students received scores between 41% and 60% (27 students). Only one student received a score below 10% and none had above 90%. This distribution is much different than the one shown in Figure 2, confirming that cheating did in fact happen during the online final examination. This frequency distribution also shows three peaks instead of a single peak, which is characteristic of the performance of this group of students. The original online test (the final examination) is therefore excluded from the rest of the analysis.

The use of a delayed post-test introduces the possibility of loss of retention of vocabulary since there was a delay of eight weeks between the online test and the delayed test. Nevertheless, the results in Figure 3 clearly show that there was improvement between the two modalities of teaching, and it can be argued that compensating for loss of retention would only increase the improvement seen. It can therefore be assumed that this test shows the improvement of the students from the traditional classes to the online classes for the purposes of this research.

Table 2 Comparison of Vocabulary Scores of Participants taught using traditional methods and taught using online classes with supplementary videos

	Mean	S.D.
Traditional Classes (Midterm)	39.29	22.13
Online Classes (Delayed)	50.45	19.77

Table 2 shows a significant increase in the average performance from the midterm examination (39.29%) to the delayed post-test (50.45%). The higher mean score in the delayed post-test suggests the possibility that online classes could be more effectiveness but needs more rooms for further study.

While the online learning strategies were more effective, it is not possible to identify from the quantitative data which of those strategies contributed most to the effectiveness. However, some of the answers might be obtained from the qualitative data. This leads to the second research question and the analysis of the students' responses.

2. Which vocabulary learning strategies do students utilize when taking online classes?

Students were asked to describe how they study new vocabulary when taking online classes. Their answers were decoded using emergent themes and were grouped as follows:

Table 3 Vocabulary Learning Strategies Utilized by Participants during Online Classes

Strategies	Number of Students	Percentage
Watch supplementary video- compensation	62	94%
Write notes- cognition	41	62%
Search for definitions- determination	27	41%
Memorize words- memory	18	29%
Use textbook- cognition	14	21%
Watch movies- meta-cognition	2	3%
Ask friends- social/affective	2	3%

Table 3 shows that the majority of students watched the supplementary video lessons during online classes (62 students, 94%) and many students took notes from the video lessons (41 students, 62%). 18 students tried to memorize words and definitions after watching the video (29%). 14 students (21%) used the textbook to study with 10 of them (15%) using it along with watching the video and four students (6%) who did not watch the video using it exclusively. The least popular strategies were watching movies and asking friends for help (2 students, 3% each). In the comment section, many students reported that they wished they had more interactions with the teacher and their classmates during online classes. Almost all students reported using more than two strategies in vocabulary learning with one being watching the supplementary video lessons.

Discussion

This section interprets the results in relation to learning vocabulary online.

1. Online classes can be effective as long as the lessons are well-planned and able to engage students.

The results of this research are consistent with many previous studies which suggested that the effectiveness of online classes could be achieved under the condition that the lesson plans are adapted to increase engagement (Baker & Unni, 2018; Stack, 2015; Hoch & Doughe, 2011). In this study, students were required to participate in a written discussion forum prior to watching a video lesson. Also, in a video lesson, each word was explained in context and accompanied by photos. This combination of “Text+Picture+Audio” annotations might also contribute to the 28% improvement in students’ scores as the technique was also found to be effective in promoting learner’s vocabulary acquisition in the study of Çetinkaya and Sutcu (2019).

In addition, with the video lesson being uploaded online, students could access the lesson and review it as many times as needed. This feature is similar to what Deyer’s Quizlet offers to students. The more students review the materials, the better their performance is likely to be.

2. Vocabulary learning strategies utilized by students during online classes could be different depending on study context and teaching methods.

The findings regarding highly-used strategies were not consistent with that of Al-Khresheh and Al-Ruwaili (2020) and Göçen (2020). While their studies suggested learners utilized memory strategies and affective strategies with high frequency, this study found that learners often watched video and wrote notes, which are compensation strategies and cognitive strategies. The inconsistent findings could be explained in terms of the participant background context. In Göçen's (2020) study, the participants were those who study Turkish as a second language in Turkey. Hence, the rewards the participants received for knowing definitions of their target language were higher than those of the participants in this research, as it would allow them to participate in daily transactions with the locals in Turkey. In contrast, students in this research were studying English in Thailand where English is not required to complete daily transactions.

Differences across studies may also occur because of the teaching methods. In this study, students reported their strategies employed during online classes. The compensation strategies include the use of technology or additional resources available to compensate for their limitations. As they were already online during the class hours to complete their study, it became easier for them to quickly search definitions of unknown words online and look for short video lessons on YouTube. When these techniques are applied during a closed-book examination however, they violate academic integrity and become cheating.

Another strategy type that students in the current study reported utilizing with high frequency was cognitive strategies. Such strategies were reported to be the least preferable strategies by Saudi EFL learners (Al-Khresheh & Al-Ruwaili, 2020). Learners may write down words and definitions on paper for constant reminders of new words.

Also, based on the researcher's observations during the traditional classes, students usually did not take notes in classes as the contents were already printed in the textbook. However, when they watched the video lessons, students actively listened to the video and took notes during the lessons. In fact, 62% of participants reported to write notes during their online lesson. This practice could be an explanation for a higher score from vocabulary learning during online classes than during traditional classes.

3. Students have limited interactions with their classmates and teachers during online classes.

Although students can interact with their teachers and fellow classmates online, students do not ask as many questions during online class as during traditional class period. Students rely heavily on their critical think skills and independence. They would replay the videos many times and search for answers from the Internet rather than posting questions on the discussion forum (as shown in results of vocabulary learning strategies). This repetition requires more study time than normal class hours. Hence, students experience online learning fatigue and time management issues.

It is important to note that my Thai students do not normally ask questions in classes. They tend to wait until the classes are over and meet with the teacher in person to clarify what they do not understand. An online discussion forum does not offer opportunity for such interactions.

In addition, the lack of peer help may stem from that online classes allowed students to study and do the assignments at their convenient times and pace. In this learning mode, students may not have completed the assignments at the same time, so they discussed the activities/assignments less often than when they studied in traditional classes

Student evaluations of teaching suggest that, despite the effectiveness of online vocabulary learning, students prefer traditional classes to online classes. They report that they are not familiar with

asking questions through an online platform and that online classes are more draining than the traditional classes. This is perhaps because they are doing more of the work themselves or working harder and/or longer.

4. Effective online assessments are needed to minimize cheating.

Students are more inclined to cheat on online examinations. Not all online assessments are equal. This finding suggests that an open-book examination might be a better alternative to a closed-book examination during unproctored online examinations as students already are tempted to use their textbook and notes during the examination. A previous study that compared the performance of students who had tested during open or closed book examinations showed no significant difference in performance during a delayed post-test regardless of the format of the examinations (Senkova, Otani, Skeel & Babcock, 2018). This suggests that closed-book examinations do not increase vocabulary retention.

Online assessments still need additional support. Specifically, educators should design the assessments in a way that discourages academic dishonesty. Current monitoring techniques are insufficient, and the effectiveness of each monitoring technique may be specific to the context. Rethinking assessment methods is essential. Further research on the validity of assessments is needed. In regard to strategies used during online learning, learners reported to

Conclusion

Education has changed dramatically due to COVID-19 outbreak. Classes can no longer be conducted in a traditional classroom setting. To ensure learning continuity, teaching is done remotely on online platforms. With the limitation of interactions between teacher and students and interactions among students themselves, there is a concern regarding the effectiveness of online classes, particularly to promote learners' vocabulary learning. The results of this research indicated that it is possible for online classes to be as effective as traditional classes, if not more so, to increase language learners' vocabulary acquisition. However, students often experience learning fatigue and online assessments still need additional support. Proctoring methods that are effective online need to be developed since most students tend to cheat to varying degrees since it is so easy to cheat when online and extremely easy to evade remote proctoring. In conclusion, online channels seem to show promise but the potential issues need to be overcome before it can begin to compete with traditional teaching methods.

Suggestions

1. Suggestions for Application

1.1 Educators should create opportunities for students to engage with the materials and interact with the teachers and students, and at the same time promote self-studying. For example, a short video with a discussion forum would allow students to learn at their own pace and interact with the class when they are available.

1.2 Educator should employ various tools to teach vocabulary to increase the students' exposure to the words. For example, they may use a combination of text, picture, and audio.

2. Suggestions for Future Research

The use of learning strategies to promote vocabulary learning. The participants reported using various strategies during online learning. The most frequently used strategy was watching supplementary videos. Learners may use different learning strategies when they are learning online compared to when learning in a traditional classroom setting. To be able to identify effective learning strategies that are appropriate for different settings would assist educators in planning their lessons.

References

- Ahmad Shamsan, M.A., Mohammed Ali, J.K. and Hezam, T. A. (2021). Online Learning amid COVID-19 Pandemic: A Case Study of Vocabulary Learning Strategies. *Arab World English Journal*, Covid 19 Challenges April 2021, 281–294.
- Alessio, H.M., Malay, N., Maurer, K., Bailer, A.J. and Rubin, B. (2017). Examining the Effect of Proctoring on Online Test Scores. *Online Learning*, 21(1), 146–161.
- Al-Khresheh, M. H. and Al-Ruwaili, S. F. (2020). An Exploratory Study on Vocabulary Learning Strategies Used by Saudi EFL learners. *Journal of History Culture and Art Research*, 9(2), 288–302.
- Al-Malki, M.A. (2020). Quizlet: An Online Application to Enhance EFL Foundation Students' Vocabulary Acquisition at Rustaq College of Education, Oman. *Arab World English Journal*, 332–343.
- Baker, D.M. and Unni, R. (2018). USA and Asia hospitality & tourism students' perceptions and satisfaction with online learning versus traditional face-to-face instruction. *E-Journal of Business Education & Scholarship of Teaching*, 12(2), 40–54.
- Çetinkaya, L. and Sutcu, S.S. (2019). Students' Success in English Vocabulary Acquisition through Multimedia Annotations Sent via WhatsApp. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 20(4), 85–98.
- Debashish Bir, D. (2019). Comparison of Academic Performance of Students in Online Vs Traditional Engineering Course. *European Journal of Open, Distance & E-Learning*, 22(1), 1–13.
- Dizon, G. (2016). Quizlet in the EFL Classroom: Enhancing Academic Vocabulary Acquisition of Japanese University Students. *Teaching English with Technology*, 16(2), 40–56.
- Dreyer, J. (2014). The Effect of Computer-Based Self-Access Learning on Weekly Vocabulary Test Scores. *Studies in Self-Access Learning Journal*, 5(3), 217–234.
- Göçen, G. (2020). Turkish as a foreign language learners' use of vocabulary learning strategies. *Journal of Language & Linguistics Studies*, 16(1), 316–341.
- Grijalva, T.C., Nowell, C. and Kerkvliet, J. (2006). Academic Honesty and Online Courses. *College Student Journal*, 40(1), 180–185.
- Han, M. and Niu, S. (2019). Effect of computer multimedia assisted word annotation on incidental vocabulary acquisition of English reading. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)*, 14(13), 21–32.
- Harton, H.C., Aladia, S. and Gordon, A. (2019). Faculty and Student Perceptions of Cheating in Online vs. Traditional Classes. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 22(4), 4.
- Hoch, W.A. and Doughe, T.A.O. (2011). Student Perceptions of Hybrid vs. Traditional Courses: A Case Study in Plant Identification. *NACTA Journal*, 55(4), 8–13.
- Ladyshevsky, R.K. (2015). Post-graduate student performance in 'supervised in-class' vs. 'unsupervised online' multiple choice tests: implications for cheating and test security. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 40(7), 883–897.
- Laffey, D. (2020). Vocabulary Learning Strategies Preferred by Korean University Students. *English Teaching*, 75(4), 81–100.
- Marefat, H. and Shirazi, M.A. (2003). The Impact of Teaching Direct Learning Strategies on the Retention of Vocabulary by EFL Learners. *Reading Matrix: An International Online Journal*, 3(2), 47–62.
- Miller, A. and Young-Jones, A.D. (2012). Academic integrity: Online classes compared to face-to-face classes. *Journal of Instructional Psychology*, 39(3/4), 138–145.
- Oxford, R. L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. Heinle & Heinle.

- Platzer, H. (2020). The Role of Quizlet in Vocabulary Acquisition. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 17(2), 421–438.
- Racca, J.C. and Robinson, S.N. (2016) One Course May Not Fit All: Online Accounting Course Offerings. *Journal of Higher Education Theory & Practice*, 16(2), 38–45.
- Schmitt, N. (2000). *Vocabulary in language teaching*. New York: Cambridge University Press.
- Senkova, O., Otani, H., Skeel, R.L. and Babcock, R.L. (2018). Testing Effect: A Further Examination of Open-Book and Closed-Book Test Formats. *Journal of Effective Teaching in Higher Education*, 1(1), 20–36.
- Shamir, A. and Korat, O. (2015). Educational Electronic Books for Supporting Emergent Literacy of Kindergarteners At-Risk for Reading Difficulties—What Do We Know So Far?. *Computers in the Schools*, 32(2), 105–121.
- Stack, S. (2015). Learning Outcomes in an online vs traditional course. *International Journal for the Scholarship of Teaching & Learning*, 9(1), 1–18.
- Tahir, M.H.M., Albakri, I.S.M.A., Adnan, A.H.M., Shaq, M.S.Y. and Shah, D.S.M. (2020). The Application of Visual Vocabulary for ESL Students' Vocabulary Learning. *Arab World English Journal*, 11(2), 323–338.
- Wang, Y. (Tina). (2019). Effects of L1/L2 Captioned TV Programs on Students' Vocabulary Learning and Comprehension. *CALICO Journal*, 36(3), 204–224.
- Watson, G. and Sottile, J. (2010). Cheating in the Digital Age: Do students cheat more in online courses?. *Online Journal of Distance Learning Administration*, 13(1).
- Yang, J. (2014). *Tertiary ESL learners' use of vocabulary learning strategies in reading and writing tasks: A mixed methods study* (Order No. 3628780). Retrieved June 10, 2021, From <https://www.proquest.com/dissertations-theses/tertiary-esl-learners-use-vocabulary-learning/docview/1561147438/se-2?accountid=43140>
- Zhang, T., Gao, T., Gail, R. and Zhang, W. (2007). Using Online Discussion Forums to Assist a Traditional English Class. *International Journal on E-Learning*, 6(4), 623–643.

ผลของรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้สตอรี่ไลน์ผ่านไลน์แอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ

The Effects of a Collaborative Learning Model using Storyline through LINE Application on Promoting Self-Care Behaviors in Patients with Coronary Heart Disease

ศศิธร กระจ่ายกลาง¹

Sasithorn Krajaiklang¹

Received : 12 พ.ค. 2563

Revised : 22 ก.ค. 2563

Accepted : 1 ส.ค. 2563

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของรูปแบบการเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้สตอรี่ไลน์ผ่านไลน์แอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดหัวใจที่ได้รับการรักษาที่โรงพยาบาลสุรินทร์ในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 40 คน ทำการทดลองตามรูปแบบการควบคุมก่อนและหลังการทดลองแบบสุ่ม วิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้สตอรี่ไลน์ผ่านไลน์แอปพลิเคชัน ถูกสร้างขึ้นตามความต้องการของผู้ป่วยและนำไปใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลของรูปแบบชี้ให้เห็นว่าหลังจากการศึกษากลุ่มทดลองมีความรู้โรคหลอดเลือดหัวใจสูงขึ้น มีการปรับปรุงการดูแลตนเอง และคะแนนคุณภาพชีวิตในกลุ่มทดลองดีกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไม่พบการกลับมารักษาซ้ำ

ดังนั้นการใช้รูปแบบการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้สตอรี่ไลน์ผ่านไลน์แอปพลิเคชัน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลตนเองตามความต้องการของผู้ป่วย โดยได้รับการสนับสนุนโดยทีมแพทย์และพยาบาล มีความสำคัญในการนำมาใช้ในปฏิบัติการทางคลินิกต่อไป

คำสำคัญ : การเรียนรู้ร่วมกัน, สตอรี่ไลน์, การดูแลตนเอง

Abstract

The present study aimed to investigate the effects of a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors in patients with coronary heart disease (CHD). The sample size were 40 patients who admitted at Surin Hospital in 2019. A randomized pretest-posttest control group design was performed. Collected data were analyzed by t-test, mean and standard deviation. The model of collaborative learning using storyline through line application was created based on patients' needs and applied to use in the research.

The results showed that a collaborative learning approach could improve self-care behaviors in treated patients. Statistical improvement in health-related quality of life were revealed in treated group with had no readmission to the hospital. This was not so obvious in the control group.

Thus, implementation of a collaborative learning model using storyline through LINE application to promote self-care behaviors based on patients' needs, supported by a healthcare team and led by nurses, is important in clinical practice.

Keywords : Collaborative Learning, Storyline, Self-Care

¹ พยาบาลวิชาชีพ กลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลสุรินทร์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ อีเมล: sk_map@yahoo.com

¹ Professional Nurse, Department of Nursing Surin Hospital, Surin Povincail Health Office, Surin Povince, Email: sk_map@yahoo.com

Introduction

New teaching and learning style is the introduction of new concepts used in learning management, solving problems and developing learning efficiently in order to meet the goals of the curriculum. LINE application is being a popular application for chatting on various communication devices (Kunjitchueawong, 2013 : 42-54). With the outstanding features of LINE application, LINE is therefore able to perform a variety of functions in teaching and learning; for example as a means of communication between teachers and learners and becomes a new way to manage the online learning. The storyline management is a teaching that trains students to learn about real life by thought processes and analysis, including critical thinking processes to guide the decisions by using the main questions to lead a variety of activities (Siladet, 2002 : 185-194). It is now more effective than learning through competition methods and studying without relationships with other people (Johnson and Johnson, 1991 : 105-107).

Acute coronary syndrome (ACS) is caused by an artery that feeds the myocardial infarction or is clogged. The symptoms are more pronounced when the artery is narrowed by more than 50 percent (Thai Heart Association of Thailand, 2014 : 15), including Intense chest pain, pain while resting, tiredness during exertion, fainting, or even death. In addition, ACS is a disease that causes patients to admit in many hospitals and is frequently readmitted to the hospital during the first month after discharging from the hospital. Treatments of coronary heart disease (CHD) to restore the clogged arteries include balloon angioplasty, coronary artery stents, coronary artery bypass grafting surgery (CABG), etc. However, CHD can return to it repeatedly, if risky behaviors are not reduced. These behaviors include eating less fiber, having foods with high in fat and cholesterol, keeping smoking, drinking alcohol, caffeine and a lack of exercise, not taking medication on time or stop taking the drug yourself. To take care of this group of patients, therefore, the behavioral changes must be made and encourage patients to maintain their health which will cause complications after coronary dilatation (Leewattana et al., 2008 : 141-150 & Orem, 1991 : 60). Planning distribution using only one activity cannot reduce the rate of recurrence (Ravn-Nielsen et al., 2018 : 375). Having a good knowledge of the disease, symptoms, risk factors, and treatment will help to reduce complications and death risk (Clark et al., 1992 : 931-937).

At Surin hospital, there is an advice and a teaching on health education to patients during the stay in the hospital, the patients have returned to treat 3.4% and 3.9% in the year 2017-2018 respectively. The majority of self-care behaviors are incorrect; such as eating as you like with unlimited food, still smoking, and a lack of exercise. Mortality rate of the patients was counted by 18.3% and 13.8% respectively and were deaths within 30 days after being discharged from the hospital at 3.7% and 2.8% respectively.

Currently, developing learning styles through LINE applications by using the concept of model development and the concept of combine various pedagogical approaches is introduced (Driscoll : 2020) as an educational approach. This is focus on collaborative learning through daily storytelling by using LINE application as a classroom and communication channel for learning in self-care of coronary heart patients. There is a limited report on the effectiveness of this learning style. Thus, collaborative learning using storyline through LINE application for self-care in patients with coronary heart disease is selected for this study.

Objectives

The present study aimed to investigate the effects of a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors in patients with coronary heart disease (CHD) as follows:

1. A comparison of knowledge and understanding on practices before and after health education using the collaborative learning model using storyline through LINE application in patients with coronary heart disease.
2. A comparison of self-care behaviors of coronary heart disease patients between the experimental group and the control group after using the collaborative learning model using storyline through LINE application.
3. A comparison of the effects on coronary heart disease patients between the experimental group and the control group after using the collaborative learning model using storyline through LINE application.
4. A comparison of the quality of life of coronary heart disease patients between the experimental group and the control group after using the collaborative learning model using storyline through LINE application.

Methodology

Design

A randomized pretest–posttest control group design was used.

1. Participants

Between November 2019 to February 2020, 40 patients who had undergone percutaneous coronary intervention (PCI) were randomized to either an intervention group (Experimental group), 20 people where they received education in a collaborative learning model using storyline through LINE application to promote self-care in patients with CHD, and a control group (Control group), 20 people with no such interventions. The exception criteria is that the patient is unable to read and cannot type text on the LINE application and checked for diseases with poor prognosis.

2. Research tools

There were two parts which were tools used in the experiment and tools used for data collection as follows:

2.1 Tools used in the experiment: It is a collaborative learning model using storyline through LINE application to promote self-care in patients with CHD. (modified from Krajaiklang, et al. 2020 : 134-141). By using the integrated teaching concepts, focusing on learning together with story line learning, so that students can use knowledge and share their experiences to share with each other through LINE applications. And creating instructional media to reinforce patients' awareness of the importance of self-care, consisting of 5 components: 1) the condition, problems, and needs, 2) objectives, 3) focus on competency, 4) the teaching plan, 5) conditions in use which was evaluated by 12 experts. This was rated at the highest level of suitability ($\bar{X}$ = 4.88; S.D. = 0.29).

The implementation:

It took four weeks of activity with four learning plans. Week 1: Knowledge of coronary heart disease, Week 2: Self-care to prevent coronary heart disease, Week 3: Nutrition of patients with coronary heart disease, and Week 4: Exercise matters with the 3P-CA model learning process were implemented as follows:

- 1) Preparing: It is an introduction of lessons in situations, content, stories, pictures, posters, questions, and videos using situations as a content to encourage students to think and understand.

2) Presenting of knowledge and skills: Instructors must encourage students to share knowledge as storytelling and practice by providing opportunities for learners to think and manage situation with leading questions and encouraging group members to participate by assigning roles to share individual skills.

3) Practicing: It is an opportunity for students to present their practice skills to a large group. The instructors and learners could share opinions in order to interact and exchange ideas between the instructor and the learner and the learner to learners to develop the thinking of the learners. The instructors follow up on the application of knowledge to change the behavior from the skills described in each group and provide additional advice on missing part.

4) Conceptualizing and applying: It is tracking the ability to use. This is a stage where teachers give questions to encourage students working together for summarizing the lesson. This could give the opportunity to students to use the results of the skills training to present and summarize each lesson in the content. (Figure1)

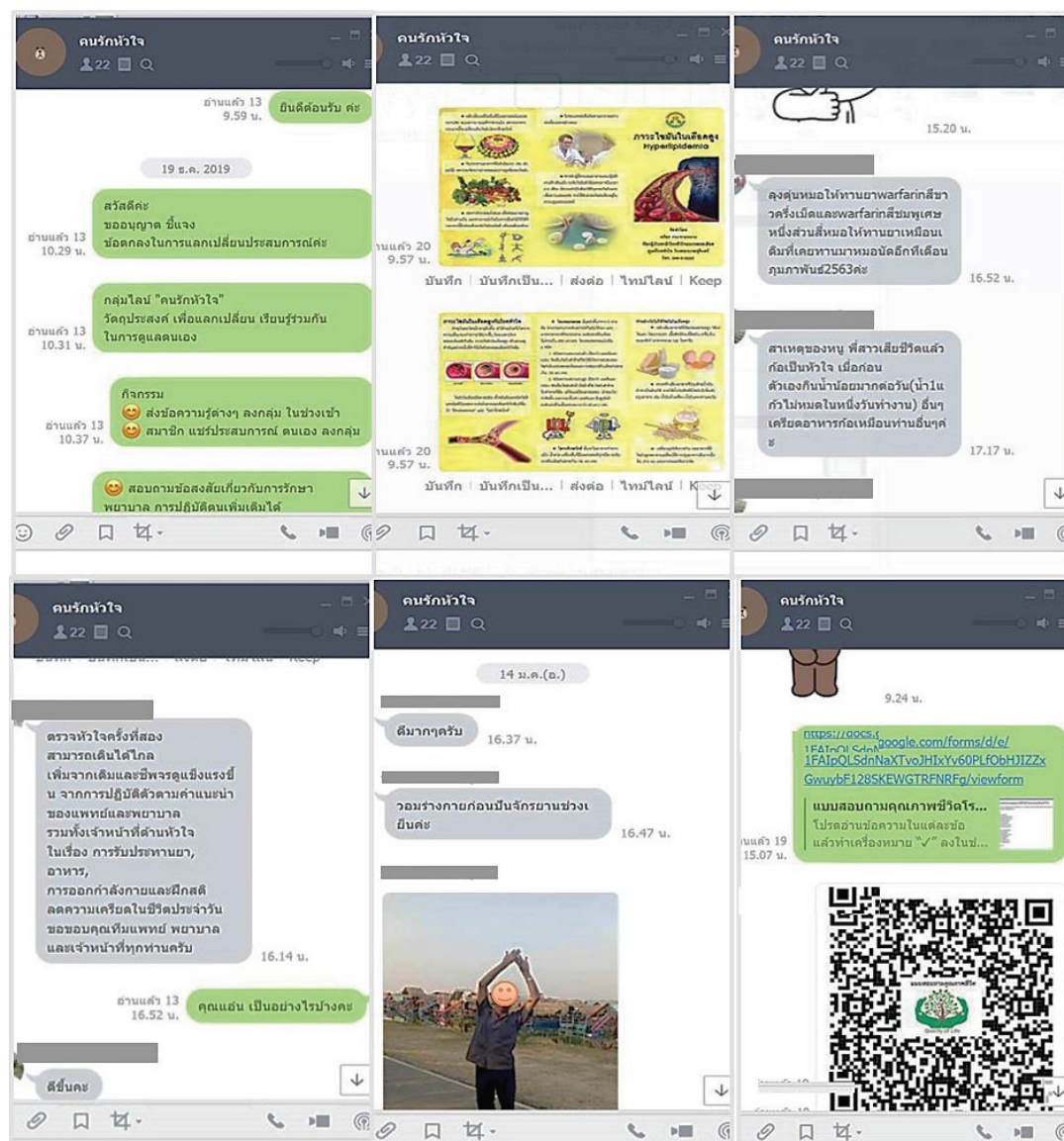

Figure 1 Examples of classroom atmosphere through the LINE application

2.2 Tools used for data collection:

1) Cardiovascular knowledge test and practice: The selective knowledge test with two options; yes or no for 25 items was used, and evaluated for the reliability. This was equaled to 0.76 by using Kuder Richardson's formula 20 (KR-20).

2) Self-care behavior questionnaire: A form with a 5 rating scale of 26 items was used as a research tools and a Cronbach's alpha coefficient was equaled to 0.88.

3) A record form and follow-up: Structure validity evaluated by five experts were performed.

4) An evaluation form of the quality of life of patients with coronary artery disease: applied from Ferrans and Powers Life Quality Assessment Form (1985 : 15-24; 1998). There are 70 items within two dimensions, namely the satisfaction and significance dimensions, with six answers to choose the Cronba's alpha coefficient. C of all copies is equal to 0.94.

3. Data collection

3.1 In order to collect data in Surin hospital, a letter was provided by the Graduate School Surindra Rajabhat University, and required approval by the director of Surin Hospital.

3.2 The list of names and sample selection from patient registration through computer system of Surin Hospital was surveyed. When the sample group met the specified qualifications, the researcher was introduced himself. Clarify objectives benefits steps was given to patients and requested cooperation for participation in research and asked for a signature in the document showing consent to study. Numbers were entered to patients from 1 to 40. Numbers were randomly drawn in pairs as an experimental group, and odd numbered order was assigned as a control group.

3.3 The first day of the hospital stay (within 24 - 48 hours), general information of patients was collected, and gave the 1st knowledge test (pretest) to patients.

Control group: Providing health education to patients with coronary artery disease following the normal pattern of the hospital was obtained.

Experimental group: Recommend use of LINE applications was introduced to patients, then guided how to use of LINE applications and registered to the classroom online.

3.4 On the day of discharge from the hospital, give out self-care manual to patients.

3.5 Orientation day: Inform the purpose of the study every time. Clarify rules for classroom access (LINE name-lover group) and participation.

3.6 Implementation of the form: The teacher offered the lesson to the classroom during the morning time. Each student was then assigned with questions in their personal LINE room and encouraged follow-ups during the day for a period of four weeks.

3.7 The online knowledge test was sent to the classroom and personal line after the course (Post-test). The control group was made an appointment to monitor the treatment in the 1st month and took the knowledge test before visiting a doctor at the heart disease clinic.

3.8 Self-care behaviors and the quality of life were tracked and measured by sending tools to the classroom and personal line after one month of teaching. A follow-up record form was used to follow up on treatment results and performance at the appointment day in the 2nd month for both groups.

4. Data analysis

4.1 The collaborative learning model through line application for promoting self-care patients with CHD that the researcher created, knowledge scores, self-care behaviors and quality of life were evaluated by descriptive statistics. The average and standard deviation were performed.

4.2 Knowledge on cardiovascular disease and behavior before and after using the model was compared by using t-test dependent statistics.

4.3 Knowledge score, self-care behavior and quality of life between the experimental group and the control group were compared by using t-test independent statistics.

Ethical considerations

The study design was approved by the Ethics Committee of Human Research, Medical Organization of Surin Hospital with a certificate number 36/2019. Principles according to the ICH-GCP criteria were followed. Informed and written consent was obtained from all participants in this study.

Results

The effects of a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors in patients with CHD was investigated, and it was found that:

1. Knowledge and understanding in practice of patients in an experimental group after the education with story-telling through LINE applications had improved and higher self-care skills than before with statistical significance at the level of 0.01 in both the overview and category (Table 1). The experimental group also had higher knowledge on CHD and higher self-care skills than the control group with a statistical significance of 0.01 (Table 2).

Table 1 A comparison of knowledge on CHD and self-care education before and after using the learning model of the experimental group and the control group

Sample	Before trial		After trial		ΣD	$\bar{D}$	S_D	t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.					
1. Control group	17.15	1.79	17.15	1.18	0.30	0.98	0.22	1.371	0.186
1.1 Coronary artery disease	8.35	1.50	8.40	1.43	0.05	0.83	0.18	0.271	0.789
1.2 Self-care	8.80	1.61	9.05	1.32	0.25	0.79	0.18	1.422	0.171
2. Experimental group	17.15	1.18	23.30	1.17	6.15	1.93	0.43	14.273**	0.000
2.1 Coronary artery disease	8.40	0.75	11.15	0.81	2.75	1.12	0.25	11.000**	0.000
2.2 Self-care	8.75	0.97	12.15	0.75	3.40	1.39	0.31	10.926**	0.000

Note: $p^{**} < 0.01$, $\alpha = 0.01$, $df = 19$, table value $t = 2.492$.

Table 2 Comparisons of knowledge on CHD and self-care between the experimental group and the control group

The test	Control group		Experimental group		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. Before trial	17.15	1.79	17.15	1.18	0.000	1.000
2. After trial	17.45	1.64	23.30	1.17	-12.983**	0.000
3. Difference score (Before - After)	0.30	0.98	6.15	1.93	-12.105**	0.000

Note: $p^{**} < 0.01$, $\alpha = 0.01$, $df = 38$, table value $t = 2.492$.

2. The improvements of self-care behavior were seen in the experimental group regarding overall behavior, food control, exercise and medication significantly at the level of 0.01 compared to the control group. In general health care, the experimental group and the control group had significantly different behavior ($p < 0.05$) (Table 3).

Table 3 Comparisons of self-care behaviors between experimental group and control group

Behavior	Control group		Experimental group		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. Diet	4.08	0.48	4.57	0.20	-4.196**	0.000
2. Exercise	4.30	0.51	4.75	0.24	-3.596**	0.001
3. Drug use	4.14	0.58	4.73	0.30	-3.074**	0.006
4. General health care	4.53	0.32	4.73	0.25	-2.210*	0.033
Overall behavior	4.13	0.33	4.55	0.24	-4.581**	0.000

Note: $p^* < 0.05$, $p^{**} < 0.01$, $\alpha = 0.01$, $df = 38$, table value $t = 2.492$

3. The impact of teaching, after the experiment 85% of the experimental group patients had completed anticoagulant drugs correctly according to the treatment plan. 100% of the experimental group had no smoking and there was no recurrence within 28 days. While the control group completed anticoagulant drugs correctly according to the treatment plan, did not smoke and returned to the hospital within 28 days with the percentage of 75.00, 90.00 and 15.00, respectively (Table 4).

Table 4 Impact from teaching and learning on CHD patients' behaviors of the experimental group and the control group, according to tracking issues

Tracking issues	Control group		Experimental group	
	frequency	percent	frequency	percent
1. Taking anti-coagulant drugs completely and correctly according to the treatment plan	15	75.00	17	85.00
2. Changing smoking habits				
2.1 No smoke / quit smoking	18	90.00	20	100.00
2.2 Reduce the number	1	5.00	0	0.00
2.3 Smoke the same	1	5.00	0	0.00
3. Readmit (Recurrence or return to treatment)	3	15.00	0	0.00

4. The experimental group patients had a good quality of life score while the control group was at a medium level. After the experiment, the patients in the experimental group had an overall quality of life score better than the control group at the statistical significance of 0.01. When compared to each aspect, it was found that the experimental group had a quality of life score better than the control group with statistical significance at the level of 0.01 in two aspects of health and body function, and psychological and spiritual. Furthermore, the quality of life scores for social and economy, and for the family had significantly different between two groups ($p < 0.05$) (Table 5).

Table 5 Comparisons of quality of life scores between experimental group and the control group

Aspects of life quality	Control group		Experimental group		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. Health and body function (15 items)	23.59	2.48	25.84	2.48	-2.875**	0.007
2. Social and economy (8 items)	23.23	3.98	25.96	2.63	-2.562*	0.015
3. Psychological/spiritual (7 items)	24.25	2.56	26.96	2.72	-3.250**	0.002
4. Family (5 items)	25.11	3.31	27.48	2.37	-2.597*	0.013
Overall quality of life	23.59	2.41	25.84	2.22	-3.362**	0.002

Note: $p^* < 0.05$, $p^{**} < 0.01$, $\alpha = 0.01$, $df = 38$, table value $t = 2.492$.

Quality of life scores of 27-30 means that the quality of life is very good, 24-26 means that the quality of life is good, 21-23 means that the quality of life is at a moderate level, 18-20 means that the quality of life is low respectively.

Discussion

The effects of a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors among cardiovascular patients:

1. Knowledge education: It was found that after the experiment, the patients in the experimental group had significantly higher knowledge than before the experiment at 0.01 level ($t = 14.273$, $p = 0.000$), and higher than the control group with statistical significance of 0.01 level ($t = 12.983$, $p = 0.000$). As consistent with the research of Somsiri & Susang (2011 : 33-46) studied the effect of methodically education which was found that after receiving the knowledge, the patients had the mean scores of knowledge, awareness ability and self-care behavior for each aspect and overall were higher than before receiving the knowledge in statistically significant results. Therefore, the development of guidance model had been applied to the patients and confirmed that the patients showed higher knowledge in CHD and self-care skills was improved in this study.

2. Behavior: After joining the guideline for two weeks, it was found that patients with CHD in the experimental group were able to act correctly which was higher than the control group with statistical significance at the level of 0.01 ($t = 4.581$, $p = 0.000$). Due to the collaborative learning model using storylines for teaching and learning together is a method of learning in which students interact with the group. Situations and conditions are defined for students to exchange ideas and to share opinions (Johnson and Johnson, 1991 : 105-107). Using more than one type of teaching media can help learners understand the lesson easily, obtain faster perceptions and are able to take care of themselves more effectively resulted in higher academic achievement (Soomhirun et al., 2009 : 17-32). As consistent with the study of Slavin (1995 : 132-135), it was found that the cooperative learning method would make learners had higher academic achievement. It was demonstrated that storyline management using a storyline was a better way to improve self-care of CHD patients rather than the regular health education.

3. Impact from teaching and learning:

3.1 Taking anticoagulant drugs: It was found that after the trial, the experimental group was taking anticoagulant drugs completely and more accurate following the treatment plans than the control group. This was due to the improved guidance style focusing on participatory learning activities in self-care. The patients would believe in their confidence of changing health behavior by themselves (Becker, 1974 : 409-420). This was consistent

with the study of Somsiri & Susang (2011 : 33-46), the systematic education promotion program showed that after participating in the project, the patients in the experimental group had a better score of behavior or medication behavior than the control group with statistical significance.

3.2 Changing smoking habits: It was found that after the experiment, 100% of the experimental group patients were able to stop smoking while 10% of the control group was still smoking. This was due to the social support having positively correlated with smoking cessation of CHD patients (Dongpho & Ua-Kit (2018 : 40-50). In which the developed model had emphasized collaborative learning activities focusing on exchanging experiences to each other. It was a part of social support that gave patients confidence in changing their health behaviors on their own. Therefore, it was reliable that the guideline created could help patients to quit smoking.

3.3 Readmit the hospital: It was found that after the experiment, the experimental group patients did not readmit the hospital within 28 days, while 15% of the control group found returned to the hospital. This was due to the developed model giving knowledge on diseases and self-care so that patients could manage themselves. This was consistent with the studies of Soomhirun, et al. (2009 : 17-32) which found that self-management could reduce re-hospitalization in heart failure patients. Pedcharat, et al (2017 : 38-51) also found that patients after heart valve surgery had an average score of behavior after receiving the program significantly higher than before receiving the program and without returning to treatment with heart failure. Therefore, it was reliable that the guideline created could help patients to prevent recurrent diseases.

4. Quality of life in patients with CHD:

At a two-week follow-up period, statistical improvement in health-related quality of life in experimental group were revealed, and better than the control group at a statistical significance of 0.01 ($t=3.362$, $p=0.002$). The patients were able to perform daily activities and had good self-care behavior in which quality of life was the perception of their health status and their roles. Ritklar et al. (2012 : 64-76) found that after joining the program, the experimental group had a higher quality of life score than before participating in the project and higher than the control group. As consistent with the study of Ritpetch (2011 : 108-109), it was found that the ability to perform activities had a high positive relationship with the quality of life. The study of Saengsiri (2015 : 104-118) found that cardiovascular education and self-care through collaborative learning using storylines through online applications encouraged patients to take good care of themselves to prevent recurrence of the disease resulting in a better quality of life.

Conclusion

This study showed that applying education based on a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors. Higher score of knowledge in CHD, stop smoking, good cooperate in medication, no recurrence of the disease, no readmitting to hospital resulting in a better quality of life were observed in patients. Therefore, to promote physical health in CHD patients, it is recommended that educational program based on a collaborative learning model using storyline through LINE application on promoting self-care behaviors. This research results can help health educators to design self-care improvement program for patients according to their needs and abilities.

Suggestions

1. The Ministry of Education should establish a policy for teaching and learning operations by using a collaborative learning model with storyline through LINE application. This educational approach will be useful for solving educational problems.
2. Further research should be the effect of the developed model to enhance other capabilities by bringing the process or steps in the collaborative learning model using storyline through LINE application. This approach will be the developmental guideline.

References

- Becker, M. H. (1974). *The health belief model and personal health behavior*. New Jersey: Charles B. Slack.
- Clark, L.T., Bellam, S.V., Shah, A.H. and Feldman, J.G. (1992). Analysis of prehospital delay among inner-city patients with symptoms of myocardial infarction: implications for therapeutic intervention. *Medical Association*, 84(11), 931-937.
- Dongpho, P. and Ua-Kit, N. (2018). Predicting factors of smoking cessation among patients with coronary artery disease at Thammasat University Hospital. *Thammasat Medical Journal*. 18 (1), 40-50.
- Driscoll, M. (2020). *Blended Learning: Let's get beyond the hype*. Retrieved February 11, 2020, From https://www-07.ibm.com/services/pdf/blended_learning.pdf
- Ferrans, C. and Powers, M. (1998). *Quality of Life Index Cardiac version-IV "Translated by Aem-om Saengsiri 2003."*. Retrieved February 11, 2020, From <http://qli.org.uic.edu/questionnaires/questionnairehome.htm>
- Ferrans, C. and Powers, M. (1985). Quality of Life Index: Development and psychometric properties. *Advances in Nursing Science*, 8, 15-24.
- Johnson, D.W. and Johnson, F. (1991). *Joining together: Group theory and group skills* (4th ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Krajaiklang, S., Intaganok, P., Homkham, U. and Boonget, N. 2020. *The development of collaborative learning with storyline by using LINE learning application for self-care skill of coronary heart disease patients*. Doctor of Education. Information Communication and Technology for Education. Surindra: Surindra Rajabhat University.
- Kunjitchueawong, S. (2013). "LINE - Communicating format on the creativity of Smartphone: Benefits and limits of application. *Executive Journal*, 33(4), 42-54.
- Leewattana, T., Isaramalai, S. and Punthusena, C. (2008). Basic conditioning factors, self-care agency, and quality of life of patients following open heart surgery. *Songklanagarind Medical Journal*, 26(2), 141-150.
- Orem, D.E. (1991). *Nursing: Concepts of practice* (4th ed.). St. Louis, Missouri: C.V. Mosby.
- Pedcharat, W., Namjuntra, R., Binhosen, V. and Porapakkharn, P. (2017). Effects of self-management program on self-management behaviors and readmission of patients with heart failure after valvular heart surgery. *Thai Journal of Cardio-Thoracic Nursing*, 28(2), 38-51.
- Ravn-Nielsen, L.V., Duckert, M.L., Lund, M.L., Henriksen, J.P., Nielsen, M.L., Eriksen, C.S., Buck, T.C., Pottgard, A., Hansen, M.R. and Hallas, J. (2018). Effect of an in-hospital multifaceted clinical pharmacist intervention on the risk of readmission. *JAMA Internal Medicine*, 178(3), 375.
- Ritpetch, N. (2011). *Relationships between symptom clusters, self-management, health value, sense of coherence and health-related quality of life in patients with percutaneous coronary intervention*. Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Science Faculty of Nursing. Chulalongkorn University.

- Ritklar, L., Wattana, C. and Kitipawong, P. (2012). Effects of a self-management program on self-managment behaviors, dyspnea, activities of daily living, and quality of life among patients with congestive heart failure. *Nursing Journal*, 39(1), 64-76.
- Saengsiri, A. (2015). The factors influencing the self-care agency and quality of life of patients with coronary artery disease. *Thai Journal of Cardio-Thoracic Nursing*, 26(1), 104-118.
- Siladet, C. (2002). *Manual for writing lesson plans that focus on learners Primary level* (New revised version). Bangkok: Mac.
- Somsiri, V. and Susang, J. (2011). The effects of giving planned instruction on knowledge, perceived self care abilities and self-care behavior in coronary heart disease patients receiving percutaneous coronary intervention at Songklanakarind hospital. *Princess of Naradhiwas University Journal*, 3(3), 33-46.
- Soomhirun, R., Monkong, S. and Khuwawatanasamrit, K. (2009). A literature review related to the management for reducing readmission in patients with heart failure. *Thai Journal of Cardio-Thoracic Nursing*, 20(1), 17-32.
- Slavin, R.E. (1990). *Cooperative Learning: Theory, Research and Practice*. New Jersey: Prentice - Hall.
- Thai Heart Association of Thailand. (2014). *Clinical practice guideline for ischemic heart disease* (2nd ed.). Bangkok: Srimuang Publishers.

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Comparison of Learning Achievement, Reading Comprehension Ability, and Attitudes towards English Subject between B-SLIM model and 3P model for Vocational Certificate Students

วัลย์ลักษณ์ คำประสาร¹ และ จิระพร ชะโน²

Walailak Khamprasarn¹ and Jiraporn Chano²

Received : 6 พ.ย. 2562

Revised : 30 มิ.ย. 2563

Accepted : 1 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการสุ่มแบบกลุ่ม ใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้องเรียน นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีวศึกษาคำม่วง จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 37 คน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และสาขาวิชาการบัญชี จำนวน 35 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM จำนวน 10 แผน และแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P อย่างละ 10 แผน 2) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ($r_{tt} = 0.92$) 3) แบบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ จำนวน 15 ข้อ ($r_{tt} = 0.87$) และ 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ($r_{tt} = 0.88$) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานใช้ F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM เท่ากับ 96.15/88.13 และแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P เท่ากับ 90.82/91.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 2) นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM, การจัดการเรียนรู้แบบ 3P, ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop lesson plans based on B-SLIM model and 3P model, and 2) compare learning achievement, Reading Comprehension Ability, and Attitudes toward English learning based on B-SLIM model and 3P model before and after learning. The sample selected by cluster random sampling consisted of 2 groups of Vocational Certificate Students of Khammuang Industrial and Community Education College. Learning activities were managed between learning by B-SLIM

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: walailakkhamprasarn10@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Education Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University,
Email: walailakkhamprasarn10@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

instructional model for 37 Electronics students and by 3P model for 35 Accounting students. Research instruments included; 1) 10 learning activity plans by either B-SLIM model or 3P model, 2) Learning achievement test 3) Reading Comprehension Ability test and 4) Attitudes towards English learning questionnaire ($r_{tt} = 0.92$) 3) ability test on Reading Comprehension Ability ($r_{tt} = 0.87$) and 4) ability test on Attitudes towards English subject ($r_{tt} = 0.88$). The statistics used were percentage, mean, standard deviation and F-test (One-way MANOVA) to test the hypothesis.

The findings were as follows: 1) The effectiveness of developing learning activity management plan based on B-SLIM model indicated 96.15/88.13, and learning activity management based on 3P model indicated 90.82/91.71. 2) Students' who underwent the learning activity by B- slim models and 3P models had the learning achievement for English subject and Reading comprehension ability, with statistically significant difference at the level of .05 but their attitude towards English had no difference.

Keywords : B-SLIM model, 3P model, Reading Comprehension Ability

บทนำ

การอ่านเป็นทักษะการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญมากสำหรับการพัฒนาการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับสายวิชาชีพ ซึ่งควรจะมีสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับดีขึ้นไปแล้วเพราะต้องใช้ทักษะการอ่านเป็นเครื่องมือช่วยในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (นเรศ เปลียนคำ, 2551 : 2) ทักษะวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการอ่านว่า เป็นหนึ่งในสี่ทักษะ (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาต่างประเทศ (ไกรคุง อ้นชกุล, 2558 : 11-12) การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความงอกงามทางสติปัญญาโลกทัศน์กว้างขึ้น ทำให้ผู้อ่านมีความรู้อย่างกว้างขวางทันต่อเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงของสังคม อีกทั้งเป็นความสามารถถ่ายทอดความคิดวัฒนธรรมไทยสู่สังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 2) ซึ่งเป็นไปตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องมีการปรับแนวทางการเรียนการสอนจากการเน้นไวยากรณ์มาเป็นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษา และสื่อสารภาษาอังกฤษ (ทวีศักดิ์ ชูมา, 2558 : 125-137)

การเรียนการสอนในระดับอาชีวศึกษาเน้นทักษะการอ่าน ถือได้ว่าเป็นทักษะสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมเป็นอย่างมาก เพราะเป็นทักษะที่จะคงอยู่กับผู้เรียนนานที่สุด โดยผู้เรียนยังมีโอกาสได้ใช้แม้ว่าจะจบการศึกษาแล้ว และยังเป็นทักษะที่เป็นประโยชน์ในการเรียนระดับสูง เพราะตำราส่วนใหญ่มักจะเป็นภาษาอังกฤษ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557 : 5-7) เน้นการพัฒนาทักษะทั้งสี่ ได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้และสื่อสารภาษาอังกฤษ (ธนกร สุวรรณพถดิ, 2558 : 16-17) ซึ่งทักษะการอ่านเป็นประเด็นหลักในการสอนมากกว่า 20 ปีแล้ว ความสามารถในการอ่านออก เป็นองค์ประกอบด้านแรกของการรู้หนังสือ ซึ่งมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งนำไปสู่การเขียนและการคิดคำนวณ (เฉลิมลาภ ทองอาจ, 2554 : 5-17) จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ทางด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ซึ่งเป็นการทดสอบวัดความรู้มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพ ของนักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม ได้แก่ สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ได้แก่ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของวิทยาลัยการอาชีพคำม่วง อาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2557-2559 พบว่าคะแนนการสอบเฉลี่ยของนักเรียนในระดับสถานศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 20.64 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.16 เป็นปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ใช้วิธีการสอนแบบเดิม โดยเฉพาะทักษะการอ่าน จึงส่งผลต่อคะแนนสอบ V-NET ซึ่งปีการศึกษา 2559 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ (วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง, 2559 : 4-5)

การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกนั้น มีวิธีหนึ่งที่พัฒนาผู้เรียนได้ดี นั่นคือ กิจกรรมการเรียนตามรูปแบบ B-SLIM Model ซึ่งโอเลนต์ บิลาช ได้สร้างขึ้นเรียกว่า การสอนภาษาที่สองของบิลาช แบบ B-SLIM Model (Bilash's Second Language Instructional Model) มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกระบวนการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนแล้วนำมาจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยเน้นปัจจัยตัวป้อน (Input) มีความหมายเข้าใจได้

(Comprehensible Input) และบนความรู้เดิมของผู้เรียน สามารถจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เข้าใจและจดจำ บทเรียนตลอดจนใช้ในการทบทวนบทเรียนได้อย่างดี ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จ ดังที่คาดหวังได้ถ้าครูผู้สอนเข้าใจวิธีการ ให้ปัจจัยป้อน หรือการพัฒนาความคิดรวบยอดอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน (ฐปทอง กว้างสวัสดิ์, 2549 : 23-30) มีผู้ศึกษาวิจัย ซึ่งพบว่าประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ B-SLIM Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 76.42/70.13 ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ B-SLIM Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 0.6077 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนคิดเป็นร้อยละ 60.77 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ B-SLIM Model โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ศิริรัตน์ มงคล, 2553 : 65-66) และอีกวิธีหนึ่ง คือ การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Active 3Ps (PPP) เป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 3P เป็นเทคนิค การสอนที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการเป็นขั้นตอน ตามลำดับในการจัดการเรียนการสอน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 111) โดยกำหนดให้ผู้เรียนอ่านและคิดวิเคราะห์ข้อบ่งชี้ข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยขั้นการสอน 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสาร (Production) มีผู้วิจัยที่ได้ศึกษา และพบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนวัดยางสุทธาราม กรุงเทพมหานคร จำนวน 33 คน 15 ชั่วโมง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว ทำให้นักเรียนผ่านร้อยละ 70 ในทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน (สุชาติ โกชนสมบูรณ์, 2550 : 2)

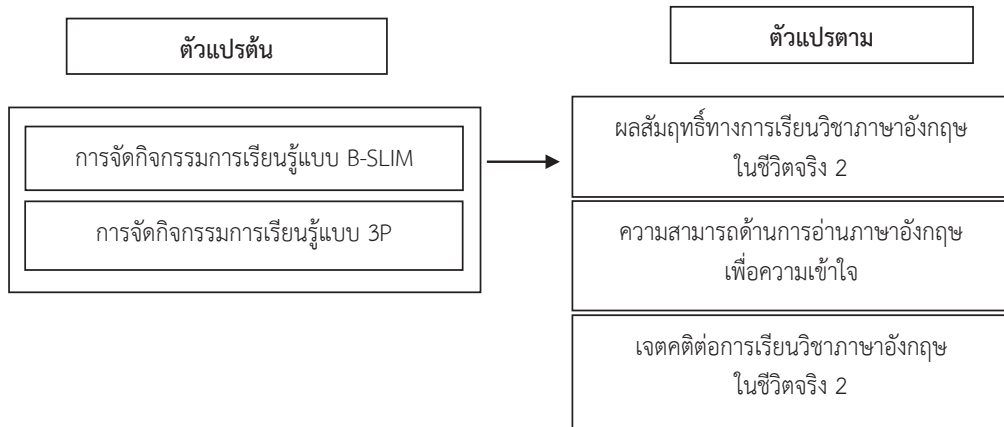
การจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 เทคนิค ทั้งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model กับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ 3P เป็นการสอนเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยทักษะการฟัง พูด อ่านและเขียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพด้านการอ่าน ดีกว่าการอ่านปกติ ทำให้การอ่านมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าผู้เรียนได้อะไรหลังการอ่าน จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเกิดข้อสงสัยว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบใด ที่จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จึงนำกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model กับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P มาใช้ในกระบวนการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการเรียน ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า และการพัฒนาการวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (E_1/E_2)
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียน ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM มี 5 ขั้นตอน (ศิริรัตน์ มงคล, 2553 : 65-66) ดังนี้ 1) ขั้นวางแผนและเตรียม 2) ขั้นทำความเข้าใจบทเรียนที่ผู้สอนนำเสนอ 3) ขั้นกิจกรรม เพื่อความเข้าใจและฝึก 4) ขั้นผล 5) ขั้นประเมินผล และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P มี 3 ขั้นตอน (สุชาติ โกชนสมบูรณ์, 2550 : 2) ดังนี้ 1) ขั้นนำเสนอความรู้ (Presentation) 2) ขั้นฝึก (Practice) และ 3) ขั้นนำไปใช้ (Production) ทั้งสองเทคนิค ได้กำหนดเป็นตัวแปรต้น ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ความสามารถในการอ่าน ภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง อาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 242 คน ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 มีจำนวนทั้งหมด 6 ห้องเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง อาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2 ห้องเรียน ได้แก่ นักเรียนประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 37 คน และ นักเรียนประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี จำนวน 35 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย มี 4 ชนิดดังนี้

2.1 แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยการเรียนรู้แบบ B-SLIM รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง และการเรียนรู้แบบ 3P รายวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 จำนวน 10 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง

ซึ่งคะแนนประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพและความเหมาะสมตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 209)

ระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับที่น้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ผลการประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$) และแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$)

2.2 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.22-0.65, มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.43 ถึง 0.78, ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92

2.3 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ จำนวน 15 ข้อ มีค่าความยากตั้งแต่ 0.43-0.70, มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.33-0.70, ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

2.4 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.42-0.69 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.1 ระยะเวลาในการทดลองระยะเวลาในการทดลอง คือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM จำนวน 10 แผน รวม 20 ชั่วโมง และรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P จำนวน 10 แผน รวม 20 ชั่วโมง แต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

3.2 ขั้นตอนดำเนินการทดลอง

1) ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2) ดำเนินการทดลองสอนตามตารางเรียนของนักเรียน สอนโดยนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาอุตสาหกรรม สาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ประเภทวิชาพาณิชยกรรม สาขาวิชาการบัญชี เป็นกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 41 คน จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P

3) ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนทั้ง 2 รูปแบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง อาชีวศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และใช้สูตร E_1/E_2 ในการหาของแผนการจัดการเรียนรู้

4.2 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และ 3P โดยใช้สถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบของแบบประเมิน โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 209)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.51–5.00	หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
3.51–4.50	หมายถึง เหมาะสมมาก
2.51–3.50	หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
1.51–2.50	หมายถึง เหมาะสมน้อย
1.00–1.50	หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

4.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P ของกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติ F-test (One-way MANOVA)

สรุปผล

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สรุปผลได้ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 96.15/88.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 90.82/91.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติ ต่อการเรียนวิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม โดยใช้ F-test (One-way MANOVA) พบว่านักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P มีผลการเรียนรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จึงได้ทำการทดสอบ Univariate Test ผลปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1 ระหว่างการจัดการกิจกรรม การเรียนรู้ แบบ B-SLIM กับแบบ 3P (Univariate Test)

วิธีการจัดการเรียนรู้	SS	df	MS	F	P
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
Contrast	39.290 ^a	1	39.290	16.547**	.000
Error	166.210	70	2.374		
ความสามารถด้านการอ่าน เพื่อความเข้าใจ					
Contrast	1591.865 ^b	1	1591.865	692.072**	.000
Error	161.010	70	2.300		
เจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ					
Contrast	.018 ^c	1	.018	.534	.468
Error	2.302	70	.033		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาภาษาอังกฤษ และความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียน ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียน ภาษาอังกฤษ ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ผลการศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 96.15/88.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 90.82/91.71 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ตามที่กำหนดไว้ จึงกล่าวได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ B-SLIM มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และนำไปสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model เป็นการจัดกิจกรรม

การเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเป็นรูปแบบการสอนภาษารูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียน โดยมีการวางแผนและเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอุทัยวรรณ นาจีน (2556 : 50-84) ที่ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.67 /82.73 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลักษณ์ สีสาวีชมมาศ (2554 : 87-88) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Live in Samliam สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ B-SLIM Model วิธีสอนแบบ 4MATs และวิธีการสอนปกติ ผลจากการศึกษาค้นคว้าพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Live in Samliam สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบ B-SLIM Model และวิธีสอนแบบ 4MATs ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และสอดคล้องกับอิงค์กมล อินทรปารณีกุล (2553 : 96-99) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ B-SLIM Model ประกอบกิจกรรมเกมวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่าสูงกว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษดีขึ้นด้วยเช่นกัน

การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3P ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนที่ได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยต่าง ๆ และพัฒนาขึ้นมุ่งพัฒนาด้านความสัมพันธ์กับหลักสูตร แนวความคิดหลัก ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล มีค่าประเมินผลเฉลี่ย 4.75 ซึ่งสรุปผลการประเมินได้ว่าเหมาะสมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุมิตรา อังวัฒนกุล (2550 : 118-119) ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ในชีวิตจริง และเป็นการฝึกฝนภาษาเพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิด และมีความกล้าในการใช้ภาษา ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการใช้ภาษา เป็นไปตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2554 : 52) ที่กล่าวว่า แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้

2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ แตกนักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ไม่แตกต่างกัน สามารถอภิปรายได้ดังนี้

2.1 นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษและความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM มุ่งเน้นถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกระบวนการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียน แล้วนำมาจัดลำดับขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสม โดยเน้นปัจจัยตัวป้อน (Input) มีความหมายเข้าใจได้ (Comprehensible Input) และบนความรู้เดิมของผู้เรียน ดังที่ธูปทอง กว้างสวาสดี (2549 : 23-30) ระบุไว้ว่า การเรียนรู้แบบ B-SLIM เป็นประโยชน์ในการจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในบทเรียน เข้าใจและจดจำบทเรียนตลอดจนใช้ในการทบทวนบทเรียนได้ดี ในส่วนของกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 3P นั้น จะมุ่งให้ผู้เรียนอ่านและคิดวิเคราะห์ในขอบข่ายของข้อมูล ที่เริ่มจากขั้นการนำเสนอเนื้อหา ไปจนถึงการฝึก จนนำไปสู่การใช้ภาษา จนสามารถสร้างองค์ความรู้สำหรับตนเองได้ โดยทั้งนี้อาจมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่หลายอย่าง เป็นวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง การฝึกให้นักเรียนได้รู้จักการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ครูได้กระตุ้นให้นักเรียนได้คิด นักเรียนสรุปองค์ความรู้ สรุปใจความสำคัญได้ด้วยตนเอง นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการในการทำกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสมสมัย แซขุนทด (2556 : 79-81) ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3P ประกอบผังกราฟิก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ 3P ประกอบผังกราฟิก และแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษแตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับวิจัยของสมสมัย แซขุนทด (2556 : 79-81) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3P ประกอบผังกราฟิก และแบบ SQ4R กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับวิจัยของปรารถนา สุขประเสริฐ (2555 : 87)

ได้ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบทักษะการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษ และการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Graphic Organizer วิชาภาษาอังกฤษ พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R มีทักษะการอ่าน ทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ และการคิดวิเคราะห์ สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Graphic Organizer

2.2 นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P มีเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับแบบ 3P ทั้งสองวิธีมีครูเป็นผู้ทำหน้าที่คอยแนะนำ ช่วยเหลือ และแบ่งปันประสบการณ์ จัดสถานการณ์เร้าให้ผู้เรียนได้คิดตั้งคำถามและลงมือตรวจสอบ นอกจากนี้ครูยังจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถบนพื้นฐานของความสนใจ ความถนัดและความสามารถที่แตกต่าง ระหว่างบุคคลของนักเรียน ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิงค์มล อินทรปารณ์กุล (2553 : 96-99) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ B-SLIM Model ประกอบกิจกรรมเกม วิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนมีความเข้าใจตามกิจกรรม ที่ครูกำหนดให้ได้เป็นอย่างดี มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด จึงควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไปใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ในการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 วิธี ครูผู้สอนควรจัดการในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสมและมีความยืดหยุ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาในการทำกิจกรรม ได้แก่ การตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การหาคำตอบ และเรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ อีกทั้ง ครูผู้สอน มีเวลาพอในการกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมมือกัน

1.2 การจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ B-SLIM ควรศึกษาหลักการแนวคิด เป้าหมาย และขั้นตอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการที่ชัดเจน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

1.3 การนำแผนการเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ของกลุ่มสาระ ต่างประเทศ ครูผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำสิ่งที่เรียนได้ดีขึ้นจากการลงมือปฏิบัติจริง ตลอดจนครูผู้สอน สามารถนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้สอนกับวิชาอื่น ๆ โดยต้องศึกษาข้อมูลให้ละเอียดและควรมีการปรับปรุง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเวลา สอดคล้องกับสภาพในท้องถิ่นของตน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ที่ส่งผลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแก้ปัญหาแก่นักเรียนในบทเรียนอื่น ๆ และชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาผลการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบ B-SLIM กับการจัดการเรียนรู้แบบ 3P ที่ส่งผลต่อ ตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความพึงพอใจต่อการเรียน แรงจูงใจในการเรียนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ความคงทนในการเรียนรู้ เป็นต้น

2.3 ควรทำการวิจัยโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ซึ่งอาจจะทำให้แนวทางทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) หรือการวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development) ให้มองการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ สิลาว์ชมมาศ. (2554). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Live in Samliam สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอน แบบ B-SLIM Model วิธีสอนแบบ 4MATs และวิธีการสอนปกติ. ขอนแก่น: โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ไกรคุง อนุชกุล. (2558). การอ่านภาษาอังกฤษการสอนที่เน้นกลวิธีอ่าน: เรียนรู้ภาษาไทยจากการค้นพบ. วารสารปัญญา ภิวัฒน์, 40(1), 202-217.

- เฉลิมลาภ ทองอาจ. (2554). รูปแบบการสอนการฝึกหัดสืบสอบ: เรียนรู้ภาษาไทยจากการค้นพบ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 9(2), 5-17.
- ทวีศักดิ์ ชูมา. (2558). แนวทางการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้รูปแบบกลวิธีการสื่อสาร. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 3(1), 125-137.
- ธนกร สุวรรณพฤกษ์. (2558). การพัฒนารูปแบบการสอนกลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี. *ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธูปทอง กว้างสวัสดิ์. (2549). *คู่มือการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- ธูปทอง กว้างสวัสดิ์. (2549). *การสอนภาษาอังกฤษ*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นเรศ เปลี่ยนคำ. (2551). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคแบบเน้นงานปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ เป็นภาษาต่างประเทศ*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- ปรารถนา สุขประเสริฐ. (2555). การเปรียบเทียบทักษะการอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ และการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ Graphic Organizer วิชาภาษาอังกฤษ. *วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิทยาลัยการอาชีพคำม่วง. (2559). รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประเมินตนเองปีการศึกษา 2560-2562. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2563, จาก <http://www.km.ac.th/index.php/2019-04-30-07-40-34/12-2019-05-27-15-27-35/38-2018-12-18-07-12-25>
- ศิริรัตน์ มงคล. (2553). การพัฒนาการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้ B-SLIM Model ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ: เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557*. กรุงเทพฯ: จามจุรี โปรดักส์.
- สุชาติ โกชนสมบูรณ์. (2550). ผลของการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ที่มีต่อทักษะทางภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมิตรา อังวัฒนากุล. (2550). *วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมสมัย แชนนทด. (2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3P ประกอบผังกราฟิกและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R. *วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อังกมล อินทรปารณีกุล. (2553). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ B-SLIM ประกอบกิจกรรมเกมวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัยวรรณ นาซิน. (2556). การเปรียบเทียบความสามารถการอ่านเชิงวิเคราะห์ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ B-SLIM Model และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ KWL Plus. *วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

The Development of English Communication Listening and Speaking Abilities for Prathomsuksa 5 Students by The Total Physical Response

ปานัน วรรณสุข¹ และ จิระพร ชะโน²
Panun Wannasuk¹ and Jiraporn Chano²

Received : 8 พ.ย. 2562
Revised : 1 ก.ค. 2563
Accepted : 1 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านการฟังภาษาอังกฤษ 2) พัฒนาความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในด้านการพูดภาษาอังกฤษ ให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 และ 3) ศึกษาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง จำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ จำนวน 20 ข้อ แบบประเมินพฤติกรรมการกล้าแสดงออก วิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งมีวงจรปฏิบัติ 3 วงจร ได้แก่ วงจรปฏิบัติการที่ 1 ใช้แผนการเรียนรู้ที่ 1-2 วงจรปฏิบัติการที่ 2 ใช้แผนการเรียนรู้ที่ 3-5 และวงจรปฏิบัติการที่ 3 ใช้แผนการเรียนรู้ที่ 6-7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการฟัง การพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและพฤติกรรมการกล้าแสดงออก โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 มีรายละเอียดแต่ละวงจร ดังนี้ วงจรที่ 1 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 คน นักเรียนไม่กล้าพูด ไม่กล้าแสดงออก และออกเสียงไม่ถูกต้อง วงจรที่ 2 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 8 คน นักเรียนมีความเข้าใจและคุ้นเคยกับคำศัพท์มากขึ้น และวงจรที่ 3 มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 10 คน นักเรียนเชื่อมโยงจากสิ่งที่ครูได้อธิบายและเปรียบเทียบกับคำที่กลุ่มตนเองได้

คำสำคัญ : ความสามารถในการฟังและการพูด, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop English listening abilities, 2) to develop English Speaking abilities of Prathomsuksa 5 Students to pass the criteria 80 percent, and 3) to study Assertive Behavior of students who learned by The Total Physical Response. The target group was 10 Prathomsuksa 5 students. Research instruments included; 7 plans for 14 hours in learning by The Total Physical Response, English listening and speaking abilities test, and Assertive Behavior evaluation Form. Action research approach used in this study composed of 3 cycles, the first cycle used lesson plans 1 and 2, the second cycle used lesson plans 3, 4 and 5, and the third cycle used lesson plans 6 and 7. The statistics used for analyzing the collected data were percentage, mean and standard deviation. The results of the study were as follows: each cycle of developing English Communication Listening Speaking and Assertive Behavior Abilities by The Total Physical Response to pass the criteria 80 percent. The first cycle, 7 students passed

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม อีเมล: panun80@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Education Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham University, Email: panun80@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Education, Mahasarakham University

the criteria. Students were afraid to speak English and mispronounced English words. The second cycle, 8 students passed the criteria: Students understood and be familiar with English vocabulary increasingly. The last cycle, 10 students passed the criteria. They could connect what the researchers described and compared with the values of their own group work that was validated.

Keywords : Listening and Speaking Abilities, English Communication, The Total Physical Response (TPR)

บทนำ

โลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม และเพื่อการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อให้สามารถนำประเทศไปสู่การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ เข้าใจความแตกต่างทางการเมือง และวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นพลเมืองโลกในยุคโลกาภิวัตน์ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างชาติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมั่นใจ มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาและวัฒนธรรมต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีความเข้าใจและภาคภูมิใจในภาษาและวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก การจัดการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวังว่า เมื่อผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ผู้เรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราว และวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 2)

สำหรับประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ และได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาความสามารถทางภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะพื้นฐานที่สำคัญ โดยใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เมื่อภาษาอังกฤษทวีความสำคัญมากขึ้น จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ คือ ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะการสื่อสารสามารถใช้ทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาอังกฤษ จึงถือเป็นเครื่องมือในการแสวงหา และสื่อความรู้ข้อมูลความบันเทิงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งค้นคว้าสื่อสารที่สำคัญ นอกจากนั้นยังต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึง สามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยตนเอง มีเทคนิคในการเรียนและจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (อรุณี วิริยะจิตรา, 2555 : 2) ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ออกเป็น 4 สาระ คือ สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก โดยสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลก ได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเป็นการเตรียมคนสู่ประชาคมอาเซียนโดยสิ่งที่ชัดเจนมาก คือ ครูควรเน้นที่การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารเบื้องต้นซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 124)

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเฉพาะทักษะการฟังและการพูดอาจมีปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร โดยเฉพาะกิจกรรมในชั้นเรียนด้านทักษะการฟังและการพูด จะมีลักษณะใช้การบรรยาย หรือผู้สอนไม่นำกิจกรรมการสอนที่เน้นภาษาเพื่อการสื่อสารมาจัดกิจกรรม รวมทั้งนักเรียนส่วนมากไม่ชอบพูดได้ตอบหรือซักถาม ในห้องเรียน และไม่กล้าใช้ภาษาอังกฤษเพราะอายหรือกลัวผิด ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน ซึ่งไม่สามารถนำข้อมูลที่ ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร (สุทัศน์ สังคะพันธ์, 2557 : 107-108) รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ ในทักษะการฟังและพูดยังใช้การฝึกทักษะที่ขาดความเป็นระบบที่ดี แต่สำหรับสิ่งที่ยากลำบากและสำคัญในการจัดกิจกรรม ภาษาอังกฤษ คือ ทำอย่างไรให้นักเรียนสนใจและกล้าที่จะพูด เด็กบางกลุ่มที่มีความสนใจในเรื่องของภาษาอยู่ก่อนแล้วมีแนวโน้ม ที่จะเรียนภาษาอังกฤษได้ดีกว่า และความสนใจนี้เป็นตัวทำให้เกิดความแตกต่างด้านความสามารถระหว่างนักเรียนด้วยตนเอง ซึ่งถ้าโรงเรียนที่ต้องการยกระดับด้านภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนของตน เพื่อเตรียมในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โรงเรียนควรเน้นที่การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารเบื้องต้นก่อนเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเพิ่มกิจกรรมการฟังและการพูด ให้เด็กได้ฝึกฝนการออกเสียงให้ถูกต้อง เพราะการฝึกฝนจะช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างแม่นยำและนำไปใช้ได้จริง (สถาบันภาษาอังกฤษ,

2559 : 19) ซึ่งวิธีการเรียนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาที่เหมาะสมควรใช้การฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะการสื่อสารทางภาษาผ่านการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน ในการเกิดการเรียนรู้สู่การนำไปใช้ได้จริง (มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม, 2558 : 369) ดังนั้นการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดทักษะการฟัง ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนอันจะนำไปสู่ทักษะการพูด เมื่อรับสารเข้ามาผ่านกระบวนการแปลผล และเกิดการเรียนรู้สู่ทักษะการอ่าน และเขียนในลำดับต่อไปโดยเน้นการสื่อสารแบบองค์รวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 42)

จากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในปีการศึกษา 2558 และ 2559 ที่ดำเนินการทดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งจากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (O-NET) ฉบับที่ 5 ค่าสถิติแยกตามกลุ่มสาระจะพบว่า สาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาเนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ คือสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสารซึ่งได้คะแนนระดับโรงเรียนอยู่ที่ 21.54 ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศ คือ 35.35 และฉบับที่ 2 ค่าสถิติแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนา เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนต่ำกว่าคะแนนระดับประเทศ ได้แก่ มาตรฐาน ต 1.2 ต 1.1 และ ต 1.3 ตามลำดับ จากรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ปีการศึกษา 2560 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของโรงเรียนบ้านผาผาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 มีผลคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ตั้งแต่ระดับชั้น ป.1-ป.6 ซึ่งชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 นั้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีคะแนนอยู่ที่ 50 คะแนน จะเห็นได้จากแบบรายงานคุณภาพการศึกษา (รศ.4-5/2559) ร้อยละของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินความสามารถด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และแบบรายงานผลสัมฤทธิ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา, 2560 : 8-11) ซึ่งข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่านักเรียนประสบปัญหาในการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งจะส่งผลต่อทักษะการสื่อสารทางภาษาของผู้เรียนด้วย

จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ซึ่งมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ในสาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสารจะเน้นในเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยกำหนดตัวชี้วัดให้นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง คำขออนุญาต และคำแนะนำต่าง ๆ จากการฟังและอ่าน อ่านออกเสียงประโยค ข้อความและบทกลอนสั้น ๆ ตามหลักการอ่าน และบอกความเหมือน ความแตกต่างระหว่างการอ่านออกเสียงประโยคชนิดต่าง ๆ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การลำดับคำระบุและวาดภาพสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย ตรงตามความหมายของประโยคและข้อความสั้น ๆ เขียนแผนผัง แผนภูมิ แสดงข้อมูลจากเรื่องที่ฟังหรืออ่าน บอกใจความสำคัญและตอบคำถามจากการฟัง และอ่านบทสนทนา นิทานง่าย ๆ หรือเรื่องสั้น ใช้ถ้อยคำ น้ำเสียงและกิริยาท่าทางอย่างสุภาพตามมารยาท ตอบคำถาม บอกความสำคัญของเทศกาล วันสำคัญ งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ นำเสนอด้วยการพูดและเขียน ใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน เรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ในสถานศึกษา พูดและเขียนแสดงความต้องการ แสดงความรู้สึก ขอความช่วยเหลือ ตอบรับ ปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ แสดงความรู้สึกของตนเอง พร้อมทั้งให้เหตุผลสั้น ๆ ขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและเรื่องใกล้ตัว ใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสืบค้น รวบรวมข้อมูล บอกความเหมือน ความแตกต่างระหว่างเทศกาล และงานฉลองของเจ้าของภาษากับของไทย รักในความเป็นไทย ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ จะเห็นได้ว่าการฟังและการพูด เป็นทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เกิดทักษะการฟังซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานก่อนอันจะนำไปสู่ทักษะการพูด เมื่อรับสารเข้ามาผ่านกระบวนการแปลผล และเกิดการเรียนรู้สู่ทักษะการอ่าน และเขียนในลำดับต่อไป

จากการศึกษาวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Method : TPR) ที่บุกเบิกโดย เจมส์ แอชเชอร์ (James Asher) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เป็นวิธีการสอนที่เน้นบทบาทความเข้าใจ การรับรู้ภาษาเป็นภาษาที่สองของนักเรียนโดยมีหลักการสำคัญ คือ เน้นบทบาทของความเข้าใจในการฟังด้วยการให้ปัจจัยที่มีความหมายและใช้คำสั่งสั้น ๆ ง่าย ๆ ครูจะพูดพร้อมแสดงท่าทางหรือปฏิบัติตามประโยคคำสั่งนั้น แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตาม จนนักเรียนมีความพร้อมที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง โดยที่ครูไม่ต้องเป็นแบบให้การแสดงท่าทางในการฝึกด้วยประโยคคำสั่งเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้นักเรียนเข้าใจและสื่อความหมายได้ตรงที่สุด Asher ได้นำวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางนี้มาทดลองใช้ในปี ค.ศ. 1969 และได้ผลสรุปว่าการเรียนภาษาจะได้ผลช้าลง ถ้าผู้เรียนรีบร้อนที่จะพูดจนเกินไป ก่อนที่จะสามารถฟังภาษาให้เข้าใจ และได้เรียนรู้คำศัพท์มากพอสมควรแล้ว วิธีการสอนนี้เป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสม

ต่อการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ (Asher, 1982 : 34) ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับพื้นฐานหลักอันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ใช้ในการเรียนภาษาที่สอง ได้แก่ ทักษะการฟังต้องมาก่อนทักษะการพูด เนื่องจากเด็กมักจะเข้าใจข้อความหรือประโยคที่ซับซ้อนก่อนจึงจะสามารถพูดประโยคดังกล่าวได้ ข้อความหรือประโยคที่ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ใช้พูดกับเด็กโดยปกติมีความสัมพันธ์กับบริบททางกายภาพและข้อความส่วนใหญ่ดังกล่าวมักเป็นประโยคคำสั่ง เช่น “มานี่” หรือ “จับมือพ่อ/แม่ไว้” จากบริบททางกายภาพและการสังเกตจะเห็นว่า การแสดงของร่างกายของเด็กทั้งหมด (Whole Body) แสดงให้ทราบว่าเด็กเข้าใจข้อความหรือเสียงที่พูดหรือไม่เพียงใด การฟังเป็นทักษะเบื้องต้นที่ทำให้เกิดความพร้อม (Readiness) ที่จะพูดต่อไป ดังนั้นการเตรียมความพร้อมนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อเด็กเกิดความพร้อมจากการได้ฝึกความเข้าใจในการฟังแล้ว เด็กจึงจะเริ่มพูดได้เองตามธรรมชาติ (Asher, 1982 : 35) วิธีสอนนี้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานในการเรียน ผู้สอนได้สื่อสารกับนักเรียนทั้งชั้นและเป็นรายบุคคล ทำให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนมากยิ่งขึ้น การเรียนภาษาจึงเป็นเรื่องสนุกและง่ายขึ้น ครูผู้สอนทราบได้ทันทีว่าผู้เรียนเข้าใจบทเรียนหรือไม่ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2550 : 76-78)

การนำวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Method : TPR) ได้พัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยการตอบสนองด้วยท่าทางมาใช้ในการสนทนา เล่าเรื่อง เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนฟังคำสั่งพร้อมกับตอบสนองด้วยท่าทางที่เหมาะสม การสอนแบบ TPR นี้เกิดจากสมมติฐานที่ว่าสมองของมนุษย์สามารถรับรู้ภาษาใด ๆ ก็ได้ รวมทั้งภาษาใบ้ วิธีการเล่าเรื่อง หรือสนทนาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ยังเป็นการขยายวงคำศัพท์ของผู้เรียนด้วย ในการเรียนรู้อาเซียนจะได้ฟังดู แสดงท่าทาง สนทนา เล่าเรื่อง และเขียนนิทานที่ได้ฟัง การเรียนรู้อาเซียนนี้ ผู้เรียนจะได้ใช้ภาษาที่เรียนอย่างเข้มข้น เน้นการสื่อสารเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งตามสถานการณ์และตอบสนองด้วยท่าทางที่เหมาะสม ครูสอนคำศัพท์ใหม่ให้นักเรียน โดยใช้ท่าทาง รูปภาพ และคำศัพท์ที่คุ้นเคยในชีวิตประจำวัน นักเรียนจับคู่สลับกันทำกิจกรรมฝึกคำศัพท์ใหม่ คนแรกบอกคำศัพท์อีกคนหนึ่งแสดงท่าทางที่เพื่อนบอก ครูพูดประโยคสั้น ๆ โดยใช้ท่าทางและรูปภาพประกอบให้นักเรียนฟัง แล้วนักเรียนนำมาเล่าซ้ำ นักเรียนนำประโยคมาพูดต่อกันเป็นตอนสั้น ๆ พร้อมแสดงท่าทางประกอบ และให้นักเรียนพูดเลียนแบบประโยคโดยใช้คำศัพท์ที่เรียนมาแล้ว พร้อมแสดงท่าทางและใช้รูปภาพประกอบ ลักษณะสำคัญของการสนทนา เล่าเรื่อง โดยนำวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางมาใช้ในการสนทนาหรือเล่านิทาน ซึ่งทำให้ผู้เรียนสนุกสนานมากขึ้น และผู้เรียนยังสามารถใช้ภาษาในการเล่าเรื่องและบรรยายได้ด้วย (พรสวรรค์ สีป้อ, 2552 : 65-71)

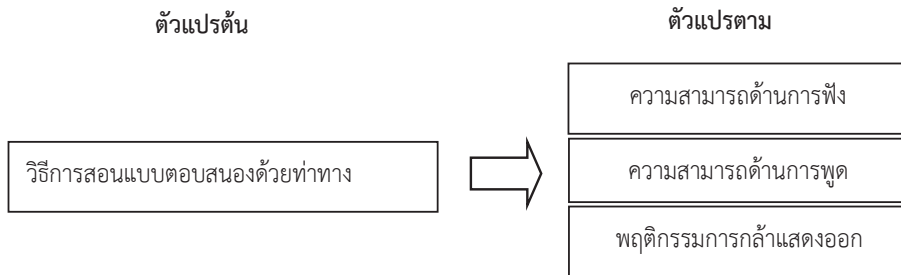
จากการศึกษาค้นคว้าเอกสาร ข้อมูลแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำวิธีการสอนมาพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารแบบตอบสนองด้วยท่าทางของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางเป็นวิธีสอนที่ไม่เสียเวลาในการเรียนการสอนมากนัก และนักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยตรงจากการปฏิบัติ อีกทั้งเป็นวิธีการสอนที่ไม่ฝืนธรรมชาติของการสอนภาษา คือ สอนตามลำดับทักษะโดยเริ่มจากการฟัง พูด อ่าน และเขียน เมื่อเริ่มต้นเรียน นักเรียนใช้ทักษะการฟังฟังให้เข้าใจ และค่อยพูดโต้ตอบพร้อมแสดงท่าทางประกอบ ทำให้นักเรียนสามารถเลียนแบบจากการฟังและการพูดได้อย่างถูกต้อง เมื่อนักเรียนได้ดูและลงมือปฏิบัติเองทำให้เกิดความทรงจำที่ถาวรและต่อเนื่องไปยังทักษะอื่น ๆ ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังที่จะใช้วิธีสอนโดยแบบตอบสนองด้วยท่าทางให้กับนักเรียน สามารถแก้ปัญหาการเรียนที่มีปัญหาด้านความสามารถทางด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เมื่อนักเรียนฟังแล้วสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ โดยการแสดงท่าทางและเล่าโต้ตอบได้ โดยมีกิจกรรมให้นักเรียนฟังคำศัพท์ใหม่ แสดงท่าทางประกอบ ฟังเรื่องราวที่เล่า พูดคำศัพท์ พูดเล่าเรื่อง เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านการฟังและการพูด และส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก การเข้าร่วมกิจกรรมเรียนวิชาภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาอังกฤษ ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
2. เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง ที่บุกเบิกโดย Asher (1982 : 34) มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ครูเสนอคำศัพท์ใหม่ ขั้นที่ 2 นักเรียนจับคู่พร้อมแสดงท่าทาง ขั้นที่ 3 ครูบอกประโยค ขั้นที่ 4 นักเรียนพูดประโยคพร้อมแสดงท่าทาง ขั้นที่ 5 นักเรียนเลียนประโยคพร้อมแสดงท่าทาง แนวคิดนี้ได้กำหนดเป็นตัวแปรต้น ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิเคราะห์ และความพึงพอใจในการเรียน โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านผาผาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 แผน 14 ชั่วโมง ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ (Pre-test และ Post-test) 40 คะแนน จำนวน 2 ชุด โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แบ่งเป็น

ชุดที่ 1 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟัง ลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน

ชุดที่ 2 แบบทดสอบวัดความสามารถการพูด โดยเป็นแบบทดสอบปากเปล่า จำนวน 10 ข้อ 20 คะแนน

2.3 แบบประเมินพฤติกรรมการกล้าแสดงออกการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการ มีขั้นตอนดังนี้

3.1 ปฐมนิเทศนักเรียนก่อนจะดำเนินการสอน เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการเรียน

3.2 ดำเนินการ โดยในช่วงแรก เป็นการทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความสามารถในการฟังพูดภาษาอังกฤษ

3.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ 14 ชั่วโมง ดังนี้

3.3.1 Rooms in my house	2 ชั่วโมง
3.3.2 English for Communication: Listening 2	ชั่วโมง
3.3.3 Parts of the Body	2 ชั่วโมง
3.3.4 How to make a sandwich	2 ชั่วโมง
3.3.5 Things in classroom	2 ชั่วโมง
3.3.6 Animal	2 ชั่วโมง
3.3.7 Greeting	2 ชั่วโมง

ในระหว่างทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้น ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนในแต่ละครั้ง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

3.4 หลังจากดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้แล้ว ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้ข้อสอบชุดเดิม ตรวจให้คะแนน

3.5 นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ความสามารถในการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง และวิเคราะห์พฤติกรรมกล้าแสดงออกการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลในลักษณะการบรรยาย โดยแบบบันทึกผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

สรุปผล

การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แบ่งการวิจัยเป็น 3 วงจรปฏิบัติการ สามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ความสามารถด้านการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนที่ไม่สามารถทำกิจกรรมได้ลุล่วงสำเร็จเท่าที่ควร จึงทำให้การดำเนินการสอนช้าลง เพราะนักเรียนไม่เข้าใจคำสั่งของแต่ละชั้น ไม่กล้าถามผู้วิจัยเมื่อเกิดมีข้อสงสัย วงจรปฏิบัติการที่ 2 เนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจคำศัพท์ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ปรับเปลี่ยนวิธีการจนทำให้เกิดการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดีราบรื่น และวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนได้รับการพัฒนาสามารถเชื่อมโยงจากสิ่งที่ผู้วิจัยได้อธิบายในชั่วโมงที่แล้ว และเปรียบเทียบกับคำที่กลุ่มตนเองได้จนทำให้นักเรียนทุกคนสามารถผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ได้

2. ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางให้ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนยังขาดความสนใจการสอนของครู ผู้วิจัยได้สร้างความมั่นใจให้นักเรียนโดยการแทรกกิจกรรมสนุกสนาน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและให้เกิดการเรียนรู้ วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนสามารถฝึกการพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่มได้ดีขึ้น โดยผู้วิจัยทำการทบทวนเนื้อหาเดิม และวงจรปฏิบัติการที่ 3 แม้ว่ายังขาดการรอบคอบในการทำแบบทดสอบ แต่นักเรียนมีการตรวจสอบความถูกต้องงานของกลุ่มตนเอง ซึ่งทำให้นักเรียนรู้ถึงแนวทางและสิ่งที่ตนเองต้องปรับปรุง

3. พฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนไม่กล้าแสดงออกมีความขลาดอายเวลาทำท่าทางประกอบ ส่งผลให้การดำเนินการสอนล่าช้าลง วงจรปฏิบัติการที่ 2 ยังมีนักเรียนบางคนที่ไม่กล้าแสดงออกในการทำท่าทางประกอบ ครูจึงสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน และวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนทุกคนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมได้ดีขึ้น

อภิปรายผล

จากงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน ที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ได้ผลจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ ผ่านเกณฑ์ประเมิน โดยได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 7 คน 8 คน และ 10 คน ตามลำดับ จากวงจรปฏิบัติการสุดท้าย จึงทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการฟังภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกคน ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก แผนการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการวางแผนการสร้างอย่างมีขั้นตอน เป็นระบบมีวิธีการที่เหมาะสม โดยสามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสุข สนุกสนาน เหมาะสมกับชั้นเรียนที่ผู้เรียนมีความสามารถต่างกัน ผู้เรียนสามารถจำได้ดี เพราะการเคลื่อนไหวจะช่วยกระตุ้นประสาทรับรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา ติววงศ์ (2560 : 94) ได้วิจัยการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าจากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนรายบุคคลด้วยการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนสามารถแสดงท่าทางและปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างเข้าใจ ถูกต้อง ถือได้ว่าวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Method : TPR) เป็นวิธีสอนที่เหมาะสมในการสอนฟัง พูด เนื่องจากนักเรียนได้แสดงออกท่าทาง การเคลื่อนไหวร่างกายตามความหมายของคำศัพท์ ซึ่งนักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการออกท่าทาง ทั้งของตนเองและเพื่อนร่วมชั้น ทำให้นักเรียนไม่เครียดในการปฏิบัติและรู้สึกดีต่อการเรียนรู้ทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์จากการปฏิบัติจริงในทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิวรรธณ ราโช (2561 : 63) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่ได้เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทางเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ สามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้ เช่น บอกความหมายคำศัพท์บอกรายละเอียดของเรื่องและแสดงท่าทางโดยใช้บทบาทสมมติได้ นักเรียนสามารถเชื่อมโยงและทำความเข้าใจในบทเรียนแต่ละเนื้อหาได้เป็นอย่างดี เนื่องการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีนี้จะเน้นถึงความสุขสนุกสนาน และไม่ทำให้เกิดความเครียดในการเรียน

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 10 คน ที่ได้รับการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ได้ผลจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งจากวงจรปฏิบัติการสุดท้าย จึงทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ ผ่านเกณฑ์ประเมินทุกคน ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการสอนโดยเริ่มจากการเลือกรูปแบบการสอนและเรียบเรียงหน่วยการเรียนรู้ การศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เอกสารต่าง ๆ วิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหา ผลการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าประกอบในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วจึงลงมือสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรสวรรค์ ขาวแร่ (2562 : 29) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านพอกหนองเข้ อำเภอห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นปฏิบัติด้านทักษะการฟัง-พูดของ นักเรียน 11 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่สามารถฟังและปฏิบัติหรือตอบคำถามได้บ้าง แต่ต้องใช้เวลาในการคิด และทบทวนคำถามของครูก่อนที่จะตอบหรือปฏิบัติในสิ่งที่ครูพูด ส่วนด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นักเรียนส่วนใหญ่ไม่กล้าแสดงออกและไม่กล้าขอเป็นอาสาสมัครในการปฏิบัติกิจกรรมเพราะไม่มั่นใจและกลัวผิด เนื่องจากการออกเสียงและคำศัพท์ไม่ได้ นักเรียนถนัดในกิจกรรมที่ร่วมกันทำเป็นกลุ่มมากกว่าการปฏิบัติกิจกรรมคนเดียว และมีบางส่วนที่ยกเลิกกันบ้าง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Krashen and Terrel (2015 : 26) ที่กล่าวว่าในการเรียนการสอนภาษาแก่ผู้เริ่มเรียน ผู้สอนจึงควรเลือกวิธีการสอนที่เน้นทักษะการฟัง แล้วจึงพัฒนาขึ้นเป็นทักษะการพูด พบว่าวิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง หรือ TPR เป็นวิธีการสอนภาษาตามแนวธรรมชาติที่เหมาะสมสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาตามวัยและธรรมชาติการเรียนรู้ภาษา วิธีการนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกฝนการฟังมาก ๆ พร้อมทั้งปฏิบัติตามหรือโต้ตอบด้วยท่าทาง เพื่อสื่อความหมายทำให้ผู้เรียนจำคำศัพท์ได้เร็ว เรียนรู้ได้รวดเร็วมีความคงทนในการเรียนรู้ และสามารถพูดได้ เมื่อได้รับการฝึกฟังนานพอสมควร ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในการพูด เป็นเหตุให้มีแรงจูงใจที่จะเรียนต่อไป และมีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้วิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง หรือ Total Physical Response นี้ มีผลการค้นคว้าที่ยืนยันประสิทธิภาพของการสอนวิธีนี้มากมาย ซึ่งได้ทำการทดลองกับกลุ่มผู้เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนถึงอุดมศึกษา และใช้ได้ผลดีกับการเรียนการสอนภาษาที่สองทุกภาษาอีกด้วย ซึ่งในกิจกรรมมีองค์ประกอบ คือ คู่มือสำหรับ

การใช้กิจกรรม ผลจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพแบบกลุ่ม และภาคสนาม พบว่ามีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 78.04/79.23 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และกิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80

3. พฤติกรรมการกล้าแสดงออกของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง พบว่านักเรียน กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถาม กล้าตอบคำถาม สามารถแสดงสีหน้าท่าทางในการพูดได้เหมาะสม น้ำเสียงสอดคล้อง กับความรู้สึก ด้านการทำงานมีการวางแผนเพื่อเตรียมแสดงท่าทางต่าง ๆ ตามที่ครูได้บอกประโยค มีการสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก เด็กต้องการเรียนรู้ ส่งผลให้เด็กมีความตั้งใจ เอาใจใส่ที่จะค้นคว้าหาคำตอบ ด้วยความกระตือรือร้น อยากค้นคว้า อยากรู้ อยากแก้ปัญหา มุ่งมั่นในการทำงาน จนสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ปรากฏผลเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมในแต่ละวันคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาด้านต่าง ๆ การดำเนินงานและความต่อเนื่อง ของกิจกรรมและเป็นไปอย่างราบเรียบตามธรรมชาติ ไม่เร่งรีบ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย ให้ความสำคัญ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการติดต่อประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ปกครอง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มีการให้ แรงเสริม ยอมรับเด็กตามศักยภาพของเด็ก จัดกิจกรรมที่มีการฝึกให้นักเรียนแบ่งงานกันทำผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกัน ตลอดจน การมีบทบาทที่เหมาะสมในการเป็นสมาชิกของกลุ่ม จึงทำให้นักเรียนเกิดการกระตุ้นที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรม สามารถพัฒนาตนเอง ได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณภาพสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรวดี ปันติ (2559 : 67) พบว่านักเรียนที่ได้เรียน โดยใช้นวัตกรรมเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง มีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะการพัฒนาพฤติกรรมการกล้าแสดงออก มีการวางแผนในการดำเนินการและกำหนดขั้นตอนในการฝึก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบุคคลที่ต้องการจะพัฒนา

สรุปได้ว่า การพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออกมากขึ้น มีทักษะการฟัง และการพูดสูงขึ้น เพราะมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติ มีความท้าทาย ความสามารถของนักเรียน กระตุ้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อค้นหาวิธีการสื่อสารที่มาจากความสนใจ และความต้องการของนักเรียน นักเรียนมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมพฤติกรรมการกล้าแสดงออก ทักษะการฟัง และการพูดของนักเรียนให้สามารถพัฒนาตนเองให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้สอนควรคำนึงถึงกิจกรรมการเรียนการสอนและหน่วยการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำกิจกรรมการเรียน การสอนให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และเพื่อให้เกิดการเสริมสร้างพฤติกรรมการกล้าแสดงออกทางด้านต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียน สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

1.2 ผู้สอนควรมีการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมการกล้าแสดงออกของผู้เรียนตั้งแต่เริ่มเรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อจะได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกอย่างต่อเนื่อง

1.3 การจัดการเรียนการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ควรมีเวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมควรมีลักษณะแตกต่างจากตัวอย่างที่สอน เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดการท่องจำ

1.4 ผู้สอนควรจะอธิบายในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเกิดความสับสน และยกตัวอย่างประกอบ ประโยคภาษาอังกฤษ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการให้เกิดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เกม เพลง สื่อจริงในการสอน เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด พร้อมแสดงท่าทางประกอบ

2.2 ควรนำวิธีสอนนี้ไปใช้กับการสอนวิชาอื่น ๆ จะทำให้นักเรียนจดจำคำศัพท์และประโยคในบทเรียนได้ดี และยังสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สนุกสนานมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาผลของการใช้วิธีสอนโดยการเล่าเรื่องแบบตอบสนองด้วยท่าทางในการเรียนการสอน ที่มีต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคงทนในการฟังและพูดภาษาอังกฤษ หรือความกล้าแสดงออกของผู้เรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ปัทมิตา ดิวงค์. (2560). *งานวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถด้านการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- พรสวรรค์ ขาวแร่. (2562). *การพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2552). *สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- ภัทรวิดี ปันติ. (2559). *งานวิจัยเรื่องผลการใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ และการกล้าแสดงออกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนกมล-เรียม สุโกศล (บ้านผาใต้)*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม. (2558). *กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ป.4-6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- วีรวรรณ ราโช. (2561). *งานวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบตอบสนองด้วยท่าทาง เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สถาบันภาษาอังกฤษ. (2559). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา. (2560). *สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา.
- สุทัศน์ สังคะพันธ์. (2557). *นวัตกรรมการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและทักษะในศตวรรษที่ 21 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สุมิตรา อังวัฒนกุล. (2550). *วิธีสอนภาษาอังกฤษ (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2555). *การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- Asher, J. (1982). *Learning Another Language Through Actions: The Complete Teacher's Guide Book*. California: Sky Oaks Publication.
- Krashen, S.D. and Terrel, T.D. (2015). *The Natural Approach Language Acquisition in the Classroom*. United Kingdom: Pergamon Press.

ผลของการฝึกที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

The Effect of Mental Toughness Training upon Mental Toughness Level and Sport Success towards Muaythai Competition

ราชนันย์ เฉลียวศิลป์¹
Rachan Chaliawasil¹

Received : 30 ม.ค. 2563
Revised : 29 ส.ค. 2563
Accepted : 8 ก.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬามวยไทย 2) เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬามวยไทยกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักกีฬามวยไทย สังกัดมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 15 คน ได้มาจากการสุ่มแบบง่าย โดยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Cohen มีค่าอำนาจการทดสอบ .80 และ effect size เท่ากับ 0.6 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทย อาชีพมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทยเชิงประจักษ์ คือ ชนะ เสมอ และแพ้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความถี่ ร้อยละ การทดสอบค่าที และค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ด้วยวิธี Independent-Samples Kruskal-Wallis Test ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 สูงกว่าในช่วงก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการแข่งขันของนักมวยไทย พบว่าได้รับชัยชนะ จำนวน 10 คน ได้รับผลแพ้ จำนวน 5 คน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย ได้แก่ 3.1) สมรรถภาพทางกาย 3.2) สมรรถภาพทางจิตใจ 3.3) ความชำนาญในการใช้ทักษะมวยไทย 3.4) เทคนิคเชิงมวย 3.5) ระดับของไอคิว 3.6) การเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขัน 3.7) ประสบการณ์ 3.8) พิกัดน้ำหนัก 3.9) อายุ 3.10) เงินรางวัล และ 3.11) กองเชียร์

คำสำคัญ : มวยไทย, ความเข้มแข็งทางจิตใจ, ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน

Abstract

The purposes of this research were 1) to study mental toughness level of Muaythai boxers, 2) to study sport success towards Muaythai competition, and 3) to study the relationship between mental toughness level and sport success towards Muaythai competition. The sample groups were 15 Muaythai boxers of Thailand National Sports University, Suphanburi Campus, selected from simple random sampling, and adapted from Cohen table with power of test at .80 and effect size at 0.6. The instrument in this research was the mental toughness test for professional Muaythai boxers with reliability of .91, and the empirical sport success towards Muaythai competition were win, draw, and loss. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, frequency, percentage, t-test, and correlation coefficient with Independent-Sample Kruskal-Wallis Test. Research finding indicated that

1) Level of mental toughness after week 8 training was higher than before training with the statistical significance at .05 level. 2) The competition results of Muaythai boxers found that 10 won and 5 lost. 3) The relationship between mental toughness level and sport success towards Muaythai competition was

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี
อีเมล: chaliawasil2516@gmail.com

¹ Assistant Professor, Faculty of Health and Sports Science, Thailand National Sports University Suphanburi Campus,
Email: chaliawasil2516@gmail.com

not related with the statistical significance at .05 level. It found that factors affected sport success toward Muaythai competition were 3.1) physical performance, 3.2) mental performance, 3.3) proficiency in using Muaythai skills, 3.4) Muaythai techniques, 3.5) IQ, 3.6) preparation before the competition, 3.7) experiences, 3.8) weight, 3.9) age, 3.10) award, and 3.11) cheering team.

Keywords : Muaythai, Mental toughness, Sport success

บทนำ

การศึกษาเรียนรู้ศิลปะมวยไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติมาแต่สมัยโบราณเป็นศิลปะการต่อสู้ที่ปลูกฝังอุดมการณ์จิตใจให้เยาวชนคนไทยรักและหวงแหนเอกลักษณ์ของชาติและแผ่นดิน โดยเฉพาะประวัติศาสตร์ชาติไทยและมวยไทยซึ่งคงอยู่กับความเป็นปึกแผ่นของแผ่นดินไทยมาโดยตลอด เพราะเป็นทั้งศิลปะที่เป็นทั้งเอกลักษณ์ของชาติและมีส่วนในการปกป้องแผ่นดินไทยมาโดยตลอด มวยไทยจึงเป็นศิลปะการต่อสู้ที่คนไทยรักและภาคภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของชาติและเป็นการสร้างเสริมความสมบูรณ์แข็งแรงทางร่างกายแล้ว ยังมีส่วนในการสร้างเสริมความเข้มแข็งทางจิตใจด้วย เราจึงเห็นความเป็นสายเลือดในการฝึกฝนเรียนรู้ศิลปะมวยไทย ของเด็กไทยและคนไทยที่แสดงออกซึ่งความสามารถในเชิงศิลปะมวยไทยได้ดีมวยไทยไม่ใช่เป็นแค่เกมกีฬาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นศิลปวัฒนธรรมและเป็นวิถีชีวิตของคนไทยด้วย

มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหลักสูตรการเรียนการสอนในรายวิชามวยไทยและยังเป็นองค์กรที่สนับสนุน ส่งเสริมและเผยแพร่กีฬามวยไทยให้รู้จักแพร่หลายโดยเฉพาะกีฬาสถาบันการพลศึกษาแห่งประเทศไทย ซึ่งมีวิทยาเขตทั้งสิ้น 17 วิทยาเขตเป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาที่ผลิตบุคลากรทางด้านกีฬา โดยเฉพาะนักมวยไทยที่มีศูนย์ฝึกฝนเรียนรู้กีฬามวยไทยที่สามารถพัฒนาความสามารถของนักกีฬาไปสู่ระดับต่าง ๆ เช่น ตัวแทนระดับชาติ ระดับทีมชาติและสู่ระดับการเป็นนักมวยไทยอาชีพที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สำหรับมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี เป็นวิทยาเขตที่มีบุคลากร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬามวยไทยส่งเข้าร่วมการแข่งขันในกีฬามหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติทุกปี แต่ผลงานของทีมนักกีฬามวยไทยไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ ส่งนักกีฬาเข้าแข่งขัน จำนวน 15 คน ประสบชัยชนะเพียง 1 คน และประสบความพ่ายแพ้จำนวน 14 คน ทั้งที่นักกีฬาแต่ละคนมีสมรรถภาพทางกายที่ดี ตลอดทั้งมีประสบการณ์และมีฝีมือในเชิงมวยไทย ผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอนถึงแนวทางการเตรียมทีมนักกีฬามวยไทย พบว่าสาเหตุที่นักกีฬาไม่ประสบความสำเร็จนั้น เป็นผลมาจาก 1) ด้านสมรรถภาพทางกายและการเตรียมตัว คือ นักกีฬามีการฝึกซ้อมไม่เต็มที่ 2) ด้านสภาพจิตใจของนักกีฬาไม่สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ของการแข่งขันได้ดีเพียงพอ

จากสภาพการณ์ดังกล่าวผู้วิจัยเล็งเห็นว่าการพัฒนาทีมนักกีฬามวยไทย นอกจากการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกายและเทคนิคด้านทักษะมวยไทย นั้นนักกีฬาทำการฝึกซ้อมอยู่เป็นประจำควรที่จะทดลองศึกษาเรียนรู้ในการฝึกเสริมสร้างสภาพจิตใจ ที่ดูจะเป็นปัญหาที่สำคัญของนักกีฬา คือ ความไม่มั่นใจในตนเองในการเตรียมตัวก่อนการชก และขาดความเข้าใจในวิธีการควบคุมสภาพจิตใจ ที่เป็นองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับหลักการด้านความเข้มแข็งทางจิตใจ ในประเด็นแรกที่สำคัญ คือ ความมั่นใจในตนเอง และหลักการพัฒนานักกีฬา เพื่อความเป็นเลิศที่กล่าวว่านักกีฬาที่จะประสบความสำเร็จต้องมีสมรรถภาพทางกายที่ดี มีทักษะทางการกีฬาที่ดีและมีจิตใจที่เข้มแข็งนั่นเอง สอดคล้องกับทฤษฎีความเข้มแข็งทางจิตใจของ Loehr (1986) กล่าวว่า “ความเข้มแข็ง คือ ความสามารถของนักกีฬาในการตั้งเป้าปรสวรค์และทักษะที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ได้ตลอดเวลาการแข่งขันไม่ว่าจะอยู่ในเหตุการณ์ใดก็ตาม”ความเข้มแข็ง คือ การควบคุมสภาวะทางความคิด (ideal performance state : IPS) มีอยู่ในนักกีฬาทุกคนเป็นสภาวะทางกายภาพ และการกระตุ้นทางจิตวิทยา เป็นการกระทำในช่วงสูงสุดของนักกีฬา ซึ่งอารมณ์ที่แสดงออกจากการเล่นกีฬา บางอารมณ์จะแสดงออกให้เห็นถึงปรสวรค์ และทักษะในตัวของนักกีฬาที่มีอยู่อย่างมีพลังและอิสระ เกิดมาจากความท้าทายพลังความเชื่อมั่น การค้นหาการต่อสู้ การยืนหยัดและความสนุกสนาน

ดังนั้น เหตุต่าง ๆ แห่งอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญมากที่เป็นแรงกระตุ้นความรู้สึกต่าง ๆ ให้เกิดความมุ่งมั่นและพยายามในการแข่งขันกีฬา ผู้วิจัยจึงได้สนใจที่จะทำการศึกษาดูถึงผลของโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬามวยไทย อันประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในตนเอง การรวบรวมสมาธิ การควบคุมอารมณ์ และความมุ่งมั่นทุ่มเท ซึ่งเป็นองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยาการกีฬามาทำการฝึกซ้อมและทดลองในนักกีฬามวยไทยของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

เพื่อศึกษาถึงความสามารถในการพัฒนาตนเองด้านจิตใจ ที่จะส่งผลต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันต่อไป

วัตถุประสงค์

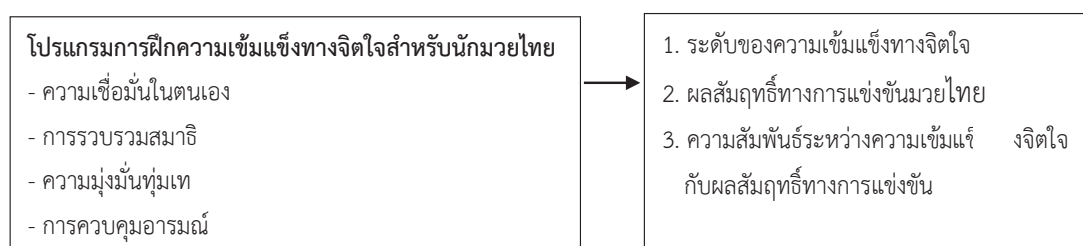
ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ ในช่วงก่อนการฝึก และหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8 ของนักกีฬามวยไทย ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันของนักกีฬามวยไทย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

1. กรอบแนวคิด

การพัฒนาความสามารถทางการกีฬา โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองทางด้านความเชี่ยวชาญของทักษะมวยไทย เทคนิคเชิงมวย และมาตรฐานการชก ตลอดจนความสามารถในการพัฒนาสมรรถภาพ ทางด้านร่างกายและจิตใจให้เป็นนักกีฬามวยไทยที่มีความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะสร้างเกียรติยศชื่อเสียงและได้รับการยอมรับนั้น จำเป็นจะต้องนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬามาประยุกต์ใช้ในการฝึกซ้อมมวยไทย ซึ่งเทคนิคที่สำคัญทางวิทยาศาสตร์การกีฬา ได้แก่ การสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ ให้เกิดขึ้นกับตัวของนักกีฬามวยไทย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะนำพานักกีฬามวยไทยสู่เป้าหมายของความสำเร็จ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความเข้มแข็งทางจิตใจ (Loehr, 1986) มาประยุกต์ใช้เป็นตัวแปรต้นในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ความเข้มแข็งทางจิตใจ และศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันที่ปรากฏ คือ ชนะ เสมอ และแพ้ โดยผู้วิจัยมีความเชื่อว่า ทฤษฎีและหลักการทางจิตวิทยาการกีฬานี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยพัฒนาศักยภาพของนักกีฬามวยไทยได้สูงสุด จึงได้นำโปรแกรมฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทย ที่ผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและหาคุณภาพเครื่องมือ ด้วยวิธีคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) มีค่าเท่ากับ 1.0 ได้นำมาทดลองกับนักมวยไทย ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 15 คน แล้วนำผลการทดลองที่ได้มาสรุป และประเมินผลการวิจัยด้วยวิธีการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group) เพื่อสรุปประเมินผลการทดลอง ถึงระดับของความเข้มแข็งทางจิตใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน โดยแสดงความเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด ผลของการฝึกที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

2. สมมติฐาน

ระดับของความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังการฝึกซ้อม ตามโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจ สูงกว่าในช่วงก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองผลของการฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจ ที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยไว้โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ เป็นนักกีฬามวยไทย ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 40 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มแบบง่าย โดยกำหนดจำนวนของตัวอย่างจากตาราง Cohen ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 95% อำนาจการทดสอบ .80 และ effect size เท่ากับ 0.6 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 โปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทย พัฒนาโดยผู้วิจัย ผ่านกระบวนการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความ (Index of Item Objective Congruence : IOC) = 1.0 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

2.2 แบบวัดความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทยผู้วิจัยได้ศึกษา และพัฒนาขึ้นจากแบบทดสอบความเข้มแข็งทางจิตใจของธนิสา จุลนินชัยพงษ์ ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบทางจิตวิทยาการกีฬา 4 ด้าน 7 มิติ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) = 1.0 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

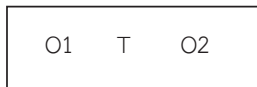
2.3 แบบบันทึกผลการแข่งขัน คือ การบันทึกผลการแข่งขัน ได้แก่ ชนะ เสมอ และแพ้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลการทดลองกับนักกีฬามวยไทย ของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี

3.2 ดำเนินการทดสอบระดับคะแนนของความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงก่อนการฝึก

3.3 ดำเนินการทดลองตามโปรแกรมฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจ ในเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 3 วัน (จันทร์-พุธ-ศุกร์) ต่อเนื่องตามโปรแกรมและแบบแผนการทดลองรูปแบบ Pretest-Posttest One group design

ภาพประกอบ 2 Pretest-Posttest One group design

ที่มา : บุญส่ง โกสะ (2542 : 88)

3.4 ทดสอบระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 สิ้นสุดลง

3.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน วัดได้จากผลการแข่งขันของนักกีฬาแต่ละคน

3.6 นำคะแนนของความเข้มแข็งทางจิตใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมาวิเคราะห์ผลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงก่อนการฝึก และช่วงหลังการฝึกซ้อมสัปดาห์ที่ 8

4.2 การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ ในช่วงก่อนการฝึก และช่วงหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8 ภายในกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติ Paired Sample t-test

4.3 วิเคราะห์ค่าความถี่ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันของนักกีฬามวยไทยในแต่ละบุคคล

4.4 ศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน โดยสถิติ Nonparametric Test ด้วยวิธี Independent-Samples Kruskal-Wallis Test เนื่องจากข้อมูลทั้งสองส่วนเป็นข้อมูลต่างชนิดกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นผลจากการทดลองในรูปตารางข้อมูลและความเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนการทดสอบความเข้มแข็งทางจิตใจ
2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย
3. หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน
4. สรุปและประเมินผลจากการสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ

1. คะแนนการทดสอบความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน

ตาราง 1 เปรียบเทียบคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงก่อนการฝึก และหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 ภายในกลุ่มทดลอง

จำนวน	ก่อนการฝึก	หลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8	t	Sig.
1	53	65	-5.93	.00
2	44	67		
3	59	62		
4	51	64		
5	63	65		
6	58	65		
7	65	68		
8	63	73		
9	50	70		
10	54	67		
11	63	67		
12	51	68		
13	62	73		
14	55	60		
15	72	78		
$\bar{X}$	57.53	67.47		
S.D.	7.27	4.59		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 พบว่าคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักกีฬามวยไทย ภายในกลุ่มทดลองในช่วงก่อนการฝึก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 57.53 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.27 และในช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 67.47 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.59 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังสัปดาห์ที่ 8 มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงก่อนการฝึกและเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

2. วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

ตาราง 2 การแจกแจงค่าความถี่ร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันภายในกลุ่มทดลอง

จำนวน	หลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8	ระดับ ความเข้มแข็งทางจิตใจ	ผลการแข่งขัน		
			ชนะ	เสมอ	แพ้
1	65	สูง	1		
2	67	สูง	1		
3	62	สูงกว่าปานกลาง			1
4	64	สูงกว่าปานกลาง	1		
5	65	สูง	1		
6	65	สูง			1
7	68	สูง			1
8	73	สูง	1		
9	70	สูง	1		
10	67	สูง	1		
11	67	สูง			1
12	68	สูง			1
13	73	สูง	1		
14	60	สูงกว่าปานกลาง	1		
15	78	สูง	1		
$\bar{X}$	67.47				
S.D.	4.59				
ร้อยละ			66.67		33.33

จากตาราง 2 พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ ในลำดับที่ 1, 2, 4, 5, 8, 9, 10, 13 14 และ 15 รวมทั้งสิ้น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และผลการแข่งขันได้รับผลแพ้ ในลำดับที่ 3, 6, 7, 11 และ 12 รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

3. หาค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

การหาค่าความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬามวยไทยในช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย โดยการทดสอบทางสถิติ Nonparametric Test ด้วยวิธี Independent-Samples Kruskal-Wallis Test

ตาราง 3 การหาค่าความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

Null Hypothesis	Test	Sig.
คะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจ ในช่วงหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8 กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน	Independent-Samples Kruskal-Wallis Test	.62

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ของคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ไม่สัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อค้นพบที่สำคัญ

จากผลการวิจัย เมื่อจำแนกกลุ่มตามระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ พบว่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูงกว่าปานกลาง อยู่ในลำดับที่ 3, 4 และ 14 จำนวนทั้งสิ้น 3 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 2 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 1 คน เมื่อคำนวณค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ระหว่างผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 33.33 สามารถเทียบเป็นอัตราส่วน คือ 2 : 1

4.2 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูง อยู่ในลำดับที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 15 จำนวนทั้งสิ้น 12 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 8 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 4 คน เมื่อคำนวณค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ระหว่างผลการแข่งขัน ระหว่างการได้รับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการได้รับผลแพ้คิดเป็นร้อยละ 33.33 สามารถเทียบเป็นอัตราส่วน คือ 2 : 1

แสดงให้เห็นว่าการฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจส่งผลต่อการได้รับชัยชนะมากกว่าได้รับผลแพ้ คือ การได้รับชัยชนะ จำนวน 10 คน และการได้รับผลแพ้ จำนวน 5 คน

5. บทสรุปผู้เชี่ยวชาญในรูปแบบข้อความ

สามารถนำมาเรียบเรียงได้ดังนี้

5.1 ด้านระดับของความเข้มแข็งทางจิตใจ พบว่าระดับคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังการฝึก สัปดาห์ที่ 8 ของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าในช่วงก่อนการฝึก โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย

5.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน พบว่า 1) กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูงกว่าปานกลาง อยู่ในลำดับที่ 3, 4 และ 14 จำนวนทั้งสิ้น 3 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 2 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 1 คน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันระหว่างผลการแข่งขันระหว่างการได้รับชัยชนะกับการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ต่อร้อยละ 33.33 เทียบเป็นอัตราส่วน คือ 2 : 1 และ 2) กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูง อยู่ในลำดับที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 15 จำนวนทั้งสิ้น 10 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 8 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 4 คน เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน ระหว่างผลการแข่งขันระหว่างการได้รับชัยชนะกับการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 ต่อร้อยละ 33.33 เทียบเป็นอัตราส่วน 2 : 1

5.3 ด้านความสัมพันธ์ของคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันไม่สัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.4 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อชัยชนะในการแข่งขัน ดังนี้ 1) สมรรถภาพทางกาย 2) จิตใจ 3) ความชำนาญในการใช้ทักษะมวยไทย 4) เทคนิค และเชิงมวย 5) ระดับของไอคิว 6) การเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขัน 7) ประสบการณ์ 8) พิกัดน้ำหนัก 9) อายุ 10) เงินรางวัล และ 11) กองเชียร์

สรุปผล

ผู้วิจัยได้สรุปผลตามลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. การศึกษาระดับความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงก่อนการฝึกและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 พบว่าระดับคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีระดับที่สูงกว่าในช่วงก่อนการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีระดับความเข้มแข็งทางจิตใจอยู่ในระดับสูง

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

จากการนำผลการแข่งขันเชิงประจักษ์ ได้แก่ ชนะ เสมอ และแพ้ ของนักกีฬามวยไทย จำนวน 15 คน มาแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ พบว่า

2.1 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูงกว่าปานกลาง อยู่ในลำดับที่ 3, 4 และ 14 จำนวนทั้งสิ้น 3 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และได้รับผลแพ้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

2.2 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูง อยู่ในลำดับที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 15 จำนวนทั้งสิ้น 10 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 และได้รับผลแพ้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

จากผลของการเปรียบเทียบเป็นอัตราส่วนของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ ในกลุ่มสูงกว่าปานกลาง และกลุ่มสูงพบว่าอัตราส่วนของการชนะ หรือแพ้เท่ากัน คือ การได้รับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 33.33

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทยโดยการทดสอบทางสถิติ Nonparametric Test ด้วยวิธี Independent-Samples Kruskal-Wallis Test กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าความเข้มแข็งทางจิตใจ ไม่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง ผลการฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจที่มีต่อระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความเข้มแข็งทางจิตใจในช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทดลองใช้โปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทยอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบระดับความเข้มแข็งทางจิตใจของนักกีฬามวยไทย ในช่วงก่อนการฝึกซ้อมและช่วงหลังการฝึกซ้อมสัปดาห์ที่ 8 พบว่าระดับคะแนนความเข้มแข็งทางจิตใจในกลุ่มทดลอง ในช่วงก่อนการฝึกและหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยช่วงหลังการฝึกสัปดาห์ที่ 8 มีระดับความเข้มแข็งทางจิตใจสูงกว่าช่วงก่อนการฝึก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย โดยความแตกต่างของคะแนนระดับความเข้มแข็งทางจิตใจ เป็นผลมาจากการเรียนรู้หลักการทางจิตวิทยาการศึกษา จากการฝึกตามโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทย โดยมุ่งเน้นในการจัดระบบความคิดความเข้าใจ และมีมุมมองที่ดีในการเตรียมความพร้อมทางด้านสมรรถภาพทางจิตใจ ให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับที่สูงสุด ที่เรียกว่าความเข้มแข็งทางจิตใจนั่นเอง ดังที่ Creswell (2002 : 212-219) กล่าวว่าความเข้มแข็งทางจิตใจ หมายถึง ความเชี่ยวชาญทางด้านจิตใจของนักกีฬา อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการแสดงออก หรือการแข่งขันของนักกีฬา ซึ่งความเชี่ยวชาญ ก็คือ พลังความกล้าความอดทนที่เกิดขึ้นในจิตใจของนักกีฬาบ่อย ๆ สม่่าเสมอจนกลายเป็นนิสัยของนักกีฬานั้น และสอดคล้องกับ Jones and Connaughton (2002 : 205-208) ศึกษาค้นคว้าถึงความหมายของ “ความเข้มแข็งทางจิตใจ” ของนักกีฬาพบว่าพลังใจที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้นักกีฬามีอดทนสูง มีความตั้งใจตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะประสบความสำเร็จและสามารถตัดความท้อแท้หมดหวังออกไปอย่างง่ายดาย นอกจากนี้ความเข้มแข็งทางจิตใจยังสามารถช่วยระงับอารมณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นกับนักกีฬาได้ด้วย เช่น อารมณ์โกรธโมโหในระหว่างการแข่งขัน หรือระหว่างเก็บตัวฝึกซ้อมซึ่งเกิดจากการพัฒนาจิตใจให้ขั้นสู่ระดับสูงมีน้ำใจนักกีฬา เหมาะสมกับการเป็นนักสู้ในกีฬามวยไทย และสอดคล้องกับ สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2545 : 11) และธีระศักดิ์ อาภาวัฒนาสกุล (2552 : 314) ที่กล่าวว่า การประยุกต์จิตวิทยาที่เหมาะสมกับนักกีฬา จะทำให้นักกีฬามีสมรรถภาพ ความสามารถทางกาย มีความเจริญทางสมาธิ ที่จะคิดแก้ปัญหาหาได้ที่เกิดขึ้นฉับพลัน หรือเป็นปัญหาเรื้อรังได้ นอกจากนั้นยังพัฒนาอารมณ์และพฤติกรรมทางสังคมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และการพัฒนาพลังจิต จะสามารถสร้างความเชื่อมั่นให้ตนเอง มีอารมณ์มั่นคง สามารถต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น และในขั้นสุดท้าย จะก่อให้เกิดผลให้ผู้ฝึกสอนและนักกีฬาได้ตั้งความหวังไว้ร่วมกัน นั่นคือชัยชนะ การฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจจึงส่งผลให้นักกีฬามวยไทย มีพฤติกรรมทางด้านสมาธิและความตั้งใจกับงานที่ทำอยู่ และการมุ่งมั่นทุ่มเท ตลอดจนสามารถควบคุมอารมณ์ขณะทำการฝึกซ้อม และแข่งขันมวยไทยได้ดี

2. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

จากการนำผลการแข่งขันเชิงประจักษ์ ได้แก่ ชนะ เสมอ และแพ้ ของนักกีฬามวยไทย จำนวน 15 คน มาแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ พบว่า

2.1 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูงกว่าปานกลาง อยู่ในลำดับที่ 3, 4 และ 14 จำนวนทั้งสิ้น 3 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 2 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 1 คน เมื่อคำนวณค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันระหว่างผลการแข่งขัน ระหว่างการได้รับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 33.33

2.2 กลุ่มความเข้มแข็งทางจิตใจในระดับสูง อยู่ในลำดับที่ 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 และ 15 จำนวนทั้งสิ้น 10 คน พบว่าผลการแข่งขันได้รับชัยชนะ จำนวน 8 คน และได้รับผลแพ้ จำนวน 4 คน เมื่อคำนวณค่าร้อยละของผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันระหว่างผลการแข่งขันระหว่างการได้รับชัยชนะ คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการได้รับผลแพ้ คิดเป็นร้อยละ 33.33

จากการเปรียบเทียบโอกาสของการได้รับชัยชนะซึ่งมีจำนวน 10 ครั้ง และการได้รับผลแพ้ มีจำนวน 5 ครั้ง ในตัวอย่างนักกีฬามวยไทย จำนวน 15 คน พบว่าการได้รับชัยชนะมีมากกว่าการได้รับผลแพ้ ซึ่งเป็นผลจากการที่นักกีฬามวยไทย ได้ทำการฝึกตามโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจ สำหรับนักมวยไทยที่ได้ประยุกต์ใช้หลักวิทยาศาสตร์การกีฬา โดยเฉพาะหลักการองค์ความรู้ทางด้านจิตวิทยา ตลอดจนการออกแบบโปรแกรมฝึกซ้อมที่สัมพันธ์กับร่างกายและจิตใจ สอดคล้องกับราชันย์ เฉลียวศิลป์ (2561 : 57) ได้กล่าวว่า การวางแผนการฝึกซ้อม เป็นการจัดระบบการฝึกซ้อม ที่เหมาะสม ในการควบคุมสภาพร่างกายและจิตใจ ให้มีความพร้อมต่อการแสดงศักยภาพทางการกีฬา ที่ต้องอาศัยหลักการทางจิตวิทยา การกีฬาอันเป็นหลักการที่ช่วยพัฒนา และยกระดับความสามารถให้นักกีฬา และสอดคล้องกับสำราญ สุขแสง (2560 : 532) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันหลักวิทยาศาสตร์การกีฬาถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักกีฬา ที่จะทำให้ผู้ฝึกสอน หรือตัวนักมวยจะก้าวไปสู่ ความสำเร็จได้ เพราะวิทยาศาสตร์การกีฬาสามารถวัดประสิทธิภาพ และความสามารถของนักมวยได้ว่า มีการพัฒนา หรือไม่สอดคล้องกับปรีชา กลิ่นรัตน์ (2560 : 25) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการเป็นนักกีฬาที่เป็นนักกีฬามืออาชีพ ต้องใส่ใจ ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ปรัชญาการศึกษาที่รอบด้าน อันจะช่วยสนับสนุนการฝึกพัฒนากีฬาสู่ความสำเร็จ โดยเฉพาะหลักการ ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาที่รวมศาสตร์ความรู้ไว้อย่างเป็นระบบ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ของระดับความเข้มแข็งทางจิตใจและผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย

จากการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันมวยไทย โดยการทดสอบทางสถิติ Nonparametric Test ด้วยวิธี Independent-Samples Kruskal-Wallis Test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าความเข้มแข็งทางจิตใจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขันไม่สัมพันธ์กัน โดยเห็นได้ว่าระดับความเข้มแข็งทางจิตใจไม่ว่าจะอยู่ในระดับสูงกว่าปานกลาง หรือระดับสูงก็สามารถที่จะได้รับผลแพ้ชนะได้ ซึ่งสอดคล้องกับบทสรุปการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นตัวแปรที่อาจส่งผล ชัยชนะในการแข่งขันนั้น ยังมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เช่น 1) สมรรถภาพทางกาย 2) สมรรถภาพทางจิตใจ 3) ความชำนาญ ในการใช้ทักษะมวยไทย 4) เทคนิคและเชิงมวย 5) ระดับของไอคิวสติปัญญา 6) การเตรียมความพร้อมก่อนการแข่งขัน 7) การมีประสบการณ์ในการชกที่มากกว่า 8) พิกัดน้ำหนัก 9) อายุ 10) เงินรางวัล และ 11) กองเชียร์

ดังนั้นโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจ จึงมีความเหมาะสมกับนักกีฬามวยไทย และจะทำให้ให้นักมวยไทย สามารถควบคุมพละจิตทางด้านร่างกายและความสามารถทางการกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับสุพัชรีน เขมรัตน์ (2562 : 32) ที่กล่าวว่าความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักกีฬา คือ ความสามารถของนักกีฬาที่จะต่อสู้กับสภาวะกดดันทั้งระหว่างการแข่งขัน หรือระหว่างฝึกซ้อมได้โดยไม่ท้อ แต่ในทางตรงกันข้ามนักกีฬากลับมีความมุ่งมั่นต่อเป้าหมายและชัยชนะอย่างเข้มแข็ง จึงสามารถเชื่อว่า ความเข้มแข็งทางจิตใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของนักมวยไทย ในการตั้งเอาพรสวรรค์ ทักษะและ ความสามารถที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ได้ตลอดเวลาการฝึกซ้อม หรือการแข่งขันไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การฝึกโปรแกรมความเข้มแข็งทางจิตใจให้มีความสำคัญ ในด้านกระบวนการและลำดับขั้นตอนในการฝึกที่ต้องอาศัย การประเมินความรู้ความเข้าใจที่ต่อเนื่องเป็นเหตุเป็นผล และต้องมีความเชื่อมั่นในการใช้เทคนิคของแต่ละโปรแกรมการฝึก จึงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการฝึกทักษะทางจิตใจ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในช่วงของการแข่งขันได้เป็นอย่างดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาปัจจัยและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทางจิตวิทยาการกีฬา ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการแข่งขัน และความสำเร็จทางการกีฬา หรือศึกษาหลักการทางจิตวิทยาที่เจาะลึกในประเด็นสำคัญที่จะสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ เฉพาะอย่างของบุคคลกับกีฬาประเภทต่อสู้ชนิดอื่น ๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตสุพรรณบุรี ปีงบประมาณ 2562

เอกสารอ้างอิง

- ธีระศักดิ์ อาภาวัฒนสกุล. (2552). *หลักวิทยาศาสตร์ในการฝึกกีฬา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญส่ง โกสะ. (2542). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพลศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรีชา กลิ่นรัตน์. (2560). *การเป็นโค้ชกีฬามืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: พีวเจอร์เพรส แอนด์ กราฟฟิค.
- ราชนันท์ เฉลียวศิลป์. (2561). *การสร้างโปรแกรมการฝึกความเข้มแข็งทางจิตใจสำหรับนักมวยไทยอาชีพ*. ดุษฎีนิพนธ์
ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สำราญ สุขแสง. (2560). *การสร้างโปรแกรมการสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายสำหรับนักมวยไทยอาชีพ*.
ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา. ราชบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2545). *จิตวิทยาการกีฬา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัชริน เขมรัตน์. (2562). *จิตวิทยาการกีฬาพื้นฐานแนวทางการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Creswell, S.L. (2002). Key questions on mental toughness. *Journal of Applied Sport Psychology*, 18, 212-239.
- Jones, G. and Connaughton, D. (2002). What is this thing called mental toughness? An investigation of elite sport performers. *Journal of Applied Sport Psychology*, 14, 205-218.
- Loehr, J.E. (1986). *Mental toughness training for sports: Achieving athletic excellence*. Lexington Massachusetts: Stephen Greene Press.

ผลการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

The Effects of using the self- esteem Development Program and Emotional Intelligence
on Moral Behavior of Roi Et Rajabhat University Students

ประสาร ศรีพงษ์เพ็ด¹

Prasarn Sripongplerd¹

Received : 8 ม.ค. 2563

Revised : 23 ก.ค. 2563

Accepted : 24 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด และ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1-4 สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2561 จำนวน 376 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 28 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบวัดพฤติกรรมทางจริยธรรม 2) โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t- test for dependent samples ผลการวิจัยพบว่า

1) นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด มีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในระดับมาก 2) หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่านักศึกษามีคะแนนระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์, พฤติกรรมทางจริยธรรม, นักศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of moral behavior of Roi Et Rajabhat University students, and 2) to compare the effects of using the self-esteem development program and emotional intelligence on moral behavior of Roi Et Rajabhat University students between before and after the experiment. The population were 367 students of the 1st- 4th year in the bachelor's degree program of social studies, faculty of education, Roi Et Rajabhat University. The samples used in the experiment were 28 students in the 2nd year of social studies. The research instruments consisted of 1) Moral Behavior Test 2) Program to develop self-esteem and emotional intelligence. Data were analyzed by using t-test for dependent samples. The results showed that:

1) Roi Et Rajabhat University students have moral behavior at a high level. 2) After participated the self-esteem development program and emotional intelligence, found that scores of moral behaviors in overall and in each aspect were significantly increased at the .05 level.

Keywords : Program of development the self- esteem development and emotional intelligence, Moral behavior, Students

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: prasarn8512@hotmail.com

¹ Lecturer in Social studies, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: prasarn8512@hotmail.com

บทนำ

ทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ 3R และ 8C ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในยุคใหม่ โดยเฉพาะ C ตัวที่ 8 ได้แก่ Compassion คือ มีความเมตตา กรุณา มีคุณธรรม และมีระเบียบวินัย ซึ่งถือว่าเป็นทักษะที่สังคมไทยพยายามปลูกฝังให้กับเยาวชนไทยมาโดยตลอดทุกยุคทุกสมัย และสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนในด้านคุณธรรมโดยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย มีทั้งบรรจุรายวิชาจริยธรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น แต่ก็ยังพบว่าเยาวชนไทย ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ขาดระเบียบวินัย ขาดความซื่อสัตย์สุจริต มีการทุจริตคอร์รัปชัน จากผลสำรวจของศูนย์คุณธรรมร่วมกับสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด วิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต ปี 2561 วิถีทางด้านคุณธรรมที่มีความรุนแรงในสังคมไทย พบว่าสถานการณ์ปัญหาที่มีความรุนแรงในสังคมไทย โดยประเด็นที่วิกฤตมากที่สุด คือ ปัญหาความซื่อสัตย์ สุจริต การทุจริตคอร์รัปชัน ค่าเฉลี่ย 4.13 รองลงมา คือ ปัญหาด้านจิตสาธารณะ ขาดความรับผิดชอบต่อสังคม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม ค่าเฉลี่ย 3.95 ปัญหาพฤติกรรมนิยมบริโภคนิยมไม่มีความพอเพียง ค่าเฉลี่ย 3.82 ปัญหาขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎกติกา กฎหมาย ค่าเฉลี่ย 3.82 และปัญหาขาดความสามัคคีเกิดความขัดแย้งในสังคม ปัญหาคนรุ่นใหม่ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ ไม่เคารพผู้ใหญ่ ค่าเฉลี่ยเท่ากันที่ 3.73 และประชาชนส่วนใหญ่ เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมที่จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมโดยเร็วที่สุด คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในความถูกต้องหน้าที่และบุคคลทั่วไป (ศูนย์คุณธรรม, 2561 : 4-5)

จากปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สังคมไทยกำลังประสบปัญหาทางจริยธรรม สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยมองว่าเกิดมาจากการที่เยาวชนไทยมีการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ในระดับต่ำ การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งในการปรับตัวทางอารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตความสามารถทางด้านสังคมและอารมณ์เกิดจากการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงจะสามารถเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้ สามารถยอมรับเหตุการณ์ที่ทำให้ตนเองผิดหวัง ท้อแท้ใจ ความเชื่อมั่นในตนเองการมีความหวังและความกล้าหาญจะทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะห่างไกลจากการใช้ยาเสพติด การประพฤติผิดกฎหมายหรือกฎระเบียบของโรงเรียน การมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่เหมาะสม ความเสียใจจากผลการเรียน และความสัมพันธ์ที่ไม่ดีในกลุ่มเพื่อน (Podesta, 2001 : 4) ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย จะรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Newman, 1986 : 286) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence หรือ Emotional quotient : EQ) คือ ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่น เพื่อการสร้างแรงจูงใจในตนเอง และบริหารจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีความสำคัญยิ่งถ้าขาดปัจจัยด้านนี้จะส่งผลทำให้บุคคลประสบปัญหาชีวิตไม่สามารถสร้างความสำเร็จได้ Baron (1997 cited in Goleman, 1998 : 370-371) ได้กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์ เป็นทักษะเฉพาะตัวที่ทำให้ประสบความสำเร็จ ในด้านการเรียน การงาน ครอบครัว และชีวิตส่วนตัวเพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ คือ คนที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ได้รู้เขารู้เรา และใช้ข้อมูลเหล่านี้มาขึ้นความคิด การแสดงออกทางอารมณ์ของตนภายใต้แรงกดดันจากสภาพแวดล้อมทั้งหลาย ได้เป็นอย่างดี ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นความสามารถหรือศักยภาพของคนแต่ละคนในการที่จะตอบสนองอารมณ์ความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง สามารถรับรู้อารมณ์ของตนเอง พร้อมจัดการไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 29) กล่าวว่า สาเหตุสำคัญของปัญหาวัยรุ่นเกิดจากเด็กขาดความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดความอดทนอดกลั้น จัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ไม่ได้ ระบายอารมณ์อย่างไม่เหมาะสม หรือแก้ไขปัญหามิทางไม่สร้างสรรค์

จากงานวิจัยของประสาร ศรีพงษ์เหล็ก (2559 : 44) ที่ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น องค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาคุณธรรมจะต้องประกอบด้วยกิจกรรมที่พัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนจึงควรมุ่งพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ เพราะหากเยาวชนไทยมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงแล้ว ย่อมจะส่งผลให้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการมุ่งพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมให้กับเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่ผู้ใหญ่ จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองในอนาคต สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะผลักดันให้มีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง

เพื่อให้นักศึกษาที่จะเป็นบัณฑิตในวันข้างหน้ามีความกล้าหาญทางจริยธรรม ยืนหยัดต่อสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง การที่บัณฑิตจะเป็นคนดีของสังคมนั้น บัณฑิตจะต้องมีคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีเหตุผล รับผิดชอบ มีวินัย เสียสละ ลดเลิกลายมุขสิ่งเสพติด มีจรรยาบรรณวิชาชีพ และลดการเห็นแก่ตัว ถ้าบัณฑิตปฏิบัติได้ดังนี้ ก็จะเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ และเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม (จิรวัดน์ วีรังกร, 2543 : 2) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยใช้โปรแกรมทางจิตวิทยา ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ระหว่างก่อนทดลองและหลังทดลอง

กรอบแนวคิด

การเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมเยาวชน การพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชน จึงควรมุ่งพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ เพราะหากเยาวชนไทยมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ที่สูงแล้ว ย่อมจะส่งผลให้พฤติกรรมทางจริยธรรมของเยาวชนเพิ่มขึ้น โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ ที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1-4

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 376 คน

ตอนที่ 2 การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง One Group Pretest –Posttest Design

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1-4

ปีการศึกษา 2561 12 ห้องเรียน จำนวน 376 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2561

จำนวน 1 ห้องเรียน 28 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

ตัวแปรที่ศึกษา

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรมทั้ง 8 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัดอดออม ความอดทนอดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

2.1 แบบวัดพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด 8 ด้าน คือ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ความประหยัดอดออม ความอดทนอดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย และความเสียสละ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ ทำเป็นประจำให้ 5 คะแนน ทำเกือบทุกครั้ง ให้ 4 คะแนน ทำเป็นบางครั้ง ให้ 3 คะแนน นาน ๆ ทำครั้ง ให้ 2 คะแนน ไม่เคยเลย ให้ 1 คะแนน โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

2.1.1 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเองไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้อง วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2.1.2 นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try Out) กับนักศึกษา ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

2.1.3 นำผลที่ได้จากการทดลองไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) ได้แบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.82 และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.4 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.2 โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย เนื้อหา การพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์จำนวน 6 โปรแกรม ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ชื่อกิจกรรม ต้นไม้ชีวิตลิขิตตัวตน 2) ด้านการตระหนักเห็นคุณค่าของพฤติกรรมเชิงคุณธรรม กิจกรรมชื่อ คุณธรรมนำทาง 3) ด้านการเชื่อมั่นในตนเอง ชื่อกิจกรรม ไปสู่โลกใบใหม่ 4) ความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ได้แก่ การควบคุมอารมณ์ตนเอง ชื่อกิจกรรม ใครผิด 5) ความรับผิดชอบ และ 6) ด้านเก่ง ชื่อกิจกรรม การตัดสินใจ โดยสร้างให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายของกิจกรรมในแต่ละครั้ง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย กิจกรรม เนื้อหาและวิธีการดำเนินการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและทดลองใช้โปรแกรม (Try Out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อประเมินความเหมาะสมพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จากนั้นทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 ขั้นการศึกษาศึกษาาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา

3.1.1 ติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

3.1.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีแจกแบบสอบถาม ตามห้องเรียนที่นักศึกษา กำลังเรียนโดยขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนในแต่ละรายวิชาขอเข้าเก็บข้อมูล

3.1.3 นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ คัดส่วนที่ไม่สมบูรณ์ออก

3.1.4 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.2 ขั้นการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา

3.2.1 ขั้นก่อนการทดลอง ทำการทดสอบก่อนการทดลอง โดยการให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดพฤติกรรมทางจริยธรรม แล้วเก็บคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

3.2.2 ขั้นทดลอง ให้กลุ่มทดลองเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง

3.2.3 ขั้นหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการทดลองให้กลุ่มทดลองตอบแบบวัดพฤติกรรมทางจริยธรรมอีกครั้ง แล้วเก็บคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

3.2.4 นำผลที่ได้จากการทดสอบทั้ง 2 ครั้งของนักศึกษากลุ่มทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pretest–Posttest Design ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมทางจริยธรรมก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples)

สรุปผล

จากการศึกษาการใช้โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ผู้วิจัยสรุปผลได้ดังนี้

1. นักศึกษามีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยรวม

พฤติกรรมทางจริยธรรม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. ความซื่อสัตย์	3.50	0.645	มาก
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	4.46	0.649	มาก
3. ความประหยัด	3.42	0.463	ปานกลาง
4. ความอดทน อดกลั้น	4.01	0.583	มาก
5. ความยุติธรรม	4.33	0.551	มาก
6. ความรับผิดชอบ	4.22	0.950	มาก
7. ความมีระเบียบวินัย	4.20	0.526	มาก
8. ความเสียสละ	4.27	0.600	มาก
รวม	4.05	0.621	มาก

จากตาราง 1 พบว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.05) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านความประหยัด อยู่ในระดับปานกลาง

2. หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่านักศึกษามีคะแนนระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษา	N	คะแนน เต็ม	ก่อนอบรม		หลังอบรม		t
			$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
	28	205	146	12.7	160	7.8	6.137

จากตาราง 2 พบว่านักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรม มีคะแนนพฤติกรรมทางจริยธรรมหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลช่วยส่งเสริมพฤติกรรมทางจริยธรรมเยาวชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นในการจัดกิจกรรมสิ่งสำคัญจะต้องพิจารณาถึงปัจจัยหรือสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประสาร ศรีพงษ์เพ็ด (2559 : 44) ที่ได้ศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง และด้านความฉลาดทางอารมณ์ มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี ทอมป์สัน (2559 : 75) ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม พบว่าคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเอื้ออาทร ด้านความรับผิดชอบ ด้านความมีวินัยในตนเอง และด้านความเสียสละ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของกรณิการ์ ภิรมรัตน์ (2555 : 77-81) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ มีระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวม อยู่ในระดับสูง (= 3.78) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความอดทน อดกลั้น ความยุติธรรม ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ยกเว้นจริยธรรมความประหยัดอดออมที่อยู่ในระดับปานกลาง และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งนภา จันทรา, เพ็ญศรี ทองเพชร และอดิยาณ์ ศรีเกษตริน (2559 : 96) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี พบว่าระดับของคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านมีจิตบริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์

2. หลังจากการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่านักศึกษา มีคะแนนระดับพฤติกรรมทางจริยธรรมโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งให้เป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมในด้านการเห็นคุณค่าตนเอง ด้านพัฒนาอารมณ์ ความคิด ความรู้สึก สามารถยอมรับความรู้สึกนึกคิดของตนเองตามความเป็นจริงและเกิดความเข้าใจตนเองมากขึ้น รู้ว่าตนเองควรจะทำอย่างไร ฝึกความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของทอวร มณีศรีฯ (2539 : 114) กล่าวว่าการเรียนรู้ด้วยวิธีจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีผลทำให้ผู้เรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้ทัศนคติผู้เรียนว่าบุคคลอื่น ๆ ก็มีค่าเสมอกัน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเห็นใจผู้อื่น เกิดการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ ลดความคับข้องใจ ไม่ประพฤตินอกกรอบอกทาง เสริมสุขภาพกายและใจ ซึ่งสอดคล้องกับปาจริย ตัวลิขเรศ และรัตน นฤภัทร (2558 : 122) กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองเชิงบวก จะมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความเคารพตนเองยอมรับว่าตนเองมีความสำคัญ และสามารถส่งผลให้นักเรียนมีการจัดการปัญหาได้ดี และผลจากการควบคุมตนเองที่ดีจะช่วยลดปัญหาการใช้สารเสพติด ปัญหาครอบครัว การทะเลาะวิวาท เปรียบเสมือนภูมิคุ้มกันในการใช้ชีวิตอย่างมีสติและเห็นคุณค่าในตนเอง (Will, Walker, Mendoza & Ainette, 2006) (Podesta, 2001 : 4) ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองน้อย จะรู้สึกว่าคุณค่าตัวเองไร้ค่า ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่นในตนเอง (Newman, 1986 : 286) และความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional intelligence หรือ Emotional quotient: EQ) คือ ความสามารถในการตระหนักรู้ถึงความรู้สึกตนเองและผู้อื่น เพื่อการสร้างความมุ่งมั่นในตนเอง และบริหารจัดการกับอารมณ์ต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีความสำคัญยิ่งถ้าขาดปัจจัยด้านนี้จะมีผลทำให้บุคคลประสบปัญหาชีวิตไม่สามารถสร้างความสำเร็จได้ Baron (1997 cited in Goleman, 1998 : 370-371) ได้กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นทักษะเฉพาะตัวที่ทำให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน การงาน ครอบครัว และชีวิตส่วนตัว เพราะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ คือ คนที่สามารถเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่นได้ รู้เข้าใจเรา และใช้ข้อมูลเหล่านั้นมาชี้นำความคิด การแสดงออกทางอารมณ์ของตน ภายใต้แรงกดดันจากสภาพแวดล้อมทั้งหลายได้เป็นอย่างดี ความฉลาดทางอารมณ์จึงเป็นความสามารถหรือศักยภาพของคนแต่ละคนในการที่จะตอบสนองอารมณ์ ความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง สามารถรับรู้อารมณ์ของตนเอง พร้อมจัดการไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 29) กล่าวว่าสาเหตุสำคัญ

ของปัญหายัยรุ่นเกิดจากเด็กขาดความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้ตัดสินใจผิดพลาด ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ขาดความอดทนอดกลั้น จัดการกับความขัดแย้งทางอารมณ์ไม่ได้ ระบายอารมณ์อย่างไม่เหมาะสม หรือแก้ไขปัญหามิได้ ไม่สร้างสรรค์ สอดคล้องกับ กระทรวงสาธารณสุข (2558 : 7) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีชีวิตจะสามารถเข้าใจอารมณ์ของตนเองตามความเป็นจริง รู้จักคิดใคร่ครวญ และมีการตัดสินใจที่ดี สามารถจัดการกับอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม อดทนอดกลั้น ไม่หุนหันพลันแล่น มีพลังใจที่จะฝ่าอุปสรรค ในชีวิต เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น รักษาสัมพันธ์ทางที่ดีต่อกันได้สอดคล้องกับ Viguer, Cantero and Bañuls (2017 : 196) พบว่าประสิทธิภาพของโปรแกรม สามารถเพิ่มความฉลาดทางอารมณ์ในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ การเข้าใจตนเอง ความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคล การจัดการความเครียด การปรับตัว และการจัดการอารมณ์ และงานวิจัยของ Miao, Humphrey and Qian (2017 : 147) พบว่าความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมสมาชิกที่ดีขององค์กร องค์การสามารถเพิ่ม พฤติกรรมสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยสรรหาพนักงานที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง และลดพฤติกรรมต่อต้านการปฏิบัติงาน ขององค์กร โดยการฝึกอบรมความฉลาดทางอารมณ์ให้พนักงาน ดังนั้นด้วยเหตุผลที่กล่าวมาจึงส่งผลให้คะแนนระดับพฤติกรรม ทางจริยธรรมของนักศึกษาเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

โปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสามารถ พัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษาให้เพิ่มขึ้นได้ ดังนั้นผู้บริหาร ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษา สามารถนำโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ ไปใช้ในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา เยาวชน ตลอดจนบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ ได้ โดยปรับปรุงลักษณะกิจกรรมให้เหมาะสมกับธรรมชาติและความพร้อมของสมาชิก โดยเฉพาะวัยเด็กเล็กเป็นวัยที่ควรเร่งปลูกฝังให้เห็นคุณค่าในตนเองและความฉลาดทางอารมณ์ให้มาก ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีกุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุม

2.2 ควรเพิ่มจำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมให้มากกว่านี้ ซึ่งอาจจะส่งผลให้ระดับพฤติกรรมทางจริยธรรม เพิ่มขึ้นทุกด้าน

2.3 ควรศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง และความฉลาดทางอารมณ์ในกลุ่มตัวอย่าง ที่อยู่ในวัยและอาชีพต่าง ๆ เช่น บุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการ พนักงานบริษัท ผู้นำองค์กร หรือนักเรียนในทุกระดับ เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ควรปลูกฝังให้มากขึ้นในบุคคลทุกช่วงวัย

เอกสารอ้างอิง

- กรณีการ์ ภิรมรัตน์. (2555). รายงานผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558). EQ ความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่น. สืบค้นเมื่อ 31 มีนาคม 2559, จาก <http://www.dmh.go.th/1667/1667view.asp?id=3928>
- จิรวรรณ วิริ่งกร. (2543). การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับบัณฑิตอุดมคติไทย. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2542). ความฉลาดทางอารมณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพฯ: มติชน.
- ทศพร มณีศรีขำ. (2539). กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการพัฒนาสำหรับครู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประสาร ศรีพงษ์เพ็ด. (2559). รายงานผลการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏร้อยเอ็ด. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ปาจริย ตัวสิริเรศ และรัตน นฤภัทร. (2558). ผลการใช้กิจกรรมตามรูปแบบ BRAIN Model เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว และการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนที่ถูกคุมประพฤติ. วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, 7(1), 119–134.

- รุ่งนภา จันทรา, เพ็ญศรี ทองเพชร และอดิญาณ์ ศรีเกษตริน. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราชบุรีธานี. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 9(4), 90–101.
- ศูนย์คุณธรรม. (2561). โครงการสำรวจสถานการณ์คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์คุณธรรม.
- อรุณี ทอมป์สัน. (2559). การศึกษาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม ฉบับการประชุมวิชาการครบรอบ 25 ปี วิทยาลัยพยาบาลนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม*, 72-77.
- Goleman, D. (1998). *Working with Emotional Intelligence*. New York: Bantam Book.
- Miao, C., Humphrey, R.H. and Qian, S. (2017). Are the emotionally intelligent good citizens or counterproductive? A meta-analysis of emotional intelligence and its relationships with organizational citizenship behavior and counterproductive work behavior. *Personality and Individual Differences*, 116, 144-156.
- Newman, B.M. (1986). *Adolescent Development*. Columbus: Merrill.
- Podesta, C. (2001). *Self-esteem and the 6-Second Secret*. California: Corwin Press.
- Viguer, P., Cantero, M.J. and Bañuls, R. (2017). Enhancing emotional intelligence at school: Evaluation of the effectiveness of a two-year intervention program in Spanish pre-adolescents. *Personality and Individual Differences*, 113, 193-200.
- Will, T.A., Walker, C., Mendoza, D. and Ainette, M.G. (2006). Behavior and emotional self control: Relation to substance use in samples of middle and high school students. *Psychology of Addictive Behavior*, 20(3), 256–278.

วิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Buddhist Ways Relating to Health Wisdom for Longevity of People in Thailand and Laos PDR

วิมาลา พุทธวัน¹, ทองอินทร์ ไหวดี², สิงหา จันทริยวงศ์³ และ อุษา กลมพันธุ์⁴

Wimala Phuthawan¹, Thongin Waidee², Singha Juntriwong³ and Usa Klompun⁴

Received : 26 ก.พ. 2563

Revised : 29 ก.ค. 2563

Accepted : 1 ส.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และ สปป.ลาว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนผู้มีอายุยืน และสุขภาพแข็งแรงในประเทศไทย และ สปป.ลาว 2) ศึกษาวิธีปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮัตตองของสงฆ์ในประเทศไทย และ สปป.ลาว 3) วิเคราะห์องค์ประกอบภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนที่สัมพันธ์กับการมีอายุยืนในประเทศไทยและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พื้นที่ศึกษาประกอบด้วย จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดหนองคาย และจังหวัดสุรินทร์ รวมทั้งพื้นที่ สปป.ลาว ได้แก่ เมืองนครโกสอน แขวงสะหวันนะเขต งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่าการดูแลสุขภาพแบบวิถีพุทธเป็นการดำเนินชีวิตเพื่อการมีสุขภาพดี สอดคล้องตามหลัก 5 อ. คือ อาหาร อากาศ อุดจระ อารมณ์ และออกกำลังกาย และหลักสุขภาวะทั้ง 4 มิติ คือ สุขภาวะด้านกาย สุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านสังคม และสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ วิธีปฏิบัติตามพุทธวิธี และฮัตตองของสงฆ์ พบว่าการสร้างเสริมสุขภาพตนเองโดยมีวิธีปฏิบัติตามแบบแผนวิถีพุทธ ดังนี้ 1) ตื่นเช้า ตามนาฬิกาชีวิตและวัตรของสงฆ์ 2) ประกอบกิจกรรม 7 พุทธวิธี คือ ถือนศีล สวดมนต์ นามนัต สมุณโพร เติบจงกรม สมาธิ และฟังธรรม 3) โภชนะมัตตัญญูตา การวิเคราะห์องค์ประกอบภูมิปัญญาสุขภาพ พบว่าองค์ประกอบที่ 1 บุญ คือ เป้าหมายชีวิต “วัด” คือ แหล่งฟื้นฟูสุขภาพจิต ภายตามแบบแผนวิถีพุทธและส่งเสริมสูตร 6 อ. (อาหาร อากาศ อุดจระ อารมณ์ ออกกำลังกาย และอานาปานสติ) องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติพฤติกรรมตามวัตรแบบพระสงฆ์ คือ ภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืน ภายใต้อบรมการปกครองชุมชนตามฮัตตอง และปกครองตนเองตามหลักไตรสิกขา องค์ประกอบที่ 3 พระ-หมอ-ครู (ปราชญ์) คือ ถักยถมิตร์ที่พร้อมช่วยป้องกัน ส่งเสริมรักษาและฟื้นฟูสุขภาพบุคคล และชุมชนถ้วนหน้า องค์ประกอบที่ 4 ศิลหำ อาหารสี่ ชีวิตเคลื่อนไหว ภายและใจพักตามนาฬิกา หรือปฏิทินชีวิต คือ การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง องค์ประกอบที่ 5 กินข้าวพันธุ์ป่า ปลาเป็นหลัก ผักเป็นยา ถักยถมิตร์ว่าบำรุงร่างกาย คือ สูตรอาหารคำข้าว (กวฬิงการารหาร) แทนเภสัชวัตถุทางการสาธารณสุข

คำสำคัญ : วิถีพุทธ, สุขภาพ, ภูมิปัญญาสุขภาพ

¹ นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาคุณุภันตติต สาขาวิชาพุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค (สาธารณสุขชุมชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

อีเมล: WIMALAyaso@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

⁴ อาจารย์ ดร., อาจารย์ประจำหลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹ Doctoral Student, Program in Regional Development Strategy (Community Public Health), Surin Rajabhat University, Email: WIMALAyaso@hotmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Humanities and Social Sciences Program, Surin Rajabhat University

³ Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Humanities and Social Sciences Program, Surin Rajabhat University

⁴ Ph.D., Lecturer in Faculty of Humanities and Social Sciences Program, Surin Rajabhat University

Abstract

This research aimed to: 1) study the health wisdom and in-deeply study in each case of Buddhists who have longevity and good health in Thailand and Lao PDR 2) in-deeply study in each case of Buddhist ways' performance and Heet khong of monks in Thailand and Lao PDR 3) analyze the compositions of health wisdom of Buddhists, which related to longevity in Thailand and then propose the policy proposals for healthy promoting according to the Buddhist ways as "Self-reliance" in Northeastern region of Thailand. By using qualitative research methods, the areas of study consisted of Maha Sarakham, Nong Khai and Surin Province of Thailand and Savannakhet of Lao PDR. The data processing and analyzing consisted of 5 components and 4 aspects of health. The results founded that the health caring in Buddhist ways were the good way of life for health. They conformed to 5 components; food, breathing, excretion, emotion and exercise, and 4 aspects of wellbeing; physical, mental, social and spiritual. The self-health enhancing in Buddhist ways' performance and Heet Khong of monks consisted of 1) Waking up in the early morning following biological clock and monk's observance of precepts, 2) Doing 7 Buddhist way activities; observing religious precepts, praying, holy water, herb, walking back and forth, meditation and listening to sermon, 3) Moderation in eating. Analyzing 5 components of health wisdom found that 1) Virtue is the life's goal, temple is the resource of regenerating physical and mental health in Buddhist ways and promoting 6 components; food, breathing, excretion, emotion, exercise and mindfulness in breathing. 2) Behavior performance following monk's observance of precepts is health wisdom of longevity in context of Heet Khong community government and self-government following the Threefold Training. 3) Monk – Doctor – Philosopher is good friend who is ready to protect, promote, cure and rehabilitate all people and community. 4) 5 precepts, 4 food, moving life, taking a rest both physically and mentally following biological clock are self-reliance health caring. 5) Eating forest rice and fish as main dish, vegetable as drag, banana for health nourishment are food formula for medicine in public health.

Keywords : Buddhist Ways, Health, Health wisdom

บทนำ

การมีสุขภาพดี (Well-being) เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการ และเป็นคุณภาพของชีวิต การมีสุขภาพดี นอกจากจะเกิดประโยชน์แก่ตนเองในการดำรงชีวิตแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอีกด้วย ซึ่งในการทำหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบาทของตนได้อย่างดีแล้ว ยังส่งผลดีโดยรวมต่อสังคมประเทศชาติด้วย เพราะการที่สังคมมีประชากรที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านสุขภาพร่างกาย ความรู้ความสามารถ ย่อมส่งผลให้เป็นสังคมที่มีความเข้มแข็ง (ประเวศ วะสี, 2542 : 13) ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO : World Health Organization) ได้ให้ความหมายของสุขภาพ ไว้ในธรรมนูญขององค์การอนามัยโลก เมื่อปี ค.ศ. 1948 ไว้ดังนี้ "สุขภาพ หมายถึง สภาวะแห่งความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ รวมถึงการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข และมีได้หมายความว่าเฉพาะเพียงแต่ การปราศจากโรคและทุพพลภาพเท่านั้น" ต่อมาในที่ประชุมสมัชชาขององค์การอนามัยโลก เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2541 ได้มีมติให้เพิ่มคำว่า "Spiritual well-being" หรือสภาวะทางจิตวิญญาณเข้าไปในคำจำกัดความของสุขภาพด้วย ซึ่งคำว่าสุขภาพ หมายถึงความสมบูรณ์ทั้งทาง ด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ (พิสมัย จันทวิมล, 2541)

คนสมัยก่อนส่วนใหญ่มีสุขภาพที่ดีแข็งแรงและอายุยืน เพราะมีวิถีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายสอดคล้องกับธรรมชาติ และยึดถือคำสอนของพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและใช้ชีวิตอยู่แบบพอเพียง แต่ปัจจุบันชีวิตคนไทยส่วนใหญ่ และเสียชีวิตตั้งแต่อายุน้อยเป็นจำนวนมาก โดยที่ไม่ได้เป็นโรคร้ายไข้เจ็บที่ร้ายแรง แต่เป็นโรคที่เกิดจากพฤติกรรมกาสิโนของตนเองเป็นส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากอาหารและสารเคมี อาทิ อาหารแช่แข็ง อาหารที่ไม่มีประโยชน์ต่อร่างกาย และเครื่องดื่มเป็นส่วนใหญ่ ของมันเมา ฯลฯ เช่น สุรา เบียร์ ทำให้สุขภาพกายใจ ของคนในทุกวันนี้เปราะบาง ไม่ค่อยมีสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจมากนัก และส่วนใหญ่มักเลือกใช้ของมีเงินมาแลกเปลี่ยนความทุกข์ หรือสร้างความสุขมากขึ้น ในความเป็นจริงแล้วสิ่งเหล่านี้

เป็นสาเหตุหลักของปัญหาสังคมมากมาย ถึงแม้กาลเวลาจะเปลี่ยนอย่างไร แต่ไม่ได้หมายความว่าคุณค่าของการมีชีวิตที่ดีจะต้องเปลี่ยนไปตามกระแส ทุกคนมีสิทธิที่เลือกเป็น เลือกดี ชีวิตก็มีความสุขแล้ว (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2560 : 12)

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีสถิติผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตน้อยมาก ในบรรดาประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และพบว่าผู้สูงอายุมีอายุยืนมาก จึงสมควรศึกษาวิเคราะห์ตามแนวชาติพันธุ์วรรณา เพราะประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีตระกูลภาษาเดียวกัน นอกจากนี้จากหลักฐานที่ปรากฏพบภาพจำหลักบนกำแพงปราสาทขอมอายุกว่า 1,000 ปี ในประเทศกัมพูชา แสดงให้เห็นวิชาการแพทยศาสตร์ขอมโบราณ เพื่อการมีอายุยืน 5 ประการ ดังนี้ คือ พังธรรม สวตมนต์ อาบน้ำมนต์ สมาธิ และอธิษฐานจิต อันสะท้อนถึงภูมิปัญญาสุขภาพในอุษาคเนย์ เพื่อประกอบการศึกษาย้อนรอยวิถีพุทธ และการมีอายุยืนของคนลาวและคนไทย ที่นักการสาธารณสุขไม่ควรมองข้าม นอกจากนี้แรงขับเคลื่อนในการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือ การที่มนุษย์มีชีวิตยืนยาวมากขึ้น เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์ ทำให้มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในสังคมโลกในอนาคต คาดการณ์ว่าภายในทศวรรษนี้ โลกจะมีประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ถึงหนึ่งพันล้านกว่าคน การที่มีประชากรผู้สูงอายุ (Aging Population) จำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมหลายด้าน เช่น การประกอบอาชีพ คนมีความจำเป็นต้องทำงานยาวนานมากขึ้น เพื่อเก็บเงินไว้ใช้จ่ายดูแลตัวเอง ตอนอายุ 80-90 ปี ระบบครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพราะผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวมากขึ้น ปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมจากการมีผู้สูงอายุจำนวนมากจะเกิดขึ้นตามมา (กระแส ชนวงษ์, 2558 : 5)

จากการสำรวจเบื้องต้นและการศึกษาวรรณกรรมการวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ พบว่าพระสงฆ์ส่วนใหญ่มีอายุยืน อาพาธน้อย เพราะปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮัตตองสงฆ์ ในทำนองเดียวกัน หากมีผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นด้วยความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และสาธารณสุขแผนปัจจุบัน ผนวกกับการศึกษาหลักปรัชญาพุทธศาสนาอย่างเป็นรูปธรรม โดยนำพุทธวิธีหลายประการมารักษาโรคอย่างเป็นรูปธรรมในทางสังคม ก็จะลดปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุได้ (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2554 : 12)

นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ได้ศึกษาวิถีประชาชนประมาณ 500 คน คือ กลุ่มประชาชนในจังหวัดยโสธรที่อายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อ่านออกเขียนได้ เพื่อตอบแบบสอบถามงานวิจัยเชิงปริมาณ (วิถีประชา (Folkway) เป็นกลไกทางสังคมวัฒนธรรมซึ่งจะแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้ ระดับที่ 1 ในทุก ๆ หมู่บ้าน จะมีคนส่วนใหญ่รวมตัวกันกำหนดวิถีประชา เช่น กำหนดว่าลูกคนสุดท้ายต้องดูแลพ่อแม่วัยชรา ถ้าใครไม่ทำก็ถูกสังคมลงโทษ แค่นี้ นินทา ระดับที่ 2 คือ จารีต หรือบรรทัดฐาน (Mores) เกิดจากผู้รู้หรือปราชญ์ท้องถิ่นนำวิถีประชาชนบางประเภทมาทำให้สำคัญ เช่น การกำหนดบุญประเพณีวันผู้สูงอายุ วันสงกรานต์ หรือวันแต่งงาน ต้องทอผ้าไหมไว้อาบน้ำแต่งตัวใหม่ให้พ่อแม่เจ้าบ่าว เป็นต้น มักกำหนดจารีตประเพณีถ้าใครไม่ทำตามจะถูกลงโทษแรงขึ้น เช่น อบต. ไม่จัดงานยกย่องผู้สูงอายุ ก็อาจถูกมองข้าม สมัยต่อไปไม่เลือกให้เป็นอีก เป็นต้น ส่วนขั้นที่ 3 คือ กฎ (laws) เกิดจากฝ่ายปกครอง 3-4 คนสร้างเป็นกฎหมาย เช่น จัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ มีกฎหมายสวัสดิการให้อย่างเป็นระบบ ใครโกงกินเงินนี้ก็ถูกลงโทษขั้นศาล เป็นต้น (อัจฉรา ภาณุรัตน์, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว ให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลตนเองได้ มีอายุยืนยาวและมีสุขภาพแข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนผู้มียุยืน และสุขภาพแข็งแรงในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และศึกษาวิถีปฏิบัติตามพุทธวิธี และฮัตตองของสงฆ์ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

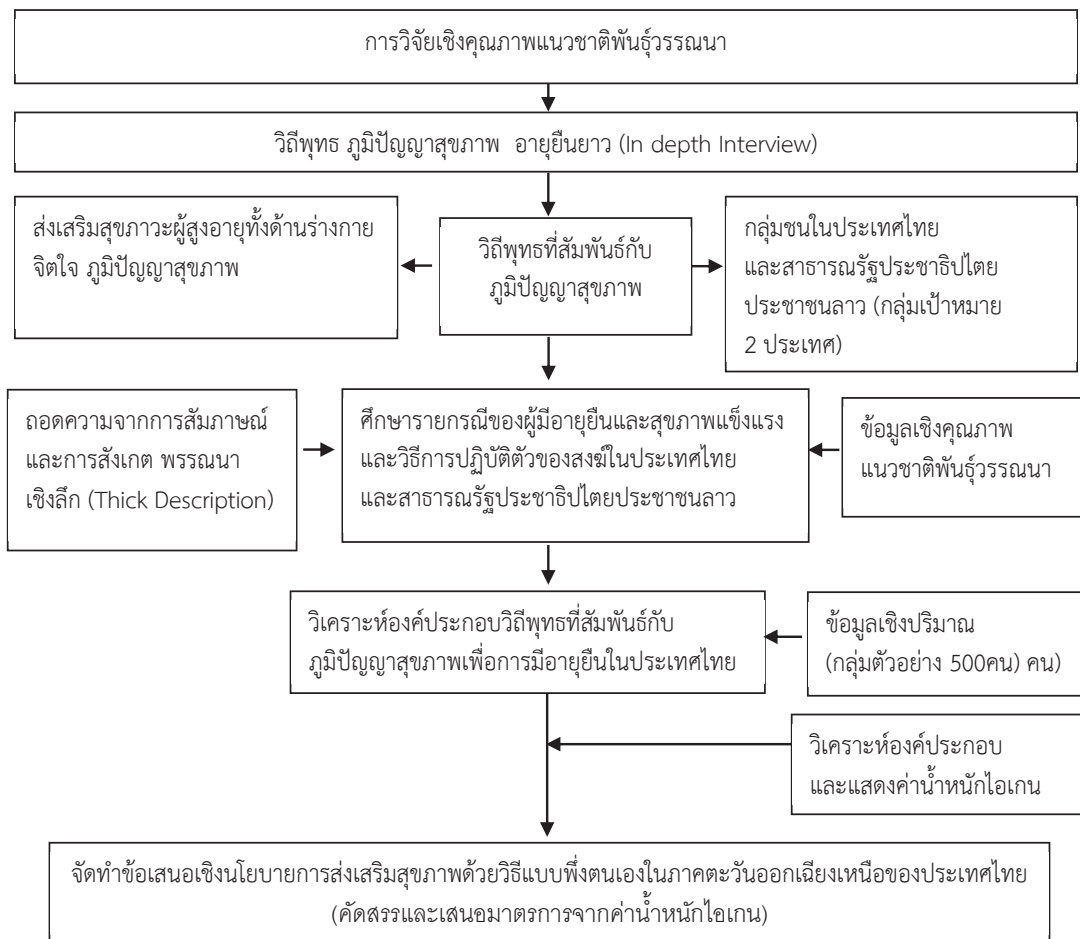
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนผู้มียุยืน และสุขภาพแข็งแรงในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษาวิถีปฏิบัติตามพุทธวิธี และฮัตตองของสงฆ์ในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
3. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนที่สัมพันธ์กับการมีอายุยืนในประเทศไทย และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาตำรา เอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการศึกษาหาองค์ความรู้วิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืน โดยศึกษาย้อนรอยจากอดีตมาจนถึงปัจจุบันในราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกด้านต่าง ๆ ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น การปฏิบัติตัว การดูแลตนเองด้านสุขภาพ การช่วยเหลือตัวเองได้ การขับถ่ายเป็นปกติ การบริโภคอาหารเป็นอาหารท้องถิ่น โดยรับประทานปลาเป็นหลัก รับประทานผักเป็นยา การออกกำลังกาย วิถีชีวิตที่พึ่งธรรมชาติเป็นหลัก อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี สังคมมีการเกื้อหนุนกัน มีอารมณ์และสุขภาพจิตดี

เวลาเจ็บป่วยมีการใช้สมุนไพรเป็นอันดับแรก ยึดมั่นในพุทธศาสนา การรักษาปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม มีพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นศูนย์รวมของจิตใจ กิจกรรมเหล่านี้มีผลดีต่อสุขภาพ ทำให้สุขภาพแข็งแรง อายุยืน และต้องการยืนยันข้อมูลที่ศึกษาในเชิงลึกด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืน และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีปฏิบัติแบบพึ่งตนเอง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ในอนาคต เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและช่วยเหลือตัวเองได้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด วิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพแนวชาติพันธุ์วรรณา

วิธีดำเนินการวิจัย

วิถิพทุฑที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้สูงอายุที่มีอายุยืน ในพื้นที่ 3 จังหวัด และ 1 แขวง ได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ หนองคาย มหาสารคาม ประเทศไทย และเมืองนครโกสอน แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยวิธีเลือกกลุ่มเป้าหมาย และกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ตามหลักการแนวชาติพันธุ์วรรณา เลือกบุคคลที่มีความเข้มข้นสายโลหิต และตระกูลที่พูดภาษาลาว หรือภาษาไท-ลาว หรือไทอีสาน หรือไท (เพราะภาษาไทยและลาว ตระกูลภาษามีรากภาษาเดียวกัน) จำนวน 50 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่วิจัยแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประชากรกลุ่มตัวอย่างเฉพาะในประเทศไทย จำนวน 500 คน ในจังหวัดยโสธร ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม เกี่ยวกับวิถิพทุฑที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แบ่งเป็น 2 ส่วน

2.1 วิจัยเชิงคุณภาพแนวชาติพันธุ์วรรณา ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือ (ได้รับรองผ่านการศึกษาวิถิพทุฑจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์) ดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ และวิถิการสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม รวมทั้งทำการวิเคราะห์ตารางสามเส้า และเขียนพรรณนาแบบ Thick description

2.2 วิจัยเชิงปริมาณการวิเคราะห์องค์ประกอบ สร้างแบบสอบถามที่อิงผลจากตารางสามเส้าและหาความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.8 และใช้สถิติขั้นสูงวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง มีรายละเอียดในการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล มีวิถิการดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ด้วยเทคนิคการวิจัยคุณภาพ (Qualitative research) มานุษยวิทยาวัฒนธรรม (Cultural anthropology) การดำเนินโดยการเก็บข้อมูลจากการวิจัยสัญจร (Outreach research) และการวิจัยแนวชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography research) ใช้วิถิการที่หลากหลายบนพื้นฐานของสหพันธวิถิการประกอบด้วยการวิจัยเอกสาร

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) ที่ได้จากการสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย การตีความข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุป เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ

4.3 การวิจัยเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสืบค้น การวิเคราะห์แยกองค์ประกอบ ด้วยเทคนิค Factor Analysis วิเคราะห์เชิงคุณภาพศึกษาเชิงลึกเป็นรายกรณีของพทุฑศาสนิกชนผู้มียุยืนและสุขภาพแข็งแรงและวิถิปฏิบัติตามพทุฑวิถิและฮีดคองของสงฆ์ในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้วิถิการสกัดองค์ประกอบขั้นต้น (Extraction of The Initial Factors) ด้วยวิถิการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) หรือ PCA ซึ่งเป็นการนำรายละเอียดของตัวแปร (กระทงคำถาม) ที่มีจำนวนตัวแปร (กระทงคำถาม) มาไว้ในองค์ประกอบ (Component) ที่สอดคล้องกันและการหมุนแกนองค์ประกอบที่ทำให้้องค์ประกอบตั้งฉากกันหรือ้องค์ประกอบต่าง ๆ ยังคงเป็นอิสระกัน (Orthogonal Rotation) ทำให้จำนวนตัวแปร (กระทงคำถาม) ที่น้อยที่สุดมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) มากในแต่ละ้องค์ประกอบโดยวิถิวาริแมกซ์ (Varimax Rotation) เพื่อกำหนด

จำนวนองค์ประกอบ (Component) โดยพิจารณาค่าไอเกนรวม (Total Eigenvalues) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1 และค่าน้ำหนักองค์ประกอบมีค่า 0.30 ขึ้นไป โดยผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของค่าตอบที่ได้รับแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการวิเคราะห์ระดับและความแตกต่างของความคิดเห็น เรื่องวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนยาวของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบ (Exploratory Factor Analysis) ภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนที่สัมพันธ์กับการมีอายุยืนในประเทศไทย และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยใช้ค่าไอเกนคัดสรร และนำเสนอมาตรการเชิงนโยบาย

สรุปผล

ผลการวิจัยเรื่องวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า

1. ภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนผู้มีอายุยืน และสุขภาพแข็งแรงในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การที่คนจะมีสุขภาพแข็งแรง พบว่าการดูแลสุขภาพแบบวิถีพุทธเป็นการดำเนินชีวิต เพื่อการมีสุขภาพที่ดี สอดคล้องตามหลัก 5 อ. คือ อาหาร อากาศ อุจจาระ อารมณ์ และออกกำลังกาย และหลักสุขภาวะทั้ง 4 มิติ คือ สุขภาวะด้านกาย สุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านสังคม และสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ

2. วิถีปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮิตคองของสงฆ์ในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าพระครูพัฒนมงคล เป็นแบบอย่างของการสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเอง โดยแบบแผนวิถีพุทธ ดังนี้ 1) ตื่นเช้าตามนาฬิกาชีวิต และวัตรของสงฆ์ 2) ประกอบกิจกรรม 7 พุทธวิธี คือ ถือกีฬ สวดมนต์ นามนัต สมุณโพร จงกรม สมาธิ ฟังธรรม 3) โภชนาตามตัตถุญดา ซึ่งสอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ (พระครูใบฎีกาประเทือง จิตฺตฺนโย, 2562 : สัมภาษณ์) ที่ว่า “หลวงปู่ใช้หลักในการปรับอารมณ์ อารมณ์ดี จิตดี ไม่เบียดเบียนใคร ในเมื่อจิตดีก็จะทำให้สุขภาพดี ส่งผลให้อายุยืนยาว” และพระครูบานิด ใช้แบบแผนวิถีพุทธ สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ คือ เทศนาให้ความรู้เรื่อง ฮิต-คอง ทุกครั้งเพื่อปลูกฝังค่านิยมให้โยมวัดในบุญประเพณี 12 เดือน (คือ ฮิต 12) จะเห็นว่า “วัด” เป็นแหล่งสร้างเสริมสุขภาพที่ยิ่งใหญ่ โดยกำหนดภูมิปัญญาสุขภาพกลายเป็นบุญประเพณีข้าวที่ทุกคนต้องมาปฏิบัติ ทาน-ศีล-ภาวนา ทุกเดือน และรับประทานอาหารตามฤดูกาลอันเป็นอาหารเพื่อสุขภาพ

3. การวิเคราะห์องค์ประกอบภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชนที่สัมพันธ์กับการมีอายุยืนในประเทศไทย และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย พบว่าองค์ประกอบที่ 1 บุญ คือ เป้าหมายชีวิต “วัด” คือแหล่งฟื้นฟูสุขภาพจิต ภายตามแบบแผนวิถีพุทธและส่งเสริมสูตร 6 อ. (อาหาร อากาศ อุจจาระ อารมณ์ ออกกำลังกาย และอานาปานสติ) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.374-0.641 องค์ประกอบที่ 2 การปฏิบัติพฤติกรรมตามวัตรแบบพระสงฆ์ คือ ภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืน ภายใตบริบทการปกครองชุมชนตามฮิตคอง และปกครองตนเองตามหลักไตรสิกขา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.372-0.669 องค์ประกอบที่ 3 พระ-หมอ-ครู (ปราชญ์) คือ ถักยถมิตร์ที่พร้อมช่วยป้องกัน ส่งเสริมรักษาและฟื้นฟูสุขภาพบุคคลและชุมชนถ้วนหน้า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.356-0.588 องค์ประกอบที่ 4 ศีลห้า อาหารสี่ ขีวเคลื่อนไหว ภายและใจพิกตามนาฬิกาหรือปฏิทินชีวิต คือ การดูแลสุขภาพแบบพึ่งตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.313-0.657 องค์ประกอบที่ 5 กินข้าวพันธุ์ปลาเป็นหลัก ผักเป็นยา ถักยถมิตร์น้ำหัวบารุงร่างกาย คือ สูตรอาหาร คำข้าว (ถักยถมิตร์การหาร) แทนเภสัชวัตถุทางการแพทย์สาธารณสุข มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.327-0.602

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ เพื่อการมีอายุยืนของกลุ่มชนในประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาสุขภาพและศึกษาเชิงลึกเป็นรายกรณีของพุทธศาสนิกชนผู้มีอายุยืนและสุขภาพแข็งแรงในประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่าการดูแลสุขภาพแบบวิถีพุทธเป็นวิถีดำเนินชีวิตเพื่อรักษาสุขภาพสอดคล้อง ตามหลัก 5 อ. อาหาร อากาศ อุจจาระ อารมณ์ และออกกำลังกาย สุขภาวะทั้ง 4 มิติ คือ สุขภาวะด้านกาย สุขภาวะด้านจิตใจ สุขภาวะด้านสังคม และสุขภาวะด้านจิตวิญญาณ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะพันธุ์ นันตา (2553) หนทางแห่งการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาว : พบว่าพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ

ที่มีอายุยืนยาว ผู้สูงอายุมีหลักปฏิบัติในการดูแลตนเองตามทฤษฎีการดูแลตนเองอย่างเป็นองค์รวมแห่งสุขภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันต่าง ๆ เพื่อการมีอายุที่ยืนยาว สอดคล้องกับสุรรัตน์ สืบสันต์ (2554 : 151-155) แบบแผนชีวิตที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้อายุยืนยาว พบว่าเมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์ตามแผนการดำรงชีวิตตามทฤษฎีของแพนเดอร์ (1987, อ้างถึงใน สุรรัตน์ สืบสันต์, 2554 : 151-155) โดยบูรณาการให้ความรู้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้อายุยืนยาวได้ ดังนี้ 1) ผู้สูงอายุสามารถดูแลสุขภาพในช่องปากและสุขวิทยาส่วนบุคคล 2) รับประทานอาหารที่มีประโยชน์และครบ 5 หมู่บริโภคผักปลาที่มีอยู่ในท้องถิ่น 3) ขับถ่ายอุจจาระทุกวัน 4) ออกกำลังกายสม่ำเสมอ ยืดเส้น เอน และเคลื่อนไหวกระดูกและข้ออย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ออกกำลังกายให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย 5) ยิ้มแย้มแจ่มใส และอารมณ์ขัน และทำจิตใจให้สงบ 6) นอนแต่หัวค่ำตั้งแต่เข้านอน นอนพักหลังรับประทานอาหารกลางวัน 7) พยายามใช้ชีวิตประจำวันและยอมรับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีเสมอ 8) เข้าร่วมกิจกรรมกับสมาชิกในครอบครัว พักผ่อน และสังคมบางโอกาส 9) ตรวจสุขภาพประจำปีและปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์เมื่อเจ็บป่วย และใช้สมุนไพรเมื่อจำเป็น 10) อยู่ในบ้านที่มีแสงสว่างเพียงพอและอากาศและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา ปาละนิตเสนา (2548 : 126-127) ภูมิปัญญาท้องถิ่น กับสภาพการมีอายุยืน : ศึกษาผู้สูงอายุในจังหวัดเลย พบว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นปัจจัยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในจังหวัดเลยมีอายุยืนและแข็งแรง นั่นคือการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายของตนเอง การได้อยู่ในที่ถ่ายเทอากาศได้สะดวก อยู่กับธรรมชาติ ไม่รับประทานอาหารประเภทหมักดองส่วนมากจะรับประทานปลาเป็นหลักและผักเป็นยา ในด้านสุขภาพจิตได้รับการดูแลจากลูกหลาน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ ศึกษาวิธีปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮิตคองของสงฆ์ในประเทศไทย ศึกษาวิธีปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮิตคองของสงฆ์ในประเทศไทย พบข้อธรรมเพื่อการดูแลสุขภาพหรือผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) โภชนา 2) เมตตา 3) อธิปไตย 4) อาหาร 4 5) ศีล 5 6) แบบแผนการสร้างเสริมสุขภาพด้วยตนเองตามหลัก 7 พุทธวิธี และ 5 อ. และศึกษาวิธีปฏิบัติตามพุทธวิธีและฮิตคองของสงฆ์ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิณธร ชัชรรัตน์ (2553 : 57-66) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของพระสงฆ์ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา พบว่ากิจวัตรปฏิบัติของพระสงฆ์ สามารถนำมาปรับใช้ในการดูแลสุขภาพได้ เช่น การนั่งสมาธิ การกำหนดรู้ (ปัจเจก) การศึกษาพระธรรมวินัย ดังนั้นการดูแลรักษาสุขภาพแบบองค์รวมของพระสงฆ์ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก น่าจะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถส่งเสริมสุขภาพของพระสงฆ์ ให้พระสงฆ์มีสุขภาพแข็งแรงและอายุยืนยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ อังฉรา ภาณุรัตน์ (2560) ศึกษาเรื่อง พระ-ครู-หมอ : กลไกทางวัฒนธรรมเพื่อสันติภาพตามชายแดนไทยกัมพูชา จากการศึกษาพบว่าพระสงฆ์ที่อยู่บริเวณชายแดนหลายรูป กล่าวโดยสรุปเหมือนกันว่า พุทธศาสนาไม่มีพรมแดน พุทธศาสนิกชนทั้งสองประเทศมีอัตลักษณ์ร่วม อาทิ งานในจารีตประเพณี ชุมชนคนเลียงช้าง ชุมชนทำนาข้าวและบุญข้าวใน 12 เดือน อโรคยาศาลา รวมทั้งการนำหลักการนิเวศวิทยาศาสนาใช้ในการวิเคราะห์ เกิดกระบวนการเพื่อลดช่องว่างระหว่างรัฐชาติทั้ง 2 ประเทศ และชะลอความขัดแย้ง นำมาซึ่งสันติสุขแนวชายแดนไทยกัมพูชา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสังคมสุขภาวะในมิติที่สมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สังคม และจิตวิญญาณหรือปัญญา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 วิเคราะห์องค์ประกอบภูมิปัญญาสุขภาพของพุทธศาสนิกชน ที่สัมพันธ์กับการมีอายุยืนในประเทศไทย มีจำนวน 5 องค์ประกอบ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการส่งเสริมสุขภาพด้วยวิถีพุทธ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ได้นโยบาย จำนวน 5 นโยบาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ ศิริวานนท์ (2555 : 63) การศึกษารูปแบบการดำรงชีวิตผู้สูงอายุยามากกว่า 100 ปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : พบว่าการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุยามากกว่า 100 ปี ที่สามารถอยู่ได้อย่างมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความเสื่อมถอยของร่างกายช้าลง สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี เป็นที่พึ่งด้านภูมิปัญญาให้การเกื้อหนุนครอบครัวและสังคมได้ จะเห็นได้ว่ามีผู้สูงอายุจำนวนมากที่อยู่ในสภาพที่ไม่มั่นคงมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นสาเหตุบั่นทอนคุณภาพชีวิต ซึ่งผู้สูงอายุมากกว่า 100 ปี มีวิถีชีวิตที่พึ่งธรรมชาติเป็นหลักการมีอายุยืนยาวมากกว่า 100 ปี จะประกอบด้วยสุขภาพของร่างกาย สิ่งแวดล้อม สังคม อารมณ์ และสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1. ด้านภาคีเครือข่าย องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง และทุกภาคส่วนควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวัฒนธรรม การรักษาศีล และการปฏิบัติตาม

หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง และส่งเสริมให้วัดหรือศาสนาสถานทุกแห่งจัดบุญประเพณีที่บูรณาการหลักอาหาร 4 หลัก 7 พุทธวิธีรักษาโรค จัดกิจกรรมเรียนรู้การปฏิบัติธรรมตามหลักโพชฌังค 7 สติปัฏฐาน 4 และจัดการธรรมะให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

1.2 ด้านภูมิปัญญาสุขภาพที่สามารถนำมาพัฒนาวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืน ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริม 6 อ. (อาหาร อากาศ อูจจาระ อารมณ์ ออกกำลังกาย และอานาปานสติ) มาบูรณาการ “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

1.3 ด้านวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพเพื่อการมีอายุยืน ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และปฏิบัติตามฮีตคองและไตรสิกขา เพื่อสร้างศูนย์สาธารณสุขชุมชน ให้เป็นที่พึ่งทางใจ และพุทธศาสนิกชนที่เคร่งครัด 5 จะสามารถป้องกัน ส่งเสริมและฟื้นฟูสุขภาพของตนเองและสังคมเพื่อสร้างสังคมสุขภาวะที่ยั่งยืน

1.4 วิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญาสุขภาพ คือ การสร้างสุขภาวะทั้ง 4 ด้าน (ด้านกาย ด้านจิต ด้านสังคม และด้านปัญญา) โดยการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นรากฐานของการเรียนรู้ และสร้างระบบการแพทย์ที่ยั่งยืน ควรสร้างหลักสูตรวิชาการแพทย์ที่บูรณาการพุทธศาสตร์การแพทย์ ในการสาธารณสุขและการแพทย์ในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์และความร่วมมือของกระทรวงสาธารณสุข ในการใช้วิถีพุทธ และภูมิปัญญา ด้านสุขภาพการแพทย์แผนไทย และการแพทย์พื้นบ้าน มาใช้ในการจัดการบริการด้านสาธารณสุขของประเทศ ให้เกิดรูปธรรม การดำเนินการที่ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพของประชาชนในชุมชน และลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลที่ไม่จำเป็น

2.2 ควรมีการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่ส่งผลในการพัฒนา การอนุรักษ์ภูมิปัญญาเพื่อสุขภาพ ที่มีผลต่อการมีอายุยืนยาว

2.3 ควรมีการศึกษาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการและเครือข่ายในระดับต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการส่งเสริมวัฒนธรรมการรักษาชีวิต และการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง

2.4 ควรมีการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสุขภาวะในชุมชน ที่มีการขับเคลื่อนด้วยวิถีพุทธที่สัมพันธ์กับภูมิปัญญา สุขภาพเพื่อการมีอายุยืน ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ ทางสุขภาวะอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระแสน ชนะวงศ์. (2558). *การพัฒนาคน พัฒนาระบบบริการ*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ยุทธนา ปาละนิตเสน. (2548). *ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับสภาพการมีอายุยืน : ศึกษากรณีผู้สูงอายุในจังหวัดเลย*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พระครูใบฎีกาประเทือง จิตพิณโย. 20 มิถุนายน 2562. สัมภาษณ์. เจ้าอาวาสวัดภูเขทอง จังหวัดนครศรีอยุธยา.

พิสมัย จันทวิมล. (2541). *นิยามศัพท์ส่งเสริมสุขภาพ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2541* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. ประเวศ วะสี. (2543). *สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

ปิ่นนธร ชัยรัตน์. (2553). *ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของพระสงฆ์ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา*.

พะเยา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพะเยา สถาบันพระบรมราชชนก.

ปิยะพันธุ์ มั่นตา. (2553). *หนทางแห่งการเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีอายุยืนยาว*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ศุภรัตน์ ศิริวานนท์. (2555). *การศึกษารูปแบบการดำรงชีวิตผู้สูงอายุที่ยาวนานกว่า 100 ปี ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.

เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

สุรินทร์ สืบสันต์. (2554). *แบบแผนชีวิตที่พึงประสงค์ของผู้สูงอายุเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพให้อายุยืนยาว*. สุรินทร์:

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2560). *เอกสารคำสอนรายวิชาท้องถิ่นการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สุรินทร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

อัจฉรา ภาณุรัตน์. (2554). *ธัมมวิจยและสิกขา : ปรัชญาการวิจัยและการศึกษาท้องถิ่น*. สุรินทร์: โรงพิมพ์รุ่งเรืองเกียรติออฟเซ็ท.

แนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์

Guideline for Development at Khwao Sinarin Silver Handicrafts Village to Support Cultural Tourism in Surin Province

ศิริพรรณ เพชรพิเศษศักดิ์¹ และ ลินจง โพชारे²

Siriphan Phetpisessak¹ and Linjong Pocharee²

Received : 23 ก.พ. 2563

Revised : 21 ก.ค. 2563

Accepted : 22 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ และเสนอแนวทางในการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 20 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสอบถาม และพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่าทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ ที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของชุมชน คือ การแสดงกรรมวิธีการผลิตประเพณี รวมถึงหัตถกรรมผ้าไหม อาหารและขนมท้องถิ่น ส่วนศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งด้านแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุดในเรื่องของเอกลักษณ์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น และมีผลิตภัณฑ์จากเครื่องเงินจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ส่วนด้านที่พักแรม มีกลุ่มที่เข้าพักส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น และแนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ ควรเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจ ให้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน จากนั้นจึงกำหนดกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวควบคู่กับการพัฒนากิจกรรม โดยให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ในขณะเดียวกันภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณและการให้ความรู้อย่างจริงจัง เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการ เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

Abstract

The purposes of this research were to study tourism resources, study the potential of cultural tourism of Khwao Sinarin Silverware Group and guide the way of development to support cultural tourism of Surin Province. 2 sample groups were 20 stakeholders and 400 Thai tourists. The research instruments were in-depth interview form, questionnaire and descriptive analysis. Statistics used in data analysis were mean, percentage, and standard deviation.

The result of the research found that Tourism resources in the area of Khwao Sinarin handicraft group. The uniqueness of the community is the production process Including silk handicrafts, local food and desserts. The potential of cultural tourism found that the opinions were at high level. The aspect

¹ นิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: siriphan120530@gmail.com

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Tourism and Hotel Management, Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University, Email: siriphan120530@gmail.com

² Lecturer, Program in Tourism and Hotel Management, Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University

of the tourist attractions had the highest average opinion on the identity, culture, traditional way of life of the locality and there are silverware products for selling to tourists. The aspect of the accommodation, the most guests were government agencies. And the guidelines for the development of Khwao Sinarin Silver Handicraft group should begin with creating understanding to realize the importance of tourism occurring in the community. After that, creating public relations strategies for tourist attractions together with activity development and tourists can participate in activities. Meanwhile, the government need to contribute the budget and knowledge for preparing to support cultural tourism with an emphasis on the participation of all sectors in effective and sustainable management.

Keywords : Guideline for development, Silver handicrafts, Cultural tourism

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยในช่วง 6 เดือนแรกของ ปี 2562 มีปัจจัยหลายอย่างส่งผลให้ภาคการท่องเที่ยวของไทยขยายตัวต่ำกว่า ช่วงเดียวกันของ 2-3 ปีที่ผ่านมา อาทิ การลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยวจีน ที่สืบเนื่องจากปัญหาสงครามการค้ากับสหรัฐอเมริกา ความไม่เชื่อมั่นในความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวของไทย จากเหตุการณ์อุบัติเหตุทางเรือที่จังหวัดภูเก็ตเมื่อปีที่ผ่านมา รวมถึงเหตุการณ์ประท้วงที่รุนแรง ถึงขั้นปิดสนามบินในฮ่องกง ภาวะเศรษฐกิจในยุโรป และหลายประเทศจึงได้รับผลกระทบมาก อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงนิยมมาท่องเที่ยวประเทศไทย เพิ่มขึ้นด้วยจำนวน 19.76 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ที่มีจำนวน 19.42 ล้านคน แต่น้อยกว่าปี 2560 ที่มีจำนวน 17.36 ล้านคน และมีการเติบโตในอัตราที่น้อยกว่า เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในระยะ 2-3 ปีที่ผ่านมา โดยเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.77 เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเดียวกัน ของปี 2561 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.85 ปี 2560 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.16 และปี 2559 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.50 โดยมีตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติ 5 อันดับ ได้แก่ 1) จีน 2) มาเลเซีย 3) อินเดีย 4) เกาหลี และ 5) ลาว ตามลำดับ สำหรับรายได้จากการท่องเที่ยว พบว่าในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2562 นั้น มีมูลค่าเท่ากับ 0.95 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 2.32 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการขยายตัวที่น้อยสุดในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา ที่ขยายตัวร้อยละ 6.86 และร้อยละ 6.81 ในปี 2560 และ 2561 ตามลำดับ ซึ่งเป็นผลจากปัจจัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวถึงข้างต้น สำหรับตลาดนักท่องเที่ยวสร้างรายได้สูงสุด 5 อันดับแรก ประกอบด้วย จีน รัสเซีย มาเลเซีย ญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562 : 12) แต่การเน้นการส่งเสริมความเป็นวิถีชีวิต และความเป็นไทย ส่งผลให้วัฒนธรรมเข้ามามีบทบาทกับการท่องเที่ยวมากขึ้น นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะเข้ามาเรียนรู้วัฒนธรรม วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น ดังนั้น จึงเกิดการรื้อฟื้นหรือนำเอาวัฒนธรรมของชุมชนที่มีความโดดเด่นในอดีต มาทำการจัดการท่องเที่ยว เพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้เกิดการตัดสินใจท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนที่มีความโดดเด่น และมีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมไทยที่น่าสนใจนั้นคือ ชุมชนต่าง ๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560 : 7)

จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ในภาคอีสานตอนล่าง เป็นเมืองที่มีแหล่งอารยธรรม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ซึ่งอารยธรรม วัฒนธรรม ความเชื่อ การแต่งกาย และประเพณีดั้งเดิมนั้น มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษที่ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมไทยในท้องถิ่นได้อย่างมีเอกลักษณ์ นอกจากนี้ยังมีสิ่งต่าง ๆ รวมถึงสถานที่ที่บ่งบอกถึงความเป็นมาของขอมโบราณอีกมากมาย ทั้งภาษาท้องถิ่นเขมร ประเพณี หรือพิธีกรรมของชาวเขมร ปราสาทหินต่าง ๆ รวมถึงงานหัตถกรรมเครื่องเงิน และงานฝีมือที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษขอมโบราณ โดยเฉพาะงานหัตถกรรมเครื่องเงินของชุมชนตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่ขึ้นชื่อในเรื่องการทำเครื่องประดับสร้อย แหวน และเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่คนในชุมชนเรียกกันในภาษาท้องถิ่นว่า “ประเก้อม” ซึ่งปัจจุบันนักท่องเที่ยว นิยมซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก (องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์, 2557 : 12) เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับโบราณสถาน ศิลปะขอม ประเพณี วัฒนธรรมชุมชน ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ภาษา และอาหารท้องถิ่นที่มีความโดดเด่น และที่สำคัญคือ การดำเนินวิถีชีวิตของชุมชนที่ยังมีการผลิตเครื่องเงินเพื่อใช้และจำหน่าย แต่ปัจจุบันผู้ผลิตเครื่องเงินรุ่นใหม่ลดน้อยลงขาดผู้สนใจสืบต่อการผลิต อีกทั้งนักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่มีชื่อเสียงกว่า ชุมชนจึงต้องการความร่วมมือในการสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก และเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมากขึ้น ในด้านการเข้าถึง (Accessibility) เพื่อการเดินทางไปยังกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

ชุมชนได้นำเอาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมาเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และมีการสร้างความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น เส้นทาง หรือถนน สะพาน จุดจอดรถ เป็นต้น เพื่อคอยอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือน ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) ยังขาดรูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้ลงกระทำหรือปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ สร้างความประทับใจเมื่อได้สัมผัส และเกิดความซาบซึ้งในธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตชุมชน ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) ในชุมชนยังต้องเพิ่มบริการที่สามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมายังกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางห่างไกลจากบ้านหรือถิ่นที่พำนักแล้ว ก็ต้องการสิ่งจำเป็นหลายอย่าง เพื่อตอบสนองความต้องการของชีวิตในการพักผ่อน ต้องการที่พัก อาหาร รวมถึงสถานบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายของที่ระลึก และสถานที่นันทนาการ เป็นต้น ส่วนด้านที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) ชุมชนยังต้องการการสนับสนุนทางความรู้ในการจัดที่พักแรมไว้รองรับสำหรับคนเดินทางเพื่อพักผ่อน ซึ่งมีได้จัดเพียงที่พักอย่างเดียว ยังต้องจัดบริการอาหาร และเครื่องดื่ม หรือบริการอื่น ๆ ให้แก่คนเดินทางเพื่ออำนวยความสะดวกสบายด้วย อีกทั้งด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) ต้องมีการพัฒนากลุ่มบุคคลในกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องเข้ามาทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของชุมชน การจัดการหรือความพยายามที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การจัดการทรัพยากร ประกอบด้วย การใช้งานและการจัดวางทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรการเงิน ฯลฯ

ดังนั้น เพื่อให้อำเภอเขวาสินรินทร์ ยังคงเป็นที่รู้จักของประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งนักท่องเที่ยวภายในและภายนอก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาหาแนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่การพัฒนาชุมชน ทางด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคมสืบไป

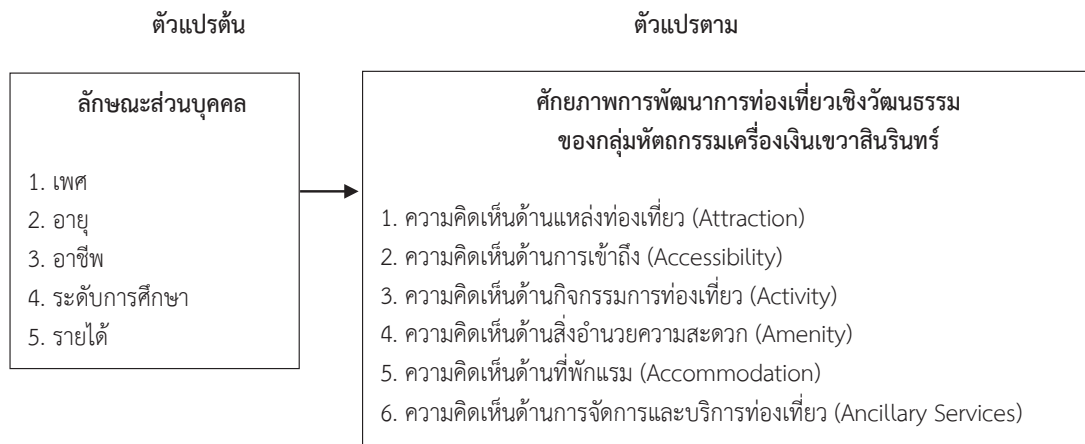
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2560 : 4) และแนวคิดของวิฑิตกา ทางขึ้น (2557 : 164) มาประยุกต์ใช้เป็นตัวแปรต้น ด้านลักษณะส่วนบุคคลที่มีผลต่อการเสนอแนวทางในการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ 5 ด้าน ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) อาชีพ 4) ระดับการศึกษา 5) รายได้ และความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เป็นตัวแปรตาม 6 ด้าน ได้แก่ 1) ความคิดเห็นด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) 2) ความคิดเห็นด้านการเข้าถึง (Accessibility) 3) ความคิดเห็นด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) 4) ความคิดเห็นด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) 5) ความคิดเห็นด้านที่พักแรม (Accommodation) 6) ความคิดเห็นด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดแนวทางการพัฒนาพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชน คือ ผู้นำทางชุมชน ราษฎรชาวบ้าน และประชาชนผู้ประกอบการอาชีพทำนาหรือรับจ้างทั่วไป หน่วยงานภาครัฐ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา และประถมศึกษา เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเขาสินรินทร์ เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยสำนักงานจังหวัดสุรินทร์ และภาคเอกชน คือ ผู้ประกอบการที่พัก ผู้ประกอบการร้านค้า และผู้ประกอบการกิจส่วนตัว และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 308,092 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์, 2559 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แบ่งออกเป็นประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน จำนวน 20 คน โดยการเลือกจากผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและรู้จักกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน อำเภอเขาสินรินทร์ ได้แก่ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 5 คน และประชาชนในชุมชน จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน หมู่ที่ 1 บ้านเขาสินรินทร์ และหมู่ที่ 2 บ้านเขาสินรินทร์ (ชื่อหมู่บ้านทั้งสองมีชื่อเรียกเหมือนกันโดยแยก เป็น ม.1 และ ม.2) ตำบลเขาสินรินทร์ อำเภอเขาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน ซึ่งแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มเท่า ๆ กัน คือ กลุ่มละ 200 คน โดยเปิดตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99-100) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling Random) (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ ได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 2 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถาม (Questionnaire) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเขาสินรินทร์ จากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณ เกี่ยวกับองค์ประกอบพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแนวทางในการพัฒนาพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขาสินรินทร์ อำเภอเขาสินรินทร์ จำนวน 3 คน

ชุดที่ 2 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะแบบตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 28 ข้อ โดยใช้ตัวชี้วัดเพื่อวัดความคิดเห็นจาก 6 A's มี 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) จำนวน 10 ข้อ
- 2) ด้านการเข้าถึง (Accessibility) จำนวน 5 ข้อ
- 3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) จำนวน 3 ข้อ
- 4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) จำนวน 4 ข้อ
- 5) ด้านที่พักแรม (Accommodation) จำนวน 2 ข้อ
- 6) ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ ประกอบด้วย ด้านผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน จำนวน 5 ข้อ และการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อำเภอเขวาสินรินทร์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Question)

เครื่องมือในการวิจัยทั้ง 2 ชุด ได้ถูกตรวจสอบความเชื่อมั่น และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แล้วจัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด และความมุ่งหมายการวิจัย และนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดเสนอเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหางานวิจัย ตลอดจนสำนวนภาษา พร้อมทั้งได้รับคำแนะนำ และข้อเสนอแนะ และได้ทำการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ทั้ง 2 ชุด ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try-Out) กับชาวบ้านเหล่าน้อยซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discrimination) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .432-.867 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient Method) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1-31 มีนาคม 2562 ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ช่วยจำนวน 2 คน รวมผู้วิจัยเป็น 3 คน โดยผู้วิจัยได้อธิบาย แนะนำ วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ให้กับผู้ช่วยเข้าใจก่อนทำการเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ที่กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ โดยเริ่มแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นได้ตามความสะดวก

แบบสอบถามชุดที่ 2 ดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด และแบบสัมภาษณ์บุคคลในพื้นที่กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์โดยการจดบันทึก และนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการตอบแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยแบ่งได้ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 และ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยนำผลที่ได้ หรือที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ซึ่งประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) ร้อยละ (Percentage) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และการสรุปผลการดำเนินการวิจัย และได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99-100)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการเขียนพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อยืนยันผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และศึกษาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผล

จากการดำเนินการวิจัย ตามระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม สามารถสรุปผลการวิจัย ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ได้ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์

อำเภอเขวาสินรินทร์ ได้สืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว อาทิ การทอผ้าไหม ที่มีการสืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นต่อรุ่น ผ้าไหมของอำเภอเขวาสินรินทร์นั้น ได้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป ลักษณะผ้าไหมที่นี้จะมีคุณภาพดี สวยงาม เห็นได้จากการประกวดของดีเมืองสุรินทร์ เขวาสินรินทร์นั้นก็เป็นหนึ่งใน เรื่องการทอผ้าไหม ที่ควบคู่กับการทำเครื่องเงินหรือประเก้อม ยกระดับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดสุรินทร์ ทั้งนี้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่

1.1 วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนที่มีความงดงาม โดยยังมีการใช้ภาษาท้องถิ่น (ภาษาเขมร) นั้น เนื่องจากมีอาณาเขตใกล้เคียงกับประเทศเขมร เชื่อว่าสมัยก่อนก็มีการตั้งรกรากอยู่ที่แห่งนี้มีการปฏิสัมพันธ์กันของผู้คน ในด้านภาษาในการติดต่อสื่อสาร ส่วนชาวกูย ใช้ภาษากูย (ส่วย) เป็นอีกหนึ่งภาษาของชุมชนเขวาสินรินทร์ ประเพณีที่สำคัญที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษ คือ แขนงโพนตา (การบูชาบรรพบุรุษ) เมื่อถึงเวลาลูกหลานที่ทำงานอยู่ต่างจังหวัด หรือต่างพื้นที่ก็จะกลับมาไหว้ปู่ย่าตายาย พ่อแม่ และมีพิธีการเช่นไหว้ การทำบุญที่วัดตามธรรมเนียมประเพณีปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายยุคหลายสมัย ถ้ามองอีกแง่มุมหนึ่ง เหมือนคนโบราณจะสอนนัยยะสำคัญเรื่องความกตัญญูต่อกัน ลูกหลานควรปฏิบัติต่อผู้มีพระคุณ

1.2 โบราณสถาน ได้แก่ ปราสาทโบราณ สืบถึงเรื่องราวประวัติศาสตร์ ว่าดินแดนแถบนี้สมัยขอมเรืองอำนาจ ได้มีการสร้างปราสาทแก้ว ปราสาททอง ตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ที่แผ่ขยายมาบริเวณนี้ ยังมีร่องรอยของประวัติศาสตร์ จากการขุดพบวัตถุโบราณของชาวบ้าน พบเทวรูปในสมัยต่าง ๆ ที่สามารถสืบย้อนเรื่องราวไปถึง 2,500 ปี รวมทั้งยังมี พระศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง ดำเนินเรื่องราวของหลวงพ่อบุญรอด แห่งปราสาทแก้วในชุมชนโบราณบ้านพระปืดอีกด้วย

1.3 วิถีเพลงกันตรึม นั้นมีความควบคู่กับคนไทยเชื้อสายเขมร ไม่ว่าจะเป็นการเล่นเพื่อความสนุกสนาน การเจ็บไข้ได้ป่วย ในเพลงมามัวต ที่เป็นการร้องรำทำเพลงโดยใช้ภาษาถิ่น ถือก้าเนตมาพร้อมกัน คนสมัยก่อนหลังจากที่เสร็จสิ้นการทำงานก็หาสิ่งบันเทิง การรำรำ เป็นวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดมาพร้อม ๆ กัน

2. ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้มีส่วนได้เสียที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 158 คน (ร้อยละ 39.50) เพศหญิง จำนวน 242 คน (ร้อยละ 60.50) ส่วนใหญ่อายุ 30-39 ปี จำนวน 134 คน (ร้อยละ 33.50) รองลงมาอายุ 40-49 ปี จำนวน 102 คน (ร้อยละ 25.50) อาชีพส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 99 คน (ร้อยละ 24.75) รองลงมา คือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 97 คน (ร้อยละ 24.25) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 39.80) และมีมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ 27.50) ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่มียารได้เฉลี่ยอยู่ที่ไม่เกิน 10,000 บาท จำนวน 138 คน (ร้อยละ 34.50)

2.2 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าในภาพรวมของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X}$ = 3.93) โดยพิจารณาเป็นรายด้านตามลำดับ พบว่า

1) ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.35) พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็น สูงสุด คือ มีสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือเครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ และมีผลิตภัณฑ์จากเครื่องเงินสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เหมาะสมกับทุกเพศ และทุกวัย ($\bar{X}$ = 4.43)

2) ด้านการเข้าถึง (Accessibility) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01) โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย ($\bar{X}$ = 4.06)

3) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้นำเที่ยว ($\bar{X}$ = 3.94)

4) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82) โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มหัตถกรรมคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา ($\bar{X}$ = 3.86)

5) ด้านที่พักแรม (Accommodation) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) โดยพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ มีที่พักค้างคืน หรือโรงแรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ ($\bar{X}$ = 3.73)

6) ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) โดยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ มีการประกอบอาชีพอื่น นอกเหนือจากการทำเครื่องเงิน ($\bar{X}$ = 3.97) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเหมาะสมตามองค์ประกอบ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่รองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความคิดเห็น
1. ศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)			
1.1 มีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง	4.34	0.58	มาก
1.2 ดูแลรักษาสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอยู่เสมอ	4.27	0.68	มาก
1.3 มีมาตรการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวและลดสภาวะ โลกร้อน	4.34	0.75	มาก
1.4 มีกิจกรรมในการลดผลกระทบจากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ หรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว	4.41	0.72	มาก
1.5 มีสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของ ท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ	4.43	0.59	มาก
1.6 มีการใช้วิถีชีวิตแบบปกติจริง ๆ ของท้องถิ่นไม่ใช่เป็นเพียง การแสดงให้นักท่องเที่ยวชม	4.29	0.73	มาก
1.7 ผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ ของชุมชน	4.29	0.74	มาก
1.8 มีร้านขายของที่ระลึกที่ทำจากเครื่องเงิน อยู่ในชุมชนชัดเจน	4.38	0.73	มาก
1.9 มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน ในด้านการให้บริการที่ประทับใจ	4.41	0.68	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1.10 มีผลิตภัณฑ์จากเครื่องเงินสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เหมาะสมกับทุกเพศและทุกวัย	4.43	0.67	มาก
รวม	4.35	0.42	มาก
2. ศักยภาพด้านการเข้าถึง (Accessibility)			
2.1 สามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	4.06	0.57	มาก
2.2 มีบริการจุดจอดรถที่เพียงพอ และปลอดภัย	3.96	0.65	มาก
2.3 มีป้ายบอกเส้นทาง เพื่อไปยังกลุ่มหัตถกรรมที่ชัดเจน	3.98	0.69	มาก
2.4 มีป้ายบอกสถานที่เที่ยวใกล้เคียง	4.05	0.70	มาก
2.5 เส้นทาง ถนน สะพาน สภาพดีสะดวกต่อการเดินทางและปลอดภัย	3.99	0.69	มาก
รวม	4.01	0.45	มาก
3. ศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity)			
3.1 มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจน	3.79	0.69	มาก
3.2 มีข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.84	0.75	มาก
3.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ให้นำเที่ยว	3.94	0.72	มาก
รวม	3.85	0.58	มาก
4. ศักยภาพด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)			
4.1 มีระบบดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ของนักท่องเที่ยว	3.82	0.69	มาก
4.2 เจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มหัตถกรรมคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือ ตลอดเวลา	3.86	0.69	มาก
4.3 มีการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย	3.81	0.69	มาก
4.4 มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน	3.79	0.73	มาก
รวม	3.82	0.55	มาก
5. ศักยภาพด้านที่พักแรม (Accommodation)			
5.1 มีที่พักค้างคืนหรือโรงแรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ	3.73	0.65	มาก
5.2 การสำรองที่พักหรือโรงแรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยว สะดวกรวดเร็ว	3.60	0.70	มาก
รวม	3.67	0.59	มาก
6. ศักยภาพด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว(Ancillary Services)			
6.1 กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ มีการประกอบอาชีพอื่น นอกเหนือจากการทำเครื่องเงิน	3.97	0.59	มาก
6.2 มีคณะกรรมการกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์	3.82	0.69	มาก
6.3 มีกฎกติกาการทำงานของคณะกรรมการ	3.79	0.72	มาก
6.4 มีการกำหนดข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดปัญหา ที่ขัดต่อวัฒนธรรม	3.87	0.71	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
6.5 มีรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง	3.88	0.67	มาก
6.6 มีการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์	3.79	0.70	มาก
รวม	3.85	0.49	มาก
ภาพรวม	3.93	0.51	มาก

3. ผลการศึกษาการพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์

การศึกษการพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ มีผลการวิจัย โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจากการสัมภาษณ์ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นการพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดสุรินทร์ จากผู้เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

แนวทางการพัฒนาของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น
1. ผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน			
1.1 ผู้รู้ถ่ายทอดขั้นตอนและกรรมวิธีการผลิตให้คนรุ่นหลังอย่างต่อเนื่อง	3.80	0.64	มาก
1.2 หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนด้านการตลาดอยู่เสมอ	3.82	0.70	มาก
1.3 มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3.87	0.71	มาก
1.4 เด็กสมัยใหม่รู้จักผลิตภัณฑ์และสามารถผลิตได้เอง	3.87	0.70	มาก
1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสื่อการสอนวิธีการผลิตร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี เช่น โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน	3.90	0.67	มาก
รวม	3.85	0.52	มาก
2. การท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน			
2.1 ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันประชาสัมพันธ์อยู่เสมอ	4.36	0.58	มาก
2.2 ชุมชนมีวางแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง	4.29	0.69	มาก
2.3 ชุมชนมีความห่วงหา เห็นคุณค่า และอนุรักษ์วัฒนธรรมของตน	4.42	0.66	มาก
2.4 ชุมชนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินอยู่เสมอ	4.55	0.59	มากที่สุด
รวม	4.41	0.47	มาก
ภาพรวม	4.13	0.50	มาก

จากตาราง 2 พบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.13) ด้านผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.85) โดยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดสื่อการสอนวิธีการผลิตร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี เช่น โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X}$ = 3.90) ด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรม

เครื่องเงิน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41) โดยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ ชุมชน จัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินอยู่เสมอ ($\bar{X}$ = 4.55)

4. แนวทางในการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์

แนวทางในการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ ร่วมกับชุมชนเขวาสินรินทร์ อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ประกอบการภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้นำชุมชน สามารถนำมาจัดทำเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมร่วมกับชุมชนเขวาสินรินทร์ โดยกำหนดได้ดังนี้

4.1 ผู้ประกอบการ มีการพัฒนาแหล่งพื้นที่สำหรับใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ควรทำความเข้าใจกับคนในท้องถิ่น ให้ทุกคนได้รับรู้ร่วมกันว่าการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน จะนำมาซึ่งการพัฒนาชุมชน การรับรู้ดังกล่าว จะทำให้ทุกคนร่วมมือ ร่วมใจกันในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบวัฒนธรรมที่จะใช้จัดกิจกรรมท่องเที่ยว

4.2 ภาครัฐ มีการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ ควรกำหนดให้มีกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดทำแผนผัง การจัดทำแผนที่สำหรับเดินทาง การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของความโดดเด่นของวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น

4.3 ภาคเอกชน มีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมมาประยุกต์กับจุดเด่นของชุมชน จะช่วยสร้างคุณค่าที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมและช่วยลดปัญหาการแข่งขันกันเองระหว่างกลุ่มการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ควรออกแบบให้นักท่องเที่ยว สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมจะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่การท่องเที่ยว

4.4 ชุมชนและนักท่องเที่ยว มีการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ และภาครัฐควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว อย่างจริงจัง การส่งเสริมการให้ความรู้แก่ชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว และควรมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการท่องเที่ยว การช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันเพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนสืบไป

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ทหพยาการทางการท่องเที่ยวกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดสุรินทร์ อภิปรายผลเป็น 6 ด้าน ได้แก่

ด้านแหล่งท่องเที่ยว (Attraction) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ มีสิ่งที่น่าสนใจถึงเอกลักษณ์ ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และมีผลิตภัณฑ์จากเครื่องเงิน สำหรับจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว เหมาะสมกับทุกเพศและทุกวัย

ด้านการเข้าถึง (Accessibility) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ สามารถเดินทางเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activity) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ ท้องถิ่น หรือประสานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้นำเที่ยว

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ เจ้าหน้าที่ภายในกลุ่ม หัตถกรรมคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา

ด้านที่พักแรม (Accommodation) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ มีที่พักค้างคืน หรือโรงแรม สำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ

โดยองค์ประกอบ 5 ด้านนี้พบว่ามีความสมบูรณ์และพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของลินจง โพชารี (2559 : 48) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าองค์ความรู้ที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อการท่องเที่ยวแบบสมดุลและยั่งยืน

คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว โดยงานวิจัยของ อภิวัฒน์ ภูริศวรักษ์ (2558 : 75) พบว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวของหมู่บ้านนั้น ต้องมีการจัดการกิจกรรมที่ดี มีการระดมทุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จากชาวบ้านกันเอง และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกบ้าง หรืออาจมีการรับผิดชอบต่อแท่นบ้าง การท่องเที่ยวจะยั่งยืนขึ้น วีระพล ทองมา (2559 : 3) ยังได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่า สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม ที่ร่วมในทุกสิ่งและทุกอย่าง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ เบญจมาศ ณ ทองแก้ว, อำนาจ รักษาพล, จุฑามาศ เพ็งโคณา และบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์ (2560 : 23-37) ยังศึกษาพบคล้ายกันว่า ปัจจัยในความสำเร็จ คือ กลุ่มคนที่มีศักยภาพบริหารจัดการองค์รวมร่วมกัน และมีการให้ความสนับสนุนชุมชนอย่างจริงจัง การท่องเที่ยวจึงจะเกิดการพัฒนายั่งยืน

ส่วนองค์ประกอบสุดท้าย ด้านการจัดการและบริการท่องเที่ยว (Ancillary Services) พบว่าตัวชี้วัดที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงสุด คือ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำเครื่องเงิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของลินจง โพชาริ (2559 : 94-97) ได้ศึกษาการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนสะพานไม้แกดำ ตำบลแกดำ อำเภอกำแพง จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นระบบนั้น ไม่ใช่เป็นแค่เพียงการพัฒนาแหล่งดึงดูดใจ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมความสวยงามเท่านั้น แต่หากมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนในชุมชนด้วย โดยคนในชุมชนต้องอยู่ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติแบบพึ่งพา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนต่อไป และที่สำคัญ คือ ทรัพยากรธรรมชาติถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งสำคัญของชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยธิดา หงส์ศรี (2560 : 62) ยังพบว่าการพัฒนาแต่ละด้านนั้น ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย และต้องเน้นการสืบสานวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมโดยการมีส่วนร่วมของสังคม เพื่อนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชน เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในด้านต่าง ๆ ต่อไป

2. สำหรับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่าภาพรวมความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการประกอบบริการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก มีสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิมของท้องถิ่น เช่น รูปแบบสถาปัตยกรรม หรือเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ และมีผลิตภัณฑ์จากเครื่องเงินสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว เหมาะสมกับทุกเพศและทุกวัย ซึ่งสามารถเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย โดยเจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้นำเที่ยว เจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มหัตถกรรมคอยดูแลและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา มีที่พักค้างคืนหรือโรงแรมสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ และกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ มีการประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากการทำเครื่องเงิน เช่น การทอผ้า การทำเกษตรกรรม การเลี้ยงช้าง เป็นต้น และความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยว กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมสอนวิธีการผลิตร่วมกับชุมชนเป็นอย่างดี เช่น โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และด้านการท่องเที่ยวของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เห็นว่าชุมชนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินอยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นในเรื่องของหัตถกรรมเครื่องเงินที่มีมาแต่โบราณ ดังนั้นสิ่งที่ดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว คือ การทำเครื่องเงิน ลูกประคำเงินที่นับว่าเป็นเอกลักษณ์ที่รู้จักในชื่อของ “ลูกประเทียม” สามารถนำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์และสิ่งของที่ระลึก เครื่องประดับได้สวยงาม วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตัวเองอยู่มามายังควรแก่การอนุรักษ์ และเป็นเสน่ห์ที่ดึงดูดแก่นักท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ นอกจากนี้ มีการนำวิทยากรมาให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะด้านการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวประทับใจ แล้วไปบอกกล่าวแก่คนอื่น ๆ ให้มาเที่ยวเช่นกัน

3. แนวทางการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงินเขวาสินรินทร์ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่าควรพัฒนาแหล่งพื้นที่สำหรับใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยการทำความเข้าใจกับคนในท้องถิ่นให้ทุกคนได้รับรู้ร่วมกันว่าการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน จะนำมาซึ่งการพัฒนาชุมชน การรับรู้ดังกล่าวจะทำให้ทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เหมาะสมกับรูปแบบวัฒนธรรมที่จะใช้จัดกิจกรรมท่องเที่ยว มีการพัฒนารูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยกำหนดให้มีกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้แก่นักท่องเที่ยว การจัดทำแผนผัง การจัดทำแผนที่สำหรับเดินทาง การประชาสัมพันธ์ในเรื่องของความโดดเด่นของวัฒนธรรมชุมชน เป็นต้น สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรสร้างความแตกต่างในกิจกรรมการท่องเที่ยว จะช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และช่วยลดปัญหาการแข่งขันกันเองระหว่างกลุ่มการท่องเที่ยวในจังหวัดสุรินทร์ ควรออกแบบให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้แก่แก่นักท่องเที่ยว ส่วนแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ทั้งนี้ภาครัฐ

ควรมีการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง การส่งเสริมการให้ความรู้แก่ชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมในการให้บริการนักท่องเที่ยว และควรมุ่งเน้นให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการท่องเที่ยว การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ทางวิชาการ

การนำองค์ความรู้ที่ได้จากศึกษาสภาพการท่องเที่ยว 6 ด้านจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และงานของวัดติศา ทางขึ้น ไปเป็นข้อมูลเพื่อผู้ศึกษาและผู้ค้นคว้างานวิจัยได้ใช้ประโยชน์ในการนำองค์ความรู้จากศึกษาสภาพการท่องเที่ยว 6 ด้าน ไปเป็นตัวชี้วัดศึกษาสภาพด้านการท่องเที่ยว ในเรื่องของการศึกษาหาข้อเสนอหรือหาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การศึกษาเส้นทางท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจของศึกษาสภาพการท่องเที่ยว 6 ด้านที่สำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ รวมถึงการนำไปใช้ในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.2 ข้อเสนอแนะที่นำไปใช้ในเชิงนโยบาย

1.2.1 ผู้ประกอบการนำศึกษาสภาพการท่องเที่ยวไปเป็นข้อมูลสนับสนุนในการวางแผนเพื่อพัฒนากลยุทธ์ และสร้างความได้เปรียบในแข่งขันสำหรับการให้บริการต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้ดีขึ้น อีกทั้งยังสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้ซ้ำของนักท่องเที่ยว

1.2.2 ผู้นำชุมชนควรมีการจัดการประชาสัมพันธ์และกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้ใช้บริการเกิดความสนใจ ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นควรสามารถตอบสนองความต้องการได้ในทุกกลุ่มของลูกค้าทุกเพศทุกวัย อีกทั้งหากนักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน ส่งผลให้เกิดการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวดังกล่าวสามารถทำได้จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างครอบคลุม เช่น Line, Facebook Fan page มีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจให้กับนักท่องเที่ยว และมีการส่งเสริมการตลาดที่น่าสนใจ เช่น การจัดมหกรรมเครื่องเงิน การจัดชุดประเพณีผลงานเครื่องเงิน เป็นต้น

1.2.3 ผู้นำชุมชนต้องให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม ทั้งในเรื่องของความสะดวกในการท่องเที่ยว มีรูปแบบการชำระค่าบริการที่หลากหลาย มีความสะดวกในการหาข้อมูลนักท่องเที่ยว มีความปลอดภัย มีที่จอดรถรองรับเพียงพอ ภายในหมู่บ้านมีบรรยากาศที่ดี และมีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอต่อผู้มาท่องเที่ยว เนื่องจากปัจจุบันพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวมีความเร่งรีบและใช้ชีวิตแข่งกันกับเวลา ดังนั้นผู้นำชุมชนควรทำให้กระบวนการต่าง ๆ ในการอำนวยความสะดวกเป็นไปอย่างเรียบง่าย สะดวก และรวดเร็ว ที่สำคัญต้องสร้างให้กระบวนการต่าง ๆ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์นั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ควรทำการศึกษา และวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ควบคู่ไปกับแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมว่ามีแนวทางใดที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มหัตถกรรมเครื่องเงิน อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เพื่อที่จะสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อช่วยในการรักษาสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงขยายฐานนักท่องเที่ยวใหม่ต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2560). *โครงการทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ 10 ปี*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2560, จาก https://secretary.mots.go.th/ewtadmin/ewt/policy/article_attach/02FinalReportDirection10Year.pdf

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว*. สืบค้นเมื่อ 28 มีนาคม 2562, จาก https://www.mots.go.th/download/article/article_20191025094442.pdf

- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ ณ ทองแก้ว, อำนาจ รักษาพล, จุฑามาศ เพ็งโคณา และบุญศิลป์ จิตตะประพันธ์. (2560). ศักยภาพและแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตำบลคันธุลี จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 9(2), 106-121.
- ปิยธิดา หงส์ศรี. (2560). *แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลินจง โพขารี. (2559). *รายงานการวิจัยการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนสะพานไม้แกดำ ตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิตติกา ทางชั้น. (2557). *การพัฒนาตัวชี้วัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอีสานริมชายแดนโขงสู่ความยั่งยืน*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนวัตกรรมการท่องเที่ยวและการจัดการ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีระพล ทองมา. (2559). *การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism :CBT) สำหรับการพัฒนาคูณภาพชีวิตของชุมชนในเขตที่ดินป่าไม้*. สืบค้นเมื่อ 16 ธันวาคม 2562, จาก www.dnp.go.th/fca16/file/149xy4ghqzsh3j1.doc
- สำนักงานสถิติจังหวัดสุรินทร์. (2559). *สถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดสุรินทร์ ประจำปี 2559*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2561, จาก http://surin.old.nso.go.th/nso/project/search_option/index.jsp?province_id=76
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์. (2557). *ของที่ระลึก*. สุรินทร์: องค์การบริหารส่วนจังหวัดสุรินทร์.
- อภิวัดน์ ภูริศวารักษ์. (2558). *การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษาพื้นที่บ้านฝางท่า หมู่ 5 ตำบลวังทอง อำเภอปรางค์บุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาชนบทศึกษาและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

การพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1

The Development Guidelines of Creative Conflict Management in Schools under Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Office 1

จิรภัทร์ โฉมวิลัย¹ และ สิวะกรณ์ ฤกษ์สุวรรณ²

Jirapat Chomvilai¹ and Sivakorn Krissanasuvan²

Received : 23 ก.พ. 2563

Revised : 2 ก.ค. 2563

Accepted : 2 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 และ 3) พัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 108 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัด แบบประเมินแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง ผลการวิจัยพบว่า

องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 26 ตัวชี้วัด คือ 1) การทำงานเป็นทีม 7 ตัวชี้วัด 2) ด้านการยอมรับฟังข้อมูล 6 ตัวชี้วัด 3) ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขข้อพิพาท 7 ตัวชี้วัด 4) ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร 6 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการยอมรับฟังข้อมูล ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขข้อพิพาท ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร ผลการประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนามีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ระดับมาก

คำสำคัญ : การจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์, แนวทางการจัดการ, การจัดการความขัดแย้ง

Abstract

The purposes of this research were: 1) to investigate the elements and indicators of creative conflict management in schools; 2) explore the existing and desirable situations of creative conflict management in schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1; and 3) to develop the guidelines of creative conflict management in schools under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 1. The samples consisted of 108 school directors and associate school directors through simple random sampling technique. The research instruments were the evaluation

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

อีเมล: jirapat.chomvilai@gmail.com

² อาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Mahasarakham University,

Email: jirapat.chomvilai@gmail.com

² Lecturer in Faculty of Education, Mahasarakham University

form of creative conflict management elements and indicators, the existing and desirable situations questionnaire, and structure interview form. The statistics used to analyze data were mean, standard deviation, and priority needs index modification (PNI_{Modified}).

The research results were: 1) there were 4 elements and 26 indicators of creative conflict management in schools; 1) teamwork, 7 indicators; 2) data listening openly, 6 indicators; 3) negotiation of problem solving, 7 indicators; and 4) applying moral principles in administration, 6 indicators. 2) The existing situations of creative conflict management in schools in overall was at a high level, and desirable situation was at the highest level. 3) The possibility of creative conflict management guideline was at the highest level and the feasibility was at a high level.

Keywords : Creative conflict management, Management guidelines, Conflict management

บทนำ

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั่วทุกมุมโลกได้ส่งสัญญาณความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งในองค์กร ความขัดแย้งในสังคมการเมือง รวมถึงความขัดแย้งระหว่างประเทศ ซึ่งจะเห็นได้จากข่าวสารที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่จะเกิดผลเสียในด้านการบริหารจัดการองค์กร ตั้งแต่องค์กรขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ระดับประเทศ และระดับโลก (เอกชัย บุญยาริฐาน, 2555 : ๖) ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุกระดับ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว สังคม รัฐ ไปจนถึงระดับโลก และถ้าไม่ได้รับการแก้ไขที่ถูกทางแล้ว สิ่งที่จะตามมา คือ ความรุนแรง และนำไปสู่ความเสียหาย หรือสูญเสียในที่สุด ดังนั้น การทำความเข้าใจสภาพของความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่อาจช่วยยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นได้ (วันชัย วัฒนศัพท์, 2547 : 269-270) ความขัดแย้งจึงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้กับคนในทุกระดับ โดยเฉพาะในหน่วยงานระดับต่าง ๆ ที่ถือว่าผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ให้คล่องไปด้วยดี ในบางครั้งผู้บริหารอาจใช้วิธีการแบบเก่า ๆ ที่ได้กระทำและประสบผลสำเร็จมาแล้วมาใช้ในการแก้ปัญหา แต่บางครั้งก็จำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ หรือใช้วิทยาการขั้นสูงมาช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้น ดังนั้น ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาถึงปัญหา เพื่อนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการบริหารงานขององค์กรต่อไป (ประภาทิพย์ ผาสุก, 2551 : 1)

ความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์สามัญในสังคมที่ให้ทั้งประโยชน์และโทษต่อบุคคลและองค์กร ดังนั้น ผู้บริหาร จำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการกับความขัดแย้ง หรือบริหารความขัดแย้ง (Conflict Management) เพื่อนำองค์กรที่ตนเองรับผิดชอบให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้องมีความขัดแย้งเป็นเครื่องมือหนึ่ง เพราะถ้าไม่มี ความขัดแย้งหรือหากความขัดแย้งมีน้อยเกินไปก็จะทำให้องค์กรมีความเสื่อม ระดับความขัดแย้งที่พอเหมาะจะทำให้เกิด ความสร้างสรรค์ มีความสามัคคี สร้างความเจริญให้แก่องค์กร แต่ถ้าความขัดแย้งสูงหรือมีมากเกินไปจะทำให้เกิดความแตกแยก เป็นปัญหาแก่องค์กรเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารควรจะต้องมีเครื่องมือหรือวิธีการในการบริหารความขัดแย้งในองค์กร จุดกำเนิด ที่แท้จริงของความขัดแย้งนั้น เกิดจากความไม่เพียงพอ หรือความขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกกำหนดโดยสังคม ความไม่พอใจและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความขาดแคลนสิ่งที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำไปสู่ การแข่งขัน เพื่อจะได้มาซึ่งทรัพยากรที่ต้องการในกระบวนการของการแข่งขันนั้น (วันชัย วัฒนศัพท์, 2547 : 269-270) เมื่อเกิดความขัดแย้งก็ย่อมให้ผลดีและผลเสียต่อตนเอง ต่อกลุ่มและต่อองค์กร ขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่รู้จักการใช้ภาวะความขัดแย้ง ที่มีอยู่เป็นเครื่องมือและเงื่อนไขในการกระตุ้นให้มีการปรับปรุงการทำงานขององค์กรไปในทิศทางเชิงบวกและเชิงลบ ในเชิงบวก ก็จะทำให้องค์กรมีการพัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่วนในเชิงลบก็จะส่งผลให้องค์กรขาดประสิทธิภาพ (Inefficiency) และขาดประสิทธิผล (Ineffectiveness) (วิเชียร วิทยอุดม, 2547 : 357-358)

ความขัดแย้งมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้นตอน ผู้บริหารจะต้องรับรู้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ และยังไม่ได้รับการแก้ไข จะนำมาสู่ความขัดแย้งในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันได้ในอนาคต แทนที่จะปฏิเสธไม่รับรู้เลยว่าความขัดแย้งนั้น มีอยู่จริง หรือได้ใช้การแก้ปัญหาแบบชั่วคราว ทางที่ดีกว่าหรือดีที่สุดก็คือ การจัดการกับความขัดแย้งนั้นโดยตรงและจริงจัง จนกว่าความขัดแย้งนั้นจะได้รับการแก้ไขโดยเสร็จสมบูรณ์ (วิเชียร วิทยอุดม, 2547 : 340-341) แต่ วิจิตร วรตบากร (2531 : 68-70) เชื่อว่า คงไม่มีผู้บริหารเลือกจัดการกับความขัดแย้งวิธีใดวิธีหนึ่งได้ตลอดเวลา ดังนั้น พฤติกรรมในการจัดการ กับความขัดแย้งจึงเป็นผลของประสบการณ์ในอดีต และความจำเป็นในปัจจุบัน ซึ่งหนึ่งในขั้นตอนสำคัญของการบรรลุผลทางนวัตกรรม

สำหรับองค์กร คือ การแก้ปัญหาหรือความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ สำหรับบุคคลแล้ว การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็น ไม่ใช่สิ่งฟุ่มเฟือยท่ามกลางสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีการแข่งขันสูงในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากองค์กรก็ต้องแก้ปัญหาในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูงด้วยเช่นกัน การพัฒนาทักษะเหล่านี้ให้กับสมาชิกขององค์กรจึงเป็นสิ่งจำเป็น นั่นคือ องค์กรก็ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ บุคคลและองค์กรที่มีความคิดสร้างสรรค์และมีนวัตกรรมมากที่สุด คือ บุคคลและองค์กรที่เป็นไปได้มากที่สุดว่าจะเจริญรุ่งเรืองในศตวรรษที่ 21 (วิทยา สุหฤตดำรง และธนะศักดิ์ พึ่งอั่ว, 2554 : 41-42)

ผู้บริหารที่ดีจะต้องยอมรับความขัดแย้งและพยายามหาวิธีในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เพราะความขัดแย้งเป็นพลังสำคัญอันหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมขององค์กร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการแก้ปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหาร หากใช้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งไม่เหมาะสม จะทำให้บรรยากาศองค์กรเต็มไปด้วยการแข่งขัน ชูเชื้อ และคุกคาม จากนั้นความขัดแย้งจะรุนแรงขึ้นจนกลายเป็นความขัดแย้งในทางทำลาย ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรเสื่อมลงในที่สุด และในทางตรงกันข้ามหากใช้วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เหมาะสม จะทำให้เกิดบรรยากาศของความร่วมมือและสนับสนุนความขัดแย้ง ที่ส่งผลในทางสร้างสรรค์ต่อองค์กรให้เจริญก้าวหน้า บทบาทของผู้บริหารจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องยืนหยัดอย่างมีสติ พร้อมพรั่งด้วยข้อมูลความรู้ และประสบการณ์ที่จะต้องต่อสู้กับปัญหาความขัดแย้งและเอาชนะให้ได้ เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและองค์กรที่รับผิดชอบอยู่ รวมทั้งผลักดันให้องค์กรก้าวหน้าพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ ไม่เชว่นระส่ำระสายเมื่อเผชิญปัญหาหรือไม่ให้มีปัญหา มากลายเป็นอุปสรรค (เขมมารี รัชชชีพ, 2553 : 192) ผู้บริหารจึงควรมีมุมมองต่อความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ มีการแก้ไขปัญหาในทุกระดับขององค์การอย่างสร้างสรรค์ (Win Win Solution) เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในองค์กรให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และองค์การสามารถขับเคลื่อนไปข้างหน้าได้อย่างราบรื่นและยั่งยืนต่อไป (ศิริวรรณ มนอัครพตุง, 2559 : 195) เพราะการแก้ปัญหาแบบสร้างสรรค์จะช่วยลำดับความคิด ลำดับเหตุการณ์ และเป็น การวางแผนว่าจะเริ่มแก้ปัญหาจากจุดใดไปหาจุดใด ทำให้ลดปัญหาการมองข้ามปัญหาบางจุดไป ซึ่งการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์จะต้องเริ่มจากการมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหา และสิ่งสำคัญต่อมาคือ การมีจิตสำนึกตั้งมั่นที่ชัดเจนต่อปัญหา แล้วเดินไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (อัจฉรา ลีม่วงทอง, 2557 : 257)

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 จัดระบบการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ซึ่งดำเนินการ 2 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ ซึ่งการจัดการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ประกอบไปด้วยบุคลากรหลายฝ่าย เช่น ฝ่ายบริหาร ครู นักการภารโรง ผู้ปกครอง และนักเรียนจำนวนมาก เมื่อมีบุคลากรจำนวนมากปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันย่อมเกิดปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ และนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งที่เกิดขึ้นอาจมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การแสวงหาอำนาจ หรือความขัดแย้งที่เกิดจากเป้าหมายหรือวิธีการทำงาน เป็นต้น ซึ่งในการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มีความหลากหลาย และความแตกต่างด้านภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร จึงทำให้การบริหารจัดการและการสื่อสารระหว่างบุคคลอาจเกิดการคลาดเคลื่อน ที่นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้ง การบริหารที่เน้นผลผลิตของครูและนักเรียน จะทำให้เกิดการแข่งขัน ซึ่งถ้าหากผู้บริหารมีการบริหารงานที่ไม่เป็นไปตามโครงสร้างการบริหาร หรือครูไม่มีการปฏิบัติที่ตอบสนองกับนโยบายการบริหารงาน ก็จะทำให้เกิดความไม่พอใจ นำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทักษะในการบริหารความขัดแย้ง เพื่อที่จะให้ความขัดแย้งในโรงเรียนอยู่ในระดับสมดุล โดยการสร้างวิกฤติให้เป็นโอกาส โรงเรียนจึงจะพัฒนาไปได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1, 2558 : 5)

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 เพื่อเป็นทางเลือกในการบริหารความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ อันจะก่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนำผลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ให้ก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

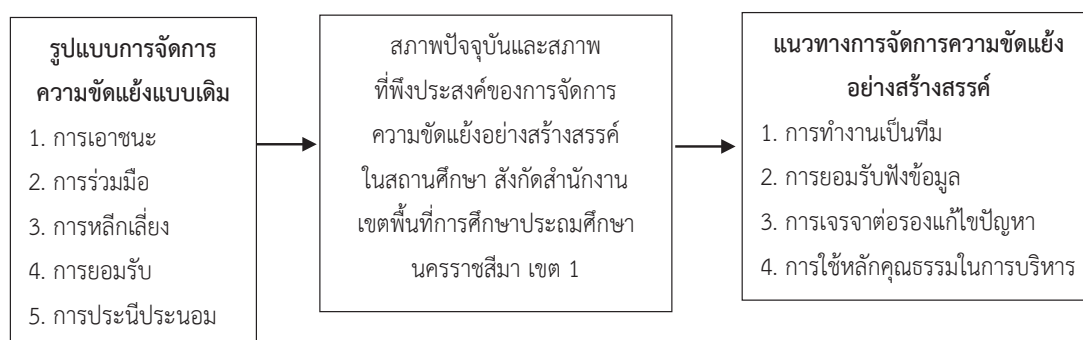
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

กรอบแนวคิด

การพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความขัดแย้ง อย่างสร้างสรรค์ของ พชรนันท์ กลั่นแก้ว (2549), สำนักงาน ก.พ. (2559), รอชนานี สันหมุด (ม.ป.ป.), อิทธิพร ภูเจริญ (2544), Thomas and Kilmann (1987) มาสังเคราะห์จนได้แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ทั้งหมด 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การทำงานเป็นทีม 2) การยอมรับฟังข้อมูล 3) การเจรจาต่อรองแก้ไขปัญา และ 4) การใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด เกี่ยวกับแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 149 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 108 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจาก ตารางของ Krejcie and MorGan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 35) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากเป็นโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการด้วยเครื่องมือ 4 ชนิด ดังนี้

2.1 แบบประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลอง (Try Out) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน จากนั้นทำการหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85

2.3 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างการพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.4 แบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามชนิดประมาณค่า

5 ระดับ และแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ซึ่งได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งมีการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัด ที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา จากนั้นเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ระยะที่ 3 การพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 นำผลการวิจัยระยะที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าความต้องการจำเป็น (PNI) ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โดยผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์ผู้บริหาร ตอนที่ 3 สังเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และผลจากการศึกษา Best Practices ตอนที่ 4 จัดทำร่างการพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ตอนที่ 5 ตรวจสอบยืนยันและปรับปรุงแก้ไขของร่างแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา จากการ Focus Group ตอนที่ 6 ประเมินแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบ ตัวชี้วัด และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Need Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในระยะที่ 2 มาหาคัดชั้นความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น

4.4 การศึกษาแนวปฏิบัติการศึกษาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4.5 การสังเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และผลจากการศึกษา Best Practices โดยการสังเคราะห์เนื้อหา

4.6 การยกร่างแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการสังเคราะห์เนื้อหา

4.7 การตรวจสอบยืนยันและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการสนทนากลุ่ม เพื่อสอบถามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

4.8 การประเมินแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

ผลการศึกษาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 มี 3 ระยะ คือ

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ และ 26 ตัวชี้วัด คือ 1) การทำงานเป็นทีม มี 7 ตัวชี้วัด 2) ด้านการยอมรับฟังข้อมูล มี 6 ตัวชี้วัด 3) ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญหา มี 7 ตัวชี้วัด 4) ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร มี 6 ตัวชี้วัด ซึ่งทุกองค์ประกอบ และตัวชี้วัดมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) และมีความเป็นไปได้โดยรวมทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

ข้อ	องค์ประกอบของการจัดการความขัดแย้ง อย่างสร้างสรรค์	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.75	0.41	มากที่สุด	4.65	0.44	มากที่สุด
2.	ด้านการยอมรับฟังข้อมูล	4.68	0.50	มากที่สุด	4.50	0.50	มากที่สุด
3.	ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญหา	4.65	0.44	มากที่สุด	4.52	0.51	มากที่สุด
4.	ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร	4.76	0.33	มากที่สุด	4.52	0.52	มากที่สุด
โดยรวมทุกองค์ประกอบ		4.71	0.42	มากที่สุด	4.55	0.49	มากที่สุด

2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการยอมรับฟังข้อมูล ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญหาและด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยส่วนรวมและเป็นรายด้าน

องค์ประกอบการจัดการความขัดแย้ง อย่างสร้างสรรค์	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การทำงานเป็นทีม	3.77	0.68	มาก	4.66	0.48	มากที่สุด
2. การยอมรับฟังข้อมูล	3.73	0.78	มาก	4.59	0.50	มากที่สุด
3. การเจรจาต่อรองแก้ไขปัญหา	3.75	0.80	มาก	4.58	0.54	มากที่สุด
4. การใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร	3.78	0.79	มาก	4.61	0.53	มากที่สุด
รวม	3.76	0.76	มาก	4.61	0.51	มากที่สุด

3. แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการยอมรับฟังข้อมูล 3) ด้านการเจรจา

ต่อรองแก้ไข้ปัญหา 4) ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร ผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางพบว่าแนวทางมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา

3.1 วิธีการดำเนินงาน ด้านการทำงานเป็นทีม

- 1) มีวัตถุประสงค์ของการทำงานที่ชัดเจนและทุกคนรับรู้เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน
- 2) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน
- 3) จัดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน
- 4) มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 5) มีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย
- 6) การมีภาวะผู้นำที่เหมาะสม
- 7) มีความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารที่ดีร่วมกัน
- 8) การมีส่วนร่วมในการทำงานของทุกฝ่าย

3.2 วิธีการดำเนินงาน ด้านการยอมรับฟังข้อมูล

- 1) มีสติและสมาธิในการฟังข้อมูล
- 2) ตั้งใจและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) มีจุดมุ่งหมายในการฟัง
- 4) สามารถวิเคราะห์และจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง
- 5) ไม่มีอคติ มีการวางใจเป็นกลางระหว่างการฟัง
- 6) ให้เกียรติและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น
- 7) จัดการประชุมเพื่อสะท้อนปัญหาที่พบเจอ แล้ววางแผนการทำงานร่วมกัน
- 8) จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อให้เกิดการรับฟังปัญหาร่วมกัน
- 9) สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3.3 วิธีการดำเนินงาน ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไข้ปัญหา

- 1) มีการกำหนดกรอบการเจรจาต่อรอง
- 2) มุ่งประเด็นในการเจรจาไปที่ปัญหา
- 3) มีการวิเคราะห์คู่เจรจาเพื่อความเข้าใจในพฤติกรรมและความคิดเห็น
- 4) การให้เกียรติคู่เจรจา
- 5) แยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากเรื่องที่เจรจา
- 6) มีการสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างการเจรจา
- 7) มีการประเมินการเจรจาต่อรองอย่างต่อเนื่อง
- 8) การสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างการประชุมพูดคุยกัน
- 9) จัดกิจกรรมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของบุคลากร เพื่อให้เกิดความสนิทสนม

3.4 วิธีการดำเนินงาน ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร

- 1) รู้จักหลักการ กฎเกณฑ์และหน้าที่ของตน
- 2) รู้จักความมุ่งหมายและผลของการทำงาน
- 3) รู้จักในความสามารถที่ตนมีและวางตนโดยยึดหลักสายกลาง
- 4) รู้จักและเข้าใจในนิสัย ความสามารถและความถนัดของผู้อื่น
- 5) รู้จักและเข้าใจขั้นตอนการทำงานหรือการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- 6) มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
- 7) ความเข้าใจในตัวบุคลากร และสนับสนุนให้บุคลากรใช้ความสามารถที่มีให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงาน
- 8) มีแนวทางการปฏิบัติงานที่บุคลากรต้องรับรู้ร่วมกัน

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงและสนับสนุนได้ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการยอมรับฟังข้อมูล 3) ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญา 4) ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร ดังนี้

1.1 ด้านการทำงานเป็นทีม หมายถึง การรับรู้เป้าหมายของการทำงานร่วมกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยอาจมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลาย มีภาวะผู้นำที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารที่ร่วมกันของสมาชิกทุกคน ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะวราภรณ์ ตระกูลสุษดี (2550 : 11) ได้อธิบายว่า การรวมตัวกันเพื่อทำงานเป็นทีมด้วยกันนั้น เป็นเพราะความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคน มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน อีกทั้งความรู้ความสามารถ และศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงต้องมารวมกลุ่มกัน เพื่อบำบัด จุดด้อย ความรู้และความสามารถที่แตกต่างกัน ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคนมารวมกันทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของทีม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของประหยัด ชำนาญ (2562 : 122-123) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมสำหรับสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ พบว่าการสร้างบรรยากาศที่ดีภายในทีม จะนำไปสู่การเป็นทีมที่เข้มแข็ง เพราะสมาชิกในทีมจะช่วยกันทำงานอย่างจริงจัง และมีความจริงใจต่อกัน มีกิจกรรมช่วยลดความตึงเครียดและความเบื่อหน่ายในการทำงาน บรรยากาศในการทำงานที่เต็มไปด้วยความรักและความสามัคคี ประสงค์ มีการวิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน สมาชิกทุกคนมีความตระหนักถึงปัญหาหรือความขัดแย้ง ซึ่งทุกคนต้องเร่งร่วมมือกันแก้ไข และมีความจริงใจในการแก้ปัญหาหรือความขัดแย้ง

1.2 ด้านการยอมรับฟังข้อมูล หมายถึง การตั้งใจและมีสมาธิในการฟัง มีจุดมุ่งหมายและจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่ฟัง ฟังโดยไม่มีอคติ มีการวางใจเป็นกลางระหว่างการฟัง และมีการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะ Thomas and Kilmann (1987 : 11-16) ได้ให้ความหมายว่าการยอมรับข้อมูลเป็นการเปิดใจกว้าง (Open-minded) เป็นการยอมรับฟังความคิดเห็น หรือการปรับเปลี่ยน ผู้บริหารต้องเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้งเพื่อการบริหารจัดการองค์การ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการแก้ไขปัญหาองค์การอย่างยั่งยืน และอริคม สวัสดิญาณ (2553 : 237-238) ได้ให้ความสำคัญว่าการเปิดใจกว้างรับฟังเหตุผล ความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะนำไปสู่คำว่ายู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คนในครอบครัวรับฟังซึ่งกันและกัน ครูและนักเรียนต่างมีเหตุผลให้กัน เพื่อนร่วมงานทำงานด้วยเหตุด้วยผลและการฟังอย่างแท้จริง ปัญหาต่าง ๆ ก็จะลดลง ขอแค่ฟังอย่างใจกว้าง และฟังอย่างปราศจากอคติ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของจิรารัตน์ เขียนรูปครุฑ (2558 : 84) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 พบว่าการเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุม และเปิดโอกาสให้ทำงานในสิ่งที่ตนเองถนัด เพื่อป้องกันความไม่พอใจของครู รับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยใจจริง ซึ่งจะช่วยให้เขาลดความวิตกกังวลและความเครียดที่เกิดจากความไม่เท่าเทียมกัน ดังที่แนวทางการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในองค์การเชิงสร้างสรรค์ ที่ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น เพื่อให้เกิดการรับฟังข้อมูลซึ่งกันและกัน

1.3 ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญา หมายถึง การวิเคราะห์คู่เจรจาเพื่อความเข้าใจในพฤติกรรมและความคิดเห็น โดยจะต้องกำหนดกรอบการเจรจาต่อรอง มุ่งประเด็นในการเจรจาไปที่ปัญหา มีการให้เกียรติคู่เจรจา สร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างการเจรจา และมีการประเมินการเจรจาต่อรองอย่างต่อเนื่อง วิชัย โสสุวรรณจินดา (2554 : 92) ได้อธิบายว่า การเจรจาต่อรองเป็นหนทาง เพื่อให้ได้สิ่งที่เราต้องการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งยังช่วยขจัดข้อขัดแย้ง และสร้างผลประโยชน์เพิ่มให้ผู้เจรจาต่อรองด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพัชรภรณ์ เพ็งสกุล (2551 : 62) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่าวิธีการประนีประนอมเป็นรูปแบบของการเจรจาต่อรองที่มุ่งให้ทั้งสองฝ่ายมีความพึงพอใจ บ้างยินดีรับฟังปัญหามานำพิจารณา พยายามหาทางประนีประนอม เป็นวิธีที่พบกันครึ่งทาง อยู่ระหว่างกลางของมิติการเอาใจตนเองและเอาใจผู้อื่น เป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ใช้ความรุนแรง

1.4 ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร หมายถึง การรู้จักหลักการ กฎเกณฑ์ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ รู้จักความมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของการทำงาน รู้จักขั้นตอนของการทำงานหรือการจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รู้จักความสามารถที่ตนมี และรู้จักมีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ (2548 : 2) ได้อธิบายว่า หากผู้นำองค์กรไร้ซึ่งคุณธรรมจริยธรรม นอกจากจะทำให้ตนเองและสถาบันวิชาชีพตกต่ำแล้ว ยังจะทำให้สังคมและชาติบ้านเมือง

ต้องตกต่ำไปด้วย ผู้นำที่ใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงาน ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองต่อวิชาชีพ และต่อสังคมหลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของวีระศักดิ์ พัทธบุรี (2559 : 145) ได้ศึกษาเรื่อง สมรรถนะการบริหารความขัดแย้งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าสมรรถนะการสร้างความสัมพันธ์และความเสมอภาค จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาและฝึกฝน เพื่อพัฒนาคนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมปัจจุบัน และสังคมอนาคตอย่างสันติ และมีความสุขตามสภาวะแห่งตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรฐานที่ 11 ตัวบ่งชี้ที่ 1 คือ ผู้บริหารมีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพและมาตรฐานที่ 10 ด้านผู้บริหาร ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) คือ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรมมีความมุ่งมั่น และอุทิศตนในการทำงาน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรวมทุกองค์ประกอบ และแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการยอมรับฟังข้อมูล ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญห และด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหารตามลำดับ โดยด้านการทำงานเป็นทีมมีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ที่ผลปรากฏเช่นนี้เพราะสำนักงาน ก.พ. (2559 : 77) ได้อธิบายว่า ทักษะที่จะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ ได้แก่ มีเป้าหมายชัดเจน และสมาชิกรับรู้และเข้าใจตรงกัน มีการส่งเสริมแสดงออกที่เหมาะสม สมาชิกและผู้นำมีความเป็นผู้นำการทำงานของทีม มีการแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องและเป็นเอกฉันท์ ทีมงานมีความไว้วางใจต่อกัน และทีมงานมีการส่งเสริม ให้เกียรติและยกย่องความคิดสร้างสรรค์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์และส่งเสริมความสำเร็จขององค์กร แต่เมื่อองค์กรเติบโตเต็มที่แล้วในช่วงหนึ่งจะมีความต้องการการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่ายนั้น อาจมีผลกระทบต่อกันจนก่อให้เกิดความแตกแยก การไม่ร่วมมือร่วมแรง ทีมงานอ่อนแอลง จนอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกัน ได้แก่ เรื่องของผลประโยชน์ เรื่องของความขัดแย้งทั้งส่วนบุคคลและทีม เหล่านี้ล้วนส่งผลให้ทีมประสบปัญหา ซึ่งแนวทางในการลดปัญหา คือ สร้างบรรยากาศที่ดีในที่ทำงาน มีการสื่อสารกันอย่างชัดเจนไม่ปิดบังกัน มอบหมายงานก็ต้องมีความชัดเจนแน่นอนไม่เปลี่ยนไปมา ยอมรับในความแตกต่างของสมาชิกในทีม เนื่องจากคนเราเกิดมามีความแตกต่างกัน ดังนั้นการทำงานจึงควรมีการคำนึงถึงการทำให้ทีมงานกลับมาเข้มแข็งอีกครั้ง โดยวราภรณ์ ตรีกุลสุชัย (2550 : 11) ได้กล่าวว่า การรวมตัวกันเพื่อทำงานเป็นทีมด้วยกันนั้น เป็นเพราะความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคน มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน อีกทั้งความรู้ความสามารถ และศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัด จึงต้องมารวมกลุ่มกัน เพื่อนำจุดดี จุดด้อย ความรู้ และความสามารถที่แตกต่างกัน ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคน มาร่วมกันทำงาน ให้บรรลุตามเป้าหมายของทีม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของพัชรภรณ์ กุลบุตร (2555 : ง) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากในการจัดการความขัดแย้ง คือ ความขัดแย้งระหว่างบุคลากร การแบ่งพรรคแบ่งพวกของผู้ร่วมงาน วิธีการจัดการความขัดแย้งที่ประสบความสำเร็จ คือ พูดคุยทำความเข้าใจ วางแผน ปรับแนวคิดด้วยเหตุผลและคุณธรรม ส่วนข้อเสนอแนะในการจัดการความขัดแย้ง คือ การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา

3. แนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการทำงานเป็นทีม 2) ด้านการยอมรับฟังข้อมูล 3) ด้านการเจรจาต่อรองแก้ไขปัญห 4) ด้านการใช้หลักคุณธรรมในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับวิชชุดา พุณวิไล (2542 : 222-223) เสนอองค์ประกอบของกระบวนการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ 1) การพิจารณาความจำเป็นของการพัฒนา (Personnel Development Needs) คือ การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหาของหน่วยงาน วิเคราะห์ถึงหลักการและความสำคัญของการพัฒนา เพื่อหาทางแก้ไขด้วยการพัฒนามูลฐาน 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) เมื่อทราบความจำเป็นที่ต้องพัฒนามูลฐานแล้วก็ดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ ว่าจะพัฒนามูลฐานเพื่อแก้ไขปัญห หรือเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน 3) การเลือกวิธีการ (Methods) โดยพิจารณาว่าวิธีใดที่จะได้ผลรวดเร็ว คุ่มค่าที่สุดโดยคำนึงถึงลักษณะของปัญหา วิธีการจำนวนบุคลากรที่จะต้องพัฒนา ระยะเวลา งบประมาณและข้อเท็จจริงอื่น ๆ 4) การกำหนดโครงการ หมายถึง การจัดทำรายละเอียดของการพัฒนามูลฐานแต่ละเรื่องที่ต้องดำเนินการ 5) การดำเนินการพัฒนามูลฐานและประเมินผล เช่น การจัดให้มีการฝึกอบรมหรือสัมมนา หรือประชุมปฏิบัติการ หรือส่งไปศึกษาดูงานการประเมินผลและติดตามผล ประเมินผลว่า

การพัฒนาบุคลากรที่ทำได้แล้วนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคประการใด รวมทั้งติดตามดูผลว่าหน่วยงานและบุคลากรได้พัฒนา หรือได้รับประโยชน์จากที่ดำเนินการไปเพียงใด คุ่มค่าหรือไม่ ปรีชา กองจินดา (2549 : 111-114) ได้กล่าวว่า ลักษณะของการพัฒนาแนวทางที่ดี ควรมีดังนี้ 1) เป็นไปตามโครงสร้างของหลักวิชาการในเรื่องแนวทางการปฏิบัติการปรับเปลี่ยนองค์กร พฤติกรรมของบุคคลในองค์กรให้เป็นคนรอบรู้ การมีแบบแผนทางความคิด การมีทัศนคติร่วม การเรียนรู้กันแบบเป็นทีมและการคิดเชิงระบบ เพื่อที่จะพัฒนาองค์กรอย่างเป็นไปได้และเหมาะสม 2) มีความเหมาะสมในเรื่องของแนวทางการพัฒนาองค์กรในด้านการปฏิบัติภายใต้บริบทของโรงเรียน 3) มีความเป็นไปได้ในเรื่องแนวทางการพัฒนาองค์กรที่มีความเหมาะสมในการปฏิบัติจริงภายใต้บริบทของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของสาวตรี โทบุตร (2559 : 68-69) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่ารูปแบบการจัดการความขัดแย้งในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการความขัดแย้งแบบการประนีประนอม แบบการร่วมมือ แบบการยอมให้ แบบการหลีกเลี่ยง และแบบการเอาชนะ หรือการจัดการความขัดแย้งที่สร้างสรรค์ เช่น การทำงานเป็นทีม การยอมรับฟังข้อมูลเพื่อร่วมกันหาแนวทางแก้ไขร่วมกันนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการแบ่งแยกอายุ ประสบการณ์ทางการบริหาร หรือขนาดของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้าน พบว่าด้านการยอมรับฟังข้อมูลอยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีการยอมรับฟังในความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้มากยิ่งขึ้น

1.2 ด้านสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยรวมและรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการสูงสุด คือ ด้านการเจรจาต่อรอง แก้ไขปัญหา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีการร่วมกันวางแผน เพื่อหาแนวทางในการจัดการแก้ไขปัญหา เพื่อลดการเกิดความขัดแย้งที่จะตามมา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ไปปรับใช้ในการบริหารงานด้านบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดการเข้าร่วมสัมมนา กิจกรรมสานสัมพันธ์ พบปะแลกเปลี่ยน เพื่อให้บุคลากรมีคุณภาพตามแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษาแก่บุคลากรทางการศึกษาตำแหน่งอื่น ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1

2.4 ควรพัฒนาเป็นโปรแกรมการจัดการความขัดแย้ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เขมมาวีร์ รักชูชีพ. (2553). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพฯ: ทริบเพิล กรุ๊ป.

จิราวัฒน์ เขียนรูปครุฑ. (2558). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา*

ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี:

มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ประภาทิพย์ ผาสุก. (2551). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประหยัด ชำนาญ. (2562). *การพัฒนาแนวทางการทำงานเป็นทีมสำหรับสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา กองจินดา. (2549). *แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พลเอกเปรม ติณสูลานนท์. (2548). *จริยธรรมการบริหารภาครัฐ*. กรุงเทพฯ: มติชนรายวัน.
- พัชรภรณ์ กุลบุตร. (2555). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรนันท์ กลั่นแก้ว. (2549). *การบริหารความขัดแย้งเชิงสร้างสรรค์*. *ฟอร์ควอลิตี้*, 13(103), 75-79.
- พัชรภรณ์ เฟื่องสกุล. (2551). *สภาพการบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- รอนานี สันหมุด. (ม.ป.ป.). *วิธีจัดการกับความขัดแย้งภายในองค์การเชิงสร้างสรรค์*. นราธิวาส: สหกรณ์จังหวัดนราธิวาส.
- วรภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2550). *การทำงานเป็นทีม (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2547). *ความขัดแย้ง หลักการและเครื่องมือแก้ปัญหา*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- วิจิตร วรตบากร. (2531). *การจัดการกับความขัดแย้ง*. *คุรุปริทัศน์*, 1(3), 64-70.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2554). *ครบเครื่องเรื่องการเจรจาต่อรอง (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิเชียร วิทย์อุดม. (2547). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์.
- วิชชุดา หุ่นวิไล. (2542). *การบริหารบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิทยา สุทธิพิตร และธนะศักดิ์ พึ่งฮั่ว. (2554). *101 เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: อี.ไอ. สแควร์.
- วีระศักดิ์ พัทบุรี. (2559). *สมรรถนะการบริหารความขัดแย้งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(2), 133-148.
- ศิริวรรณ มนอัคระผดุง. (2559). *การจัดการความขัดแย้งในองค์การอย่างสร้างสรรค์*. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 6(2), 195.
- สาวตรี โทบุตร. (2559). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาานครราชสีมา เขต 1*. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1.
- สำนักงาน ก.พ. (2559). *การสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ*. สืบค้นเมื่อ 23 พฤษภาคม 2562, จาก <http://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb01.pdf>
- อติคม สวัสดิญาณ. (2553). *พูดชนะใจ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: เตาประยุกต์.
- อัจฉรา ลิ้มวงศ์ทอง. (2557). *การบริหารความขัดแย้งในองค์การ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิต พู ยู.
- อิฐฐพร ภูเจริญ. (2544). *ขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์*. *ฟอร์ควอลิตี้*, 8(50), 123-125.
- เอกชัย บุญยาศัยฐาน. (2555). *การบริหารความขัดแย้งในองค์การ*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- Thomas, K.W. and Kilmann, R.H. (1987). *Thomas-Kilmann Conflict Mode Interest*. New York: XICOM Incorporated.

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์

The Study of Thai Tourist's Opinions Toward Service Quality at Asiatique the Riverfront

วนารัตน์ บุญธรรม¹ และ นัชณลิน อินทนุพัฒน์²

Vanarat Boontum¹ and Naknalin Intanupat²

Received : 10 เม.ย. 2563

Revised : 14 ส.ค. 2563

Accepted : 17 ส.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ การวิจัยนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ 2) เพื่อได้ข้อเสนอแนะคุณภาพการให้บริการ ที่มีผลต่อการเลือกใช้ บริการของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 20-39 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการ พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นต่อคุณภาพ การให้บริการมากที่สุดในด้านลักษณะที่สัมผัสได้ รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ ด้านความ เข้าใจลูกค้า ด้านความเชื่อถือได้ และด้านความแน่นอน ตามลำดับ ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ได้แก่ 1) ควรมีการบริหารจัดการเรื่องการจราจรภายในตลาดและควรมีที่จอดรถเพิ่มมากขึ้น 2) การเพิ่ม ที่นั่งขยะให้มีอยู่ทั่วทุกจุด 3) การปรับลดราคาสินค้าจำพวกอาหารและเครื่องดื่ม 4) การติดป้ายบอกทางแต่ละโซนให้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถหาทางเข้าออกและซื้อสินค้าได้สะดวกมากขึ้น

คำสำคัญ : เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์, คุณภาพการให้บริการ, นักท่องเที่ยวชาวไทย

Abstract

The present study, which employed a quantitative research approach, aims to investigate the opinions of Thai visitors towards service quality of Asiatique the Riverfront and recommendations for quality services influencing the service selection of visitors. The data were collected from 400 Thai visitors by accidental sampling at Asiatique the Riverfront through a questionnaire. The data were further analyzed using descriptive statistics including percentage, mean values, and standard deviation. The findings revealed that the majority of the participants were female, aged between 20–39, had a bachelor's degree, work as employees in private companies and had an average monthly income of 10,001–20,000 baht. Opinions toward service quality, the findings also revealed that tangible service received the highest average score, followed by responsiveness, empathy, reliability and assurance, respectively. With regards to guidelines

¹ อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ อีเมล: Inkgy.t770@gmail.com

² อาจารย์ประจำ สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์

¹ Lecturer, Program in Tourism and Hotel Management, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus, Email: Inkgy.t770@gmail.com

² Lecturer, Program in Tourism and Hotel Management, Faculty of Management Technology, Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus

for developing the quality of this place, it showed that the traffic management and parking area in Asiatique should be priority concerned. Providing more litter areas, giving more sale on products, especially, food and beverage, and having the visible sign to guide the visitors are significant factors to promote Asiatique the Riverfront.

Keywords : Asiatique the Riverfront, Service quality, Thai tourist's

บทนำ

กรุงเทพมหานคร เมืองแห่งศูนย์กลางทางด้านการเมือง การปกครอง การศึกษา และธุรกิจการค้าการพาณิชย์ของประเทศไทย เป็นเมืองหลวงที่คับคั่งไปด้วยสถานที่ท่องเที่ยวและศูนย์รวมของห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นศูนย์การค้าชุมชนขนาดใหญ่ ศูนย์รวมสินค้าเฉพาะอย่าง ศูนย์การค้าไลฟ์สไตล์ และศูนย์การค้าของผู้ผลิต ซึ่งห้างสรรพสินค้าทั้งหลายเหล่านี้ สร้างขึ้นตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เพราะพฤติกรรมของผู้บริโภคที่อาศัยอยู่ในเมืองนิยมใช้ชีวิตนอกบ้านมากขึ้น หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวและศูนย์รวมของห้างสรรพสินค้าที่กำลังได้รับความนิยมของกรุงเทพมหานคร คือ เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ (สำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร, 2560 : ออนไลน์)

เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ (Asiatique The Riverfront) เป็นศูนย์การค้าแนวราบริมแม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา บริหารงานโดยกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ไทยริเทล อินเวสเมนต์ โดยบริษัท แอสเสท เวิร์ด รีเทล จำกัด ภายในโครงการประกอบด้วยร้านค้า ร้านอาหารริมน้ำ นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของโรงละครคาบิลโซ่ที่ย้ายมาจากโรงแรมเอเชีย และโรงละครโกลด์สโที่ย้ายมาจากสวนลุมไนท์บาซาร์อีกด้วย เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ประกอบด้วยพื้นที่สำคัญ 5 ส่วน คือ ส่วนแรก โรงละครคาบิลโซ่ กรุงเทพ (ย้ายมาจากโรงแรมเอเชีย) ส่วนที่สอง เดอะ สเตจ แอท เอเชียทีค ส่วนที่สาม ฟุตเชอร์คัส ส่วนที่สี่ เอเชียทีค สกาย ซึ่งเข้าสวรรค์ขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทย และส่วนที่ห้า ลานกิจกรรมเอเชียทีคพาร์ค ทางเดินริมแม่น้ำและบริการเรือรับ-ส่งไปยังท่าสาทร จากกิจกรรมที่หลากหลาย ปัจจุบัน เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ จึงเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะเป็นห้างสรรพสินค้าที่สามารถทำกิจกรรมทุกอย่างได้ในที่เดียว (เอเชีย ทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์, 2562 : ออนไลน์)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ เพื่อรักษาการบริการของสถานที่ให้คงอยู่เสมอ และเป็นการพัฒนาการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมของประเทศไทย ให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

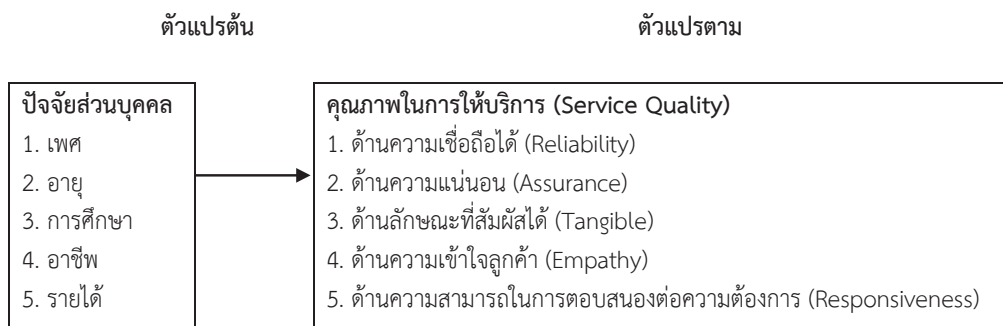
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์
2. เพื่อได้ข้อเสนอแนะคุณภาพการให้บริการของเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการ

ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีคุณภาพในการให้บริการ (Service Quality) ของ Parasuraman, Zeithaml and Berry (1985 : 41-50) โดยใช้ลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ และคุณภาพในการให้บริการ 5 ด้าน 1) ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) 2) ด้านความแน่นอน (Assurance) 3) ด้านลักษณะที่สัมผัสได้ (Tangible) 4) ด้านความเข้าใจลูกค้า (Empathy) และ 5) ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ (Responsiveness) โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียติก เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียติก เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเอเชียติก เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ จำนวน 1,200,000 คน (กรุงเทพโพลล์, 2559 : ออนไลน์)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเอเชียติก เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบบังเอิญ การคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างได้จากการเปิดตารางหาโรยามาเน่ (Yamane, 1967)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะแบบตัวเลือก จำนวน 5 ข้อ ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ โดยพัฒนาข้อคำถามมาจาก ServQual5 (Parasuraman, Zeithaml and Berry, 1985) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือได้ จำนวน 4 ข้อ ด้านความแน่นอน จำนวน 4 ข้อ ด้านลักษณะที่สัมผัสได้ จำนวน 4 ข้อ ด้านความเข้าใจลูกค้า จำนวน 4 ข้อ และด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ จำนวน 4 ข้อ โดยลักษณะแบบสอบถามที่สร้างขึ้นในตอนี่ 2 นี้ เป็นเกณฑ์ในการให้คะแนนแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (Likert, 1932 : 1-55)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการสร้างคุณภาพการให้บริการลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยใช้ IOC (Index of Item-objective Congruence) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ให้คะแนน ค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นสามารถวัดได้เที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา ตามที่ต้องการ (สุวิมล ติรภานันท์, 2551 : 147-148) และการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นหรือความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่จะศึกษา ซึ่งอาศัยอยู่นอกเขตพื้นที่เป้าหมายการศึกษา ลานเซ็นทรัลเวิร์ด จำนวน 30 ตัวอย่าง และทดสอบด้วยค่าสถิติ Alpha ของ Cronbach Coefficient โดยได้ค่าความเชื่อมั่น 0.834 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่จริงได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

3.1 ดำเนินการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 400 ชุด

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีผู้ช่วยแจกแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยจะอธิบาย แนะนำวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ให้กับผู้ช่วยเข้าใจก่อนทำการเก็บข้อมูล

3.3 สถานที่แจกแบบสอบถาม คือ ภายในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ทั้งหมด ช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2562

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยและเขียนอธิบายเชิงพรรณนา โดยแบ่งเป็นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ด้านคุณภาพในการให้บริการ (Service Quality) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) ด้านความแน่นอน (Assurance) ด้านลักษณะที่สัมผัสได้ (Tangible) ด้านความเข้าใจลูกค้า (Empathy) และด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ (Responsiveness) นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้มาตราวัดเจตคติแบบ (Rating Scale) ของ Likert คำตอบแบ่งเป็น 5 ระดับ (Likert, 1932 : 1-55)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์จากการใช้บริการของเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ โดยการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผล

การวิจัย เรื่องการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี และ 30-39 ปี ทุกช่วงอายุคิดเป็นร้อยละ 28 เท่ากัน สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 78 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 46 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36

2. คุณภาพการให้บริการโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 และเมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความแน่นอน โดยปัจจัยคุณภาพการบริการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านลักษณะที่สัมผัสได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านความเข้าใจลูกค้าและด้านความเชื่อถือได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 ด้านความแน่นอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการโดยภาพรวม

คุณภาพการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านความเชื่อถือได้	3.42	.747	มาก
ด้านความแน่นอน	3.37	.728	ปานกลาง
ด้านลักษณะที่สัมผัสได้	3.70	.714	มาก
ด้านความเข้าใจลูกค้า	3.42	.714	มาก
ด้านความสามารถในการตอบสนอง ต่อความต้องการ	3.46	.747	มาก
รวม	3.47	.731	มาก

2.1 ด้านความเชื่อถือได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับตามความคิดเห็น คือ ผู้ให้บริการมีการแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าก่อนถึงเวลาให้บริการ ถ้าเกิดเหตุการณ์ขัดข้องที่จะไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวมีความเชื่อใจในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ผู้ให้บริการมีการแจ้งข้อทุกครั้งที่ให้ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ นักท่องเที่ยวมีความเชื่อใจในผู้ให้บริการ เช่น มีระบบรักษาความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ตามลำดับ ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านความเชื่อถือได้

ด้านความเชื่อถือได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ผู้ให้บริการมีการแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าก่อนถึงเวลาให้บริการ	3.57	.714	มาก
นักท่องเที่ยวมีความเชื่อใจในการใช้บริการ	3.43	.742	มาก
ผู้ให้บริการมีการแจ้งข้อทุกครั้งที่ให้ข้อมูล	3.39	.764	ปานกลาง
นักท่องเที่ยวมีความเชื่อใจในผู้ให้บริการ เช่น มีระบบรักษาความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ	3.28	.766	ปานกลาง
รวม	3.42	.747	มาก

2.2 ด้านความแน่นอน นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับตามความคิดเห็น คือ การให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีมาตรฐานอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 รองลงมา คือ การให้บริการตรงกับสัญญาที่ได้ให้ไว้กับนักท่องเที่ยว และเป็นการให้บริการที่ลูกค้าต้องการ (คำโฆษณาชวนเชื่อ เช่น ความสนุก ความสวยงามเพื่อให้เกิดความประทับใจ) และมีความสุข ยิ้มแย้มในขณะที่ให้บริการนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ มีการระบุอัตราค่าบริการพิเศษที่เพิ่มเติมไปจากอัตราค่าบริการสมาชิกแบบปกติอย่างชัดเจน เช่น อัตราค่าบริการ

ASIATIQUE SKY, CALYPSO BANGKOK, MUAY THAI LIVE และ JOE LOUIS อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39 ตามลำดับ ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านความแน่นอน

ด้านความแน่นอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
การให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยความเป็นมิตร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ	3.43	.655	มาก
การให้บริการตรงกับสัญญาที่ได้ให้ไว้กับนักท่องเที่ยวและเป็นการให้บริการที่ลูกค้าต้องการ	3.41	.726	มาก
มีความสุภาพยิ้มแย้มในขณะให้บริการนักท่องเที่ยว	3.41	.753	มาก
การระบุนอัตราค่าบริการพิเศษที่เพิ่มเติมไปจากอัตราค่าบริการสมาชิกแบบปกติอย่างชัดเจน	3.39	.777	ปานกลาง
รวม	3.37	.728	ปานกลาง

2.3 ด้านลักษณะที่สัมผัสได้ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับตามความคิดเห็น คือ มีการตกแต่งสถานที่อย่างสวยงาม น่าดึงดูดตาดึงดูดใจ ให้ใช้บริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 รองลงมา คือ มีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องใช้อย่างครบครัน สำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 รองลงมา คือ มีการอัปเดตข้อมูลให้ทันสมัยปัจจุบันอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีคำอธิบายขั้นตอนแนวปฏิบัติการใช้สถานที่เอาไว้ไว้ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ตามลำดับ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านลักษณะที่สัมผัสได้

ด้านลักษณะที่สัมผัสได้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีการตกแต่งสถานที่อย่างสวยงาม น่าดึงดูดตาดึงดูดใจให้ใช้บริการ	3.87	.720	มาก
มีสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องใช้อย่างครบครันสำหรับนักท่องเที่ยว	3.77	.694	มาก
มีการอัปเดตข้อมูลให้ทันสมัยปัจจุบัน	3.59	.753	มาก
มีคำอธิบายขั้นตอนแนวปฏิบัติการใช้สถานที่เอาไว้	3.55	.687	มาก
รวม	3.70	.714	มาก

2.4 ด้านความเข้าใจลูกค้า นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับตามความคิดเห็นคือ นักท่องเที่ยวสามารถรับบริการจาก เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ในเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ารับบริการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 รองลงมา คือ เข้าใจถึงความต้องการอันแท้จริงของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมใหม่ ๆ ต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ตามลำดับดังตาราง 5

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านความเข้าใจลูกค้า

ด้านความเข้าใจลูกค้า	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
นักท่องเที่ยวสามารถรับบริการจาก เอเชียทีค เดอะ ริเวอร์ฟรอนท์ ในเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ารับบริการ	3.59	.718	มาก
เข้าใจถึงความต้องการอันแท้จริงของนักท่องเที่ยว	3.55	.686	มาก
คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ	3.51	.739	มาก
มีการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมใหม่ ๆ ต่อนักท่องเที่ยว	3.44	.714	มาก
รวม	3.42	.714	มาก

2.5 ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ นักท่องเที่ยวชาวไทยมีความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับตามความคิดเห็น คือ มีความพร้อมในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาต่อนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา คือ ให้บริการด้วยความรวดเร็วทันต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 รองลงมา คือ มีความพร้อมให้บริการต่อนักท่องเที่ยวอยู่เสมออยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ให้บริการต่อนักท่องเที่ยวด้วยความเอาใจใส่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ตามลำดับ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการให้บริการ ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ

ด้านความสามารถในการตอบสนองความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
มีความพร้อมในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาต่อนักท่องเที่ยว	3.85	.713	มาก
ให้บริการด้วยความรวดเร็วทันต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	3.74	.803	มาก
มีความพร้อมให้บริการต่อนักท่องเที่ยวอยู่เสมอ	3.42	.747	มาก
ให้บริการต่อนักท่องเที่ยวด้วยความเอาใจใส่	3.26	.726	ปานกลาง
รวม	3.46	.747	มาก

3. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพของเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด ผู้ใช้บริการได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ควรมีการบริหารจัดการเรื่องการจราจรภายในตลาดและควรมีที่จอดรถเพิ่มขึ้น

3.2 ปริมาณขยะภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยว แต่ที่ทิ้งขยะกลับไม่มีเพียงพอ ซึ่งจะมีที่ทิ้งขยะบริเวณด้านนอกเท่านั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มที่ทิ้งขยะภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ ให้มีอยู่ทั่วทุกจุด

3.3 ควรมีการปรับลดราคาสินค้าจำพวกอาหารและเครื่องดื่มภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์

3.4 ภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ มีบริเวณกว้างขวางและมีโซนในการขายสินค้าหลายโซน ดังนั้นจึงควรมีการติดป้ายบอกทางแต่ละโซนให้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถหาทางเข้า-ออก และซื้อสินค้าได้สะดวกมากขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อคุณภาพการให้บริการเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ ผู้วิจัยพบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อคุณภาพการให้บริการของเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พรีออนท์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านลักษณะที่สัมผัสได้ (Tangible) มีระดับความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรา ภัทรานัน (2556 : 48) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้คุณภาพในการให้บริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าพักที่รีสอร์ท ระดับ 4 ดาว ในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้คุณภาพในการให้บริการและมีระดับการตัดสินใจเลือกเข้าพักที่รีสอร์ท ระดับ 4 ดาว ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการรับรู้คุณภาพการให้บริการมากที่สุด ในด้านความเป็นรูปธรรมของการบริการ ลักษณะที่สัมผัสได้

ด้านความเชื่อถือได้ (Reliability) นักท่องเที่ยวมีความเชื่อใจในผู้ให้บริการในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณงษ์ สี่ และตรีทิพ บุญแย้ม (2558 : 39) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการบริการของบริษัทนำเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความไว้วางใจในบริษัทนำเที่ยว และความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับการรับรู้คุณภาพการให้บริการด้านความเชื่อถือได้ ในระดับมากเช่นเดียวกัน เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวประเทศจีนเป็นการเดินทางต่างประเทศในสถานที่ที่แตกต่างจากภาษาและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีค่าใช้จ่ายเดินทางค่อนข้างสูง ส่งผลให้ในการตัดสินใจไปเที่ยวประเทศจีนแต่ละครั้งของนักท่องเที่ยว จึงมีความจำเป็นต้องหาข้อมูลของบริษัทนำเที่ยวว่ามีความน่าเชื่อถือไว้วางใจในการบริการได้มากน้อยแค่ไหน เพื่อประกอบเหตุผลการในการเลือกใช้บริการ

ด้านความแน่นอน (Assurance) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภฤต สุทธินันท์ (2559 : 55) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพการบริการในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านความแน่นอนอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

ด้านความเข้าใจลูกค้า (Empathy) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรประภา ไชยอนุกุล (2557 : 57) ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการ ด้านการเข้าใจและรู้จักผู้รับบริการในระดับมาก เช่นเดียวกับ ศันสนีย์ สัมผัส (2556 : 57) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของโรงแรมเครือต่างชาติ ระดับ 4-5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยนักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพในด้านการรับรู้ความเข้าใจความต้องการของลูกค้า (Empathy) มากกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมา คือ ด้านความกระตือรือร้นเอาใจใส่ในการให้บริการ และการตอบสนอง (Responsiveness) ลำดับต่อมา คือ ความเชื่อมั่น และการให้ความมั่นใจ (Assurance) ลำดับต่อมา คือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ (Reliability) และลำดับสุดท้าย คือ ความเป็นรูปธรรมในการให้บริการ (Tangible) โดยที่ทุก ๆ ปัจจัยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ (Responsiveness) นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมลรัตน์ ภูวพัฒน์ชัยกิจ (2559 : 33) ได้ทำการศึกษา

เรื่องคุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการชาวไทย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ระดับความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการ ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการ โดยรายข้อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่สามารถให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับสถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที เช่นเดียวกับงานวิจัยเล่มนี้ที่นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด ในเรื่องการมีความพร้อม ในการให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาแก่นักท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ควรมีการบริหารจัดการเรื่องการจราจรภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พร้อนท์ และควรมีที่จอดรถเพิ่มมากขึ้น

1.2 ชะยะภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พร้อนท์ มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องตามจำนวนนักท่องเที่ยว

แต่ที่ทั้งชะยะกลับมีไม่เพียงพอ ซึ่งจะมีที่ทั้งชะยะบริเวณด้านนอกเท่านั้น ดังนั้นจึงควรเพิ่มที่ทั้งชะยะภายในเอเชียติก

เดอะ รีเวอร์พร้อนท์ ให้มีอยู่ทั่วทุกจุด

1.3 การขายสินค้าจำพวกอาหารและเครื่องดื่มภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พร้อนท์ มีราคาสูงกว่าศูนย์การค้าอื่น ๆ ควรมีการปรับลดราคาลง

1.4 ภายในเอเชียติก เดอะ รีเวอร์พร้อนท์ มีบริเวณกว้างขวางและมีโซนในการขายสินค้าหลายโซน ดังนั้นจึงควรมีการติดป้ายบอกทางแต่ละโซนให้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถหาทางเข้า-ออก และซื้อสินค้าได้สะดวกมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นอกจากจะศึกษาด้านคุณภาพการให้บริการแล้วควรศึกษาด้านปัจจัยอื่น ๆ ด้วย เช่น ศึกษาความต้องการปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของนักท่องเที่ยว

2.2 ควรศึกษาวิจัยคุณภาพการบริการของสถานที่ท่องเที่ยว หรือสถานที่ให้บริการอื่น ๆ เช่น สวนสนุก สวนน้ำ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพโพลล์. (2559). *ผลสำรวจทั้งหมด*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2562, จาก <http://bangkokpoll.bu.ac.th/>
- ณัชชี สี่ และตรีทิพ บุญแย้ม. (2558). คุณภาพการบริการของบริษัทนำเที่ยวประเทศจีนที่มีผลต่อความไว้วางใจ ในบริษัทนำเที่ยวและความตั้งใจในการใช้บริการซ้ำของนักท่องเที่ยวชาวไทย. *วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์*, 8(1), 54-61.
- ธนภฤต สุทธินันท์โชติ. (2559). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- พรประภา ไชยอนุกุล. (2557). *คุณภาพการให้บริการของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภัทรา ภัทรมน. (2556). *การรับรู้คุณภาพในการให้บริการมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าพักที่รีสอร์ท ระดับ 4 ดาว ในจังหวัดชลบุรี*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- วินารัตน์ ภูพพัฒน์ชัยกิจ. (2559). *คุณภาพการให้บริการของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการชาวไทย*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- คันสนีย์ สิมขันธ์. (2556). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อคุณภาพการให้บริการของโรงแรมเครือต่างชาติ ระดับ 4-5 ดาว ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สุวิมล ตีรกันนธ์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : แนวทางสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร. (2560). *คลังความรู้*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2562, จาก <http://www.treasury.go.th>

เอเชีย ทิค เดอะ รีเวอร์ฟรอนท์. (2562). *เกี่ยวกับเอเชียทิค*. สืบค้นเมื่อ 20 พฤษภาคม 2562,
จาก <http://www.asiatiquethailand.com/>

Likert, R.A. (1932). Technique for the Measurement of Attitudes. *Arch Psychological*, 25(140), 1-55.

Parasuraman, A., Zeithaml, V. A. and Berry, L.L. (1985). A conceptual model of services quality and its implication for future research. *Journal of Marketing*, 49(4), 41-50.

Yamane, T. (1967). *Statistic an Introductory analysis*. New York: Harper and Row.

ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน Breathing Control Basic Skill Instructional Package for Saxophone

ธานี ดุจดา¹, สยาม จวงประโคน² และ อวิรุทธิ์ โทथा³
Thani Dutjada¹, Sayam Chuangprakhon² and Awirut Thotham³

Received : 23 เม.ย. 2563

Revised : 23 ก.ย. 2563

Accepted : 25 ก.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนวงโยธวาทิต โรงเรียนอัสสัมชัญอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 10 คน เลือกโดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้รับการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (Teacher-made Test) ด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ 83.47/82 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 2) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ 0.6932 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความสามารถมากขึ้นร้อยละ 69.32

คำสำคัญ : ชุดการสอน, พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ, แซกโซโฟน

Abstract

This research aimed: 1) to create a breathing control basic skill instructional package for saxophone on basis of 80/80 efficiency criteria; 2) to find the efficiency of breathing control basic skill instructional package for saxophone by comparing the academic achievement between before and after learning. Purposive Sampling was used in sample selecting from marching band students of Assumption College, Ubon Ratchathani Province in the 2nd semester, academic year 2562. Research instruments consisted of 1) the breathing control basic skill instructional package for saxophone and; 2) an achievement test.

The results found that: 1) an efficiency of the breathing control basic skill instructional package for saxophone was at 83.47/82 which was higher than the 80/80 standard criteria; 2) an efficiency of breathing control basic skill instructional package for saxophone was at 0.6932, indicating that the students improved their skills at 69.32 percent.

Keywords : Instructional package, Breathing control basic skill, Saxophone

¹ อาจารย์พิเศษ โครงการโฮเออมิวสิก โรงเรียนอัสสัมชัญ อุบลราชธานี อีเมล: thanidutjada@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ ดร., อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Instructor in Higher Music Program in Assumption Ubonratchathani School, Email: thanidutjada@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in College of Music, Mahasarakhan University

³ Ph.D., Lecturer in College of Music, Mahasarakhan University

บทนำ

ปัญหาการไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนของวงดนตรีประเภทเครื่องเป่าสากล เช่น วงโยธวาทิต วงแชมเบอร์ (chamber music) วงสตริงคอมโบ สืบเนื่องมาจากการที่ผู้เล่นขาดทักษะทางด้านการควบคุมคุณภาพของเสียง การจัดความสมดุลเสียงของเครื่องดนตรี การปฏิบัติตามอัตราส่วนโน้ตและสัญลักษณ์ทางดนตรีต่าง ๆ ในการเรียนการสอน วงโยธวาทิตระดับมัธยมศึกษา โดยส่วนมากจะเป็นการถ่ายทอดจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง ซึ่งถ้าวงใดมีนักเรียนรุ่นพี่ที่มีทักษะการปฏิบัติที่ดี มีทักษะการถ่ายทอดที่ดี ย่อมส่งผลให้วงดนตรีวงนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนที่มากขึ้นตามไปด้วย และในขณะเดียวกันถ้าวงใดที่นักเรียนรุ่นพี่มีทักษะการปฏิบัติที่ไม่ดี มีทักษะการถ่ายทอดที่ไม่ดี ย่อมส่งผลให้วงดนตรีดังกล่าวไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนการสอนตามมาด้วยเช่นกัน (พรสวรรค์ มณีทอง, 2561 : 160-178) ทักษะที่ถือว่าเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผู้เล่นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนมากที่สุด คือ ทักษะการควบคุมลมหายใจ เนื่องจากลมหายใจถือเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการกำเนิดเสียงทั้งหมดของเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า เป็นสิ่งที่กำหนดเสียงของแซกโซโฟนในมิติต่าง ๆ อาทิเช่น คุณภาพของเสียง (Tone Quality) สีของเสียง (Tone Color) ความเที่ยงตรงของระดับเสียง (Intonation) ความดังเบาของเสียง (Dynamic) เสียงสั่นรัว (Vibrato) การออกสำเนียง (Articulation) ดังนั้นการเรียนรู้พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ เพื่อให้ลมหายใจที่มีคุณภาพ จึงเป็นกุญแจสำคัญให้การเรียนการสอน วงดนตรีประเภทเครื่องเป่ามีโอกาสประสบความสำเร็จสูงมากขึ้น การเรียนการสอน วงดนตรีประเภทเครื่องเป่าจึงควรเน้นไปที่พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจก่อนเป็นอันดับแรก

ในวงดนตรีประเภทเครื่องเป่าสากลนั้นมีความหลากหลายของชนิดเครื่องดนตรีเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเครื่องเป่าลมทองเหลือง เช่น ทรัมเบ็ต ทุบา เครื่องเป่าลมไม้ชนิดขลุ่ย เช่น ฟลูต เครื่องเป่าลมไม้ชนิดเปี๊ยะที่แบ่งย่อยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เครื่องเป่าลมไม้ลิ้นคู่ เช่น โอโบ บาสซูน และเครื่องเป่าลมไม้ลิ้นเดี่ยว เช่น คลาริเน็ต แซกโซโฟน เป็นต้น (สุพจน์ ยุคธรรวรงค์, 2541 : 76-93) ซึ่งเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าแต่ละชนิด จะมีลักษณะการใช้ลมหายใจที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันในเรื่องของรูปปากที่ใช้ในการเป่า และการกระพือเสียงสั่นรัว (Vibrato) ในบรรดาเครื่องเป่าสากลที่กล่าวมานั้น เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าลมไม้ลิ้นเดี่ยวอย่างแซกโซโฟน ถือเป็นเครื่องดนตรีที่มีการนำมาใช้ในวงดนตรีประเภทต่าง ๆ มากที่สุด เช่น ดนตรีคลาสสิกสมัยใหม่ วงดนตรีแจ๊ส วงดนตรีสมัยนิยม วงดนตรีพื้นบ้านอีสาน เป็นต้น แซกโซโฟนจึงเป็นเครื่องมือที่มีความน่าสนใจในการนำมาเป็นต้นแบบ ในการศึกษาเรื่องพื้นฐานทักษะการหายใจเป็นอย่างดี

ในการเรียนการสอนแซกโซโฟนนั้น เรื่องสำคัญที่ผู้สอนจะต้องถ่ายทอดให้กับผู้เรียนประกอบไปด้วย การจัดท่าทางในการเล่นแซกโซโฟน เทคนิคการหายใจ (The Breathing Technique) การวางรูปปากในการเป่า (The Embouchure) คุณภาพของเสียง (The Quality) และในด้านของเทคนิคการบรรเลงในลักษณะต่าง ๆ (จินตนามาตร มีอาษา และณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2560 : 157-168)

จากเหตุผลข้างต้นที่กล่าวมาผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่า จึงควรมีการสร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟนเป็นการเฉพาะแยกออกมาจากเรื่องอื่น ๆ โดยทำการศึกษาวิจัยเทคนิคการถ่ายทอดของผู้เชี่ยวชาญด้านแซกโซโฟนหลาย ๆ ท่าน ที่มีประสบการณ์ในการเล่นแซกโซโฟนเป็นที่ยอมรับในวงกว้างทั้งในระดับประเทศ และในระดับโลก รวบรวมเอาวิธีการควบคุมลมหายใจของท่านเหล่านั้นมาสร้างเป็นชุดการสอนพื้นฐาน ทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนแซกโซโฟน

วัตถุประสงค์

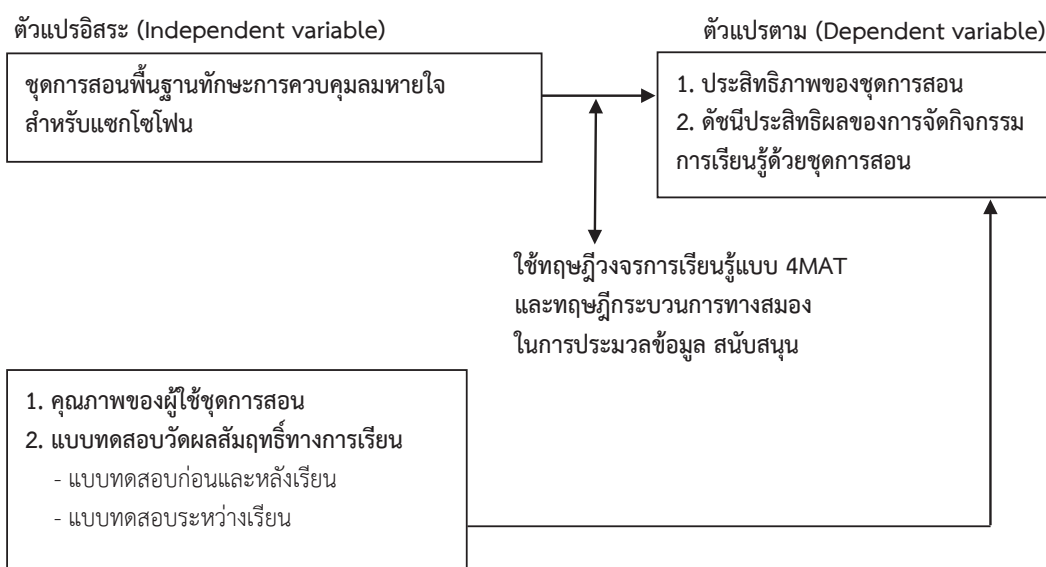
1. เพื่อสร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

กรอบแนวคิด

การศึกษารอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟนจากผู้เชี่ยวชาญ ที่มีประสบการณ์ในการเล่นแซกโซโฟนที่ได้รับการยอมรับเป็นวงกว้างในระดับประเทศ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) และศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการเล่นแซกโซโฟนที่ได้รับการยอมรับเป็นวงกว้างในระดับโลกจากวรรณกรรม หนังสือ บทความ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อรวบรวมเทคนิค

วิธีการถ่ายทอดในรูปแบบต่าง ๆ มาทำการสังเคราะห์ข้อมูลในการสร้างชุดการสอน พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย เมื่อสร้างชุดการสอนเสร็จสิ้นแล้วจึงทำการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนและประสิทธิผลของผู้เรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดโดยอาศัยทฤษฎี 2 ทฤษฎี คือ 1) ทฤษฎีวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT ของแมคคาธีร์ (McCarthy, 1981 : 1-220) 2) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล ของคลอสเมียร์ (Klausmeier, 1985 : 52-108) และแนวคิดวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ของณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์ (2550 : 132-133) มาใช้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างชุดการสอนที่สร้างขึ้น ออกแบบชุดการสอนให้แต่ละหน่วยการเรียนรู้คำนึงถึงผู้เรียน 4 แบบ ตามทฤษฎีวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT กำหนดกระบวนการสอนให้สอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล ผู้วิจัยเป็นผู้ทดลองด้วยตัวเองโดยกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ 3 แบบคือ แบบที่ 1 ความจำจากการสัมผัส (Sensory Memory) แบบที่ 2 ความจำระยะสั้น (Short-term Memory) และแบบที่ 3 ความจำระยะยาว (Long-term Memory) โดยทำการเก็บคะแนนทักษะการปฏิบัติก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน นำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดการสอน โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวงโยธวาทิต ภาควิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 63 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนวงโยธวาทิตที่เล่นเครื่องเป่าลมไม้สากลล้วนเดี่ยว ภาควิทยาศาสตร์ ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนอัสสัมชัญ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 10 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักเรียนที่เล่นเครื่องมือเอกแซกโซโฟน จำนวน 5 คน เป็นผู้เล่นแซกโซโฟนระดับชั้นกลาง กลุ่มที่ 2 นักเรียนที่เล่นเครื่องมือเอกคลาริเน็ต จำนวน 5 คน เป็นผู้เล่นแซกโซโฟนระดับชั้นต้น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ใช้อัลโตแซกโซโฟนและเทเนอร์แซกโซโฟนในการทดลอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีหน่วยการเรียนรู้จำนวน 6 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 เพลงพรปีใหม่ (New Year Greeting Song) หน่วยที่ 2 การหายใจสำหรับนักแซกโซโฟน (Breathing for Saxophonist) หน่วยที่ 3 รูปปากที่ใช้สำหรับควบคุมลมหายใจ (Embouchure for Air Control) หน่วยที่ 4 ลักษณะการออกเสียง (Articulation) หน่วยที่ 5 อนุกรมเหนือเสียงพื้นฐาน (Overtone series) หน่วยที่ 6 การบรรเลงรวมวงแซกโซโฟน (Saxophone Ensemble)

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (Teacher-made Test) ด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการทดลองโดยดำเนินการดังนี้

3.1 สร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

3.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง (Teacher-made Test)

3.3 เริ่มการทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตัวเอง โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของชุดการสอนจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว

3.4 เก็บคะแนนก่อนเรียนทันทีเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เก็บคะแนนระหว่างเรียนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2-6 ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และเก็บคะแนนหลังเรียนทันทีเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนครบทุกหน่วยการเรียนรู้

3.5 นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest Post-test Design) (พวงรัตน์, ทวีรัตน์, 2543 : 20) แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

ประเด็นที่ 1 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

ผู้วิจัยทำการทดลองโดยใช้ชุดการสอนที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนโดยใช้เพลงพรปีใหม่ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ในการทดสอบ เก็บผลคะแนนที่ได้ไว้หาค่าทางสถิติในประเด็นที่ 2 ต่อไป จากนั้นการเรียนการสอนต่อไปในหน่วยการเรียนรู้ที่ 2-6 โดยทำการวัดผลและประเมินผลทักษะการปฏิบัติระหว่างเรียนและหลังเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้ เมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอนครบทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนอีกครั้ง โดยใช้เพลงพรปีใหม่ ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ในการทดสอบอีกครั้ง นำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบไปหาค่าทางสถิติ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน (E_1/E_2)

ประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1)	10	75	61.10	7.50	83.47
ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2)	10	15	12.30	1.25	82

ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน (E_1/E_2) เท่ากับ 83.47/82

จากตาราง 1 การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียนมีค่าเท่ากับ 83.47 และคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 82 แสดงว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ $83.47/82$ เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 แสดงว่าชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน ที่สร้างขึ้นมานั้น มีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด

ประเด็นที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน ระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ทำการวิเคราะห์โดยการหาดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness Index : E.I.) โดยนำผลคะแนนจากการทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มาทำการวิเคราะห์ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการหาดัชนีประสิทธิผลจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement Test) ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนโดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน

n	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม (150)		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	
10	15	41.33	123	0.6932

จากตาราง 2 พบว่าดัชนีประสิทธิผลที่วิเคราะห์จากผลคะแนนแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนของผู้เรียนโดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ 0.6932 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เรียนด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6932 หรือมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.32

สรุปผล

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ $83.47/82$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. ดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟน มีค่าเท่ากับ 0.6932 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความสามารถมากขึ้นร้อยละ 69.32

อภิปรายผล

จากการสร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟนและทำการทดลองด้วยตัวผู้วิจัยเอง โดยใช้ทฤษฎีวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT และทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูลมาใช้สนับสนุน กำหนดเนื้อหาในแต่ละหน่วยเรียนรู้ให้มีกิจกรรมสอดคล้องกับผู้เรียนโดยกำหนดแนวทางการสอนเอาไว้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป เอาไว้ในคู่มือครูให้ครอบคลุมผู้เรียน 4 แบบตามวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT คือ แบบที่ 1 ผู้เรียนที่ถนัดในการรับรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมโดยเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับประสบการณ์เดิมของตนเอง (Imaginative Learners) แบบที่ 2 ผู้เรียนที่ถนัดในการคิดวิเคราะห์จะสามารถเรียนรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมได้เป็นอย่างดี (Analytic Learners) แบบที่ 3 ผู้เรียนที่ถนัดในการรับรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรมแล้วสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้ (Commonsense Learners) แบบที่ 4 ผู้เรียนที่ถนัดในการรับรู้ความคิดรวบยอดที่เป็นรูปธรรมแล้วสามารถประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติได้ (Dynamic Learners) ในระหว่างทำการทดลองผู้วิจัยได้ทำการสอนตามกระบวนการที่ได้กำหนดเอาไว้ในคู่มือครูตามทฤษฎีกระบวนการทางสมอง ในการประมวลข้อมูล โดยกระตุ้นให้เกิดความจำ 3 รูปแบบ คือ แบบที่ 1 ความจำจากการสัมผัส (Sensory Memory)

ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงโดยการสาธิตของผู้สอน การเรียนรู้แบบได้สัมผัสจะสามารถคงอยู่ได้เพียง 1-3 วินาทีเท่านั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงคอยสังเกตปฏิกิริยาของผู้เรียนที่เกิดขึ้น และแก้ไขข้อผิดพลาดให้ผู้เรียนโดยทันที เพื่อให้เกิดการระลึกได้ (Recognition) กับสิ่งที่ได้สัมผัสอันจะนำไปสู่ความจำระยะสั้นได้ แบบที่ 2 ความจำระยะสั้น (Short-term Memory) เมื่อผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงแล้วจะพบปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนว่าเป็นไปในรูปแบบใด โดยคำนึงถึงผู้เรียน 4 แบบตามวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ให้ตรงตามลักษณะของผู้เรียน เมื่อผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์รูปแบบของปัญหาและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนได้แล้ว ผู้วิจัยจึงทำการสาธิตซ้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตามอีกครั้งและปล่อยเวลาให้ผู้เรียนได้ทบทวนด้วยตนเองอีกประมาณ 3-5 รอบเป็นอย่างน้อย เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้น ความจำระยะสั้นนี้จะสามารถคงอยู่ได้เพียง 15-30 วินาทีเท่านั้น เมื่อผู้วิจัยสังเกตเห็นแล้วว่าผู้เรียนน่าจะเกิดความจำระยะสั้นขึ้นแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการแนะนำเพิ่มเติมตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนแต่ละคน โดยผู้วิจัยจะแนะนำให้ผู้เรียนคิดวิธีการแก้ไขปัญหาค้นหาด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีหน้าที่ในการเสริมความรู้ในส่วนที่ผู้เรียนละเลย หรือคาดไม่ถึงเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนได้รับคำแนะนำจากผู้วิจัยตรงตามลักษณะนิสัยการเรียนรู้ของตนเองแล้ว จะเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเองซึ่งจะเป็นการสร้างรหัสชุดความคิดในการแก้ปัญหาที่เป็นวิธีการเฉพาะตน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงทำการแนะนำวิธีการฝึกฝนนอกเวลาเรียนให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนนำไปฝึกซ้อมและปฏิบัติซ้ำ เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความจำแบบที่ 3) ความจำระยะยาว (Long-term Memory) เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลคะแนนจากการทดสอบทักษะการปฏิบัติระหว่างเรียนทุกหน่วยการเรียนรู้รวมกันมาทำการเปรียบเทียบกับผลคะแนนแบบทดสอบทักษะการปฏิบัติหลังเรียน พบว่าประสิทธิภาพของชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีประสิทธิภาพ 83.47/82 แสดงว่าชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนจึงเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการทดลอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติแซกโซโฟนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์พันธุ์ เดชครุฑ (2558 : 79) ที่ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนปฏิบัติไวโอลิน โดยการประยุกต์ทำนองเพลงเด่นกำบ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ที่ใช้ทฤษฎีวงจรการเรียนรู้แบบ 4MAT ในการสร้าง ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนปฏิบัติไวโอลิน โดยการประยุกต์ทำนองเพลงเด่นกำบ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ มีประสิทธิภาพ 82.23/82.33 แสดงว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้งานวิจัยเรื่องชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องจากการออกแบบแผนการเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้ ได้ยึดตามวิธีการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ที่คิดค้นขึ้นโดย เบอร์นิซ แมคคาร์ธี (Bernice and McCarthy) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นงนารถ รมเย็น, สมศิริ สิงห์พล และปริญญา ทองสอน (2561 : 81-95) ที่ได้วิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องอาหารและการดำรงชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ 4 MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบ 4 MAT หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT มีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นทฤษฎีในการสร้างชุดการสอน

2. จากการศึกษาดัชนีประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน ผลปรากฏว่ามีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6932 แสดงให้เห็นว่าผู้ที่เรียนด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจ สำหรับแซกโซโฟนมีความรู้เพิ่มขึ้น 0.6932 หรือมีความรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ 69.32 สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงศ์พันธุ์ เดชครุฑ (2558 : 79) ที่ได้วิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนปฏิบัติไวโอลิน โดยการประยุกต์ทำนองเพลงเด่นกำบ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งได้ใช้วิธีการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ในการทดลอง ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนปฏิบัติไวโอลิน โดยการประยุกต์ทำนองเพลงเด่นกำบ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวด้วยการทดสอบที (t-test for Dependent Samples) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย 4.80 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.15) และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 8.10 (ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.20) โดยมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนเพิ่มขึ้น 3.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 หรือระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 แสดงให้เห็นว่าชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนที่ใช้วิธีการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ในการทดลองเช่นเดียวกับพงศ์พันธุ์ เดชครุฑ เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ

เหมาะสมที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการทดลอง อีกทั้งผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ในระหว่างทำการทดลอง (Klausmeier, 1985 : 52-108) เพื่อให้ผู้เรียนจดจำบทเรียน ได้อย่างเป็นระบบ งานวิจัยเรื่องชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ทักษะด้านอื่น ๆ ในการเล่นแซกโซโฟน อาทิเช่น ทักษะการควบคุมนิ้ว ทักษะการอ่านโน้ตเพลง ทักษะการฟัง แต่มุ่งเน้นเฉพาะเจาะจงไปที่ พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจเพียงอย่างเดียว แต่สามารถทำให้ผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน มีความสามารถในการเล่นแซกโซโฟนหลังเรียนมากขึ้นร้อยละ 69.32 แสดงให้เห็นว่า พื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนนั้น มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผู้เรียน แซกโซโฟนเป็นทักษะที่ควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนอย่างจริงจัง จากการลงพื้นที่ภาคสนามของผู้วิจัย พบว่าในหลาย ๆ พื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูล เพื่อที่จะใช้ในการสร้างชุดการสอน ไม่ได้ให้ความสำคัญกับพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนเท่าที่ควร ส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนแซกโซโฟนในหลาย ๆ พื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นงานวิจัยเรื่องชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟน จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการใช้พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนแซกโซโฟน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำชุดการสอนไปใช้ ผู้สอนต้องประเมินเนื้อหาที่ใช้สอนให้สอดคล้องกับเวลาที่ใช้สอน ซึ่งอาจมีการพิจารณาเพิ่มหรือลดเวลาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ให้เหมาะสมตามปทัสฐานของแต่ละพื้นที่

1.2 ผู้สอนต้องหมั่นสังเกตผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา วิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียน จัดบันทึกปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งรายกลุ่ม และรายบุคคลเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียน และกระตุ้นการเรียนรู้ตามวัฏจักรแห่งการเรียนรู้แบบ 4 MAT

1.3 ทักษะด้านดนตรีเป็นทักษะที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการฝึกซ้อม จึงจะเกิดความเชี่ยวชาญ ชุดการสอนชุดนี้ มิได้มุ่งหวังให้เกิดความเป็นเลิศด้านทักษะการปฏิบัติแซกโซโฟน เพียงแต่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้ถึงกระบวนการพื้นฐานของทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนเท่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้ถึงกระบวนการที่จะสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองต่อไปได้ในอนาคต ผู้สอนจึงไม่ควรประเมินทักษะด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนจากบรรทัดฐานของตน ควรประเมินจากพัฒนาการในการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งต่อไป ควรนำเอาชุดการสอนพื้นฐานทักษะการควบคุมลมหายใจสำหรับแซกโซโฟนมาพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็นคู่มือตำราเรียนสำหรับผู้เริ่มต้นเล่นแซกโซโฟน

2.2 การวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรเพิ่มเติมการทดสอบความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดการสอน

2.3 ควรจัดทำวิดีโอที่สรุปประกอบคำบรรยายบทเรียน และจัดทำสื่อการสอนออนไลน์ทางยูทูป เพื่อให้เกิดความสะดวกในการทบทวนความรู้ของผู้เรียนและเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาการเล่นแซกโซโฟนด้วยตัวเอง

เอกสารอ้างอิง

- จินตามัตร์ มีอาษา และณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2560). แนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะปฏิบัติแซกโซโฟนคลาสสิก ในหลักสูตรดนตรีระดับปริญญาตรี. *อิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 12(4), 157-168.
- ณรงค์ โพธิ์พุกขานันท์. (2550). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นงนารถ ร่มเย็น, สมศิริ สิงห์ลพ และปริญญา ทองสอน. (2561). ผลสัมฤทธิ์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT. *วิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 10(1), 81-95.
- พงศ์พันธุ์ เดชครุฑ. (2558). *การสร้างชุดการสอนปฏิบัติไวโอลิน โดยการประยุกต์ทำนองเพลงเดินกำบ้านสระทะเล อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- พรสวรรค์ มณีทอง. (2561). รูปแบบการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จของวงโยธวาทิตต้นแบบ. *มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 38(4), 160-178.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุพจน์ ยุคลธรวงศ์. (2541). จะเลือกเล่นเครื่องดนตรีสากลชิ้นใดให้เหมาะสมกับตนเองและสมาชิกในครอบครัว. *มนุษยศาสตร์
วิชาการ*, 6(1), 76-93.
- McCarthy, B. (1981). *The 4 MAT system: teaching to learning styles with right-left mode techniques* (2 ed.).
Illinois: Oak Brook.
- Klausmeier, H.J. (1985). *Educational psychology* (5 ed.). New York: Harper & Row.

สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

The Competency of School Administrators Affecting Teacher Development
of Educational Opportunity Expansion Schools under Nakhon Phanom Primary
Educational Service Area Office 2

นฤมล โปติยะ¹, สุมาลี ศรีพุทธรินทร์² และ ทศนา ประสานตรี³

Naruemol Pholiya¹, Sumalee Sriputtarin² and Thatsana Prasantree³

Received : 30 เม.ย. 2563

Revised : 15 ต.ค. 2563

Accepted : 20 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำแนกตาม สถานภาพ และวิทยฐานะ ของผู้บริหารและครูผู้สอน 2) ศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอน จำแนกตาม สถานภาพ และวิทยฐานะของผู้บริหารและครูผู้สอน 3) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 288 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .67–.93 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 ทั้งสองฉบับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test Independent samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพและวิทยฐานะ พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) การพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมพบว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ และวิทยฐานะ โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ตัวแปรสมรรถนะของผู้บริหารที่ร่วมส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอน มี 7 ตัวแปร ได้แก่ การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X₄) การพัฒนาผู้เรียน (X₁₁) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X₈) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (X₁₀) การบริการที่ดี (X₆) การมีวิสัยทัศน์ (X₉) และการทำงานเป็นทีม (X₃)

คำสำคัญ : สมรรถนะของผู้บริหาร, การพัฒนาครูผู้สอน, โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study and compare school administrator competency of educational opportunity expansion schools classified by status and accreditation of school administrators and teachers, 2) to study and compare the teacher development classified by status and accreditation of school administrators and teachers, and 3) to study the prediction power of school administrator competency affecting teacher development. The sample was 288 participants followed Krejcie & Morgan's sample size table, and they were selected by multi-stage random sampling. The instrument used for data

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
อีเมล: 563011010131@npu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹ Master Student, Program in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Nakhon Phanom University,
Email: 563011010131 @npu.ac.th

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Education, Nakhon Phanom University

³ Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Education, Nakhon Phanom University

collection was a five-point rating scale questionnaires. with the item discrimination index ranged between .67-.93, and both sections of questionnaires showed the reliability of .99. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test (independent samples), one-way ANOVA, and stepwise multiple regression.

The results revealed that 1) overall competency of school administrators was at the highest level. In comparison, overall competency of school administrators classified by status and accreditation revealed the statistically significant different at .01 level. 2) Overall teacher development was at the highest level. In comparison, overall teacher development classified by status and accreditation revealed the statistically significant different at .01 level. 3) There were 7 variables of school administrator competency affecting teacher development, namely analytical and synthetic thinking (X_4), student development (X_{11}), personnel potentiality development (X_8), curriculum and learning management (X_{10}), good service (X_6), vision (X_9), and teamwork (X_3).

Keywords : The Competency of school administrators, Teachers development, Educational opportunity Expansion school

บทนำ

การพัฒนาประเทศในยุคที่ผ่านมา นั้น รัฐบาลได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เพื่อให้คนไทยมีความสุข มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนมีความสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ทำให้เกิดการพัฒนารอบด้านซึ่งเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ที่กำหนดว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาคนไทยให้มีความสุข และตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง และสร้างความสุขของคนไทย สังคมที่มีความมั่นคง เสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันในระบบเศรษฐกิจ หรือการเป็นไทยแลนด์ 4.0 “การศึกษา” จึงเป็นกลไกในการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปการศึกษา จึงเป็นโจทย์สำคัญสำหรับทุกภาคส่วน บุคคลที่มีส่วนสำคัญในการริเริ่มพัฒนานี้คือ ผู้นำในทุกองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561 : 1-9)

ผู้นำทางด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารที่ดีนั้นต้องมีความรู้ความสามารถในการนำสถานศึกษานั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสามารถนี้ก็คือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากสมรรถนะคือ คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ/ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร ซึ่งผู้บริหารเพียงคนเดียวไม่สามารถดำเนินงานทั้งหมดได้ แต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือ กำลังสนับสนุนจากผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ผู้บริหารที่ดีต้องพยายามเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ และต้องสนใจปรับปรุงพัฒนาทักษะในการจัดการครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อทำให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เป็นผู้เรียนที่รู้จักการคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีจริยธรรม คุณธรรม รู้จักพึ่งตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของไทยให้ครบทุกด้านทั้งทางกาย ทางจิต หรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญา ซึ่งรวมไปถึงพัฒนาการทางจิตวิญญาณด้วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้ครบทุกด้าน ทั้งความดี ความเก่ง สุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีความมั่นคงทางอารมณ์ ครุจึงนับว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการช่วยขัดเกลาผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในทุกด้าน ส่วนผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ มีจิตสำนึกมุ่งมั่น มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการทำงาน เพื่อกระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีเสรีในการคิดปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้การทำงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ให้ได้ผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะต้องเป็นผู้นำทั้งทางด้านการบริหาร และในฐานะผู้ปกครองที่สร้างแรงจูงใจ สร้างขวัญกำลังใจ ภายใต้การปกครองของตน ทำให้ครูเกิดพลังในการพัฒนานตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน

พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีสติปัญญาสูงขึ้น ผู้บริหารที่มีสมรรถนะจะสามารถทำให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ (นภารัตน์ หอเจริญ, 2559 : 2-4)

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งของสังคมที่ต้องดำเนินการบริหารเพื่อให้การศึกษาสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ดังนั้น จึงต้องอาศัยบุคลากรเข้ามาดำเนินงาน เพราะคุณภาพของการดำเนินงาน ทางด้านการศึกษาจะสูงหรือต่ำเพียงใดขึ้นอยู่กับบุคลากรที่ทำหน้าที่ในองค์กรนั้น ๆ แต่การปฏิบัติงานของบุคลากร ในโรงเรียนเมื่อปฏิบัติงานในระยะหนึ่งมักจะหย่อนสมรรถนะภาพ เบื่อหน่าย อันเป็นสาเหตุที่ทำงานได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะครู ขาดความกระตือรือร้นในเรื่องการสอนย่อมทำให้การศึกษาขาดคุณภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูด้วยวิธีการต่าง ๆ อยู่เป็นระยะ สุธีระ ทานตวนิช (2545, อ้างถึงใน ณัฏชา สุกุลไทย, 2560 : 1)

การพัฒนาครูถือเป็นกลยุทธ์สำคัญที่ส่งเสริมให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามไปด้วย ครูต้องได้รับการพัฒนา เพราะจะเป็นกระบวนการที่เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากรในองค์กรส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นและช่วยให้ครูสามารถนำศักยภาพที่มีมาใช้ในการเกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด และเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถความชำนาญ ตลอดจนทัศนคติของครูเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมีความพร้อมสำหรับรองรับ การเปลี่ยนแปลงขององค์กรได้ (จอมพงศ์ มงคลวนิช, 2555 : 148)

การปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษายังมีหลายประเด็นที่เป็นปัญหาต้องเร่งพัฒนา ปรับปรุง และต่อยอดโดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา พบว่าครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้นในเรื่องการสอนย่อมทำให้การศึกษาขาดคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของระดับชาติ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาไทย จากผลสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O-NET) ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2, 2561 : 4) ทั้งนี้ วิไลพร ศรีอนันต์ (2559 : 4) ได้กล่าวว่า ปัญหาครูผู้สอนขาดความกระตือรือร้นในเรื่องการสอนเกิดจาก สาเหตุสมรรถนะในการวางแผนและการบริหารจัดการของผู้บริหารที่กระทบต่อการบริหารงานบุคคล

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว เห็นได้ว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารจะมีส่วนผลักดัน การบริหารงานบุคคลภายในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารต้องตระหนักและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้พัฒนา แก้ไขปัญหา และขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นไป ดังนั้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เพื่อจะได้นำผลงานวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาครูผู้สอนให้มีคุณภาพต่อไป

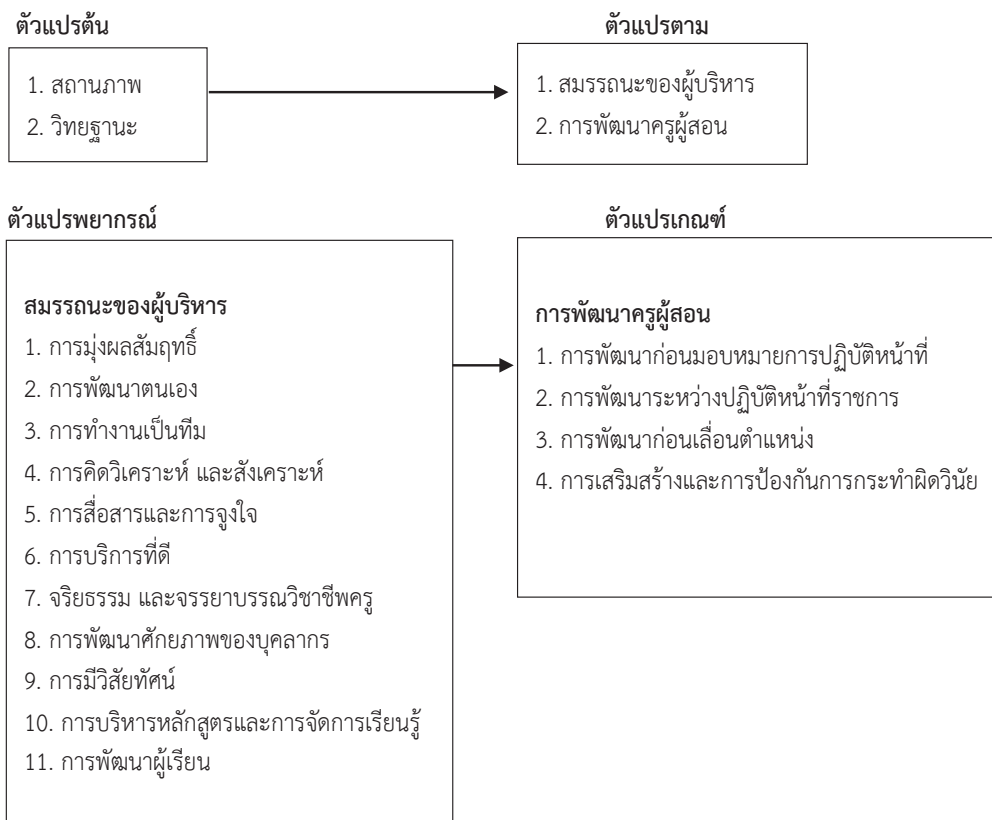
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพ และวิทยฐานะ ของผู้บริหารและครูผู้สอน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตาม สถานภาพ และ วิทยฐานะ ของผู้บริหารและครูผู้สอน
3. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

1. กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษา (2553 : 9), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 2-15), คณะกรรมการคุรุสภา (2556 : 47-49) และ Zwell (2000 : 38-45) ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

2. สมมติฐาน

2.1 ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

2.2 ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

2.3 ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

2.4 ผู้บริหาร และครูผู้สอนที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 แตกต่างกัน

2.5 สมรรถนะของผู้บริหารสามารถพยากรณ์การพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 595 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 78 คน และครูผู้สอน จำนวน 517 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะใช้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 288 คน จำแนกเป็น ผู้บริหาร จำนวน 66 คน และครูผู้สอน จำนวน 222 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม เรื่องสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 3 ตอน ดังนี้ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สมรรถนะของผู้บริหาร การพัฒนาครูผู้สอน ผลการทดลองใช้ (Try Out) มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) โดยวิธีการหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product - Moment Coefficient of Correlation) จำแนกเป็น 2 ฉบับ 1) สมรรถนะของผู้บริหารได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .67-.93 2) การพัฒนาครูผู้สอนได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .79-.93 ซึ่งการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นสมรรถนะของผู้บริหารเท่ากับ .99 และการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นการพัฒนาครูผู้สอน เท่ากับ .99

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรโดยดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหาร และครูผู้สอนของสถานศึกษาในกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3.2 นำส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ถ้าโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในอำเภอโพนสวรรค์ ผู้วิจัยนำส่งและรับแบบสอบถามเอง แต่ถ้าโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ต่างอำเภอ ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมแนบซองปิดผนึกให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่งกลับเมื่อตอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว ภายใน 15 วัน โดยจัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 288 ฉบับ

3.3 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บและรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 288 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้วผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยเลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับสมมติฐานดังนี้

4.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นการสำรวจรายการ (Check List) โดยการหาค่าความถี่ และร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์สมรรถนะของผู้บริหาร และการพัฒนาครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ในส่วนที่เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ด้วยการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้การทดสอบค่าที จำแนกตามวิทยฐานะโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

4.4 ตอนที่ 4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน ด้วยการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้ จำแนกตามสถานภาพ โดยใช้การทดสอบค่าที จำแนกตามวิทยฐานะโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

4.5 ตอนที่ 5 วิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผล

จากการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหารของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และด้านการบริการที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการมีวิสัยทัศน์ และด้านการพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารและการจูงใจ และด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์

เมื่อพิจารณาตามวิทยฐานะ พบว่าผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 1 มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 2 มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารและการจูงใจ ด้านการบริการที่ดี ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 3 หรือสูงกว่าขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาผู้เรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริการที่ดี และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหาร จำแนกตามวิทยฐานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และรายด้าน พบว่าด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

2. การพัฒนาครูผู้สอนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนมอบหมาย การปฏิบัติหน้าที่ และด้านการเสริมสร้างและการป้องกันการมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง ส่วนครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง

เมื่อพิจารณาตามวิทยฐานะ พบว่าผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 1 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ ผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 2 มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเสริมสร้าง และการป้องกันการกระทำผิดวินัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง ผู้ที่มีวิทยฐานะ คศ. 3 หรือสูงกว่าขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างและการป้องกันการกระทำผิดวินัย และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอน จำแนกตามวิทยฐานะ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูผู้สอน แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

3. ผลการวิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์ สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยรวมตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับความสำคัญ	R	R ²	B	SE.B	Beta	t	sig
ด้านการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์ (X ₄)	.986	.972	.557	.016	.595	35.800**	.000
ด้านการพัฒนาผู้เรียน (X ₁₁)	.995	.990	.435	.023	.419	19.027**	.000
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X ₉)	.996	.993	-.080	.022	-.085	-3.597**	.000
ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร (X ₈)	.997	.995	.270	.020	.271	13.587**	.000
ด้านการทำงานเป็นทีม (X ₃)	.998	.996	-.192	.029	-.202	-6.564**	.000
ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (X ₁₀)	.998	.996	.086	.190	.089	4.557**	.000
ด้านการบริการที่ดี (X ₆)	.998	.996	-.076	.023	-.081	-3.346**	.001
ค่าคงที่			.001	.019		.058	.953

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 1 พบว่าผลการวิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์สมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มี 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการที่ดี และด้านการทำงานเป็นทีม

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .98-.99 ตัวแปรทั้ง 7 ด้านร่วมกันทำนายอภิปรัชญาความแปรปรวน การพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณข้างต้น สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการคะแนนดิบ

$$Y = .001 + .557(X_4) + .435(X_{11}) + .270(X_8) + .086(X_{10}) - .076(X_6) - .080(X_9) - .192(X_3)$$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .595(X_4) + .419(X_{11}) + .271(X_8) + .089(X_{10}) - .081(X_6) - .085(X_9) - .202(X_3)$$

อภิปรัชญาผล

จากการวิจัยสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรัชญาผลตามสมมติฐาน ดังนี้

1. สมรรถนะของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากสมรรถนะผู้บริหารมีความจำเป็นในการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ นโยบาย วางแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลและหลักการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความคุ้มค่า ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงได้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาค้นคว้าในระดับที่สูงขึ้น การศึกษาดูงาน การฝึกอบรมพัฒนาความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานในโรงเรียน จึงทำให้สมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพัชร หินแก้ว (2555 : 69) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่าระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากผู้บริหารมีบทบาทเป็นผู้นำสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะของผู้บริหารด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครูและด้านการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sullivan (1994 : 163) ซึ่งพบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ปกติ ในด้านจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู และด้านการพัฒนาผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหาร แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านผู้บริหารนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในเชิงการประสานงานอำนวยความสะดวกและกำกับดูแลในฐานะผู้นำของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานที่คาดหวัง ดังนั้นจึงเป็นการปฏิบัติงานในลักษณะเชิงภาพรวม ไม่ได้ลงลึกเข้าไปในส่วนย่อยรายละเอียด ซึ่งต่างจากครูผู้สอนที่ต้องปฏิบัติงานตามการมอบหมายของผู้บริหารในเชิงรายละเอียด ซึ่งภาระหน้าที่ในฐานะผู้ปฏิบัติมีหลากหลายและซับซ้อนซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติให้เกิดผลเชิงรูปธรรม ดังนั้นมุมมองของผู้บริหารและครูผู้สอนอาจไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร ศรีอนันต์ (2559 : 5) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลงานวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 จำแนกตามวิทยฐานะ โดยภาพรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และรายด้าน พบว่าด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการจัดการเรียนรู้แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นอกนั้นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มิมีวิทยฐานะมาก จะมีประสบการณ์การทำงานมาก จะมีการสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าผู้ที่มิมีวิทยฐานะน้อยกว่าที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า จึงส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นลพรรณ ศรีสุข (2558 : 112) ศึกษาเรื่องสมรรถนะ

ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร จำแนกตามวิทยฐานะ แตกต่างกัน

2. ผลการศึกษาการพัฒนาครูผู้สอนโดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการพัฒนาครูผู้สอนเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มพูนคุณภาพ ของครูให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติและค่านิยมที่ดีในการทำงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานตามหน้าที่ ที่ได้รับผิดชอบสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ ส่งผลให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลพร ศรีอนันต์ (2559 : 5) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคล โรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพในโรงเรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติตามนโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย นลพรรณ ศรีสุข (2558 : 112) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ซึ่งพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็น ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร โดยภาพรวมจำแนกตามสถานภาพ แตกต่างกันอย่างน้อยนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 จำแนกตามวิทยฐานะ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน เมื่อพิจารณา โดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่มิมีวิทยฐานะมาก จะมีประสบการณ์และระยะเวลาในการทำงานมาก จะมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่มิมีวิทยฐานะ น้อยกว่า ที่มีประสบการณ์และระยะเวลาในการทำงานน้อยกว่า ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐนิช ศรีลาภา (2558 : 3) ศึกษาเรื่อง การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ซึ่งพบว่าการเปรียบเทียบการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามวิทยฐานะ แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์หาอำนาจการพยากรณ์สมรรถนะของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มี 7 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริการที่ดี และด้านการทำงานเป็นทีม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .98-.99 ตัวแปรทั้ง 7 ด้านร่วมกันทำนายอภิปรัชญาความแปรปรวนการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารต้องมีการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์ ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนทางบวก ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน มีเสรีในการคิดปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้การทำงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนให้ได้ผลตามเป้าหมาย ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะต้องเป็นผู้นำทั้งทางด้านการบริหาร และการพัฒนาครูผู้สอน ภายใต้การปกครองของตน ทำให้ครูเกิดพลังในการพัฒนาตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน พัฒนากิจการให้เป็นผู้มีสติปัญญาสูงขึ้น ส่วนด้านการมีวิสัยทัศน์ การบริการที่ดี การทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนทางลบ ซึ่งอาจแสดงให้เห็นได้ว่าผู้บริหารที่มีสมรรถนะด้านเหล่านี้ ทำให้ครูผู้สอนที่ต้องการพัฒนาตนเองตามขอบข่ายการบริหารบุคคล มีการพัฒนา ตนเอง ไม่บรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้เท่าที่ควร ทั้งที่เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยที่แปลผลออกมาแล้ว จะอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งอาจเกิดจากการมีวิสัยทัศน์ การบริการที่ดี และการทำงานเป็นทีม เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงาน ภาพรวมของผู้บริหารศึกษา ในด้านการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ ไม่ใช่เฉพาะเจาะจงที่จะส่งผลต่อ การพัฒนาตนเองของครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560 : 17)

ผู้บริหารเป็นผู้มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถทั้งด้านบริหารและวิชาการ ตามมาตรฐานสมรรถนะ และมาตรฐานตำแหน่ง และบริหารงานอย่างมีธรรมาภิบาล ซึ่งผู้บริหารที่ดีนั้นต้องมีความรู้ความสามารถในการนำสถานศึกษานั้น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งความสามารถนี้ก็คือ สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร ศรีอนันต์ (2559 : 5) ศึกษาเรื่อง สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ การพัฒนาผู้เรียน ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการบริหาร หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชน จังหวัดนครปฐม ทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษา สามารถพัฒนาตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารมีประสิทธิภาพ สามารถนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และด้าน การบริการที่ดี ดังนั้น โรงเรียนควรมีจัดกิจกรรมการจัดทำแผนให้ผู้บริหาร เพื่อให้ผู้บริหารมีการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และการบริการที่ดี โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาวิชาชีพ

1.2 ผลจากการศึกษาการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาก่อนเลื่อนตำแหน่ง ดังนั้น ผู้บริหาร ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาครูผู้สอน ก่อนเลื่อนตำแหน่งให้ครูผู้สอนได้เข้าร่วมพัฒนาตนเอง เพื่อให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญ ของการพัฒนา ก่อนเลื่อนตำแหน่ง เพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารด้านการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร ด้านการบริการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กมลพัชร หินแก้ว. (2555). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2555). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทวีพริ้นท์ (1991).
- ณัฐนิช ศรีลาคา. (2558). *การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. การค้นคว้าอิสระ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี.
- ณัชชา สกฤไทย. (2560). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสตรีที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.*
- นภารัตน์ หอเจริญ. (2559). *สมรรถนะของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- นลพรรณ ศรีสุข. (2558). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.*
- วิไลพร ศรีอนันต์. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). *คู่มือสมรรถนะราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลีฟวิ่ง.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.*
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. (2561). *ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน สังกัด สพป. นครพนม เขต 2. นครพนม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2.*
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.*
- Sullivan, E.C.A. (1994). *Case study of the principalship, The school work culture and the human resources management development system in a medium-sized florida school district.* Master's thesis Educational Administration. Tampa: University of South Florida.
- Zwell, M. (2000). *Creating a Culture of Competence.* New York: John Wiley and Sons.

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

The Development of Mathematical Problem-Solving Ability by using Deductive Learning with GeoGebra Program on Preliminary Data Analysis Topic for Matthayomsuksa 6 Students

สุกฤษฎี ชุมภูจันทร¹ และ มนตรี ทองมูล²
Sukrit Chumpoojan¹ and Montri Thongmoon²

Received : 7 พ.ค. 2563
Revised : 29 ก.ค. 2563
Accepted : 30 ก.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากนักเรียนจำนวน 30 คน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย ร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า จำนวน 11 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรม ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 76.50 เมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนมีคะแนน คิดเป็นร้อยละ 78.83 และเมื่อสิ้นสุดวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนมีคะแนนคิดเป็นร้อยละ 81.58 จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า โดยใช้แนวคิดของโพลยาในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และ 2 และใช้เทคนิค KWDL ในวงจรปฏิบัติการที่ 3 เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการนำสถานการณ์ปัญหาที่อยู่ในชีวิตประจำวัน หรืออยู่ใกล้ตัว มาวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหา โดยผู้สอนมีหน้าที่เสนอสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ พร้อมทั้งให้ทฤษฎี และหลักการในการแก้ปัญหาที่สามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มีคะแนนผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 60 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า, การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์, โปรแกรมจีโอจีบร้า

Abstract

The objective of this research was to develop mathematical problem solving of Mathayomsuksa 6 students who learned through deductive learning management integrated with the GeoGebra program on Preliminary data analysis topic to meet the criterion of 60 percent. The target group used in this research obtained by purposive sampling that selected from 30 students in Mathayomsuksa 6/6 at Borabue Witthayakhan school, Borabue district, MahaSarakhm province, the Office of Secondary Education Service Area Office 26, in the second semester of the 2019 academic year. The instruments used in this research were 11 deductive

¹ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อีเมล: 61010556027@msu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Teaching of Science and Mathematics, Faculty of Education, Mahasarakham University
Email: 61010556027@msu.ac.th

² Assistant Professor, Department of Mathematics, Faculty of Science, Mahasarakham University

learning management plans integrated with the GeoGebra program, the evaluation form for ability to solve mathematical problem, and the behavior observation form for mathematical problems solving. The statistics used for data analysis were mean, percentage, and standard deviation. The research findings revealed that students had 76.50 % of mathematical problem-solving ability in the first operating cycle and showed 78.83 and 81.58 in the second and third operating cycles. The research results showed that the deductive learning management integrated with the GeoGebra program by using the concepts of Polya in the first and second operating cycle and using KWDL technique in the third operating cycle. This was a learning activity arrangement which focuses on the development of mathematical problems by using problems in daily life or problems near students to analyze problems and solve problems together. The teacher has duty to propose various situations that will motivate the students to pay attention. Along with giving theories and principles for problem solving that can improve mathematical problem solving of MathayomSuksa 6 students. The results of the research were in accordance with the objectives. Students have developed the ability to solve mathematical problems and passed score of 60 percent for 28 people, representing 93.33 percent.

Keywords : Deductive learning management with GeoGebra program,
Mathematical Problem-Solving Ability, GeoGebra program

บทนำ

คณิตศาสตร์มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากคณิตศาสตร์ช่วยให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบมีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างรอบคอบ และถี่ถ้วน ช่วยให้คาดการณ์ วางแผน ตัดสินในแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และศาสตร์อื่น ๆ อันเป็นรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของชาติให้มีคุณภาพ และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้ทัดเทียมกับนานาชาติ การศึกษาคณิตศาสตร์จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1) การจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ในการมุ่งแก้ปัญหาให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในหลักการและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีทักษะพื้นฐานที่เพียงพอในการนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ๆ นักเรียนจะได้รับการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ เพื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพทางสมองของนักเรียนในด้านการแก้ปัญหาและการให้เหตุผลอย่างเป็นระบบ (วัชร เล่าเรียนดี, 2548 : 8) ได้ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ไว้สอดคล้องกับ Polya (1957 : 4-5) และ Gagne (1970 : 63) คือ กระบวนการที่ต้องอาศัยความรู้ ความคิด การสังเกต ประสบการณ์เดิม ของแต่ละบุคคลที่มีความเข้าใจในเนื้อหาทางคณิตศาสตร์ และนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่แตกต่างจากเดิม โดยอาศัยหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกันตั้งแต่สองประเภทขึ้นไป และการใช้หลักการนั้นประสมประสานกันจนเป็นความสามารถชนิดใหม่ที่เรียกว่า ความสามารถด้านการคิดแก้ปัญหา ซึ่งต้องอาศัยทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคาดคะเนเหตุผล รวมทั้งทักษะการเข้าใจกับปัญหา คิดหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้หลายแนวทาง ทบทวนวิธีการแก้ปัญหาและประเมินผลแนวทางการแก้ปัญหาให้บรรลุจุดหมายที่ต้องการ ธรรมชาติของคณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นนามธรรม มีโครงสร้างซึ่งประกอบด้วยคำนิยาม บทนิยาม สัจพจน์ที่เป็นข้อตกลงเบื้องต้น จากนั้นจึงใช้การให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลสร้างทฤษฎีบทต่าง ๆ ขึ้นและนำไปใช้อย่างเป็นระบบ คณิตศาสตร์มีความถูกต้องเที่ยงตรง คงเส้นคงวา มีระเบียบแบบแผน เป็นเหตุเป็นผลและมีความสมบูรณ์ในตนเอง คณิตศาสตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ศึกษาเกี่ยวกับแบบรูปและความสัมพันธ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปและนำไปใช้ประโยชน์ คณิตศาสตร์มีลักษณะเป็นภาษาสากล ที่ทุกคนเข้าใจตรงกันในการสื่อสาร สื่อความหมาย และถ่ายทอดความรู้ระหว่างศาสตร์ต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560 : 1)

เนื่องจากการจัดการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ ของครูผู้สอนส่วนมากยังเน้นการอธิบาย ซึ่งเป็นผลให้ผู้เรียนเรียนแบบท่องจำกฎเกณฑ์ หรือสูตรทางคณิตศาสตร์ ทำให้ผู้เรียนไม่สนใจที่จะนำเอากฎ นิยาม หรือทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหา

ทางคณิตศาสตร์ จากการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการเรียนการสอนในวิชาคณิตศาสตร์ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเกิดจากหลายสาเหตุ ส่วนหนึ่ง คือ ตัวนักเรียน เช่น นักเรียนขาดความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ทำให้ไม่สามารถนำความรู้พื้นฐานทางคณิตศาสตร์มาใช้ในเนื้อหาที่เรียนได้ ทำให้เรียนไม่เข้าใจแล้วส่งผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในวิชาเรียน โดยนักเรียนส่วนมากคิดว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ยาก มักเกิดคำถามอยู่เสมอว่าเรียนคณิตศาสตร์ไปเพื่ออะไร เอาไปใช้อย่างไรในชีวิตประจำวัน จากการตรวจแบบทดสอบ และแบบฝึกทักษะในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถทำข้อสอบที่เป็นโจทย์ปัญหาได้ เนื่องจากวิเคราะห์โจทย์ไม่ได้ ว่าโจทย์ให้ทำอะไร ต้องการอะไร ไม่สามารถนำเนื้อหา กฎ ทฤษฎี บทนิยามต่าง ๆ ในบทเรียน มาใช้ในการแก้ปัญหาจากโจทย์ที่กำหนดให้

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่ทำให้นักเรียนมีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการสอนแบบนิรนัย เป็นรูปแบบการสอนที่สามารถยกประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน หรือสถานการณ์ที่มีผลต่อนักเรียนมาเป็นประเด็นศึกษา และส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้จากวิชาคณิตศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้ และเห็นว่าผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา เป็นกระบวนการที่สามารถส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เนื่องจากมีการแก้ปัญหาแบบเป็นขั้นตอนทั้งหมด 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการทำความเข้าใจปัญหา การวางแผนแก้ปัญหา การดำเนินการตามแผนและการตรวจสอบผล และเทคนิค KWDL ที่สามารถทำให้นักเรียนมีวิธีการแสดงออกทางความคิดอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถให้นักเรียนกำหนดรูปแบบการแก้ปัญหาได้หลายรูปแบบด้วยตัวเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาการใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า เพื่อช่วยเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ช่วยเพิ่มให้นักเรียนสามารถเห็นภาพจากโจทย์ปัญหาได้มากยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมองคณิตศาสตร์เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และช่วยทำให้เด็กมองว่าคณิตศาสตร์ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป

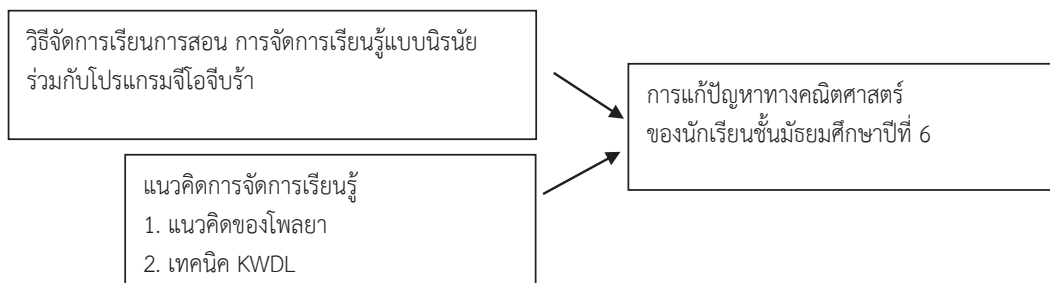
ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เพื่อสังเคราะห์เป็นแบบแผนการจัดการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบการเสริมสร้างและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้และกรอบแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ตามแนวคิดของโพลยา (Polya, 1957 : 4-5) และเทคนิค KWDL ของชอร์ และคณะ (Shaw, Chambless, Chessin, Price & Beardain, 1997 : 482-486) มาเป็นกรอบแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย ร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ในสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 จำนวนทั้งสิ้น 249 คน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ในสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 จังหวัดมหาสารคาม ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 วงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 4 แผน วงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 4 แผน และวงจรปฏิบัติการที่ 3 จำนวน 3 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง มีคุณภาพด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 มีคุณภาพ ระดับดี

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบอัตนัย จำนวน 15 ข้อ วงจรปฏิบัติการละ 5 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 0.60-1.00

2.3 แบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 11 ชั่วโมง มีคะแนนคุณภาพเฉลี่ย 4.75 ระดับดีมาก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทำการปฐมนิเทศนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย ร่วมกับการใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ ข้อมูลเบื้องต้น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/6 ที่พัฒนาขึ้น โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 11 แผนการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 3 วงจรปฏิบัติการ ดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องค่าเฉลี่ยเลขคณิต ของข้อมูลที่ไม่แจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตถ่วงน้ำหนัก ค่าเฉลี่ยเลขคณิตรวม และค่าเฉลี่ยเลขคณิตของข้อมูลที่แจกแจง ความถี่ จำนวน 4 แผน

วงจรปฏิบัติการที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่อง มัธยมศึกษา ฐานนิยม ค่าเฉลี่ยฮาร์โมนิก และค่าเฉลี่ยเรขาคณิต จำนวน 4 แผน

วงจรปฏิบัติการที่ 3 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่อง การหาควอไทล์ เดซิส์ และเปอร์เซ็นต์ไทล์ของข้อมูล การหาส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ หรือส่วนเบี่ยงเบนกึ่งช่วงควอไทล์ และการหาส่วนเบี่ยงเบนเฉลี่ย จำนวน 3 แผน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากสอนครบจำนวนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบอัตนัยจำนวน 5 ข้อ และสังเกต การแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ที่แสดงออกจากแบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จำนวน 11 ชั่วโมง

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดความสามารถ ในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มาวิเคราะห์และประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ โดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาเทียบกับเกณฑ์ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละวงจรปฏิบัติการ โดยนำข้อมูลที่ได้จาก การสังเกตและการทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นั่นคือนำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ท้ายวงจรปฏิบัติการ มาหาค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน เพื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด คือ

4.1 วัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ให้นักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ของคะแนนเต็ม ซึ่งได้จากการตรวจแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้ข้อสอบแบบอัตนัยวงจรปฏิบัติการละ 5 ข้อ ข้อละ 8 คะแนน รวม 40 คะแนน และใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาแบบ Rubric Score

4.2 พฤติกรรมการแก้ปัญหาจากแบบสังเกตพฤติกรรมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 3 วงจรปฏิบัติการ จำนวน 11 ชั่วโมง ใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาแบบ Rubric Score ของกระบวนการแก้ปัญหา ของโพลยาในวงจรปฏิบัติการที่ 1 และวงจรปฏิบัติการที่ 2 ส่วนในวงจรปฏิบัติการที่ 3 ใช้เกณฑ์การประเมินความสามารถ ในการแก้ปัญหาแบบ Rubric Score ของตารางเทคนิค KWDL

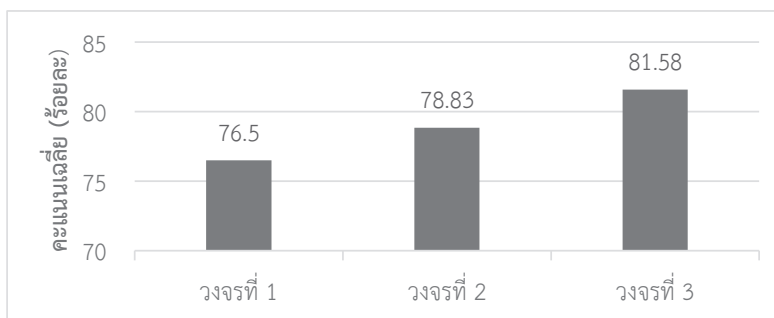
สรุปผล

ผลการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรม จีโอจีบร้า สรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 1 ความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1-3

วงจรที่	คะแนนนักเรียน		ผ่านเกณฑ์		
	เฉลี่ย	ร้อยละ	ผ่าน	ไม่ผ่าน	ร้อยละ
1.	30.60	76.50	24	6	80.00
2.	31.53	78.83	27	3	90.00
3.	32.63	81.58	28	2	93.33

จากตาราง 1 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยเท่ากับ 30.60 คิดเป็นร้อยละ 76.50 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 วงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 31.53 คิดเป็นร้อยละ 78.83 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90 และวงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 32.63 คิดเป็นร้อยละ 81.58 ของคะแนนเต็ม มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้พัฒนาการความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนแสดงในภาพประกอบที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

ภาพประกอบ 2 คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

ตาราง 2 คะแนนพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากแบบฝึกหัดวงจรปฏิบัติการที่ 1

วงจรที่	กระบวนการแก้ปัญหา	คะแนน			
		เต็ม	เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
1.	1. ทำความเข้าใจปัญหา	8	5.37	1.61	67.08
	2. วางแผนการแก้ปัญหา	8	5.27	1.62	65.83
	3. ดำเนินการแก้ปัญหา	8	5.93	1.53	74.17
	4. การตรวจสอบคำตอบ	8	5.8	1.85	72.50

จากตาราง 2 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) การตรวจสอบคำตอบ จากแบบฝึกทักษะท้ายชั่วโมง จำนวน 4 ชั่วโมง ชั้นที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.37 ชั้นที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.27 ชั้นที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.93 และชั้นที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.8 คิดเป็นร้อยละ 67.08, 65.83, 74.17 และ 72.50 ตามลำดับ

ตาราง 3 คะแนนพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากแบบฝึกหัดวงจรปฏิบัติการที่ 2

วงจรที่	กระบวนการแก้ปัญหา	คะแนน			
		เต็ม	เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
2.	1. ทำความเข้าใจปัญหา	8	6.53	2.15	81.67
	2. วางแผนการแก้ปัญหา	8	5.57	1.07	69.58
	3. ดำเนินการแก้ปัญหา	8	6.70	1.37	83.75
	4. การตรวจคำตอบ	8	6.67	1.45	83.33

จากตาราง 3 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 2 กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) การตรวจสอบคำตอบ จากแบบฝึกทักษะท้ายชั่วโมง จำนวน 4 ชั่วโมง ชั้นที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย 6.53 ชั้นที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.57 ชั้นที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 6.70 และชั้นที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 6.67 คิดเป็นร้อยละ 81.67, 69.58, 83.75 และ 83.33 ตามลำดับ

ตาราง 4 คะแนนพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์จากแบบฝึกหัดวงจรปฏิบัติการที่ 3

วงจรที่	กระบวนการแก้ปัญหา	คะแนน			
		เต็ม	เฉลี่ย	S.D.	ร้อยละ
3.	1. รู้อะไรบ้างจากโจทย์ที่กำหนดให้	6	5.13	0.82	85.56
	2. หาสิ่งที่โจทย์ต้องการรู้คืออะไร	6	5.40	0.72	90.00
	3. จะต้องทำอะไรเพื่อหาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการ	6	5.43	0.86	90.56
	4. สรุปความรู้จากการแก้ปัญหา	6	5.17	0.99	86.11

จากตาราง 4 พบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 3 กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) K (What We Know) นักเรียนรู้อะไรบ้างจากโจทย์ที่กำหนดให้ 2) W (What We Want to Know) นักเรียนหาสิ่งที่โจทย์ต้องการรู้คืออะไร 3) D (What We Do to Find Out) นักเรียนจะต้องทำอะไรเพื่อหาคำตอบตามที่โจทย์ต้องการ และ 4) L (What We Learned) ผู้เรียนสรุปความรู้จากการแก้ปัญหา จากแบบฝึกหัดทักษะท้ายชั่วโมง จำนวน 3 ชั่วโมง ชั้นที่ 1 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.13 ชั้นที่ 2 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.40 ชั้นที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ย 5.43 และชั้นที่ 4 ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.17 คิดเป็นร้อยละ 85.56, 90.00, 90.56 และ 86.11 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น มีประเด็นที่น่าสนใจอภิปราย ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น พบว่าคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 32.63 คิดเป็นร้อยละ 81.58 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 ที่กำหนด และเมื่อพิจารณาตามจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้นจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของจำนวนกลุ่มเป้าหมาย โดยผลการวิจัยเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนกำหนดขอบเขตของปัญหา 2) ขั้นตอนแสดงและอธิบายทฤษฎี หลักการ 3) ขั้นตอนใช้ทฤษฎี หลักการ 4) ขั้นตอนตรวจสอบและสรุป 5) ขั้นตอนฝึกปฏิบัติ โดยใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า เป็นสื่อการสอน

จากการสังเกตพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการของ Kemmis and Taggart (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2561 : 38-41) เพื่อพัฒนาการแก้ปัญหาและคุณลักษณะพฤติกรรมที่ต้องการ โดยดำเนินการเป็นวงจรปฏิบัติการ ซึ่งในแต่ละวงจรปฏิบัติการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ โดยทั้ง 4 ขั้นตอนจะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ กิจกรรม มีการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป ทำให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจากการสะท้อนผลเป็นวงจรปฏิบัติการ

ผู้วิจัยพบว่าวงจรปฏิบัติการที่ 1 มุ่งเน้นให้นักเรียนเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับการใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า เป็นสื่อช่วยในการสอนที่เน้นให้นักเรียนเข้าใจปัญหาจากโจทย์ปัญหา พร้อมทั้งเรียนรู้ทฤษฎี หลักการที่จะนำมาใช้แก้ปัญหา จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ และให้สถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำหลักการดังกล่าวไปใช้งานได้ โดยในชั่วโมงที่ 1 ถึงชั่วโมงที่ 4 นักเรียนยังแสดงพฤติกรรมในการแก้ปัญหาออกมาน้อย เนื่องจากนักเรียนแสดงวิธีการแก้ปัญหาไม่ละเอียด ซึ่งนักเรียนสามารถแก้ปัญหาได้ แต่ยังขาดความมั่นใจ และใช้เวลาในการทำกิจกรรมนาน ทำให้เวลาไม่พอ โดยทำให้มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ในด้าน 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) ตรวจสอบคำตอบ คิดเป็นร้อยละ 67.08, 65.83, 74.17 และ 72.50 ตามลำดับ

ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ผู้วิจัยนำปัญหาไปพัฒนา และปรับแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีการเพิ่มในขั้นใช้ทฤษฎี หลักการ โดยนำกระบวนการแก้ปัญหาของโพลยา ซึ่งมีขั้นตอนการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน คือ เข้าใจโจทย์ปัญหา วางแผนการแก้โจทย์ปัญหา

ดำเนินการหาคำตอบ และการตรวจคำตอบ มาช่วยในการแสดงวิธีการแก้ปัญหาให้เป็นขั้นตอนมากขึ้น และการกำหนดสถานการณ์ที่ใกล้เคียงในชีวิตประจำวันนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในการนำเข้าสู่บทเรียน มีการอธิบายขั้นตอนการแก้ปัญหาของโพลยาให้ละเอียด เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน การอธิบายทฤษฎี หลักการ พร้อมยกตัวอย่างให้ครอบคลุม ไม่ง่ายไม่ยากจนเกินไป เพื่อที่จะเข้าใจหลักการนำไปสู่การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ต่อไป ทำให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมแก้ปัญหาออกมาได้มากขึ้น แต่ก็ยังพบปัญหาในวงจรปฏิบัติการอยู่ เช่น นักเรียนบางส่วนยังเขียนอธิบายตามรูปแบบแนวความคิดการแก้ปัญหาของโพลยาไม่ได้ และนักเรียนบางส่วนไม่สามารถวิเคราะห์โจทย์ได้ว่า โจทย์ต้องการอะไร จะดำเนินการแก้โจทย์ปัญหาอย่างไร ทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาในด้าน 1) ทำความเข้าใจปัญหา 2) วางแผนการแก้ปัญหา 3) ดำเนินการตามแผน และ 4) การตรวจสอบคำตอบคิดเป็นร้อยละ 81.67, 69.58, 83.75 และ 83.33 คะแนนตามลำดับ

โดยในวงจรปฏิบัติการที่ 3 ผู้วิจัยได้เพิ่มในขั้นใช้ทฤษฎี หลักการ คือการนำเทคนิค KWDL มาใช้ในขั้นนี้มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 K (What We Know) นักเรียนรู้อะไรบ้างจากโจทย์ที่กำหนดให้ ขั้นที่ 2 W (What We Want to Know) นักเรียนหาสิ่งที่โจทย์ต้องการรู้ว่า คือ อะไร ขั้นที่ 3 D (What We Do to Find Out) นักเรียนจะต้องทำอะไร เพื่อหาคำตอบตามโจทย์ต้องการ ขั้นที่ 4 L (What We Learned) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนสรุปความรู้จากการแก้ปัญหา (วัชรนา เล่าเรียนดี, 2548 : 8) เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจกระบวนการแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้กระตุ้นนักเรียนโดยใช้กิจกรรมการแข่งขัน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและแข่งขันกันระหว่างกลุ่มและออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน พร้อมกับอภิปรายโต้แย้งการแสดงคำตอบหน้าชั้นเรียน ก่อนที่ผู้สอนจะสรุปความรู้ในท้ายชั่วโมง ทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการแก้ปัญหา มากยิ่งขึ้น และกล้าที่จะแสดงออกโต้แย้งถึงคำตอบ และการแสดงวิธีทำของกลุ่มอื่น ดังนั้นทำให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ขั้นที่ 1 ขั้นที่ 2 ขั้นที่ 3 และขั้นที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 85.56, 90.00, 90.56 และ 86.11 ตามลำดับ โดยวิธีการสอนที่ฝึกให้นักเรียนนำสถานการณ์ปัญหาที่อยู่ในชีวิตประจำวัน และอยู่ใกล้ตัวจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจในการแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น และกระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวโดยการจัดการแข่งขันกัน พร้อมกับการอภิปรายในชั้นเรียนร่วมกันทำให้นักเรียนกล้าคิดกล้าทำกล้าแสดงออก

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า โดยใช้แนวคิดของโพลยา และเทคนิค KWDL ในแต่ละวงจรปฏิบัติการเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยการนำสถานการณ์ปัญหาที่อยู่ในชีวิตประจำวัน หรืออยู่ใกล้ตัวมาวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันแก้ปัญหา โดยผู้สอนมีหน้าที่เสนอสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่จะกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ พร้อมกับให้ทฤษฎี หลักการในการแก้ปัญหา และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่การเรียนรู้ โดยในขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ช่วยส่งเสริมการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ภานุมาศ วรสันต์, 2560 : 60-71) ได้ทำการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมจีโอจีบร้า เรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนาม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พลวิสันต์ สิงหาอาจ, 2555 : 121-129) ได้ทำการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดวิจารณ์ญาณและการแก้ปัญหาระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ KWDL วิธีสอนแบบนิรนัย และวิธีสอนตามรูปแบบของ สสวท. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกวาวดียวทยาการ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการแก้ปัญหาสูงขึ้น หลังจากใช้การจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับเทคนิค KWDL

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ผู้สอนควรออกแบบสถานการณ์ปัญหา เพื่อที่จะนำมาแก้ปัญหาที่หลากหลายเป็นเรื่องที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ใกล้ตัว หรือสถานการณ์ปัญหาที่เป็นกระแสในขณะเวลานั้น เพื่อดึงดูดความสนใจในการจัดการเรียนการสอน
- 1.2 กำหนดเวลาในการแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ปัญหาให้ชัดเจน เพื่อควบคุมเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้สำเร็จตามเป้าหมาย
- 1.3 เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาร่วมกัน และฝึกการสร้างปฏิสัมพันธ์กันขึ้นในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัย ร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้าที่เกี่ยวกับความสามารถหรือทักษะในด้านอื่น ๆ เช่น การให้เหตุผล การสื่อสารทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจและเจตคติของนักเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบนิรนัยร่วมกับโปรแกรมจีโอจีบร้า

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ประสาธน์ เนืองเฉลิม. (2561). *วิจัยปฏิบัติการทางการเรียนการสอน*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.
- พลวิสันต์ สิงหาอาจ. (2555). *ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิจารณ์และการแก้ปัญหาระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสอนแบบ KWDL วิธีสอนแบบนิรนัยและวิธีสอนตามรูปแบบของ สสวท. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านกรวดวิทยาการ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- ภานุมาศ วรสันต์. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์โดยใช้โปรแกรมจีโอจีบร้าเรื่องการแยกตัวประกอบของพหุนามสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*
- วัชร เล่าเรียนดี. (2548). *เทคนิคการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/schooldata-view.php?School_ID=1044410605&Area_CODE=101726
- Gagne, R.M. (1997). *Condition for Learning*. Holt: Rinehart and Winston.
- Polya, G. (1980). *On solving Mathematics Problem in high school*. Virginia: National Council of Teachers of Mathematics (NCTM).
- Shaw, J.M., Chambliss, M.S., Chessin, D.A., Price, V. and Beardain, G. (1997). Cooperative Problem Solving. *Teaching Children Mathematics*, 3(39), 482–486.

เพลงเปล : ภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำภี อำเภอยายเมือง จังหวัดพังงา

Lullabies : Reflections Related to the Culture of Lamphi Subdistrict, Thai Mueang District, Phang Nga Province

รุ่งรัตน์ ทองสกุล¹

Rungrat Thongsakul¹

Received : 15 พ.ค. 2563

Revised : 1 ต.ค. 2563

Accepted : 1 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์เพลงเปลของตำบลลำภี อำเภอยายเมือง จังหวัดพังงา 2) เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเพลงเปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำภี อำเภอยายเมือง จังหวัดพังงา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม สัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2562 นำข้อมูลมาวิเคราะห์และเรียบเรียงตามประเด็นที่กำหนดไว้

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการรวบรวม และวิเคราะห์ลักษณะเพลงเปล จำนวนทั้งหมด 78 เพลง มีลักษณะเป็นกลอนชาวบ้านที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ 2) ผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเพลงเปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน 5 ด้าน ได้แก่ 2.1) ภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่ พบจำนวน 48 เพลง เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวิถีธรรมชาติ และมนุษย์ด้วยกัน การทำเกษตรกรรม การทำอาหาร การแต่งกาย เป็นต้น 2.2) ภาพสะท้อนด้านครอบครัว พบจำนวน 34 เพลง เป็นเรื่องของหน้าที่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ปัญหาภายในครอบครัว เป็นต้น 2.3) ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ประเพณี และศาสนา พบจำนวน 18 เพลง เป็นเรื่องของความเชื่อที่อยู่เหนือธรรมชาติ ประเพณีของชาวไทยพุทธ ชาวจีน ชาวเล ประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิต เป็นต้น 2.4) ภาพสะท้อนด้านคำสอน พบจำนวน 16 เพลง เป็นเรื่องของความรับผิดชอบ ความขยัน การวางตัว ความไม่ประมาท เป็นต้น 2.5) ภาพสะท้อนด้านอื่น ๆ พบ 2 ด้าน ได้แก่ 2.5.1) ด้านความรักของหนุ่มสาว พบจำนวน 9 เพลง เป็นเรื่องของการเกี้ยวพาราสี การนัดพบ การติดต่อว่า ความสัมพันธ์เชิงคู่สาว 2.5.2) ด้านการศึกษา พบจำนวน 1 เพลง เป็นเรื่องของการปลูกฝังให้ใฝ่เรียนรู้ในวิชา ภาพสะท้อนทั้ง 5 ด้าน มีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมที่แสดงความเป็นพื้นถิ่นของชาวบ้านอย่างชัดเจน โดยวัฒนธรรมบางอย่างมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน วัฒนธรรมบางอย่างลดบทบาทลง และวัฒนธรรมบางอย่างสูญหายไป

คำสำคัญ : เพลงเปล, ภาพสะท้อน, วัฒนธรรม

Abstract

The purpose of this research was to 1) collect the lullabies of Lamphi Subdistrict, Thai Mueang District, Phang Nga Province 2) study the reflections of the lullabies which are related to the culture of Lamphi Subdistrict, Thai Mueang District, Phang Nga Province. This is a qualitative research used field research by interviewing local philosophers from November - December 2019. The data were analyzed and compiled according to the specified issues.

The results of the research found that 1) there are 78 lullabies that are not strict prosody in composition. 2) the reflections of the lullabies are related to the culture of the community in 5 aspects, which are 2.1) The reflection on the living, 48 lullabies concern the relationship between humans and nature, and between human companionship, including agricultural farming, cooking, costuming, etc. 2.2) Family reflections found that 34 lullabies regarding the roles and responsibilities in the relationship

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตรภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
อีเมล: rukre.r@hotmail.com

¹ Assistant Professor, Subject Thai language, Faculty of Humanities and Sciences, Phuket Rajabhat University
Email: rukre.r@hotmail.com

of family members, family problems, etc. 2.3) The reflection on beliefs, traditions and religions, found that 18 lullabies regarding belief in the supernatural, including traditions of Thai Buddhists, Chinese, fishermen as well as traditions related to life, etc. 2.4) The reflection on teachings found that 16 lullabies regarding the roles and responsibilities, diligence, mannerism, carelessness, etc. 2.5) The reflection on other aspects consists of 2.5.1) the love of young people found that 9 lullabies regarding courtship, dating, complaining and affair, and 2.5.2) the education found that one lullaby regarding cultivating in knowledge-seeking. The reflection on 5 aspects which are closely related to the culture that clearly shows the local identity of the villagers. Nowadays some cultures have the roles in way of life, some cultures are reduced their roles and some cultures disappeared.

Keywords : Lullabies, Reflections, Culture

บทนำ

“เพลงกล่อมเด็ก” วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทมุขปาฐะ มรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของท้องถิ่น และเป็นเครื่องแสดงออกที่สะท้อนสภาพสังคมอันเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น หรือชุมชนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

วัฒนธรรมมีหลายระดับ ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับชาติ จนกระทั่งระดับนานาชาติ วัฒนธรรมจึงเป็นโครงสร้างแห่งความรู้สึกที่เกี่ยวข้องกับคน และการมีชีวิตร่วมกันในสังคม (อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว, 2561 : 70) เช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็ก วัฒนธรรมเพลงพื้นบ้านที่เป็นสื่อกลางในการอบรมลูกหลาน ผ่านเรื่องราวในบทเพลง มีการสอดแทรกข้อคิดไว้ให้ลูกหลานได้คิดพิจารณา เพราะหากสอนตรง ๆ อาจทำให้เบื่อกว่า ไม่อยากฟัง เพลงกล่อมเด็กจึงเป็นกลยุทธ์ หรือวิธีการอบรมสั่งสอนลูกหลาน ดังที่ วิมล คำศรี (2556 : 2) กล่าวถึงเพลงกล่อมเด็กของภาคใต้ว่า ใช้ร้องกล่อมให้เด็กนอนหลับด้วยความอบอุ่นใจ ด้วยท่วงทำนองเนิบช้าชวนให้เพลิดเพลิน เนื้อหาสั้น ๆ จดจำง่าย อาจมีความหมายในเชิงอบรมสั่งสอน ระบายความรู้สึก หรือเสียดสีประชดประชันแทรกอยู่

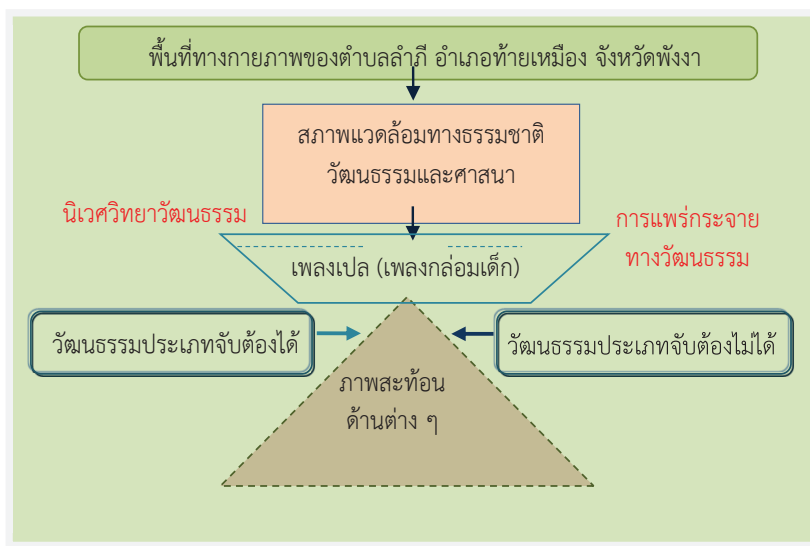
เพลงกล่อมเด็กยังสะท้อนถึงเรื่องราวทางสังคม และวิถีทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ ดังเช่นเพลงกล่อมเด็กของจังหวัดพังงา หรือที่ชาวพังงาเรียกว่า “เพลงเปล” ที่สะท้อนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของกลุ่มคนที่หลากหลาย ทั้งชาวไทยถิ่นที่เป็นคนกลุ่มใหญ่ และเป็นคนพื้นถิ่นดั้งเดิม ชาวไทยเชื้อสายจีนที่เข้ามาตั้งรกรากพร้อมกับอาชีพการทำเหมืองแร่ดีบุก ชาวไทยมุสลิมที่อาศัยกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป และชาวเลหรือชาวไทยใหม่ ชนพื้นเมืองซึ่งในอดีตร่อนเร่ไปทะเลกว้าง ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง จึงถูกเปรียบเปรยว่าเป็น “อูบซีแห่งทะเลอันดามัน” แต่ปัจจุบันได้ตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรอยู่ในหลายพื้นที่ของจังหวัดพังงา ความหลากหลายเหล่านี้ไม่ได้สร้างปัญหาในการอยู่ร่วมกัน แต่กลายเป็นจุดเด่นที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การยอมรับในความต่าง และการมีปฏิสัมพันธ์จากการอยู่ร่วมกันในสังคม ดังจะเห็นว่าเพลงกล่อมเด็กที่ใช้ขับกล่อมให้เด็กนอนนั้น มีบทเพลงที่สอดแทรกเนื้อหาความสัมพันธ์ของกลุ่มคนดังกล่าว เช่น เพลงขึ้นเขาดัดห้วยเนื้อเพลงตอนหนึ่งว่า “เปลหนึ่งรับแขก เปลหนึ่งรับไทย” สะท้อนถึงความสัมพันธ์ของคนต่างศาสนา การไปมาหาสู่กันระหว่างคนแขก หรือชาวไทยมุสลิมกับคนไทยถิ่น เพลงไหว้ก้อง การให้ความสำคัญกับประเพณีตรุษจีน หรือที่ชาวพังงาเรียกว่า “ไหว้ก้อง” ของคนไทยเชื้อสายจีน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เพลงกล่อมเด็กเริ่มเลือนหายไปจากสังคมไทย สังคมถิ่นได้รวมถึงสังคมจังหวัดพังงา แม้จังหวัดพังงาไม่ได้เป็นสังคมเมืองที่ความเจริญเข้ามามีอิทธิพลมากนัก แต่วัฒนธรรมหลายอย่างกำลังสูญหายไป รวมถึงเพลงกล่อมเด็กที่ปัจจุบันไม่มีการขับร้องเพื่อขับกล่อมเด็กให้นอนหลับเหมือนเช่นอดีต ผู้ที่ขับร้องและยังคงถ่ายทอดได้จึงเป็นผู้สูงวัยที่อาจหลงลืมเนื้อเพลง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการศึกษาภาพสะท้อนของเพลงกล่อมเด็กหรือเพลงเปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมชุมชนในพื้นที่จังหวัดพังงา โดยเลือกศึกษาเพลงเปลของตำบลลำกิ อำเภอยางใหญ่ จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นชุมชนไทยพุทธที่มีการรวมกลุ่มตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่อดีต ด้วยทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ รวมถึงยังใกล้ทะเล ทำให้ชาวตำบลลำกิมีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม การทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง รวมถึงยังคงมีร่องรอยให้เห็นพื้นที่ของการทำเหมืองแร่เมื่อครั้งอดีตทั้งของคนพื้นถิ่น และคนไทยเชื้อสายจีน นอกจากนี้ผู้คนส่วนใหญ่ยังคงใช้ชีวิตด้วยวิถีแบบเดิมใกล้เคียงกับในอดีต ประกอบกับยังคงมีผู้ที่สามารถถ่ายทอดเพลงเปลได้ ทั้งนี้เพื่อรวบรวม บันทึก และวิเคราะห์เรื่องราวที่สะท้อนสภาพสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนในชุมชนผ่านบทเพลงเปลก่อนที่จะสูญหายไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวม และวิเคราะห์ลักษณะเพลงแปลของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา
2. เพื่อวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเพลงแปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดเพลงแปล : ภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. รวบรวมเพลงแปลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเพลงแปล และวัฒนธรรมชุมชน รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลทางวัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา ตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม 2562 โดยผู้ให้ข้อมูลเป็นคนในพื้นที่ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการให้ข้อมูล เช่น สามารถถ่ายทอดเพลงได้ มีความเต็มใจในการให้ข้อมูล เป็นต้น
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่ศึกษา วรรณกรรมท้องถิ่น และภาพสะท้อน
3. รวบรวม และวิเคราะห์ลักษณะของเพลงแปล
4. วิเคราะห์ภาพสะท้อนของเพลงแปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ศึกษา โดยปรับจากกรอบงานวิจัยของ อุไรวรรณ สิงห์ทอง (2557 : 26-27) เรื่อง “การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสี่ยงทาย : กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก”
5. สรุปและอภิปรายผลตามประเด็นที่ได้กำหนดไว้

สรุปผล

จากการศึกษา “เพลงแปล : ภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา” ผลการศึกษาปรากฏดังต่อไปนี้

1. ผลการรวบรวม และวิเคราะห์ลักษณะเพลงแปลของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา พบว่าเพลงแปลของตำบลลำก้า อำเภอยายะเมือง จังหวัดพังงา จำนวนทั้งหมด 78 เพลง เป็นคำประพันธ์ประเภทกลอนชาวบ้านที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ ส่วนใหญ่ 1 บทมี 8 วรรค หรือ 4 บาท วรรคแรกมีจำนวนค่าน้อยที่สุด คือ 3-5 คำ วรรคอื่น ๆ มีจำนวน 4-9 คำ โดยส่วนใหญ่วรรคหน้ามีจำนวนค่าน้อยกว่าวรรคหลัง วรรคแรกลงท้ายวรรคด้วยคำว่า “เอ้อ” เช่น “ไก่อูเอ้อ” “ไก่อ้นเอ้อ” “ขึ้นไปบนเขาเอ้อ” เป็นต้น ส่วนวรรคสุดท้ายจบด้วยคำว่า “เหอ” เช่น “ไก่อูลึงกูเห่าเหอ” “เรือนใหญ่ผลายสองเหอ” เป็นต้น

และมีเพลงแปลจำนวน 9 เพลง ที่พบว่า 1 บท มีจำนวน 6 วรรค หรือ 3 บาท โดยวรรคแรกมีจำนวนคำ 3 คำ วรรคอื่น ๆ มีจำนวน 4-8 คำ

ลักษณะการสัมผัสของเพลงแปล พบว่าไม่ปรากฏการสัมผัสของคำสุดท้ายในวรรคแรกกับวรรคที่สองของบาทแรก แต่พบการใช้คำซ้ำของวรรคแรกกับวรรคที่สอง เช่น “ไก่อ้นแอ้อ ชันมาแจ้วแจ้ว” “เคยน้องแอ้อ เคยนางนกเขา” เป็นต้น ส่วนบาทอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีการใช้คำสัมผัสเหมือนเช่นกลอนสุภาพ แต่ไม่เคร่งครัดการสัมผัสมากนัก เช่น คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัสกับคำแรก หรือคำที่ 2, 3, 4, 5 ของวรรคที่ 4 ในบาทที่ 2 เช่นเดียวกับการใช้คำสัมผัสระหว่างวรรคหน้ากับวรรคหลังในบาทที่ 3 และบาทที่ 4 เพลงแปลยังมีการใช้คำสัมผัสระหว่างบท คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 ในบาทที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 6 ในบาทที่ 3 นอกจากนี้ยังพบว่ามีการซ้ำความวรรคที่ 4 ในบาทที่ 2 กับวรรคที่ 7 ในบาทที่ 4 ด้วย อย่างไรก็ตาม ฉันทลักษณ์ดังกล่าวไม่ได้ปรากฏในทุกเพลง บางเพลงมีการใช้คำสัมผัสทุกตำแหน่ง เช่นเดียวกับกลอนสุภาพ ในขณะที่บางเพลงไม่ค่อยมีการใช้คำสัมผัส

2. ผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของเพลงแปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของตำบลลำไย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าเพลงแปลของตำบลลำไย อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่ศึกษาจำนวน 5 ด้าน และเพลงแปลบางเพลงปรากฏภาพสะท้อนหลายด้าน ดังนี้

2.1 ภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมนุษย์กับวิถีธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน การทำมาหากินด้านเกษตรกรรม การทำนา การทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ การทำประมงพื้นบ้าน การปลูกพืชผักสวนครัว การหาของป่า การทำอาหาร การแต่งกาย เป็นต้น พบจำนวน 48 เพลง เช่น เพลงไก่อู เพลงไก่อ้น เพลงขึ้นควน เพลงฟ้าลั่น เพลงอย่าไปนาน เพลงต้นดีปลี เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลง “ขึ้นเขาตัดหวาย” ต่อไปนี้

ขึ้นเขาแอ้อ ไปตัดหวายเดามาสองเส้น

ผูกเปลเวเล่น เปลนอก เปลใน

เปลหนึ่งรับแขก เปลหนึ่งรับไทย

เปลนอกเปลใน เรือนใหญ่ผาลายสองเหอ (ประภา ทศการ, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงแปลข้างต้นปรากฏภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน การใช้ชีวิตในวิถีธรรมชาติ เมื่อเว้นว่างจากการทำอาชีพหลัก คือ การทำสวน ทำไร่ ทำนา ชาวบ้านก็เข้าป่า ขึ้นเขา เพื่อไปหาของป่า รวมทั้งหาหาวยซึ่งมีอยู่หลายชนิด เช่น หวายเป็นหวายหรือหวายสะเดา หวายเป็นหวายลิง หวายเป็นหวายหลา หวายเป็นหวายไก่อู หวายเป็นหวายเหมียว หวายเป็นหวายหอม หวายเป็นหวายขี้ผึ้ง เป็นต้น เพื่อนำมาจักสานเป็นภาชนะของใช้ต่าง ๆ ทำเป็นเปลไวนอนเล่น ทำเป็นแสกหาบข้าว รวมทั้งนำมาจักสานเป็นฝ้ายบ้าน ตามลักษณะของบ้านพื้นถิ่นในอดีตที่ใช้วัสดุจากธรรมชาติมาปลูกสร้าง เป็นบ้านยกเสาสูง ใต้ถุนโล่ง ฝ้ายบ้านจักสานด้วยหาวย โดยใช้ลายสองตามที่ปรากฏในบทเพลง ซึ่งลายสองเป็นลายจักสานประเภทหนึ่งที่ใช้สำหรับขึ้นงานที่เป็นพื้นที่กว้าง วิธีการสานเริ่มด้วยการยกเส้นที่ 2-3 ทับ 2 เส้น ยก 2 เส้น สลับกันไปเรื่อย ๆ นอกจากนี้เนื้อหาในเพลงยังแสดงให้เห็นความเป็นอยู่ของชาวบ้านที่มีวิถีชีวิตอันดี มีการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านโดยไม่จำกัดศาสนา ดังคำว่า “เปลหนึ่งรับแขก เปลหนึ่งรับไทย” แสดงให้เห็นการต้อนรับรับผู้มาเยือนโดยไม่แบ่งแยกศาสนาทั้งชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม เป็นการแสดงไมตรีจิตที่ดีต่อกัน ทั้งนี้ด้วยชุมชนตำบลลำไยแม้เป็นชุมชนชาวไทยพุทธแต่ก็มีการไปมาหาสู่ คบค้าสมาคมกับชาวไทยมุสลิมซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เช่น ชาวไทยมุสลิมบ้านฝ้ายท่า ตำบลทุ่งมะพร้าว อำเภอท้ายเหมือง เป็นต้น

เพลงแปลเพลงอื่น ๆ ที่ปรากฏภาพสะท้อนด้านความเป็นอยู่ที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การแต่งกายของเด็ก ๆ ในอดีตไม่นิยมสวมกางเกง แต่มีการแขวนขี้ผึ้ง จะปี่ หรือจับปี่ เป็นเครื่องประดับที่ใช้สวมใส่เพื่อปกปิดอวัยวะเพศของเด็ก โดยใช้ลูกที่ปั้นเอว หากครอบครัวใดมีฐานะดีจะปักที่ทำมาจากวัสดุที่มีราคาแพง เช่น นาก ทองคำ เป็นต้น ดังเนื้อเพลงว่า “คนหญิงเหมือนแม่ตีปี่รังแกให้หนวยกลมกลม” การทำอาหารพื้นบ้านของชาวใต้ ที่ใช้วัตถุดิบจากผักสวนครัวที่ปลูกไว้บริเวณบ้าน เช่น แกงไตปลา ดังเนื้อเพลงว่า “ไปเอามาแกงพุงปลาซักร้ามาแกงไก่ห่มมันพริกขี้หนูไว้แกงหมูกับปลาไหล” เป็นต้น

2.2 ภาพสะท้อนด้านครอบครัว เป็นเรื่องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว การแสดงความห่วงใยและความสัมพันธ์ที่มีต่อกันระหว่างสามีภรรยา พ่อแม่ลูก เครือญาติ การเลือกคู่ครอง รวมถึงปัญหาภายในครอบครัว พบจำนวน 34 เพลง เช่น เพลงนางนกเขา เพลงฟ้าลั่น เพลงต้นดีปลี เพลงอย่าไปนาน ดังตัวอย่างเพลง “รักลูกอาธรรม” ต่อไปนี้

นางแม่แอ้อ รักลูกอาธรรม

รักแต่พระจันทร์ พระราหูไม่รัก

ขับเรือให้แล่น นางแม่นี้แค้นหัวใจนัก

พระราชไม้มัก เกิดศึกไม่เว้นวันเหอ (ละเอียด ทศการ, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงเปลื้องตันปรากฏภาพสะท้อนด้านครอบครัวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เป็นการกล่าวถึงความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก เป็นความรู้สึกน้อยใจของลูกที่คิดว่าพ่อแม่รักลูกไม่เท่ากัน หรือที่เรียกว่า “รักลูกอาธรรม” มีการใช้คำแทนผู้เป็นลูกคนแรกด้วยคำว่า “พระจันทร์” เปรียบได้กับความสว่างไสว ความสดใสสวยงาม แทนความหมายของลูกที่พ่อแม่รักมาก ลูกคนที่สองใช้คำว่า “พระราช” เปรียบได้กับความมืด ความดูร้าย แทนความหมายของลูกที่พ่อแม่รักน้อยกว่า เป็นการใช้น้ำคำตรงกันข้ามระหว่างความดี กับความไม่ดี เพื่อให้เห็นความแตกต่างของความรักจากพ่อแม่ จึงเกิดเป็น “ลูกรัก” กับ “ลูกที่ไม่รัก” นำไปสู่การทะเลาะเบาะแว้ง เป็นปัญหาภายในครอบครัวที่เชื่อว่ามิตันเหตุมาจากความลำเอียง หรือความรักลูกอาธรรม การใช้ความเปรียบเรื่องความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูกในบทเพลงนี้สะท้อนถึงปรากฏการณ์ทางธรรมชาติระหว่างราหูกับพระจันทร์ที่ส่งผลต่อความเชื่อของชาวบ้าน ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์จันทรุปราคา หรือราหูอมจันทร์ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “เดือนเป็นจันทร์” เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตอนกลางคืน โดยเชื่อว่าราหูเป็นเสมือนมนตร์ดำกำลังจะอมพระจันทร์ที่เป็นเสมือนความดีงาม จึงต่างเอาใจช่วยพระจันทร์ให้หลุดพ้นจากราหูด้วยการรอกจากบ้าน และช่วยกันทำให้เกิดเสียงดังด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ตีกลอง ตีตะลันมัง ตีขัน ตีไม้ไผ่ ยิงปืนขึ้นฟ้า โห่ร้อง เป็นต้น บางคนก็ส่งเสียงร้องเพื่อเอาใจช่วยพระจันทร์ให้หลุดพ้นจากราหู พ่อแม่บางคนปลุกลูกหลานที่อยู่ในวัยเล่านิทานให้ลุกขึ้นมาอ่านหนังสือ เพื่อไม่ให้ราหูเข้าครอบงำงานหลงลืมเนื้อหาวิชาที่เรียน ส่วนคนท้องถิ่นก็หัดเข็มกลัดไว้ที่เสื้อผ้าที่สวมใส่ เพราะถือเป็นของมีคมใช้ป้องกันสิ่งที่ไม่ดีไม่ให้เข้ามาใกล้กาย นอกจากนี้ยังมีการนำน้ำ ข้าว ขึ้นไปใส่ในถาดยายซึ่งวางอยู่ในยุ้งข้าว แล้วบอกว่า “คืนนี้ราหูอมจันทร์ ยายเหอ ไปช่วยเหลือเขาด้วย” รวมทั้งการนำพระเครื่องที่จัดเก็บอยู่ในที่ต่าง ๆ มาทำพิธีปลุกเสกเพื่อให้คงความศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น

เพลงเปลื้องอื่น ๆ ที่ปรากฏภาพสะท้อนด้านครอบครัวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ความเสียหายที่เกิดจากพฤติกรรมของลูก เช่น ลูกสาวแอบชอบพ่อ และลักลอบได้เสียกับชายหนุ่ม เป็นการกระทำที่ผิดชนบธรรมเนียม ทำให้พ่อแม่ถูกติฉินนินทา ดังเนื้อเพลงว่า “อีเฒ่าจ้อหลอ ยอลูกว่าดีลูกไปเล่นชู้ อีเฒ่าไม่รู้รักที่” ความห่วงใย และความหึงหวงของภรรยาที่มีต่อสามี เมื่อสามีต้องออกจากบ้านไปทำสวน ทำนา ดังเนื้อเพลงว่า “พี่ไปแอ้อย่างไปให้นานนัก ทำไร่ควาไร่ ควายเอ้อ มันจะเข้ามากินผัก อย่าไปให้นานนัก ผักล่าหาเครืออื่น” เป็นต้น ความหึงหวงของสามีที่มีต่อภรรยา ดังเนื้อเพลงว่า “อีเฒ่านี้เมียกู ใครอย่ามาขอ” เป็นต้น

2.3 ภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ประเพณี และศาสนา เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อในสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติที่บอกเล่าต่อกันมา เช่น ความฝันลางบอกเหตุ เสน่ห์ยาแฝด เป็นต้น และความเชื่อบางอย่างที่นำไปสู่พิธีกรรมในงานประเพณี รวมทั้งประเพณีของคนไทยเชื้อสายจีน ชาวเล ประเพณีที่เกี่ยวกับชีวิตการบวชเรียนตามหลักศาสนา พบจำนวน 18 เพลง เช่น เพลงกล้วยพองลา เพลงหมากอ่อน เพลงเคยส้มข้าวซุก เพลงไหว้ก้อง เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลง “นกคุ้ม” ต่อไปนี้

เคยน้องเอ้อ	เคยนางนกคุ้ม
ยาแฝดเข้าซุม	พ่อหุ้มไปเสีย
พ่อหุ้มทั้งลูก	พ่อหุ้มทั้งเมีย
พ่อหุ้มไปเสีย	พ่อไปมีเมียอื่นเหอ (ถนอม ปรีชญา, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงเปลื้องตันปรากฏภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ประเพณี และศาสนาในเรื่องของไสยศาสตร์การทำเสน่ห์ยาแฝด เป็นความเชื่อที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชนในอดีต ดังเนื้อเพลงว่า “ยาแฝดเข้าซุม” หมายความว่า การทำเสน่ห์ยาแฝดซุกซุม เป็นภาวะที่พบเห็นโดยทั่วไป ซึ่งการทำเสน่ห์ยาแฝดเชื่อว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สมโยธาณ หากผู้ใดหมายปอง หรือแอบรักคนที่เขาไม่รักตอบก็มีการทำเสน่ห์ยาแฝดเพื่อให้ตนเองสมหวังในความรัก ส่วนมากเกิดจากฝ่ายหญิงที่ชอบพอชายหนุ่ม แม้เขาไม่รักตอบอยู่แล้วก็ไม่สนใจ คิดเพียงว่าต้องทำอย่างไรจึงให้ฝ่ายชายหลงรักตนเองแบบหัวปักหัวปำ การทำเสน่ห์ยาแฝดนั้น พ่อหมอต้องไปเอาน้ำมันจากศพที่ตายทั้งกลม หรือศพผิตายโง่ มาเป็นส่วนผสมของยา คนที่โดนยาชนิดนี้เข้าไปหน้าตาหม่นหมองไร้ชีวิตชีวา และไม่รู้ผิดชอบชั่วดี จิตใจคิดถึงเพียงหญิงสาวที่ทำเสน่ห์ วิธีแก้ทำได้โดยอาบน้ำมันต์ หรือทำพิธีเกิดใหม่ บวชใหม่ เป็นต้น (เขม กองแก้ว, 2562 : สัมภาษณ์) การทำเสน่ห์ยาแฝดแม้ปัจจุบันไม่ปรากฏให้เห็นแล้ว แต่ชาวบ้านเชื่อว่าเป็นเรื่องจริงที่เคยเกิดขึ้น

เพลงเปลื้องอื่น ๆ ที่ปรากฏภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ประเพณี และศาสนาที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การบวชเรียนตามหลักศาสนา การประพาศติดตามบัพญญูติของศาสนาทำให้เป็นที่รังเกียจของชาวบ้าน ดังเนื้อเพลงว่า “ลูกสาวใครฉัน เล่นชู้กับพระเณร” ความเชื่อเรื่องการเลือกคู่ครองที่ต้องดูปีเกิดที่ถูกโฉลกกันจึงอยู่ด้วยกันได้ หากปีเกิดไม่สมพงศ์กันก็จะทะเลาะเบาะแว้งหาความสงบสุขไม่ได้ ดังเช่นคนที่เกิดปีวอก หรือปีลิง ลิงเป็นสัญลักษณ์แห่งความชุกชุน ร่าเริง สนุกสนาน

เฉลียวฉลาด เปิดเผย คิดเร็วทำเร็ว คล่องแคล่วว่องไว ชี้เล่น และทันเล่ห์เหลี่ยมคนอื่น กับคนที่เกิดในปีชง หรือปีเสือ เสือเปรียบเสมือนเจ้าแห่งสัตว์ป่า มีปารมี มีความยิ่งใหญ่ และมีอำนาจ เมื่อคนที่เกิดปีชงมาเจอคนที่เกิดปีชงจึงขบขู่แย่ง ยั่ววนให้อารมณ์เสียรำคาญใจได้ง่าย ๆ ทำให้มีเรื่องขัดแย้งกันเสมอ ๆ กระทำสิ่งใดจึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันดังเนื้อเพลงว่า “ข้างหญิงปิวอก ข้างชายปีชง” ประเพณีของไทยเชื้อสายจีนที่ยังคงถือปฏิบัติมาอย่างเคร่งครัดตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ดังเช่น ประเพณีวันตรุษจีน หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า “ไหว้ก๊อง” ดังเนื้อเพลงว่า “ทำหมนไหว้ก๊อง ทำหมน้องกัน” ประเพณีการขอส่วนบุญของชาวเล หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า “พีน้อง” เป็นประเพณีที่เกิดจากความเชื่อที่ถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดมาโดยตลอด โดยชาวเลจัดเตรียมภาชนะไปขอข้าวสาร เสื้อผ้าตามบ้านเรือนของชาวบ้าน เพื่อนำกลับไปบ้านของตนเอง เพื่อเซ่นไหว้ผีตายาย ผีบ้านผีเรือน จากนั้นจึงนำไปใช้ หรือนำไปรับประทาน ดังเนื้อเพลงว่า “พีน้องมาเยื่อน มาขอข้าวสาร ผ้าเสื้อ ผ้าถุง” เป็นต้น

2.4 ภาพสะท้อนด้านคำสอน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ความขยัน ความอดทน การรักษาวลสงวนตัว การวางตัว ความไม่ประมาท พบจำนวน 16 เพลง เช่น เพลงกล้วยพองลา เพลงปลูกรัก เพลงเดือนขึ้น ดังตัวอย่างเพลง “พริ้วเสก” ต่อไปนี้

เคยพริ้วแอ้อ เคยพริ้วเสก

ลูกหล่นลงเล ลอยไปเกาะแก้ว

เยื่อทำน้ำมัน ทานฉันเสียแล้ว

ลอยไปเกาะแก้ว กลับมาแต่พรกเปลาเหอ (ถนอม ปรีชะฎา, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงแปลข้างต้นปรากฏภาพสะท้อนด้านคำสอนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เป็นการอบรมสั่งสอน ลูกหลานผู้หญิงที่ไปทำงานหรือไปศึกษาเล่าเรียนในสถานที่ห่างไกลจากบ้านตนเองว่า ไม่ควรไปหลงแสงสีที่ชั่วร้าย หรือไปติดพันผู้ชายจนไม่สนใจว่าตนเองเดินทางมาเพื่อทำหน้าที่ใด เพราะมัวหลงระเริงกับสิ่งชั่วร้ายรอบตัว โดยเฉพาะหลงคำหวานของผู้ชาย ทำให้เกิดปัญหาตามมา เหมือนคำเปรียบว่า “กลับมาแต่พรกเปลา” หมายถึงกลับมาบ้านเหลือเพียงกะลาเปล่า ๆ ไม่มีเนื้อหรือเยื่อของมะพร้าวกลับมาด้วย เพราะเนื้อในหรือเยื่อมะพร้าวถูกผู้ชายเอาไปกินเสียแล้ว สื่อความหมายว่า โดนผู้ชายหลอกจนต้องเสียตัว เสียใจ สิ่งที่จะหวังจะได้รับจากการจากถิ่นฐานมาไกลเหลือเพียงกะลาเปล่า เป็นความสูญเสียที่ไม่คุ้มค่างับสิ่งที่เสียไป สิ่งเหล่านี้คือ คำสอนของผู้ใหญ่ที่สอนลูกหลานผู้หญิงที่ต้องจากบ้านไปอยู่ต่างถิ่น โดยมุ่งหวังให้ระมัดระวังตัวอย่าให้เสียที่แก่ผู้ชาย ซึ่งในอดีตการที่ผู้หญิงออกจากบ้านเพื่อไปทำงานต่างถิ่น ถือเป็นเรื่องที่ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยนัก ด้วยผู้หญิงมักอยู่กับเหย้าแม่กับเรือนเตรียมพร้อมสำหรับการเป็นภรรยา แต่เมื่อจำเป็นต้องออกจากบ้านสิ่งที่ผู้หญิงห่วง และกังวลคือ การถูกผู้ชายหลอกจนต้องเข้าใจ ทำให้เป็นที่ครหาของชาวบ้าน บทเพลงนี้จึงเน้นย้ำให้ผู้หญิงระมัดระวังตัวอย่าให้ของมีค่า คือ ความเป็นหญิงที่เปรียบได้กับเนื้อในของมะพร้าวที่มีความมัน ถูกคนอื่นเอาไปกินจนไม่หลงเหลือสิ่งที่มีค่ากลับไปยังครอบครัว มีการนำสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัว คือ มะพร้าวมาเปรียบเทียบ เพราะมะพร้าวเป็นพืชที่ถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต ทั้งการนำมาทำข้าวของเครื่องใช้ การทำอาหารคาวหวาน โดยเฉพาะการเคี้ยวน้ำมันจากมะพร้าวที่พบว่าในอดีตแทบทุกบ้าน มีการเคี้ยวน้ำมันมะพร้าวไว้ทำอาหาร โดยเรียกสั้น ๆ ว่า “เคี้ยวมัน” เป็นการเคี้ยวน้ำมันจากมะพร้าวให้แห้งเหลือเพียงน้ำมันไว้ทำอาหาร กากที่เหลือเรียกว่า “ขี้มัน” ใช้โรยหน้าขนมเปียกมัน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับขนมเปียกปูน หรือใช้รับประทานกับข้าวสวยร้อน ๆ ก็ได้

เพลงแปลเพลงอื่น ๆ ที่ปรากฏภาพสะท้อนด้านคำสอนที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การสอนให้ระมัดระวังตัวในการทำสิ่งต่าง ๆ การสอนให้ทำงานตามพละกำลังที่มี ไม่ให้ทำอะไรเกินตัวเพราะอาจเกิดผลร้ายได้ ดังเนื้อเพลงว่า “ขึ้นไหนดแอ้อ อย่าขึ้นให้สูงหนัก พลัดลงขาหัก หามใครช่วยเจ้าไม่” การสอนผู้ชายให้รู้จักทำมาหากิน เพื่อเลี้ยงครอบครัว ดังเนื้อเพลงว่า “เป็นชายเสียที ตางคักกินโก๋ปี้ก้าไม่” เป็นต้น

2.5 ภาพสะท้อนด้านอื่น ๆ เป็นภาพสะท้อนที่ไม่ปรากฏใน 4 ประเด็นข้างต้น ได้แก่

2.5.1 ภาพสะท้อนด้านความรักของหนุ่มสาว เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกี่ยวพาราสี การนัดพบ การตัดพ้อต่อว่า ความสัมพันธ์เชิงคู่สวามี การเตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่ภาวะความเป็นครอบครัว พบจำนวน 9 เพลง เช่น เพลงหมากอ่อน เพลงตัดหัว เพลงเดือนขึ้น เป็นต้น ดังตัวอย่างเพลง “ดอกขี้เหล็ก” ต่อไปนี้

เคยน้อง แอ้อ

เคยดอกขี้เหล็ก

ตัวน้องยังเด็ก

ขี่เรือลำเล็กไปรูง

น้องนั่งบนท่อน

พี่ชายจะรูงให้หน้าคูง

ขี่เรือลำเล็กไปรูง

น้ำคูงน้องเหอ สองข้างแคมเหอ (ถนอม ปรีชะฎา, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงเปลข้างต้นปรากฏภาพสะท้อนด้านความรักของหนุ่มสาวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เป็นการเชิญชวนของผู้ชายให้ผู้หญิงที่ตนชอบพอมาลองมีความสัมพันธ์เชิงสุภาพกับตน มีการใช้ภาษาสองแง่สองงามที่แสดงถึงถึงความรักสัมพันธ์ของผู้หญิงชาย ด้วยการใช้คำสื่อความหมายในเรื่องเพศสัมพันธ์ ดังเนื้อเพลงว่า “พี่ชายจะจูบให้น้ำคุ้ง” “น้ำคุ้งน้องเห่สองข้างแฉก” ผู้แต่งพยายามเลี่ยงการใช้คำหยาบโลน แต่ผู้ฟังก็สามารถตีความได้ว่าสื่อความหมายไปในทิศทางใด บทเพลงนี้ นำวัฒนธรรมการทำกะปิ หรือที่ชาวพังงาเรียกว่า “เคย” มาใช้ในเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งกะปินั้นทำมาจากกุ้งเคย เป็นกุ้งขนาดเล็ก ยาวประมาณ 1.5 เซนติเมตร เปลือกบางและนิ่ม ดำรงชีวิตอยู่ใกล้ผิวทะเลโดยไม่จมลงไป อาจอยู่ในน้ำลึกประมาณหน้าแข้ง ถึงระดับหน้าอก อาศัยอยู่รวมกันเป็นฝูงตามชายทะเลและลำคลองบริเวณป่าชายเลน ช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม เมื่อเห็นว่าสภาพของอากาศ และน้ำเหมาะสม ชาวบ้านก็จะทะเลไปรูงกุ้ง โดยใช้มุ้งตาข่ายเป็นเครื่องทุ่นแรงในการตักกุ้ง จากนั้นนำกุ้งมาล้างให้สะอาดเพื่อให้เศษขยะ และสิ่งสกปรกต่าง ๆ หลุดออกไป และนำไปตากแดด ประมาณ 2 ชั่วโมง นำกุ้งเคยมาตำในครกไม้ ใส่เกลือลงไปเล็กน้อย และใส่น้ำลงไปเล็กน้อยเพื่อให้เนื้อกุ้งเข้ากัน ตำไม่ต้องละเอียดมากนัก จากนั้นจึงนำไปหมัก แล้วนำมาตำอีกครั้งจนละเอียดโดยไม่ต้องใส่เกลือ ก็จะได้กะปิไว้ทำอาหารในครัวเรือน ปัจจุบันการทำกะปียังคงมีอยู่บ้าง แต่กุ้งเคยหาได้ยากกว่าในอดีต

เพลงเปลเพลงอื่น ๆ ที่ปรากฏภาพสะท้อนด้านความรักของหนุ่มสาวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน เช่น การตัดพ้อต่อว่า ความไม่ไว้วางใจ โดยเฉพาะคำพูดหรือการกระทำของผู้ชาย เพราะสุดท้ายก็ต้องทำให้ผู้หญิงเจ็บช้ำน้ำใจ ดังเนื้อเพลงที่ว่า “ชมแล้วพี่หันไป” หมายความว่าเมื่อได้เสียเป็นเมียแล้วพี่ก็ทิ้งไปแบบไม่แยแส เป็นต้น

2.5.2 ภาพสะท้อนด้านการศึกษา เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปลูกฝังให้เฝ้าเรียนรู้ในวิชา พบจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง “อ้อยดำ” ดังต่อไปนี้

อ้อยดำ เอ้อ	สองลำนวนเมียน
รูปหงส์พอทรงเหมือน	นอโมไม่รู้สักตัว
ดินสอหาไม้	ซื้อไปให้พี่ชายตัดหัว
นอโมไม่รู้สักตัว	ไอ้ตัดหัวร้อยพันท่อนเหอ (ถนอม ปรีชญา, 2562 : สัมภาษณ์)

เพลงเปลข้างต้นปรากฏภาพสะท้อนด้านการศึกษาที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของชุมชน การให้ความสำคัญกับผู้ที่มีวิชาความรู้ พ่อแม่จึงมักสั่งสอน และชื่นชมลูกหลานที่ขยันศึกษาเล่าเรียนสรรพวิชาต่าง ๆ และไม่ชื่นชมคนที่ไม่สนใจใฝ่เรียนรู้ดังเนื้อเพลงว่า “นอโมไม่รู้สักตัว” “นอโม” หรือ “นอโม” หมายถึง “ไม่มีความรู้ในทางธรรม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของชาวพุทธ” ดังนั้น ผู้ที่สวยาม สมบูรณ์แบบเพียงแค่น้ำตา แต่ไม่มีความรู้ติดตัว หรือไม่มีความสามารถใด ๆ ก็ย่อมไม่มีใครเลือกมาเป็นคู่ชีวิต แม้ว่าในอดีตชุมชนแห่งนี้ผู้คนจะมีการศึกษาไม่สูงนัก ส่วนใหญ่เรียนจบเพียงแค่ภาคบังคับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ครอบครัวที่มีกำลังทรัพย์เพียงพอก็นิยมส่งเสียให้ลูกหลานได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น พ่อแม่บางคนจึงยอมให้ลูกหลานออกจากบ้านเพื่อไปเรียนหนังสือในตัวอำเภอ เพราะอยู่ใกล้กับโรงเรียน โดยเชื่อว่าหากลูกหลานมีการศึกษาสูง ย่อมมีโอกาสเข้ารับราชการตามค่านิยมที่ปลูกฝังกันมา ทำให้พ่อแม่ และครอบครัวมีหน้ามีตาในสังคม

อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. เพลงเปลในพื้นที่ตำบลลำภี อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา จำนวน 78 เพลง มีลักษณะเป็นกลอนชาวบ้านที่ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ เช่นเดียวกับเพลงกล่อมเด็กตำบลโคตรตรังซ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร จากการศึกษาของ สุวรรณิ ทองรอด (2553 : 93) ที่พบว่า ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ในการประพันธ์ทั้งจำนวนคำ และสัมผัส แต่ยังมีผลการศึกษาบางส่วนที่แตกต่างกัน เช่น เพลงเปลของตำบลลำภี มักลงท้ายวรรคแรกด้วยคำว่า “เอ้อ” วรรคสุดท้ายจบด้วยคำว่า “เหอ” ในขณะที่เพลงกล่อมเด็กตำบลโคตรตรังซ์ ขึ้นต้นว่า “เอยหนอ” และมีคำลงท้าย เช่น “เอย เอย เออ โอละเห” เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการศึกษาการประพันธ์เพลงกล่อมเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ไทลาว ไทโย้ย ผู้ไทย และไทยยอ ในเขตจังหวัดสกลนคร ของสฤติย์ ภาคมฤค (2558 : 25) ที่ผลการศึกษาพบว่า ไม่เคร่งครัดฉันทลักษณ์ในการประพันธ์มากนัก โดยมีลักษณะของการประพันธ์ 3 แบบ ได้แก่ เพลงกล่อมเด็กที่มีการส่งสัมผัสท้ายวรรค เพลงกล่อมเด็กที่มีลักษณะสัมผัสคล้ายกาพย์กลอน และเพลงกล่อมเด็กที่ไม่มีการส่งสัมผัสระหว่างวรรค

2. ภาพสะท้อนของเพลงเปลที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมชุมชนนั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นพื้นที่ถิ่นที่ชัดเจน โดยเฉพาะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คนด้วยสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ที่ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

ทั้งในน้ำ บนพื้นดิน ทำให้ชาวบ้านผูกพันอยู่กับธรรมชาติรอบตัว นำไปสู่การประกอบอาชีพที่อาศัยธรรมชาติเป็นหลัก ทั้งการทำนา ทำไร่ ทำสวน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ชาวบ้านมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ต้องแก่งแย่งแข่งขันดังเช่นปัจจุบัน ดังที่ ศิวพงศ์ ทองเจือ (2561 : 28) กล่าวถึงจังหวัดพังงา ว่าในอดีตจังหวัดพังงามีวิถีวัฒนธรรมที่น่าสนใจ เป็นการดำรงชีพด้วยตนเองตามลักษณะภูมิสังคม มีการปลูกพืชผัก ผลไม้ การทำนาข้าว เพื่อการดำรงชีวิต แต่ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรเชิงเดี่ยวที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล วัฒนธรรมบางอย่างจึงสูญหายไป

การศึกษาครั้งนี้พบว่า เพลงเพลงของตำบลลำภีปรากฏภาพสะท้อนที่สอดคล้องกับการศึกษาของ ญาณิศา รั้งสิริวัฒน์ (2557 : 4-10) เรื่อง “ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก จากจังหวัดกระบี่” ที่พบว่า ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ มีความเชื่อดั้งเดิม ความเชื่อโหราศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา ด้านค่านิยม พบว่ามีค่านิยมเกี่ยวกับบุคคลและสังคม ด้านขนบธรรมเนียม พบว่ามีเรื่องการแต่งกาย การเคารพผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังพบค่านิยมด้านอาชีพที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การประมง การค้าขาย และอาชีพรับราชการ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงความสอดคล้องข้างต้นจะพบว่า ด้วยพื้นฐานของจังหวัดพังงา และกระบี่ที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ค่านิยม และผู้คน จึงสะท้อนมายังเพลงพื้นบ้านที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

ผลการศึกษาจึงพบว่า ภาพสะท้อนบางอย่างสอดคล้อง และแตกต่างจากการศึกษาภาพสะท้อนในบริบทอื่น ๆ เช่น จากการศึกษาของ ชรินทร์ อินทสุวรรณ์ (2554 : 101-102) เรื่อง “ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของประจวบคีรีขันธ์” พบว่าภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งของประจวบคีรีขันธ์ กับภาพสะท้อนที่ปรากฏในเพลงเพลงตำบลลำภี มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างกัน กล่าวคือ ส่วนที่สอดคล้องกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัว ความห่วงใยและเอื้ออาทรต่อกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทั้งในน้ำ และบนพื้นดินส่งผลต่อการประกอบอาชีพที่หลากหลายตามสภาพพื้นที่ เช่น เกษตรกรรม ประมง ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติ การยึดมั่นในประเพณีที่ได้รับอิทธิพลจากพระพุทธศาสนา ส่วนที่แตกต่างกัน เช่น ในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่งกล่าวถึงสามีที่มีภรรยาหลายคนทำให้มีปัญหาการเงิน การประกอบอาชีพของชาวไทยภาคใต้ที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความยากจน และสร้างปัญหาอื่น ๆ ตามมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ปรากฏในเพลงเพลง

เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากบทเพลงของ สลา คุณวุฒิ ที่ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร (ญาณิศา อ้อมฉันทา, 2548 : 51-53) เป็นการศึกษาภาพสะท้อนสังคมของชาวอีสาน พบว่าผลการศึกษาบางส่วนมีลักษณะสอดคล้องกัน เช่น ภาพสะท้อนด้านวิถีชีวิต ได้แก่ การทำมาหากิน ปัจจัยสี่ในการดำรงชีวิต ภาพสะท้อนด้านความเชื่อของชาวอีสาน ได้แก่ ความเชื่อเรื่องนรก สวรรค์ การทำบุญ เทวดา และโชคชะตา ส่วนผลการศึกษาในส่วนของการเลือกคู่ครองมีบางส่วนที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพลงที่ขับร้องโดย ไมค์ ภิรมย์พร พบว่าผู้ชายชาวอีสานมักนิยมเลือกหญิงสาวที่หน้าตาสวยงาม และขยันมาเป็นคู่ครอง ส่วนหญิงสาวมักเลือกผู้ชายจากฐานะ รูปร่างหน้าตา มีศรัทธาบรรดาศักดิ์ ในขณะที่ยังเพลงของตำบลลำภี พบว่าการเลือกคู่ครองขึ้นอยู่กับผู้ใหญ่ โดยเน้นนิสัยใจคอเป็นสำคัญ ส่วนรูปร่างหน้าตา ฐานะ แม้ใช้ประกอบการพิจารณาบ้างแต่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญมากนัก อย่างไรก็ตาม ความแตกต่างดังกล่าวเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น สภาพแวดล้อมทางกายภาพและบริบททางภูมิศาสตร์ที่ต่างกันระหว่างภาคอีสานกับภาคใต้ โดยเฉพาะในพื้นที่ตำบลลำภีที่อยู่ใกล้กับทะเล เนื้อหาในบทเพลงจึงสื่อถึงอาชีพประมง การออกทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ ด้วยช่วงเวลาของการประพันธ์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ เพลงเพลงเป็นเพลงที่มีการขับร้อง และถ่ายทอดมาตั้งแต่อดีต โดยมีผู้สูงอายุเป็นผู้ให้ข้อมูล เรื่องราวที่ปรากฏในบทเพลงจึงเป็นมุมมอง ทศนคติของคนรุ่นเก่า เช่น การเลือกคู่ครอง การใช้ชีวิตคู่ ในขณะที่เพลงของสลา คุณวุฒิ ประพันธ์ขึ้นในยุคปัจจุบัน จึงเป็นการนำเสนอเรื่องราวชีวิตของคนที่ยังคงอยู่ในยุคปัจจุบัน ทศนคติ ค่านิยมของการเลือกคู่ครอง การใช้ชีวิตคู่ จึงเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต เป็นต้น

นอกจากนี้ยังปรากฏภาพสะท้อนด้านครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันแรกที่หล่อหลอมผู้คนให้ยึดถือปฏิบัติตามขนบธรรมเนียม การเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสอนของผู้ใหญ่ ด้วยเชื่อว่าเป็นผู้อบอุ่นน้ำร้อนมาก่อน เป็นผู้มีส่วนประคับประคองชีวิตมากกว่า การเลือกคู่ครอง ที่ผู้ใหญ่มักเลือกให้โดยที่หนุ่มสาวไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาก่อน เป็นต้น ภาพสะท้อนด้านอื่น ๆ เช่น ภาพสะท้อนด้านความรักของหนุ่มสาว ภาพสะท้อนด้านการศึกษา เป็นต้นภาพสะท้อนบางเรื่องยังคงมีอิทธิพลสืบทอด และหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะภาพสะท้อนด้านความเชื่อ ประเพณี และศาสนา ที่ยังคงมีลักษณะผสมผสานทั้งวัฒนธรรมไทยถิ่น และวัฒนธรรมไทยจีน ประเพณีตรุษจีน ประเพณีกินเจที่ยังคงถือปฏิบัติ ประเพณีของชาวไทยถิ่นในงานวันสารทเดือนสิบ ที่ยังคงมีชาวเลมานั่งขอส่วนบุญด้วยการมานั่งรับบริจาคอาหารในวัด เพื่อนำไปเซ่นไหว้ตายาย เป็นต้น สอดคล้องกับที่ วิมล คำศรี และไพรินทร์ รุยแก้ว (2549 : 64) ได้กล่าวถึงความเชื่อในลักษณะดังกล่าวว่า เป็นรูปแบบความเชื่อ

อันเนื่องด้วยบุคลากรพื้นฐาน เพื่อให้สิ่งที่มีอยู่เหนือธรรมชาติเหล่านั้นมีจิตวิญญาณ มีพลานภาพ มนุษย์จึงสร้างวิธีปฏิบัติบูชา ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อแสดงความกตัญญูรู้คุณ ดังเช่นชุมชนรอบทะเลสาบสงขลาที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวข้องกับระบบรูปแบบ ความเชื่อ ประเพณีอันเนื่องด้วยบุคลากรหลายประการ เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับแม่โพสพ เป็นต้น ส่วนภาพสะท้อนบางเรื่องที่เหลือ เพียงเรื่องเล่าจากคนรุ่นเก่า เป็นภาพความทรงจำที่ค่อย ๆ เลือนหายไป เช่น การทำนา การเลือกคู่ครองที่พ่อแม่ไม่ได้เข้ามา มีบทบาทมากนัก เป็นต้น

ผลการศึกษาที่พบสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต มุมมองความคิดของผู้คนในแต่ละยุคสมัย เพราะเมื่อสังคมเปลี่ยนไป วิถีชีวิต และมุมมองความคิดบางอย่างก็เริ่มเปลี่ยนแปลงไป สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงก็คือการเข้าถึงเทคโนโลยี ความเป็นโลกาภิวัตน์ ทำให้ลักษณะของการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิมเริ่มสูญหายไป นอกจากนี้ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชน ก็เริ่มลดลง เพราะการศึกษาที่ทำให้คนหนุ่มสาวต้องไปอยู่ต่างถิ่น ทำให้สังคมมีลักษณะต่างคนต่างอยู่มากขึ้น การรวมกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันลดลง รวมทั้งการที่ผู้คนในชุมชนมีการศึกษามากขึ้น การเชื่อถือ หรือปฏิบัติในสิ่งที่ไม่สามารถ อธิบายได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ก็ลดลงเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเชื่อว่าความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะยังคงเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม เพลงเปลือยเป็นเพลงพื้นบ้านที่มีคุณค่าหลายประการ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติมา ขาววิชัย (2554 : 35) เรื่อง “เพลงพื้นบ้านในจังหวัดพิษณุโลกในมิติของการสื่อสารทางวัฒนธรรม” ที่ทำให้เห็นว่าเพลงพื้นบ้านเป็นความภาคภูมิใจ ในหลายประการ เช่น ช่วยยึดโยงผู้คนในชุมชนเข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดความรักความสามัคคี ผ่อนคลายความเครียด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาภาพสะท้อนของเพลงเปลือยที่ทำให้เข้าใจวิถีชีวิต วัฒนธรรม ค่านิยมชาวบ้าน เป็นต้น เป็นภาพสะท้อนที่มีคุณค่าหลายประการ เช่น คำสอนให้ยึดมั่นการคิดดี ทำดี หลักการใช้ชีวิตคู่ ข้อควรปฏิบัติ ของผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นภรรยา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความน่าสนใจของวัฒนธรรมชุมชนที่มีคุณค่าทั้งทางตรง และทางอ้อม

1.2 สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปใช้ทำความเข้าใจผู้คน และชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลงานด้านศิลปวัฒนธรรมของชุมชน ควรหาวิธีการกระตุ้นหรือดำเนินการให้มีการอนุรักษ์ สืบทอดวัฒนธรรม รวมถึงคุณค่าต่าง ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเพลงเปลือย รวมการนำมาปรับใช้ และเผยแพร่สู่สาธารณะต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพลงพื้นบ้านหลากหลายประเภท เพื่อนำไปสู่การพัฒนาจัดทำเป็นสื่อรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจ สามารถนำไปเผยแพร่ และช่วยธำรงไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมประเภทเพลงพื้นบ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ขาววิชัย. (2554). เพลงพื้นบ้านในจังหวัดพิษณุโลกในมิติของการสื่อสารทางวัฒนธรรม. *วารสารวิทยาการจัดการ และสารสนเทศศาสตร์*, 6(2), 31-41.
- เขม กอแก้ว. (25 ธันวาคม 2562). สัมภาษณ์. ปรากฏชาวบ้าน.
- ชรินทร์ อินทะสุวรรณ์. (2554). ศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม และวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ที่ปรากฏในวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ของประจวบ วงศ์วิชา. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาไทยคดีศึกษา. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ญาณิกา อ้อมนทา. (2548). ศึกษาภาพสะท้อนสังคมจากบทเพลงของสลา คุณวุฒิ ที่ขับร้องโดยไมค์ ภิรมย์พร. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ญาณิศา รั้งวิวัฒน์. (2557). ภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงกล่อมเด็ก จากจังหวัดกระบี่. การจัดประชุม เสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference. 27 พฤศจิกายน 2557. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 4-10.
- ถนอม ปรีชญา. (25 ธันวาคม 2562). สัมภาษณ์. ปรากฏชาวบ้าน.
- ประภา ทศการ. (25 ธันวาคม 2562). สัมภาษณ์. ปรากฏชาวบ้าน.
- ละเอียด ทศการ. (25 ธันวาคม 2562). สัมภาษณ์. ปรากฏชาวบ้าน.

- วิมล คำศรี. (2556). นิทานพื้นบ้าน : มรดกวัฒนธรรมท้องถิ่นนครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- วิมล คำศรี และไพรินทร์ รุยแก้ว. (2549). วัฒนธรรมข้าวและพลังอำนาจชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ศิวพงศ์ ทองเจือ. (2561). ข้าวไร่พันธุ์ดอกข่า การอนุรักษ์ข้าวพันธุ์พื้นบ้านภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. วารสารราชภัฏวัฒนธรรม, 1(1), 28.
- สถิตย์ ภาคมฤค. (2558). ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากเพลงกล่อมเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ไทลาว ไทโย้ย ผู้ไท และไทย้อ ในเขตจังหวัดสกลนคร. ช่อพะยอม, 26(1), 25.
- สุวรรณี ทองรอด. (2553). การศึกษาวิเคราะห์เพลงกล่อมเด็กตำบลไทรตรัง อำเภอมือง จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 7(1), 89-106.
- อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). สื่อศาสตร์ Mediumology หลักการ แนวคิด นวัตกรรม. กรุงเทพฯ: นาค.
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง. (2557). การวิเคราะห์ภาพสะท้อนสังคมในวรรณกรรมเสียดสี : กรณีศึกษาวัดและสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในจังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

การศึกษาผลการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

A study of innovative learning and information technology for education and student learning with the Active Learning process

ปณิพร ศรีปลั่ง¹ และ เพ็ญผกา ปัญจนะ²

Pannaporn Sriplung¹ and Penphaka Panchana²

Received : 6 มิ.ย. 2563

Revised : 15 ส.ค. 2563

Accepted : 18 ส.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนและหลังการจัดกิจกรรม และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 29 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t (Dependent Sample)

ผลการวิจัยพบว่า (1) แผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning ประกอบด้วย 9 แผนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ความหลากหลายของเทคโนโลยี 2) นวัตกรรม 3) เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) สื่อการสอน 5) สื่อการสอน (Museum) 6) สื่อการสอนและการเขียนตัวอักษรด้วยปากกาหัวดัด 7) สื่อการสอนและการรวมเนื้อหาด้วยวิธีการทำหนังสือเล่มใหญ่ 8) สื่อทางทัศนะ และ 9) สื่อทางทัศนะและวัสดุราคาเบา โดยแผนการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย กิจกรรม Active Learning 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม และ 3) ขั้นการอภิปรายและสรุปผล โดยแผนการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยมีประสิทธิภาพ 83.64/88.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้เท่ากับ 0.7155 (2) คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ผลการเรียนรู้, นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา, กระบวนการ Active Learning

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop learning activities, innovation, and information technology for education and student learning through the active learning process; 2) to comparison of learning achievement between before and after running the activity; and 3) to study the learners' satisfaction. The sample consisted of 29 first-year undergraduate students in the English program, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University. Research instruments were an activities of learning management on innovation and information technology for education and learning of the 1st year undergraduate students through active learning, twenty items of the achievement tests, and a questionnaire of learning activities satisfaction. The statistics used in this research were the mean, standard deviation, and the t-test (dependent sample).

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล: toffyongong@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Lecturer in Primary Education, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University, Email: toffyongong@gmail.com

² Lecturer in Primary Education, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

The results of the research revealed that: (1) the learning activities management plan on innovation and information technology for education and learning of the 1st year undergraduate students through active learning consisted of 9 learning plans which are 1) diversity of technology 2) innovation 3) educational technology 4) teaching materials 5) museum teaching materials 6) Teaching and writing with a pen with cutting head of teaching media 7) Teaching media and content collection by making a large book 8) Visual media, and 9) Visual media and materials. Each learning activities plan consists of 3 steps of active learning activities which are 1) interest stimulation 2) group activity, and 3) discussion and conclusion which the learning plan is suitable at a high level with an efficiency of 83.64 / 88.28 and meets the specified criteria. The effectiveness index of learning activities was equal to 0.7155; (2) the mean score after learning achievement higher than before learning with statistically significance at the .05 level; and (3) the students satisfaction on learning activities in overall were at the highest level.

Keywords : Learning outcomes, Innovation and Information Technology for Education, Active learning process

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และเป็นตัวผลักดันทำให้เกิดนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและธุรกิจตามมามากมาย เช่น เทคโนโลยีซอฟต์แวร์สำหรับอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ เทคโนโลยีเชิงพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เคลื่อนที่ เทคโนโลยีสารสนเทศเคลื่อนที่และอื่น ๆ จนเกิดผลกระทบอย่างมากในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล เนื่องจากสามารถเปลี่ยนสภาวะเศรษฐกิจของประเทศและของโลกอย่างก้าวกระโดด ซึ่งจากเดิมที่โลกของเราเคยแยกกันอยู่มาก่อน กลับถูกทำให้เชื่อมต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในมิติด้านการจัดการเรียนการสอน ก็เกิดผลกระทบอย่างรุนแรงเช่นกัน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่เป็นเครื่องมือในการเพิ่มความสามารถ และยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา คือ องค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา โดยการสร้างเครือข่ายด้านเทคโนโลยี การจัดการทรัพยากรด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการแต่ละท้องถิ่น จากแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558 นโยบายของรัฐบาล ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนา คำนวณศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2555 : 116)

จากแนวโน้มของการจัดการศึกษาของประเทศไทยในอนาคตอันใกล้นี้ และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มีแนวคิดจะนำเอาเทคโนโลยีและการสื่อสารการศึกษามาประยุกต์ใช้กับการเรียนรู้ของนักเรียนรูปแบบใหม่ โดยการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่มีอยู่ในรูปแบบออฟไลน์ และออนไลน์ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาหาความรู้ ฝึกปฏิบัติ และสร้างองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ด้วยตัวเอง การจัดการเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวได้เกิดขึ้นแล้วในต่างประเทศ ส่วนในประเทศไทยมีการจัดการเรียนการสอนอยู่บ้างในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาบางแห่ง ซึ่งสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนไทยตามนโยบายของรัฐบาลเป็นโอกาสและสิ่งที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง เพียงแต่ปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมา คือ ในขณะนี้ประเทศไทยยังไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอน โดยการบูรณาการทางด้านเทคโนโลยี ร่วมกับเนื้อหาผ่านอุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างชัดเจน ประกอบกับครูผู้สอนยังไม่มีความรู้เพียงพอต่อการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และยังไม่มีการสร้างเนื้อหา บทเรียนและกิจกรรมที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน (ไพฑูริย์ ศรีฟ้า, 2557 : 4)

การเรียนรู้ที่เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน หรือการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ หรือการลงมือทำซึ่ง “ความรู้” ที่เกิดขึ้นเป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์จากกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกระบวนการ Active Learning ถือเป็นเครื่องมือสมัยใหม่ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเน้นพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำด้วยตัวเอง มากกว่าการฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ทักษะต่าง ๆ และเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปสู่การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคต โดยมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การได้ตอบ การวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

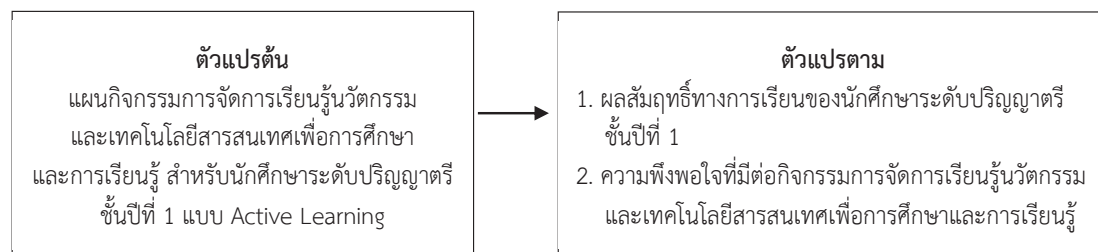
จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนผ่านรูปแบบการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนความคิด การเรียนรู้แบบกิจกรรมกลุ่ม การเรียนรู้แบบทบทวนโดยผู้เรียน การเรียนรู้แบบใช้เกม การเรียนรู้แบบวิเคราะห์วิดีโอ การเรียนรู้แบบโครงงาน การเรียนรู้แบบกรณีศึกษา การเรียนรู้แบบผังความคิดการเรียนรู้แบบได้วาที และการเรียนรู้แบบการเขียนบันทึก จะทำให้ผู้เรียนถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้มากยิ่งขึ้น (รลิตา รักสกุล, 2557 : 2-3)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้สอนจึงมีความสนใจในการศึกษาผลการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยใช้กระบวนการ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การศึกษาผลการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จำนวน 29 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มโดยการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

2.1 แผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning จำนวน 20 ข้อ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ .21-.67 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .26-.64 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .82

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้
ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 ประสานผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้

3.1.2 ประเมินความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ

3.1.3 วิเคราะห์และสรุปผล

3.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูล
ตามขั้นตอน ดังนี้

3.2.1 ทดสอบก่อนเรียนกับกลุ่มเป้าหมายโดยใช้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

3.2.2 สอนโดยใช้แผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning พร้อมเก็บคะแนนระหว่างการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน

3.2.3 ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดิมกับการทดสอบก่อนเรียน

3.2.4 นำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ

3.3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 นัดหมายผู้เรียน ดำเนินการสอนโดยใช้แผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning

3.3.2 ดำเนินการสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้แบบสอบถาม

3.3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์และสรุปผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียน
ด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1.2 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning โดยหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

4.1.3 วิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning โดยใช้ E.I.

4.2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ในการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ t-test

4.3 การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ความพึงพอใจของผู้เรียน
โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

1. การพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning

กิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning ประกอบด้วย 9 แผนการเรียนรู้ โดยแต่ละแผนประกอบด้วย กิจกรรม Active Learning 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม และ 3) ขั้นการอภิปรายและสรุปผล โดยมีความเหมาะสม แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning

แผนการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
แผนการเรียนรู้ที่ 1 ความหลากหลายของเทคโนโลยี	4.80	0.45	มากที่สุด
แผนการเรียนรู้ที่ 2 นวัตกรรม	4.40	0.55	มาก
แผนการเรียนรู้ที่ 3 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด
แผนการเรียนรู้ที่ 4 สื่อการสอน	4.40	0.55	มาก
แผนการเรียนรู้ที่ 5 สื่อการสอน (Museum)	4.60	0.55	มากที่สุด
แผนการเรียนรู้ที่ 6 สื่อการสอนและการเขียนตัวอักษรด้วยปากกาหัวตัด	4.00	0.71	มาก
แผนการเรียนรู้ที่ 7 สื่อการสอนและการรวมเนื้อหาด้วยวิธีการทำหนังสือเล่มใหญ่	4.20	0.45	มาก
แผนการเรียนรู้ที่ 8 สื่อทางทัศน์	4.60	0.55	มากที่สุด
แผนการเรียนรู้ที่ 9 สื่อทางทัศน์และวัสดุราคาเยา	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.47	0.55	มาก

จากตาราง 1 พบว่าความเหมาะสมของกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการจัดการเรียนรู้ พบว่ากิจกรรมการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning โดยดำเนินการหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 ได้แก่ ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) แสดงผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning ตามเกณฑ์ 80/80

ผลการทดสอบ	N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม	$\bar{X}$	ร้อยละ
ระหว่างทดลอง	29	90	2183	75.28	83.64
หลังทดลอง	29	20	512	17.66	88.28

จากตาราง 2 พบว่าผลการทดสอบระหว่างทดลองของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 75.28 คิดเป็นร้อยละ 83.64 และผลการทดลองหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.66 คิดเป็นร้อยละ 88.28 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning มีประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.64 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 88.28 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 83.64/88.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

N	คะแนนเต็ม	คะแนนรวม		ร้อยละ		E.I.
		ก่อนเรียน	หลังเรียน	ก่อนเรียน	หลังเรียน	
29	20	341	512	58.79	88.28	0.7155

จากตาราง 3 พบว่าผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning มีค่าเท่ากับ 0.7155 หมายความว่า ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้นหลังการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 71.55

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning โดยเก็บข้อมูลคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

ผลสัมฤทธิ์	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	Df.	t	Sig.
ก่อนเรียน	29	20	11.76	2.82	28	10.29	.000*
หลังเรียน	29	20	17.66	1.31			

จากตาราง 4 พบว่าผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning โดยเก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้เรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำมาวิเคราะห์และสรุปผล แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning

ความพึงพอใจของผู้เรียน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ผู้เรียนพึงพอใจต่อแผนการเรียนรู้และมีเนื้อหาที่น่าสนใจ	4.59	0.63	มากที่สุด
2. ผู้เรียนพึงพอใจต่อแผนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน	4.62	0.49	มากที่สุด
3. ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการที่สามารถอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ	4.55	0.57	มากที่สุด
4. ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการที่สามารถเรียนรู้เนื้อหาจากบทเรียนได้อย่างสะดวกรวดเร็ว	4.59	0.50	มากที่สุด
5. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.52	0.51	มากที่สุด
6. ผู้เรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ Active Learning ที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในเนื้อหาได้มากยิ่งขึ้น	4.48	0.57	มาก
7. ผู้เรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจน เข้าใจได้ง่าย	4.45	0.63	มาก
8. ผู้เรียนพึงพอใจต่อกิจกรรมแต่ละขั้นตอนที่เหมาะสมกับเวลาในการจัดการเรียนรู้	4.52	0.63	มากที่สุด
9. ผู้เรียนพึงพอใจต่อการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหา	4.69	0.47	มากที่สุด
10. ผู้เรียนพึงพอใจต่อที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.59	0.57	มากที่สุด
โดยรวม	4.56	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 5 พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

อภิปรายผล

1. แผนกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning ประกอบด้วย 9 แผนการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ความหลากหลายของเทคโนโลยี 2) นวัตกรรม 3) เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) สื่อการสอน 5) สื่อการสอน (Museum) 6) สื่อการสอนและการเขียนตัวอักษรด้วยปากกาหัวดัด 7) สื่อการสอนและการรวมเนื้อหาด้วยวิธีการทำหนังสือเล่มใหญ่ 8) สื่อทางทัศนะ และ 9) สื่อทางทัศนะและวัสดุราคาเยา โดยแผนการเรียนรู้แต่ละแผนประกอบด้วย กิจกรรม Active Learning 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นกิจกรรมกลุ่ม และ 3) ขั้นการอภิปรายและสรุปผล โดยแผนการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 83.64/88.28 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 71.55 เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาและขั้นตอนที่เหมาะสม ในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ สอดคล้องกับงานวิจัยของนรินทร์ วงศ์คำจันทร์ (2558 : 129) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ active learning ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning เรื่องปฏิกิริยาเคมีของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โปรแกรมความเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีค่า E_1/E_2 เท่ากับ 81.58/83.86 ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับฟาติฮะห์ อุดสาห์ราซการ (2558 : 34) ได้ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่องคลื่นไหวสะเทือน

ผลการวิจัย พบว่าประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องคลื่นไหวสะเทือน โดยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก ชุดที่ 1 เรื่องคลื่นกลและชนิดของคลื่น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75/76 ชุดที่ 2 เรื่องคลื่นกับโครงสร้างของโลก มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76/77 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 75/75 ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 แบบ Active Learning พบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning ที่พัฒนาขึ้นนั้น ได้มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในระหว่างการเรียนรู้ อีกทั้งได้ฝึกการอภิปรายและนำเสนอผลการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษามากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติยา อาภาศรี (2555 : 32) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวคิดหลักเรื่องการเคลื่อนที่แนวตรง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยายประกอบการสาธิตเชิงปฏิสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่าคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการ Active Learning พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในแต่ละข้ออยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ด้วยกระบวนการ Active learning มีความเหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรลิตา รักสกุล (2557 : 93) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning ผลการวิจัย พบว่าความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำไปใช้

- 1.1 ก่อนนำกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการ Active Learning ไปใช้ ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนชุดกิจกรรม เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการสอน
- 1.2 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการ Active Learning ต้องชี้แจงให้ผู้เรียนทราบเกี่ยวกับรายละเอียดของกิจกรรมอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจตรงกันในการจัดกิจกรรม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้วยกระบวนการ Active Learning ในสาขาวิชาอื่น ๆ ด้วย
- 2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลของรัฐบาล
- 2.3 ควรมีการศึกษาโดยใช้เทคนิค วิธีการและขั้นตอนกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งเสริมพัฒนาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้เรียนให้มีความหลากหลาย

เอกสารอ้างอิง

- กิตติยา อาภาศรี. (2555). *การพัฒนาแนวคิดหลักเรื่องการเคลื่อนที่แนวตรงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบรรยายประกอบการสาธิตเชิงปฏิสัมพันธ์*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นรินทร์ วงศ์คำจันทร์. (2558). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Active learning*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- ไพฑูรย์ ศรีฟ้า. (2557). เอกสารประกอบการอบรมและบริการวิชาการแก่สังคมเรื่องการผลิตเอกสารตำรา สื่อแบบความจริงเสมือน (AR) ด้วยเทคโนโลยีออร์สมา (AURASMA) เปิดอ่านด้วยอุปกรณ์ประเภท Smart Devices. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฟาติฮะห์ อุตส่าห์ราชการ. (2558). รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อพัฒนาแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ เรื่องคลื่นไหวสะเทือน. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาฟิสิกส์ศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รสิตา รักสกุล. (2557). สัมฤทธิ์ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2555). รายงานประจำปี 2555. กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Learning Activities for Practical Skills on Basic Dramatic Terms and Gesture Language Based on Davies' Instructional Model for Matthayomsuksa 3

ธัญรัตน์ ทับทัน¹, พิทยวัฒน์ พันธะศรี² และ สุรکانต์ จันทาร³
Thanyarat Thapthan¹, Pittayawat Pantasri² and Surakan Junhan³

Received : 19 พ.ค. 2563

Revised : 3 ก.ย. 2563

Accepted : 8 ก.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่าตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียน กับหลังเรียน 3) เปรียบเทียบทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80 และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ แบบวัดความสามารถด้านการปฏิบัติ เพื่อใช้ในการทดสอบหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Dependent samples) และ t-test (One Sample)

ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของเดวิส มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.66/83.75 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งจะคะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามแนวคิดของเดวิส หลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 86.83 คะแนน ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=0.17)

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส, ทักษะปฏิบัติ, นาฏยศัพท์และภาษาท่า

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop learning activities for practical skills on basic dramatic terms and gesture language based on Davies' instructional model according to 80/80 efficiency criterion 2) compare students' achievement before and after learning 3) study the students' basic skills on dramatic terms and gesture language, and 4) study students' satisfaction on learning basic dramatic

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อีเมล: Film_thanyarat@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Master Student, Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University,
Email: Film_thanyarat@hotmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University

³ Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Faculty of Education, Mahasarakham Rajabhat University

terms and gesture language skills based on Davies' instructional model. The sample consisted of 15 Matthayomsuksa 3 students of Ban Du Thung Kham Born School in the second semester of the academic year 2018. The research instruments were 8 lesson plans, multiple-choice test with 4 choices, and the preliminary Thai dancing practice test (post-test), and the students' satisfaction questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test (Dependent Samples) and t-test (One Sample).

The research results were as follows; 1) the efficiency level of learning activities practical skills on basic dramatic terms and gesture language skills based on Davies' instructional model E_1/E_2 was at 87.66/83.75, 2) the practice achievement was significantly at 0.5 level 3) the skill of Matthayomsuksa 3 students after learning activities for practical skills on basic dramatic terms and gesture language skills based on Davies' instructional model was at 86.83% which was higher than the expected rate 4) the satisfaction of Matthayomsuksa 3 students towards the learning activities was at high level ($\bar{X}$ = 4.38, S.D.=0.17).

Keywords : Learning activities based on Davies' instructional model, Practical skills, Dramatic terms and gesture language

บทนำ

ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยได้อย่างชัดเจน คนไทยจึงควรอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่กับประเทศไทยต่อไป นอกจากนี้วัฒนธรรมยังเป็นการดำเนินชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเล่น การแสดง การร้องเพลง พุทธกรรม และบรรดาผลงานทั้งมวล ตลอดจนความคิด ความรู้ ในลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม หรือความเสื่อมเสียของสังคม และในขณะเดียวกันวัฒนธรรมยังกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในสังคม ทั้งเรื่องความเป็นระเบียบ ความรู้สึก ความประพฤติ และกริยาอาการ หรือการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ และแสดงออกมาให้ปรากฏเป็นภาษา ศิลปะ ความเชื่อถือ ระเบียบ ประเพณี ความกลมเกลียว ความก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ดังนั้น วัฒนธรรมจึงมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนและต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งได้ถ่ายทอดกันมารุ่นต่อรุ่น โดยถ้าสิ่งใดที่ดีแล้วก็เก็บไว้ สิ่งใดที่ควรแก้ก็ทำการแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น เพื่อจะได้ส่งเสริมให้มีลักษณะที่ดี และเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติต่อไป (ไพศาล ภูไพบูลย์, อังคณา ตติรัตน์ และปณิดดา มีสมบัติงาม, 2550 อ้างถึงใน มนชนก รัตนจันทร์, 2561 : 1) และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญที่จะสืบทอดเอกลักษณ์ของชาติไทยเอาไว้ จึงบรรจุสาระนาฏศิลป์ไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจองค์ประกอบนาฏศิลป์ แสดงออกทางนาฏศิลป์ อย่างสร้างสรรค์ ใช้ศัพท์เบื้องต้นทางนาฏศิลป์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดอย่างอิสระ สร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวในรูปแบบต่าง ๆ ประยุกต์ใช้นาฏศิลป์ในชีวิตประจำวัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ผู้เรียนมีจินตนาการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถค้นพบศักยภาพความสนใจของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1-2)

จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัย พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน ปีการศึกษา 1/2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 64.54 จากเป้าหมายของโรงเรียนตั้งไว้ที่ร้อยละ 80 จึงแสดงให้เห็นว่ายังไม่บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องปรับปรุงกิจกรรมการเรียนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ และพบปัญหาในการเรียนการสอน คือ นักเรียนยังขาดทักษะในการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ เช่น องค์ประกอบนาฏศิลป์ไทย การเคลื่อนไหว การฝึกนาฏยศัพท์ การฝึกภาษาท่า และทักษะปฏิบัติต่าง ๆ (โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน, 2560 : 4)

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส และรูปแบบการสอนทางตรง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะช่วยพัฒนาความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก

การฝึกให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เป็นรูปแบบจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการกระทำ การลงมือปฏิบัติจริง โดยมีหลักการที่ว่า ครูผู้สอนต้องแบ่งเนื้อหา ของหน่วยใหญ่ ออกเป็นเนื้อหาย่อยให้ละเอียด เพื่อให้ผู้เรียนฝึกทักษะย่อยเหล่านั้นให้ได้จนเกิดความชำนาญเสียก่อน ในระหว่างขั้นตอนการฝึกทักษะย่อยแต่ละส่วนนั้น ครูจะเป็นผู้สาธิตการปฏิบัตินั้นให้นักเรียนดู ก่อนที่จะให้นักเรียนปฏิบัติตาม เมื่อครูผู้สอนเห็นว่านักเรียนสามารถปฏิบัติได้แล้วจึงสอนเทคนิค วิธีการที่จะช่วยให้ปฏิบัติได้รวดเร็วและมีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น เมื่อนักเรียนฝึกทักษะย่อยที่เป็นองค์ประกอบย่อยทั้งหมดแล้ว จึงนำประสบการณ์ย่อยเหล่านั้นมาสู่การปฏิบัติที่เต็มรูปแบบ (Davies, 1971 : 50-56)

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาทักษะปฏิบัติด้านภาษาท่า ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส ขึ้น เพื่อใช้เป็นกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้ ภายใต้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการปฏิบัติจริง อันจะเชื่อมโยงไปสู่องค์ความรู้ที่นักเรียนได้รับ และตระหนักถึงคุณค่าอันสำคัญของนาฏศิลป์ไทย ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ที่เน้นทักษะการปฏิบัติจริง ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง เพราะผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชานาฏศิลป์ จึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัย การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิด ของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้บรรลุตาม วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่าตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนกับหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 กับเกณฑ์ร้อยละ 80
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

การพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และนำมากำหนดกรอบแนวคิดและสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส (Davies, 1971 : 50-56) และแนวคิดของทีศนา แชมมณี (2548 : 39-40) มาประยุกต์ใช้เป็นต้นตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ชื่นนำเข้าสู่บทเรียน 2) ชื่นสาธิตทักษะ 3) ชื่นสาธิตและปฏิบัติทักษะย่อย 4) ชื่นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย 5) ชื่นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย โดยแสดง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. สมมติฐาน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนขยายโอกาสกลุ่มโรงเรียนเครือข่าย ไตรมิตรสัมพันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จำนวน 5 โรงเรียน 64 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน 15 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน จำนวน 16 ชั่วโมง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชานาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์ความสัมพันธ์กับเนื้อหา เพื่อกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหา การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม และกำหนดเกณฑ์การวัดผลประเมินผล ซึ่งประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ภาษา ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา ด้านสถิติสำหรับการวิจัย ด้านการสอนนาฏศิลป์ และด้านหลักสูตรและการสอน ผลการประเมินอยู่ในระดับความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.29)

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องนาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชานาฏศิลป์ จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สอดคล้องตามจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ซึ่งมีค่าความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.32–0.78 ค่าอำนาจจำแนก (B) อยู่ระหว่าง 0.35–0.77 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87

2.3 แบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบประเมิน (Rubric Score) 3 ระดับ คือ 2 หมายถึง ดี 1 หมายถึง พอใช้ 0 หมายถึง ปรับปรุง โดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการประเมินผลทักษะปฏิบัติ เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วสร้างแบบวัดภาคปฏิบัติและคู่มือการให้คะแนน พร้อมทั้งนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินทักษะการปฏิบัติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินทักษะปฏิบัติ มีค่าระหว่าง 0.80–1.00

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาสาระการเรียนรู้ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ และดำเนินการสร้างแบบวัดความพึงพอใจ แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม 5 ท่าน ประเมินความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งผลการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบประเมินความพึงพอใจ มีค่าระหว่าง 0.80–1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ที่ผู้วิจัยพัฒนาและหาคุณภาพแล้ว เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียน และบันทึกผลการสอบไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส ที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง โดยการจัดกิจกรรมแต่ละแผนมีการเก็บคะแนนจากการประเมินทักษะปฏิบัติ ด้วยแบบประเมินทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า และทดสอบย่อยหลังเรียนในแต่ละแผน

3.3 หลังการจัดการเรียนการสอนครบทุกแผน ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิม

3.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากคะแนนทดสอบย่อยหลังเรียนในแต่ละแผน และคะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน (N)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
ประสิทธิภาพ	15	80	70.13	3.58	87.66	87.66/83.75
ประสิทธิภาพผลลัพธ์	15	30	25.13	1.82	83.75	

จากตาราง 1 พบว่าคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนที่ได้จากการทดสอบ เท่ากับ 70.13 ($\bar{X}=70.13$, S.D.=3.58) คิดเป็นร้อยละ 87.66 แสดงว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.66 และนักเรียนได้คะแนนรวมเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เท่ากับ 25.13 ($\bar{X}=25.13$, S.D. = 1.82) คิดเป็นร้อยละ 83.75 แสดงว่าประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 83.75 ดังนั้น การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จึงมีประสิทธิภาพ 87.66/83.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

4.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้ t-test (Dependent Sample) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ก่อนเรียนและหลังเรียน

รายการ	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
การทดสอบก่อนเรียน	30	10.75	5.35	27.08*	0.000
การทดสอบหลังเรียน	30	25.13	1.82		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 พบว่าการทดสอบก่อนเรียนของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.75 ($\bar{X}$ = 10.75, S.D. = 5.35) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 25.13 ($\bar{X}$ = 25.13, S.D. = 1.82) และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีคะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 เปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้ t-test (One Sample) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80

รายการ	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig. (2 - tailed)
ทักษะปฏิบัติ	15	80	69.47	2.50	8.46*	0.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่าคะแนนประเมินทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 69.47 ($\bar{X}$ = 69.47, S.D. = 2.50) เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่าคะแนนทักษะปฏิบัติ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4.4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้ว เทียบกับเกณฑ์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่าตามแนวคิดของเดวิส

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นักเรียนพอใจในการสาธิตและอธิบายวิธีปฏิบัติก่อนเรียนทุกครั้ง	4.53	0.52	มากที่สุด
2. นักเรียนพอใจในวิธีการสอนแบบจัดลำดับขั้นตอนจากง่ายไปหายาก	4.27	0.46	มาก
3. นักเรียนมีความพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมครั้งนี้	4.33	0.49	มาก
4. นักเรียนพอใจในวิธีการสอนปฏิบัติทักษะแบบย่อย	4.27	0.46	มาก
5. นักเรียนมีความพอใจเมื่อมีการสาธิตซ้ำถ้านักเรียนยังปฏิบัติกิจกรรมไม่ถูกต้อง พร้อมแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่อง	4.20	0.41	มาก
6. นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติทักษะย่อยได้	4.60	0.51	มากที่สุด
7. นักเรียนพอใจเทคนิคและวิธีการเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ในการปฏิบัติทำได้	4.47	0.52	มาก
8. ทักษะปฏิบัติกิจกรรมแบบย่อย ๆ ทำให้นักเรียนสามารถปฏิบัติ ทำรำนานวิทยาศาสตร์เบื้องต้นได้	4.13	0.35	มาก
9. ผู้สอนมีการให้กำลังใจและกล่าวชมเชยนักเรียนเป็นประจำ	4.40	0.51	มาก
10. นักเรียนพอใจในการประเมินผลการเรียนของตนเอง มีความเหมาะสมและยุติธรรม	4.60	0.51	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.38	0.17	มาก

จากตาราง 4 พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้านวิทยาศาสตร์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.17) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติทักษะย่อยได้ และนักเรียนพอใจในการประเมินผลการเรียนของตนเอง

มีความเหมาะสมและยุติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ นักเรียนพอใจในการสาธิต และอธิบายวิธีปฏิบัติก่อนเรียนทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.52)

สรุปผล

การวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลได้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 87.66/83.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส มีทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.17)

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ 87.66/83.75 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 80/80 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนจากการทำแบบทดสอบย่อยหลังเรียนในแต่ละแผน ทั้ง 8 แผน ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 87.66 และคะแนนทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 83.75 แสดงว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่าตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สามารถนำไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติได้ผ่านกระบวนการในการออกแบบอย่างมีระบบ และได้รับการออกแบบให้มีกิจกรรมที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติผ่านความเข้าใจตามกรอบความคิดรวบยอด มีตัวอย่างประกอบ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะปฏิบัติทำซ้ำขั้นพื้นฐานที่ไม่ยากจนเกินไป โดยได้จัดเนื้อหาทักษะปฏิบัติ เริ่มจากให้นักเรียนได้ศึกษาพื้นฐานนาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับการใช้มือ นาฏยศัพท์ที่เกี่ยวกับการใช้เท้า ภาษาท่าทางนาฏศิลป์ และการตีบท ท่าทางการเคลื่อนไหว ที่แสดงสื่อทางอารมณ์ และการสร้างสรรค์ กิจกรรมในการแสดงประกอบเพลง จึงทำให้กิจกรรมมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนต่างมีศักยภาพที่แฝงอยู่ในตัวเอง สามารถนำมาใช้ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม นักเรียนสามารถนำศักยภาพมาใช้ในการเรียนรู้ได้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปาริชาติ ตาสว่าง (2554 : 95-96) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่องเช้่งนึ่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดเดวิส เรื่องเช้่งนึ่งข้าวเหนียว ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.51/81.43 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับผลการเรียนที่คาดหวัง มีกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดผลตามแนวคิดเดวิส สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิราภรณ์ ศรีสร้างคอม (2551 : 88-93) พบว่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพ่อนภูไทหมอลอย สาระนาฏศิลป์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33/87.82 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่กำหนด 80/80 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดใจ รัดมนคง (2551 : 75-79) พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาเพลง และท่ารำเช้่งคำขวัญเมืองอุดรธานี กลุ่มสาระศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพเท่ากับ

81.09/86.67 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของอาภาภรณ์ อินเสมียน (2547 : 60-70) พบว่าแผนการเรียนรู้ เรื่องหนุ่มสาว พ่อหนุ่มทวด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.81/89.20

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านทฤษฎีและด้านทักษะปฏิบัติอย่างชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มมากขึ้น เป็นผลมาจากการสอนที่มีประสิทธิภาพมีการวางแผนการสอนล่วงหน้าทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมายได้ ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะการปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีการแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็นตอน ๆ และกิจกรรมฝึกทักษะปฏิบัติสั้น ๆ และเน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ทางทักษะปฏิบัติอย่างแท้จริง เมื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สามารถวัดและประเมินผลตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของชายไทย วงศ์ศรี (2561 : 99-100) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องการเรียนรู้ทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าคะแนนทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส มีทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผลวิเคราะห์ทักษะปฏิบัติของกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 87.66 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ที่กำหนด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้ ทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีคำอธิบายและคำแนะนำการฝึกทักษะในการปฏิบัติทำท่าเบื้องต้น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายมีรูปแบบที่น่าสนใจ สามารถเสริมทักษะให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนในการเรียนการสอนที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวารี รักหะบุตร (2552 : 105) ได้ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบผลการเรียน เรื่องนาฏศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยโปรแกรมบทเรียนแบบฝึกปฏิบัติกับการเรียนแบบปกติ พบว่าโปรแกรมบทเรียนแบบฝึกปฏิบัติ เรื่องนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนแบบฝึกปฏิบัติ มีความคิดสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฉติฉน โคธรม (2551 : 100) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการปฏิบัติ เรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้น ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคร่วมมือกันเรียน พบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติท่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง โดยนักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติมีความมั่นใจในการแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ของท่าทาง ความสวยงามอ่อนช้อยของท่าทางนาฏศิลป์ การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะเพลง และการแสดงท่าทางเหมาะสมกับความหมายของบทร้องอยู่ในระดับสูง

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.38, S.D. = 0.17) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติทักษะย่อยได้ และนักเรียนพอใจในการประเมินผลการเรียนของตนเอง มีความเหมาะสมและยุติธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ นักเรียนพอใจในการสาธิตและอธิบายวิธีปฏิบัติก่อนเรียนทุกครั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.52) ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์เบื้องต้นและภาษาท่า เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นความสนใจของนักเรียนได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบ ประเมินคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีการแก้ไข มีการปรับปรุงเนื้อเรื่องรูปแบบการดำเนินเรื่องและภาษาที่ใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมได้ผ่านการทดลองใช้ และพัฒนาให้มีประสิทธิภาพก่อนนำมาใช้จริง โดยการจัดกิจกรรมจะเน้นทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ที่เข้าใจง่าย เหมาะสมกับผู้เรียน ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจ ทั้งในด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรมมีการจัดลำดับการสอนทักษะ เป็นขั้นตอนจากง่ายไปยาก เริ่มจากการฝึกปฏิบัติยังเป็นการฝึกทักษะย่อย ๆ เมื่อปฏิบัติทักษะย่อยได้คล่องแคล่วแล้วจึงรวมทักษะย่อย ๆ หลายทักษะ

การปฏิบัติทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่าโดยรวม การเชื่อมโยงความรู้สู่การปฏิบัติจริง มีสื่อวีดิทัศน์ ขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการสาธิตและอธิบายวิธีการปฏิบัติก่อนการเรียนทุกครั้ง หากนักเรียนยังปฏิบัติได้ไม่ถูกต้อง มีการสาธิตซ้ำ พร้อมให้คำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น และด้านการใช้สำนวนภาษา การปฏิบัติตามขั้นตอนของแต่ละท่ารำ ที่เข้าใจง่ายทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการปฏิบัติที่รวดเร็ว ถูกต้องและสวยงาม ตามแบบนาฏศิลป์ไทย และกล่าวชมเชยให้กำลังใจเมื่อนักเรียนปฏิบัติได้ดีเป็นประจำ เพื่อเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม อีกทั้งด้านการประเมินผลการเรียนมีความเหมาะสมยุติธรรม มีการแจ้งคะแนนให้ทราบทุกครั้ง ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรัวธรรม โชนงนุช (2551 : 117) ได้ศึกษาเพื่อสร้างชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนลายสังคโลก โดยใช้รูปแบบการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับผลการวิจัยของสุดใจ รัตนมงคล (2551 : 75-79) พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนพัฒนาเพลงและท่ารำเชิงคำขวัญเมืองอุดรธานี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85 สอดคล้องกับผลการวิจัยของอภาภรณ์ อินเสมียน (2547 : 60-70) พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจ ต่อการเรียนรู้ตามแผนการเรียนรู้เรื่องหนุ่มสาวพอนโหวด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของชายไทย วงศ์จรส (2561 : 99-100) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวิส เรื่องการเรียนรู้ทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดของเดวิส เรื่องการเรียนรู้ทัศนธาตุในงานทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การจัดการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ ดังนั้นครูผู้สอนจึงต้องสังเกตการปฏิบัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งให้ความช่วยเหลือนักเรียน ที่ยังไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมได้ โดยมีการประเมินผลตามสภาพจริง

1.2 สมรรถนะของครูผู้สอน ควรมีพื้นฐานทางด้านทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับดี เพื่อนำไปสู่กระบวนการเรียนการสอน ที่มีประสิทธิภาพ เมื่อนำกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้นและภาษาท่า ตามแนวคิดของเดวิส ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

1.3 โรงเรียนควรส่งเสริมกิจกรรมช่วยเหลือและจัดบรรยากาศ สถานที่ที่เอื้ออำนวยต่อการฝึกซ้อมของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้สร้างสรรค์ผลงานด้านนาฏศิลป์ที่มีคุณภาพ และสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องทักษะปฏิบัตินาฏยศัพท์เบื้องต้น และภาษาท่า เพื่อนำไปสู่พัฒนาความสามารถในการปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ขั้นสูงต่อไป

2.2 ควรศึกษาวิจัยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติ โดยเปรียบเทียบกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

2.3 ควรมีการส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเนื้อหาอื่น ๆ ของกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนพัฒนาความสามารถในการคิดและทักษะการปฏิบัติด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา*
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จิราภรณ์ ศรีสร้างคอม. (2551). *การประดิษฐ์ท่ารำประกอบการเรียนรู้ ชุดพ็อนงูไทหมอเหยา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- เจ็ดฉัน โคตรมา. (2551). การพัฒนาการเรียนรู้และความสามารถในการปฏิบัติ เรื่องนาฏศิลป์เบื้องต้นของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคความร่วมมือกันเรียน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชายไทย วงศ์จรส. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์ เรื่องการเรียนรู้ทัศนธาตุ
ในงานทัศนศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ทศนา แคมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- ปาริชาติ ตาสว่าง. (2554). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์)
เรื่องเชิงนั่งขำเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนชนก รัตนจันงค์. (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชานาฏศิลป์ ด้วยรูปแบบการสอนแบบทางตรงผสมผสาน
ทักษะปฏิบัติเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย
และพัฒนาหลักสูตร. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน. (2560). รายงานการประเมินตนเองประจำปี 2560. ยโสธร: โรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน.
- วริวรรณ โชนนุช. (2551). การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่องการเขียนลายสังคโลก โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน
ทักษะปฏิบัติของเดวีส์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองเสลียง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย.
วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. อุดรดิษฐ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิษฐ์.
- วาริ รักหะบุตร. (2552). การเปรียบเทียบผลการเรียน เรื่องนาฏศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยโปรแกรมบทเรียน
แบบฝึกปฏิบัติกับการเรียนแบบปกติ. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดใจ รัตนมงคล. (2551). การพัฒนาเพลงและท่ารำเชิงคำขวัญเมืองอุดรธานี สาระศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อาภาภรณ์ อินเสมียน. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้เรื่องหนุ่มสาวพื่อนโหวด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์)
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Davies, I.K. (1971). *The management of learning*. London: McGraw-Hill.

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

Leadership of School Administrators Affecting Teachers' Work Life Quality under Roi-Et Primary Educational Service Area office 3

กรวรรณ เจริญเขตต์¹ และ ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์²

Korrawan Jaroeanket¹ and Thanyaporn Nualsing³

Received : 18 มิ.ย. 2563

Revised : 16 ก.ย. 2563

Accepted : 19 ก.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู และ 3) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ .85 และแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า

1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านบุคลิกภาพ และด้านวิสัยทัศน์ ส่วนด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามี 6 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ด้านการบูรณาการทางสังคมการทำงานร่วมกัน ด้านสิ่งแวดล้อม การทำงานที่ถูกต้องลักษณะปลอดภัย ด้านความมั่นคง และก้าวหน้าในงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ส่วนด้านการปฏิบัติงานต่อสังคมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู คือ ด้านการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ และด้านวิสัยทัศน์ โดยตัวแปรทั้ง 2 รวมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 4.40

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา, คุณภาพชีวิตการทำงานของครู

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the leadership of school Administrators, 2) to study the teacher's work life quality, and 3) to create predictive equation of school administrator leadership affecting teachers' work life quality under Roi-Et Primary Educational Service Area office 3. The samples were 337 school administrators and teachers. The research instrument was a five-rating scales questionnaire. The reliability of research instrument on the part of school administrator leadership was .85 and the teachers' work life quality was .88. The statistics employed for data analysis were mean, standard deviation,

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
อีเมล: phaibambam@gmail.com

² อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master Student, Master of Education, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: phaibambam@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration Program, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Pearson's product moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression. The research results were as follows:

- 1) School administrator leadership were at the highest level. When each aspect was considered, it was found that; 5 aspects were at the highest level that is motivation, problem solving and decision making, emotional intelligence, personality and vision. The remaining aspect of Morality and ethics was at high level.
- 2) Teacher's work life quality were at the highest level. When each aspect was considered, it was found that; 6 aspects were at the highest level that is appropriate and fair remuneration, social integration collaboration, environmentally hygienic safe operation, security and progress in work, development of the ability of a person, and on the balance between life and work. The remaining aspect of social performance were at high level.
- 3) School administrators leadership affecting teacher's work life quality was the aspect of problem solving and decision making, and Vision. These two variables together predict the teacher's work life quality with statistically significance at the .05 level, with the forecasting power of 4.40 %.

Keywords : Leadership, Leadership of school administrators, Teacher's quality work life

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้โลกมีลักษณะเป็นโลกที่ไร้พรมแดน มีการกระจายของข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลต่อองค์กรต่าง ๆ ได้มุ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่ประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) ที่เพิ่มขึ้น (จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช และนิตยา เงินประเสริฐศรี, 2550 : 82) ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้วงการศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องตอบสนองต่อความท้าทายที่ต้องเผชิญ เราต้องการรูปแบบการทำงานที่สามารถพัฒนากรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถจัดการศึกษาตอบสนองต่อความต้องการที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เยาวชนไทยกำลังเผชิญอยู่ (วัจนารัตน์ วรรณดี และณมน จิรังสุวรรณ, 2558 : 18) ซึ่งการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีองค์ประกอบหลายอย่างที่จะช่วยให้สถานศึกษาอยู่ได้อย่างมั่นคง มีความเจริญก้าวหน้าและพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะขาดเสียไม่ได้ก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนยุคใหม่ ซึ่งเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการบริหาร ฉะนั้น ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจะต้องเป็นผู้นำ และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างมีอาชีพตลอดจนมุ่งทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ความสำเร็จของโรงเรียน ซึ่งเป็นองค์กรขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านบุคคลเป็นหลัก หากผู้บริหารโรงเรียนมีภาวะความเป็นผู้นำที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมแล้ว โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็จะสูงขึ้น ซึ่งวิธีการหรือแนวทางเพื่อช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนพัฒนาความสามารถในการเป็นผู้นำได้ (สงบ ลักษณะ, 2550 : 2) ซึ่งผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับการยกย่องยอมรับจากบุคคลอื่นให้เป็นหัวหน้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ในองค์กร (ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์, 2559 : 48) ดังนั้น ผู้บริหารในฐานะผู้นำจึงมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานต่าง ๆ ให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดีย่อมส่งผลต่อการ ทำให้ได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารในการใช้ศิลปะแห่งกระบวนการอิทธิพล ชักนำคนให้ทำกิจกรรมในสถานการณ์หนึ่งจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้ที่มีการตัดสินใจที่ดีและทันต่อเหตุการณ์ มีความสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ดีและเหมาะสม รู้จักประสานสามัคคีและมุ่งพัฒนาการศึกษาที่อยู่ตลอดเวลา การพัฒนาภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในผู้บริหาร ทำได้ถ้ามีการฝึกฝนอย่างจริงจังให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (สวัสดี กาญจนสุวรรณ, 2551 : 112) นอกจากนั้น เชษฐา ไขเดช (2550 : 3-4) ได้กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องคำนึงถึงการพัฒนาครู ต้องพัฒนาควบคู่กันไประหว่างการพัฒนาความรู้ของครู และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู โดยสถานศึกษาควรคำนึงถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของครูในการปฏิบัติงาน

ดังนั้น ผู้บริหารต้องสามารถเข้าใจความต้องการของครูและผสมผสานความต้องการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา สามารถทำให้ครูมีความพึงพอใจในการทำงานเกิดความกระตือรือร้น และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การพัฒนาครูให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ครูได้ทำงานเต็มศักยภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เพราะวิชาชีพครูยังคงเป็นที่ยึดเหนี่ยวของสังคมในการทำหน้าที่สอนอบรมให้ความรู้เชิงวิชาการ และส่งเสริมพัฒนาให้ศิษย์มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญาและจิตใจ ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถทั้งด้านวิชาการ

และด้านสังคม คือ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ และพร้อมทั้งช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ศิษย์อย่างจริงใจ (น้ำฝน รักษากลาง, 2553 : 1-2)

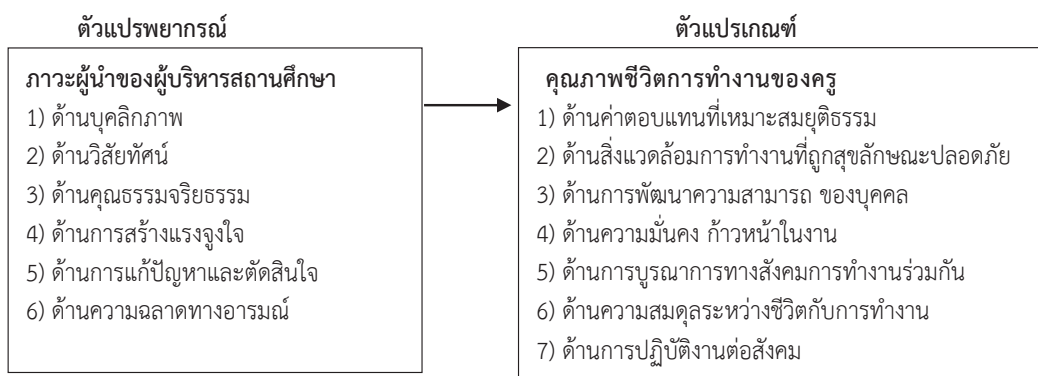
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ เนื่องจากจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อนักเรียน ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้แสดงบทบาทของตนอย่างเหมาะสมความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษาก็จะเกิดขึ้นได้ยาก รวมถึงต้องมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตครู เพราะครูถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมให้ครูมีความเป็นอยู่ที่ดีตามมาตรฐานค่าครองชีพ มีความพึงพอใจในการทำงาน และเกิดความพึงพอใจสถานศึกษาของตนเอง มีการดำรงชีวิตที่มั่นคงและมีความสุข จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยในการพัฒนาให้ครูเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา ดังนั้น จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศและแนวทางปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปวางแผนกำหนดนโยบาย ส่งเสริมครูในโรงเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมทั้งใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพชีวิตครูในสังกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงาน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,439 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 185 คน และครู จำนวน 2,254 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3, 2561 : 1-8)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ปีการศึกษา 2561 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ (Krejcie & Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 34-35) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 28 คน และครูจำนวน 309 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารจากโรงเรียน แต่ละขนาด ได้ผู้บริหารสถานศึกษาจากโรงเรียนขนาดเล็ก 15 คน ขนาดกลาง 12 คน และขนาดใหญ่ 1 คน นำรายชื่อโรงเรียน ที่สุ่มได้ผู้บริหารสถานศึกษามาดำเนินการต่อ โดยนำรายชื่อของครูของโรงเรียนดังกล่าวมาจับฉลาก เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นครูตามที่คำนวณไว้ ปรากฏว่าได้กลุ่มที่เป็นครูในโรงเรียนขนาดเล็ก 113 คน ขนาดกลาง 182 คน ขนาดใหญ่ 14 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สอบถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการแก้ปัญหาและตัดสินใจ และด้านความฉลาดทางอารมณ์ ตอนที่ 3 สอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ประกอบไปด้วย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงานที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัย ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในงาน ด้านการบูรณาการทางสังคมการทำงานร่วมกัน ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และด้านการปฏิบัติงานต่อสังคม แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) สร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุบน้ำหนัสาระสำคัญและกรอบแนวคิด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะแล้วสร้างแบบสอบถามการวิจัย นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบการใช้คำ ความชัดเจนของคำถาม และตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา เพื่อหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence, IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ คือ สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป หรือมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาและประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 คน สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน สาขาวิชา การบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน และผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีวิทยะฐานะชำนาญการขึ้นไป จำนวน 1 คน โดยแบบสอบถาม มีค่าความชัดเจนของคำถามและความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.6-1.00 และแบบสอบถามได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวม 0.95 ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.85 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.88

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อติดต่อประสาน และขอความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ผู้วิจัยประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา และการรับแบบสอบถามคืน นำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์และส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยผู้วิจัยเดินทางไปส่ง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยโทรนัดไว้ล่วงหน้าก่อนเดินทางไปรับแบบสอบถามคืน ภายใน 15 วัน

3.3 แบบสอบถามที่ได้กลับมาทั้งหมด 337 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน

3.5 นำแบบสอบถามที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ มีขั้นตอนดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ แล้วนำเสนอ

ในรูปตาราง

4.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. แล้วนำข้อมูลมาแปลความหมายรายข้อ รายด้านและภาพรวม

4.3 วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

4.4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหา ค่าพยากรณ์ และสร้างสมการพยากรณ์ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้วิธี Stepwise Multiple Regression

สรุปผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และด้านความฉลาดทางอารมณ์ รองลงมา คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิสัยทัศน์ ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลิกภาพ	4.54	0.36	มากที่สุด
2. ด้านวิสัยทัศน์	4.52	0.36	มากที่สุด
3. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.48	0.38	มาก
4. ด้านการสร้างแรงจูงใจ	4.57	0.37	มากที่สุด
5. ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ	4.57	0.37	มากที่สุด
6. ด้านความฉลาดทางอารมณ์	4.57	0.34	มากที่สุด
โดยรวม	4.54	0.36	มากที่สุด

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม รองลงมา คือ ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงานที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัย ด้านการบูรณาการทางสังคมการทำงานร่วมกัน ด้านความมั่นคง และก้าวหน้าในงาน ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติงานต่อสังคม ดังตาราง 2

ตาราง 2 คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในภาพรวม และรายด้าน

คุณภาพชีวิตการทำงานของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม	4.62	0.31	มากที่สุด
2. ด้านสิ่งแวดล้อมการทำงานที่ถูกสุขลักษณะปลอดภัย	4.60	0.32	มากที่สุด
3. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล	4.52	0.38	มากที่สุด
4. ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน	4.56	0.35	มากที่สุด
5. ด้านการบูรณาการทางสังคมการทำงานร่วมกัน	4.60	0.40	มากที่สุด
6. ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน	4.51	0.43	มากที่สุด
7. ด้านการปฏิบัติงานต่อสังคม	4.40	0.40	มาก
โดยรวม	4.54	0.37	มากที่สุด

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 คือ ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และด้านวิสัยทัศน์ โดยตัวแปรทั้ง 2 ร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 4.40 ดังตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3

ตัวแปรพยากรณ์	R	R ²	Adj R ²	b	S.E.b	β	t	sig
X ₅	0.182	0.033	0.030	0.079	0.028	0.154	2.772	0.006*
X ₂	0.210	0.044	0.039	0.057	0.029	0.110	1.979	0.049*

R = 0.210, R² = 0.044, a = 3.930 S.E.y = 0.158

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้คะแนนดิบ

$$Y' = 3.930 + 0.079X_5 + 0.057X_2$$

สมการพยากรณ์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = 0.154Z_{x5} + 0.110Z_{x2}$$

อภิปรายผล

ผลการวิจัยภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีประเด็นที่สำคัญสามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำขององค์กร จะต้องมีความรู้โดยนำวิธีการบริหารงานมาใช้กับบุคลากรในโรงเรียน ด้วยการเป็นแบบอย่างที่ดี สร้างความผูกพันในโรงเรียน มีความเป็นเอกภาพในการปฏิบัติงาน

มีการประสานแนวคิดและบูรณาการแนวทางปฏิบัติของครู นักเรียน ชุมชน ให้เป็นแนวทางเดียวกัน ซึ่งจะส่งผลให้ครูอุทิศตน และเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน เกิดความสามัคคีในการทำงานและทำงานด้วยความเต็มใจ เสียสละ และเกื้อกูลต่อกัน อันจะส่งผลให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุจิตรา สงคราม (2556 : 87-89) ที่ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำ ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกฉันท มาลีชัย (2554 : 65) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตาม ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 อยู่ในระดับมากที่สุดเกือบทุกด้าน โดยด้านการสร้างแรงจูงใจ ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และด้าน ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกระตุ้นให้บุคลากรมีความสามัคคี และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรเห็นความสำคัญของงาน เกิดความท้าทายเพื่อต้องการปฏิบัติงานให้สำเร็จ โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ โดยคำนึงถึงการยอมรับจากทุกฝ่าย กอปรกับสามารถสื่อสารให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องตรงกัน สามารถบริหารจัดการความขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้ พร้อมมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลออ วิสัย (2557 : 89) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผล การบริหารวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ประเด็นที่มีความสำคัญที่สุด คือ การแก้ปัญหาการบริหารงานของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัย ธวัชชัย มีประเสริฐ (2550 : 56) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการสร้างแรงจูงใจอยู่ในระดับ มากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของทองทิพา วิริยะพันธ์ (2550 : 30) ได้ให้ความเห็นว่าความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วย ความสามารถในการควบคุมตนเองได้อย่างหนักแน่น คงเส้นคงวา ไม่หวั่นไหวกับเรื่องราวต่าง ๆ โดยสามารถรู้ อารมณ์ด้วยตนเอง สามารถบริหารอารมณ์ตนเอง สามารถทำให้ตนเองมีพลังใจ สามารถเข้าใจจิตใจคนอื่นและสามารถรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ และด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารสถานศึกษานำหลัก ธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ไม่เหมาะสม จึงส่งผลให้ครูมีความเชื่อถือในตัวผู้บริหารน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้การปฏิบัติงานและการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพน้อยลง ตรงข้ามกับแนวคิดของพระครูประโชติ จันทวิมล (2555 : 18-19) และเกรียนทอง ต้นเชื้อ (2556 : 10-11) ที่ได้ให้ข้อมูลว่าภาวะผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นแนวทาง ประพฤติปฏิบัติเพื่อให้บรรลุสภาพชีวิตที่มีคุณค่าและแสดงออกในทางที่ดีงาม เป็นที่พึงประสงค์ของสังคมซึ่งมีพฤติกรรม ที่แสดงออกให้เห็นถึงความขยันความประหมัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความมีน้ำใจ ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน การอยู่อย่างพอเพียง ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความมีจิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญสำหรับผู้บริหาร และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธาณี แสงมุกดา (2556 : 32-35) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญในด้านการตระหนักในตนเอง การมีกฎเกณฑ์ศีลธรรมของตนเอง ความโปร่งใสเชิงสัมพันธ์กระบวนการที่สมดุล และการเรียนรู้จากอนาคต

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่าโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานของครู โดยมีการสร้างขวัญกำลังใจ คอยเป็นที่ปรึกษา และสร้างบรรยากาศการปฏิบัติงานในสถานศึกษาอย่างเป็นกันเอง อ่อนน้อม เอื้ออาทรต่อกัน อีกทั้งยังได้คำตอบแทนและสวัสดิการเหมาะสมกับค่าครองชีพในสภาพสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ครูยังได้รับมอบหมายภาระงาน ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเป็นธรรม ตลอดจนมีเวลาให้แกครอบครัวและชีวิต อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของระบอบ ดวงเพ็ญ (2554 : 74-76) ที่ได้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงาน ของครูผู้สอนในอำเภอบุขบวร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิต ในการทำปฏิบัติงานของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ด้านคำตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม เป็นด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากครูได้รับคำตอบแทนอย่างยุติธรรมและได้รับการปรับเงินเดือนตามเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานของครูดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา ทัพชัย (2553 : 68) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิต การทำงานของข้าราชการครู อำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู อำเภอนาคู เกือบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความเป็นธรรม โดยรวมและรายช้อยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการปฏิบัติงานต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องจากครูมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบหลายอย่าง ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้ทุกกิจกรรม จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของชนินทร์รัฐ ใจสะอาดพัฒนพร (2555 : 11-15) ที่กล่าวว่า การทำงานที่ดำเนินไปในลักษณะที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งจะก่อให้เกิดการเพิ่มคุณค่าความสำคัญของงาน และอาชีพของผู้ปฏิบัติ เช่น บุคลากรรู้สึกถึงความภาคภูมิใจของกิจการของตนที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วยด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจและด้านวิสัยทัศน์ สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ร้อยละ 4.40 ทั้งนี้ เนื่องมาจากการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำซึ่งเป็นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา จึงทำให้การแก้ปัญหาและการตัดสินใจส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ซึ่งจะทำให้ครูเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของผู้บริหาร ครูจึงอุทิศตนทำงานด้วยความกระตือรือร้น เกิดความสามัคคีในการทำงาน และทำงานด้วยความเต็มใจ เสียสละ เกื้อกูลต่อกันและทำงานอย่างมีความสุข ส่งผลให้การทำงานบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรองแก้ว อยู่สุข (2557 : 147) ซึ่งได้ให้ความเห็นไว้ว่าการตัดสินใจและแก้ปัญหาขององค์กรนั้น ต้องใช้ทั้งความรู้และความสามารถของผู้บริหารหรือผู้นำในการพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานไปได้ตามวัตถุประสงค์และด้านวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถมองภาพเชิงอนาคต สามารถวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายได้ มีการวางแผนการบริหารงาน ให้สอดคล้องกับพันธกิจของสถานศึกษาเข้าใจสาระสำคัญของงานรู้เท่าทันในสถานการณ์ มีความคิดริเริ่มในการนำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน มีความรอบรู้ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการสร้างแรงจูงใจให้ครูทำงานอย่างมีความสุข และมีการกำกับติดตามงานอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของทองใบ สุดซารี (2551 : 102) ซึ่งได้นำเสนอว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญต่อการพัฒนาองค์การอย่างยิ่ง บุคลากรในองค์การจะเป็นผู้ตามที่ดี ตามที่ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนถูกต้องการมีวิสัยทัศน์ที่ถูกต้อง เปรียบประดุจสะพานที่เชื่อมโยงระหว่างปัจจุบันและอนาคตให้เข้ากันได้อย่างเหมาะสมจากข้อมูลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำด้านวิสัยทัศน์เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะนำพาสถาบันไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้นสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาทักษะการบริหารงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา เช่น โครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนสุจริต เพื่อจูงใจให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานด้วยความเต็มใจและศรัทธาเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

1.2 จากการวิจัย พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติงานต่อสังคม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้เกิดความเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความเสียสละ มีจิตสาธารณะทำงานเพื่อสาธารณประโยชน์ หรือให้บริการแก่ชุมชนและสังคม

1.3 จากการวิจัย พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาและด้านวิสัยทัศน์ เป็นตัวแปรส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดนโยบายกระบวนการพัฒนาสถานศึกษา นำนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของครู และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสวงหาความรู้ และกระบวนการแก้ปัญหา และการตัดสินใจร่วมกัน โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการสร้างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ และด้านวิสัยทัศน์

2.2 ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการถอดบทเรียน สังเกต สัมภาษณ์ หรือการจัดกลุ่มสนทนา ในโรงเรียนที่มีคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในระดับสูง เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนให้ได้เรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา รวมถึงทราบปัจจัยที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จากปรากฏการณ์จริง ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรองแก้ว อยู่สุข. (2557). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกวียนทอง ต้นเชื้อ. (2556). การพัฒนาตัวชี้วัดความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ในกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จันทกานต์ ต้นเจริญพานิช และนิตยา เงินประเสริฐศรี. (2550). ทิศทางการพัฒนาภาวะผู้นำภาครัฐของไทย ในคริสต์ศตวรรษที่ 21. วารสารสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 33(2), 16-19.
- เชษฐา ไชยเดช. (2550). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐยานัน มานูช. (2553). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอเมืองจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทองทิพา วิริยะพันธุ์. (2550). ทักษะผู้บริหาร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด.
- ทองใบ สุดซารี. (2551). การวิจัยธุรกิจปฏิบัติการวิจัยนอกตำรา. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- ธนิษฐ์รัฐ ใจสะอาดพัฒนพร. (2555). คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานปฏิบัติการบริษัทผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์แห่งหนึ่ง ในจังหวัดปทุมธานี. สารนิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธวัชชัย มีประเสริฐ. (2550). ภาวะผู้นำของผู้บริหารตามทัศนะของผู้บริหาร ครู และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ธัญยาภรณ์ นวลสิงห์. (2559). จิตวิทยานักบริหาร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- น้ำฝน รักชากลาง. (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมิน คุณภาพภายนอกรอบที่ 2 ด้านผู้เรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระครูประโชติ จันทวิมล. (2555). การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมิน ทรราชินูทิศทองวัง นนทบุรี อำเภอบางเกรด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ระบอบ ดวงเพ็ญ. (2554). คุณภาพชีวิตในการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในอำเภอยางชุมน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ล่อ วิลัย (2557). ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2), 143-150.
- วัจนรัตน์ ควรติ และณมน จีรังสุวรรณ. (2558). การปฏิรูปการศึกษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21. วารสารวิชาการ พัฒนาเทคนิคศึกษา, 27(93), 45-56.

- ศุธิสา ทัพข้าย. (2553). *คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู อำเภอท่าตะเกียบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สงบ ลักษณะ. (2550). การพัฒนาหลักสูตรระดับโรงเรียน. *วารสารปฏิรูปการศึกษา*, 1(2), 35.
- สวัสดี กาญจนสุวรรณ์. (2551). *หลักการบริหารการศึกษา โครงการตำราวิชาการสถาบันราชภัฏเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ*. สงขลา: สถาบันราชภัฏสงขลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (2561). *ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ปีการศึกษา 2561*. ร้อยเอ็ด: กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร.
- สุจิตตรา สงคราม. (2556). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- สุธาสินี แสงมุกดา. (2556). *การพัฒนาเครื่องมือวัดภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกฉันท มาลีชัย. (2554). *การศึกษาการปฏิบัติตามภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสกลนคร*. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย Service Innovations Affecting the Business Success of Private Hospital in Thailand

อรดี บุญบุตร¹และ อำภาศรี พอค้า²
Allradee Bunboot¹and Ampasri Phoka²

Received : 5 ก.ค. 2563
Revised : 26 ต.ค. 2563
Accepted : 26 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการและความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย และ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของนวัตกรรมบริการกับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย จำนวน 181 แห่ง เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์การถดถอย แบบพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการอยู่ในระดับมาก และมีความสำเร็จของธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก นวัตกรรมบริการที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านแนวคิดในด้านการบริการ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ด้านกระบวนการใหม่ ในการส่งมอบบริการ และด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ ผลกระทบของนวัตกรรมบริการมีผลเชิงบวกต่อความสำเร็จของธุรกิจ โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ดังนั้น ผู้บริหารควรนำนวัตกรรมบริการมาใช้ในการบริหารจัดการโรงพยาบาล เพื่อให้ลูกค้า เกิดความพึงพอใจต่อธุรกิจ แล้วมาใช้บริการครั้งต่อไปและทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนในอนาคต

คำสำคัญ : นวัตกรรมบริการ, ความสำเร็จของธุรกิจ, โรงพยาบาลเอกชน

Abstract

This research on service innovation affecting the success of the private hospital business in Thailand aimed 1) to study opinions on service innovations and success of private hospital businesses in Thailand and 2) to study the relationship and impact of service innovation on the success of the private hospital business in Thailand. Data were collected from 181 private hospitals in Thailand. The tools for data collection were questionnaires. Statistics used in this research were percentage, standard deviation, multiple correlation analysis and multiple regression analysis. The results of the research showed that the private hospitals in Thailand had opinions on service innovation at a high level and had business success in overall at a high level. Service innovations were significantly associated with the success of the private hospital business in Thailand included service concept, customer interaction, new service-delivery process and new technology service. The impact of service innovation has a positive effect on the success of the private hospital business. Therefore, managers should adopt service innovations for hospital management. To make customers satisfied with the business and then come to use the service next time and make the business successful and sustainable in the future.

Keywords : Service innovation, Business success, Private hospital

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสำหรับการเป็นผู้ประกอบการ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
อีเมล: oradebut.aon@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

¹ Master Student, Program in Entrepreneurship Management, Faculty of Business Administration, Kalasin University
Email: oradebut.aon@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Entrepreneurship Management Program, Faculty of Business Administration, Kalasin University

บทนำ

ปัจจุบันประชากรส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการดูแลสุขภาพกันมากขึ้น ซึ่งกิจกรรมด้านการรักษาสุขภาพมีให้เลือกทั้งบริการด้านการแพทย์ตามโรงพยาบาล สถานพยาบาล และสถานบริการต่าง ๆ ธุรกิจบริการสุขภาพในประเทศไทย มีแนวโน้มการแข่งขันทางการตลาดเพิ่มขึ้น พร้อมกับประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัยที่อายุ 60 ปี ซึ่งกรมกิจการผู้สูงอายุ (2562 : 2) ได้ให้ข้อมูลของจำนวนผู้สูงอายุไว้ดังนี้ คือ จำนวนประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ขึ้นไป มีจำนวนทั้งหมด 11,136,059 ราย แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 4,920,297 ราย และเพศหญิง จำนวน 6,215,762 ราย รวมทั้งปริมาณการเพิ่มขึ้นของโรคอุบัติใหม่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณสุขในประเทศไทย ธุรกิจโรงพยาบาลเป็นธุรกิจที่มีรายได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องระหว่างปี พ.ศ. 2557-2560 เฉลี่ยร้อยละ 7.46 ต่อปี โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2560 มีรายได้รวม 200,938 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นร้อยละ 8.91 ผู้ป่วยที่เข้ามารับการรักษาในโรงพยาบาล และสถานพยาบาลเอกชน ทั่วประเทศมีจำนวน 61.6 ล้านราย เป็นผู้รับบริการผู้ป่วยนอก 58.8 ล้านราย หรือร้อยละ 95.5 และเป็นผู้รับบริการผู้ป่วยใน 2.8 ล้านราย หรือร้อยละ 4.5 อีกทั้งยังมีผู้ป่วยชาวต่างประเทศที่เข้ามารับการบริการในโรงพยาบาล และสถานพยาบาลเอกชน มากถึง 4.2 ล้านราย ในจำนวนนี้เป็นผู้มารับบริการที่เป็นผู้ป่วยนอก ชาวต่างประเทศ ร้อยละ 95.6 และผู้มารับบริการเป็นผู้ป่วยใน ชาวต่างประเทศ ร้อยละ 4.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2560 : 3) จากการเพิ่มขึ้นของผู้ใช้บริการ โรงพยาบาลเอกชนต้องเร่งปรับตัว และเร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการเพื่อรองรับการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในภูมิภาค และการเตรียมความพร้อมของโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทยนั้น รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มาใช้บริการมากยิ่งขึ้น กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (2562 : 1-23) พบว่าโรงพยาบาลเอกชน มีจำนวนทั้งสิ้น 378 แห่ง ซึ่งทำให้การแข่งขันของธุรกิจบริการทางด้านสุขภาพของโรงพยาบาลมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เพราะนอกจากคู่แข่งโดยตรงจากธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนด้วยกันเองแล้ว ยังต้องเผชิญกับคู่แข่งทางอ้อม ซึ่งโรงพยาบาลของรัฐบาลปัจจุบันมีจำนวนกว่า 975 แห่ง ทั่วประเทศ บางแห่งได้พัฒนาและปรับปรุงการบริการให้มีความสะดวกและมีคุณภาพมากขึ้น

จากเหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นโรงพยาบาลเอกชนควรให้ความสำคัญกับแนวคิดทางด้านนวัตกรรมบริการ (Service Innovation) มากขึ้น ซึ่งนวัตกรรมบริการเป็นการนำเสนอคุณค่ารูปแบบใหม่ หรือการปรับปรุงการให้บริการแบบใหม่ ให้มีการบริการที่ดีขึ้น อีกทั้งยังมีประโยชน์ทางเศรษฐศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้า และเพื่อพัฒนาผลการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ และเกิดผลสำเร็จของธุรกิจได้ นวัตกรรมบริการเป็นการสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการกระบวนการผลิตสินค้าและบริการให้มีความทันสมัย หรือการสร้างความสามารถในการตอบสนองความต้องการของลูกค้าที่มีความหลากหลาย ซึ่งการสร้างปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าด้วยนวัตกรรมจะเป็นการสร้างมูลค่าให้แก่ธุรกิจเพิ่มมากยิ่งขึ้น (Choosri, 2014 : 3-5) ความสำเร็จของธุรกิจ (Business Success) เป็นความสามารถขององค์กรในการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ มีความถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสม บริการที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองลูกค้าบนพื้นฐานการให้บริการ และสินค้าที่มีคุณภาพเหมาะสม ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนของผลลัพธ์ในการสร้างผลตอบแทนจากการลงทุน เช่น มีการเพิ่มขึ้นของรายได้ มีกำไรเพิ่มขึ้น มีการเจริญเติบโตของธุรกิจ และการบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเงิน (พงษ์ศักดิ์ แก้วมีศรี, 2552 : 5) และ (พสุ เดชะรินทร์, 2548 : 21-22) และทุกธุรกิจล้วนมุ่งหวังต่อความสำเร็จ และพบว่าปัจจัยสำคัญที่จะสร้างให้เกิดความสำเร็จ คือ การที่องค์กรมีนวัตกรรมที่ล้ำหน้ากว่าองค์กรอื่น ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ธุรกิจโรงพยาบาลจะต้องมีการนำนวัตกรรมบริการมาใช้ เพื่อให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อธุรกิจแล้วมาใช้บริการครั้งต่อไป และทำให้ธุรกิจโรงพยาบาลประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืนในอนาคต

จากเหตุผลที่กล่าวมานั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่านวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน เพื่อทราบถึงความคิดเห็น ความสัมพันธ์ และผลกระทบของนวัตกรรมบริการต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทยหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์

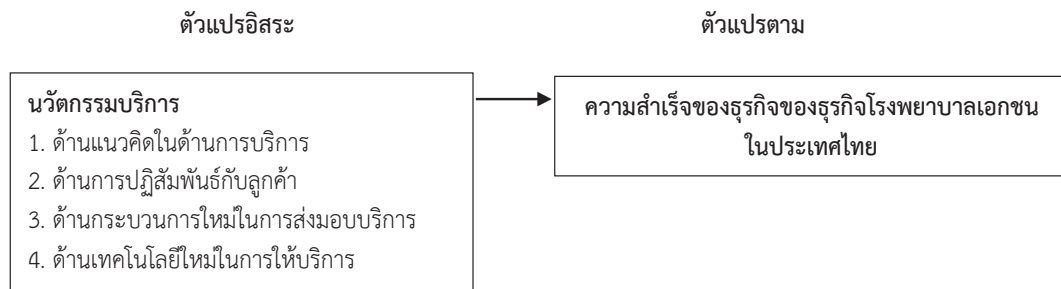
1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการและความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และผลกระทบของนวัตกรรมบริการกับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน

ในประเทศไทย

กรอบแนวคิด

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวความคิดดังนี้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีนวัตกรรมบริการ ของ Den Hertog (2010 : 491-528) และกรอบแนวความคิดความสำเร็จของธุรกิจของพงษ์ศักดิ์ แก้วมีศรี (2552 : 5) และพสุ เดชรินทร์ (2548 : 21-22) มาประยุกต์ใช้เป็นนวัตกรรมบริการ ตัวแปรต้น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านแนวคิดในด้านการบริการ 2) ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า 3) ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ 4) ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ และตัวแปรตาม ได้แก่ ความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากร (Population) ได้แก่ ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย 378 แห่ง จำนวน 378 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2562 : 1-23)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (Sample Population) ได้แก่ ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย จำนวน 378 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษานวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงพยาบาลเอกชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของกิจการ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ได้แก่ ประเภทของกิจการ ที่ตั้งของโรงพยาบาล จำนวนพนักงานปัจจุบัน ขนาดเตียง และเงินจดทะเบียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการของโรงพยาบาลเอกชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านแนวคิดในด้านการบริการ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ และด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความสำเร็จของโรงพยาบาลเอกชน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ด้าน คือ ความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามโรงพยาบาลเอกชน จำนวน 378 ชุด (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2562 : 1-23) โดยแจกแบบสอบถามด้วยการส่งไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2563 ถึงวันที่ 10 มีนาคม 2563 รวมระยะเวลาในการรวบรวม

30 วัน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามพร้อมตรวจทานความถูกต้องของข้อมูลให้แล้วเสร็จภายใน 20 มีนาคม 2563 พบว่าการตอบกลับ 181 ชุด คิดเป็นร้อยละ 47.88 ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar and Day (2001 : 65) ได้เสนอว่าการส่งแบบสอบถาม ต้องมีอัตราตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงถือว่ายอมรับได้ และทำการตรวจสอบผลความน่าเชื่อถือและความสอดคล้องของข้อคำถามรายข้อของแบบสอบถาม คือ ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ยอมรับได้มีค่าตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (บุญใจศรีสถิตนรากร, 2550 : 232-236) โดยงานวิจัยนี้มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.728-0.851

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถาม ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 และ 2 ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

ตอนที่ 3 และ 4 ทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกของนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (Multiple Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผล

1. การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการและความสำเร็จของโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

ตาราง 1 นวัตกรรมบริการและความสำเร็จของโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

นวัตกรรมบริการ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
นวัตกรรมบริการโดยรวม			
1. แนวคิดในด้านการบริการ	4.13	0.58	มาก
2. การปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า	4.07	0.53	มาก
3. กระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ	3.83	0.61	มาก
4. เทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ	3.87	0.66	มาก
โดยรวม	3.98	0.52	มาก
นวัตกรรมบริการด้านแนวคิดในด้านการบริการ (SVC)			
1. กิจการมีกระบวนการสร้างสรรค์แนวคิดการให้บริการแบบใหม่อยู่เสมอ	3.91	0.64	มาก
2. กิจการมีการนำเทคโนโลยีการบริการที่ทันสมัยมาใช้งาน เพื่อให้การบริการมีความถูกต้องและแม่นยำ	3.99	0.72	มาก
3. กิจการมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ และนำไปปรับใช้ในการบริการอย่างต่อเนื่อง	4.33	0.72	มาก
4. กิจการให้ความสำคัญกับการเพิ่มการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า เช่น มีการสร้างเพจทาง Facebook Line เพื่อเพิ่มการติดต่อสื่อสารกับลูกค้าได้สะดวก รวดเร็ว	4.28	0.81	มาก
รวม	4.13	0.58	มาก

ตาราง 1 (ต่อ)

นวัตกรรมบริการ	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
นวัตกรรมด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า (CTF)			
1. กิจกรรมให้ความสำคัญต่อการป้อนกลับข้อมูลระหว่างลูกค้ากับผู้ให้บริการได้ตลอด 24 ชั่วโมง	3.97	0.80	มาก
2. เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี ให้การต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม	4.36	0.67	มาก
3. เจ้าหน้าที่ให้บริการและช่วยเหลือคนไข้รวดเร็วและถูกต้อง	4.20	0.64	มาก
4. เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และค้นหาง่าย	4.13	0.62	มาก
รวม	4.07	0.53	มาก
นวัตกรรมบริการด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ (NSD)			
1. กิจกรรมมีช่องทางวิธีการรักษาผู้ป่วยหลากหลายช่องทาง ทั้งแบบช่องทางเผชิญหน้าและช่องทางการสื่อสารแบบออนไลน์	3.68	1.03	มาก
2. กิจกรรมมีการพัฒนาวิธีการรักษาโรคด้วยวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ	3.87	0.78	มาก
3. กิจกรรมมีวิธีการรักษาที่แตกต่างและเหนือจากคู่แข่ง	3.65	0.76	มาก
4. กิจกรรมมีการพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการรักษาพยาบาลแบบใหม่อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง	3.83	0.70	มาก
5. กิจกรรมมีระบบการรักษาและส่งต่อผู้ป่วยที่ถูกต้องแม่นยำ	4.12	0.61	มาก
รวม	3.83	0.61	มาก
นวัตกรรมบริการด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ (TLO)			
1. กิจกรรมมีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีมาตรฐานในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง	4.08	0.69	มาก
2. กิจกรรมมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) เข้ามาช่วยในการให้บริการแก่ลูกค้า เช่น การบันทึกข้อมูลด้านการแพทย์เฉพาะบุคคลในฐานข้อมูลระบบโรงพยาบาล เป็นต้น เพื่อง่ายต่อการรักษาและส่งต่อ	4.19	0.71	มาก
3. กิจกรรมมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อลดต้นทุนและแรงงาน เช่น เครื่องกวดบัตรคิวอัตโนมัติ เป็นต้น	3.34	1.04	ปานกลาง
รวม	3.87	0.66	มาก
ความสำเร็จของธุรกิจ (BSC)	μ	σ	ระดับ ความคิดเห็น
1. กิจกรรมดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.79	0.66	มาก
2. กิจกรรมมีการสร้างความมั่นใจในคุณภาพในการให้บริการแก่ลูกค้าอยู่เสมอ	4.14	0.61	มาก
3. กิจกรรมมีรายได้เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับผลการดำเนินการปีที่ผ่านมา	3.61	0.81	มาก
4. ลูกค้ามีการแสดงความพึงพอใจต่อการได้รับการให้บริการ	3.92	0.64	มาก
5. กิจกรรมมีลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้น	3.87	0.70	มาก
6. กิจกรรมสามารถรักษาลูกค้ารายเดิมไว้ได้อย่างคงที่	3.92	0.70	มาก
รวม	3.87	0.21	มาก

จากตาราง 1 พบว่า โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.98$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงความสำคัญจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านแนวคิดในด้านการบริการ ($\mu = 4.13$) รองลงมาด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า ($\mu = 4.07$) และด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ ($\mu = 3.87$) ตามลำดับ

โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญตามค่าเฉลี่ยเรียง 3 ลำดับ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ และนำไปปรับใช้ในการบริการอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.33$) กิจกรรมให้ความสำคัญกับการเพิ่มการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า ($\mu = 4.28$) กิจกรรมการนำเทคโนโลยีการบริการที่ทันสมัยมาใช้งาน เพื่อให้การบริการมีความถูกต้องและแม่นยำ ($\mu = 3.99$) ตามลำดับ

โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยเรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี ให้การต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ($\mu = 4.36$) เจ้าหน้าที่ให้บริการและช่วยเหลือคนไข้รวดเร็วและถูกต้อง ($\mu = 4.20$) เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ และค้นหาง่าย ($\mu = 4.13$) ตามลำดับ

โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับตามความสำคัญตามค่าเฉลี่ยเรียง 3 ลำดับ จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจกรรมมีระบบการรักษาและส่งต่อผู้ป่วยที่ถูกต้องแม่นยำ ($\mu = 4.12$) กิจกรรมมีการพัฒนาวิธีการรักษาโรคด้วยวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ ($\mu = 3.87$) กิจกรรมมีการพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการรักษาพยาบาลแบบใหม่อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ($\mu = 3.83$) ตามลำดับ

โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้ กิจกรรมการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วยในการให้บริการแก่ลูกค้า ($\mu = 4.19$) กิจกรรมการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีมาตรฐานในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง ($\mu = 4.08$) และมีระดับปานกลาง 1 ข้อ คือ กิจกรรมการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อลดต้นทุนและแรงงาน ($\mu = 3.34$)

โรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของธุรกิจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสามารถเรียงลำดับความสำคัญตามค่าเฉลี่ยเรียง 3 ลำดับแรก ดังนี้ กิจกรรมการสร้างเชื่อมั่นในคุณภาพในการให้บริการแก่ลูกค้าอยู่เสมอ ($\mu = 4.14$) กิจกรรมสามารถรักษาลูกค้ารายเดิมไว้ได้อย่างคงที่ และลูกค้ามีการแสดงความพึงพอใจต่อการได้รับบริการ ($\mu = 3.92$) และกิจกรรมมีลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้น ($\mu = 3.87$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการกับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย

ตาราง 2 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมบริการและความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย

ตัวแปร	SVC	CTF	NSD	TLO	BSC	VIFs
SVC	-	0.777**	0.702**	0.600**	0.548**	2.972
CTF		-	0.692**	0.571**	0.511**	2.837
NSD			-	0.683**	0.583**	2.689
TLO				-	0.539**	1.990

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตาราง 2 พบว่าตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ Multicollinearity โดยใช้ค่า VIFs ปรากฏว่า ค่า VIFs ระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าตั้งแต่ 1.990–2.972 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 ถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งสอดคล้องกับของ Hair, Black, Babin and Anderson (2010)

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ นวัตกรรมบริการมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.511 - 0.583 ซึ่งมีระดับความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางทุกค่า (Hinkle, 1998 : 118) ได้แก่ ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ (NSD) $r = 0.583$ รองลงมา คือ ด้านแนวคิดในด้านการบริการ (SVC) $r = 0.548$ ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ (TLO) $r = 0.539$ และด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า (CIF) $r = 0.511$ ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์การถดถอยนวัตกรรมการบริการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยนวัตกรรมการบริการที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

นวัตกรรมการบริการ	ความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย			t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน (B)	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.)	สัมประสิทธิ์การถดถอยแบบปรับมาตรฐาน (Beta)		
ค่าคงที่ (CONSTANT)	1.417	0.245		5.772	0.000**
1. ด้านแนวคิดในการให้บริการ (SVC)	0.170	0.091	0.188	1.875	0.062
2. ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า (CTF)	0.061	0.097	0.62	0.629	0.530
3. ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ (NSD)	0.228	0.080	0.266	2.797	0.006**
4. ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ (TLO)	0.164	0.065	0.209	2.546	0.012*
F = 29.700 P = 0.000 ^a Adjusted R ² = 0.389					

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

จากตาราง 3 พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้าสมการความถดถอย มีความสามารถในการอธิบายผลความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย เท่ากับร้อยละ 38.90 นวัตกรรมการบริการด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัย พบว่าตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มากที่สุด คือ ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ (NSD) B=0.228 รองลงมา คือ ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ (TLO) B=0.164

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา นวัตกรรมการบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริการของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริการของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย พบว่าโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านแนวคิดในการให้บริการ รองลงมา คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า และด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ แสดงว่าโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทยมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มาใช้บริการ และนำไปปรับใช้ มีการเพิ่มช่องทางการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี ให้การต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ให้บริการและช่วยเหลือคนไข้รวดเร็วถูกต้อง และมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยในการให้บริการแก่ลูกค้า มีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีมาตรฐาน ในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตรระวี ทองเถา (2561 : 130-135) กล่าวว่า ปัจจัยด้านนวัตกรรมการบริการ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง

เห็นด้วยในระดับมากที่สุด ได้แก่ การให้บริการแนวใหม่ รองลงมาการมีปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า กระบวนการส่งมอบบริการ และเทคโนโลยีการให้บริการ

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จของธุรกิจ พบว่าโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นใจในคุณภาพในการให้บริการแก่ลูกค้าอยู่เสมอ และการแสดงความพึงพอใจ ต่อการได้รับบริการของลูกค้า อีกทั้งยังสามารถรักษาลูกค้ารายเดิมไว้ได้อย่างคงที่และธุรกิจมีลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของธิตมา พลบว, อาริรัตน์ ปานศุภวัชร และสันติภาพ สุขเอนกนันท์ (2560 : 34) กล่าวว่า ผู้บริหารธุรกิจโรงแรม เห็นด้วยกับการมีความสำเร็จขององค์กร ด้านการบรรลุเป้าหมาย ด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ และด้านลูกค้า อยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยความสำเร็จขององค์กร คือ สิ่ง que แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ ไปจนถึงผลการดำเนินงาน ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบของนวัตกรรมบริการที่มีต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย

3.1 ผลการวิเคราะห์ พบว่านวัตกรรมบริการมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอภิปราย รายด้านดังนี้

1) ด้านแนวคิดในการบริการ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.548$) โดยพบว่า กิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นของผู้ใช้บริการและนำไปปรับใช้ มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับลูกค้า เช่น มีการสร้างเพจ บน Facebook หรือ Line เพื่อการติดต่อและสื่อสารกับลูกค้าได้สะดวกและรวดเร็วทั้งยังมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ เพื่อความถูกต้องและแม่นยำ และมีกระบวนการสร้างสรรค์แนวคิดการให้บริการแบบใหม่อยู่เสมอซึ่งสอดคล้องกับปฐมพร ศรีมณี และนันทนา อุ่นเจริญ (2563 : 164) กล่าวว่า นวัตกรรมบริการมีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักรักษาตัวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในการนำเสนอสินค้าและบริการโรงแรม คือ ธุรกิจมีเว็บไซต์หรือแฟนเพจให้ข้อมูลข่าวสารของธุรกิจ เพื่อเพิ่มความสะดวกด้านข้อมูล ผ่านอินเทอร์เน็ตให้ลูกค้า ธุรกิจมีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกเรื่องการชำระเงินออนไลน์ หรือการควบคุม การทำงานของอุปกรณ์ต่าง ๆ ธุรกิจมีการนำเสนอบริการใหม่ ๆ กับลูกค้า ผ่านช่องทางที่เข้าถึงได้ง่าย เช่น การค้นหา ผ่าน Search Engine สอดคล้องกับคาริกา บุญแสน, อนิรุทธิ์ ผงคลี และอำภาศรี พอค้า (2559 : 121) กล่าวว่า การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงาน เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว และสอดคล้องกับบุษบา ทรัพย์รัตน์ และแคลยา ชาญะวัง (2559 : 76) กล่าวว่า ศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความสำเร็จในการดำเนินงาน เนื่องด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่ นั้น เป็นการสร้างความมั่นใจว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ การที่ธุรกิจสามารถทำให้ลูกค้ามีความพึงพอใจได้ จะส่งผลให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการซ้ำ รวมถึงมีการภักดีต่อสินค้าหรือบริการ ก่อให้เกิดผลกำไรในระยะยาวได้

2) ด้านการปฏิสัมพันธ์กับลูกค้า มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจในทิศทางเดียวกัน ($r = 0.511$) โดยพบว่า เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยไมตรี ให้การต้อนรับด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ให้บริการและช่วยเหลือคนไข้รวดเร็วและบันทึกข้อมูล เกี่ยวกับผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและค้นหาง่าย ซึ่งสอดคล้องกับมนัสนันท์ รักษายศสกุล (2560 : 1-83) กล่าวว่า การบริการ ลูกค้าสัมพันธ์มีอิทธิพลโดยตรงต่อการตัดสินใจซื้อ คือ การได้รับคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือเมื่อลูกค้าต้องการได้ตลอดเวลา ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และเพียงพอเมื่อลูกค้าต้องการข้อมูลสินค้า/บริการ มีการสอบถามความพึงพอใจของลูกค้า ในการใช้สินค้า/บริการ ส่งผลให้ลูกค้ารู้สึกเป็นลูกค้าคนสำคัญ สอดคล้องกับจิตราภรณ์ คันทะภูมิ, ธีรพรรณ อิงภากรณ์ และอนิรุทธิ์ ผงคลี (2559 : 129) กล่าวว่า กลยุทธ์การบริการสมัยใหม่ ด้านความเอาใจใส่ลูกค้ามีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงาน เนื่องจากการบริการลูกค้าถือเป็นงานที่ไม่มีวันสิ้นสุด ลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้จึงเกิดการปรับปรุงบริการ ที่ดียิ่งขึ้นเสมอ ผู้บริหารควรตระหนักไว้ว่าเมื่อมีโอกาสสื่อสารกับลูกค้าควรสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าเพิ่มขึ้นเสมอ ก่อให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้า ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความประทับใจและกลับมาใช้บริการอีกครั้ง ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี ต่อธุรกิจอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับพนัณภูมิ แสนศักดิ์, ธีรา เอรารัตน์ และอำภาศรี พอค้า (2559 : 109) กล่าวว่า กลยุทธ์การบริการ สมัยใหม่ด้านจิตสำนึกในการบริการ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงาน พนักงานมีหน้าที่ให้บริการลูกค้า จำเป็นจะต้องมี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และเสียสละ อุทิศตนในการให้บริการ สามารถตอบสนองความต้องการได้ และสร้างความพึงพอใจ แก่ลูกค้าได้ จะส่งผลให้ธุรกิจมีผลการดำเนินงานที่ดี และมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

3) ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจทางเดียวกัน ($r = 0.583$) โดยพบว่า กิจกรรมมีระบบการรักษาและส่งต่อผู้ป่วยที่ถูกต้องแม่นยำ มีการพัฒนาวิธีการรักษาโรคด้วยวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการรักษาพยาบาลบริการแบบใหม่อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับจิตรวิ ทองเถา (2561 : 130-135) กล่าวว่า นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อคุณภาพความสัมพันธ์ ในด้านความพึงพอใจของลูกค้า คือ ด้านกระบวนการส่งมอบบริการแนวใหม่ มีขั้นตอนที่สะดวกรวดเร็ว สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างทันทั่วทั้งที่ จะทำให้ผู้ใช้บริการเกิดความพึงพอใจในการใช้บริการนั้น สอดคล้องกับชวัลณัส เกิดสิน และแคลิยา ขาปะวง (2559 : 45) กล่าวว่า การมุ่งเน้นการรักษามาตรฐานในการให้บริการมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน เนื่องจากธุรกิจบริการเป็นธุรกิจที่มุ่งเน้นการสร้างความประทับใจแก่ลูกค้า สอดคล้องกับดวงหทัย ไชยภักดิ์, จรรย์ สาวีถิ และมนัรัตน์ วงษ์ขี้ม (2561 : 151) กล่าวว่า การพัฒนาทรัพยากรบุคคลมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จองค์กร กระบวนการพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความสามารถและมีทักษะความชำนาญด้านเทคโนโลยี อันจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีอย่างมีคุณภาพ

4) ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของธุรกิจทางเดียวกัน ($r = 0.539$) โดยพบว่า กิจกรรมมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วยในการให้บริการแก่ลูกค้ามีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีมาตรฐานในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อลดต้นทุนและแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับลิ้มชัย อุทการ (2561 : 86) กล่าวว่าเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จขององค์กร ปัจจุบันเทคโนโลยีได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเข้าไปเพิ่มความสะดวกสบายและรวดเร็วแก่การทำงานมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับธนัทวัฒน์ ธนสังข์วัฒน์, สมิตรา จิระวุฒินันท์ และพีรวัฒน์ ไชยล่อม (2562 : 165) กล่าวว่า เทคโนโลยีที่ทันสมัยส่งผลต่อผลการดำเนินงานขององค์กร การให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาเป็นมาตรฐานที่ใช้ร่วมกับการบริการ จะช่วยให้องค์กรลดขั้นตอนการทำงาน มีการให้บริการที่รวดเร็วขึ้น สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทันเวลา ส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการอีกครั้งต่อไป ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับชัยนันท์ จงเจริญชัยสกุล (2559 : 147-148) กล่าวว่า ความสามารถด้านนวัตกรรมบริการ ด้านความสามารถการบูรณาการเทคโนโลยีส่งผลต่อประสิทธิภาพในการแข่งขัน คือ การผสมผสานเทคโนโลยีทั้งภายในและภายนอกองค์กร มาเชื่อมโยงเทคโนโลยีเข้ากับการให้บริการเข้าด้วยกัน เพื่อเชื่อมโยงระบบการทำงานขององค์กรเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ

3.2 ผลกระทบของนวัตกรรมบริการกับความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ที่เป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยไม่ปรับมาตรฐาน (B)

$$BSC = 1.417 + 0.228(NSD) + 0.164(TLO)$$

จากสมการพยากรณ์ที่ได้จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์การถดถอย สามารถอธิบายผลการศึกษา นวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย พบว่า

1) ด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ (NSD) มีผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจเชิงบวก เนื่องจากกิจกรรมมีระบบการรักษาและส่งต่อผู้ป่วยที่ถูกต้องแม่นยำ มีการพัฒนาวิธีการรักษาโรคด้วยวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ มีการพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการรักษาพยาบาลแบบใหม่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สอดคล้องกับวัชรารักษ์ อุ่นพิกุล, แคลทิยา ขาปะวง และสมิตรา จิระวุฒินันท์ (2559 : 52) กล่าวว่า กิจกรรมให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการบริการลูกค้าอยู่เสมอ มีการนำเสนอเกี่ยวกับการบริการรูปแบบใหม่อยู่เสมอ อันจะส่งผลที่ดีต่อการดำเนินธุรกิจให้บรรลุเป้าหมายได้ และสอดคล้องกับธนภฤต เงินอินตะ, ประทานพร จันทรอินทร์ และแคลิยา ขาปะวง (2563 : 33) กล่าวว่า การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการสื่อสารเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้องค์กรมีการดำเนินงานที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับฟ้าใหม่ ห่อทรัพย์ และธีรา เอราวัณ (2563 : 188) กล่าวว่ากลยุทธ์การจัดการบริการ ด้านแผนการบริการลูกค้ามีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความได้เปรียบทางการแข่งขัน แผนการบริการลูกค้ามีความสำคัญในการสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันทางด้านการสร้างคุณภาพของงานบริการ มีการปรับปรุงคุณภาพการบริการอย่างสม่ำเสมอ มีการอบรม ฝึกทักษะการบริการ เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าขององค์กรอย่างต่อเนื่อง

2) ด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ (TLO) มีผลกระทบต่อความสำเร็จของธุรกิจเชิงบวก เนื่องจากกิจกรรมมีการใช้เครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาช่วยในการให้บริการแก่ลูกค้ามีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัยและมีมาตรฐานในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อลดต้นทุนและแรงงาน สอดคล้องกับ

ศทามาต เหยี่ยมสมบัติ, นิติงษ์ ส่องศรีโรจน์ และสุธีรา พ่วงพรพิทักษ์ (2561 : 175) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านการใช้เทคโนโลยีช่วยในการจัดการมีผลกระทบต่อเชิงบวกกับความสำเร็จขององค์กร สอดคล้องกับชลธิชา อินอุ้นโชติ, จินดารัตน์ ปิณณ์ และคมกริช วงศ์แซ (2560 : 95) กล่าวว่า การพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมมีผลกระทบต่อเชิงบวกกับความสำเร็จของธุรกิจ และสอดคล้องกับซัชพล ทรงสุนทรวงศ์ (2559 : 23) กล่าวว่า หลายองค์กรประสบความสำเร็จและสามารถอยู่รอดได้ เพราะการสร้างนวัตกรรม การที่องค์กรรวบรวมความรู้ทางเทคโนโลยี และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการสร้างสรรค์ และมีการนำเสนอสิ่งแปลกใหม่ในสินค้าและบริการ รวมถึงการส่งมอบบริการให้ถึงมือลูกค้า ไม่เพียงแต่จะส่งผลดีต่อองค์กรเท่านั้น แต่ยังทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศเติบโตตามไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการศึกษานวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชน ในประเทศไทย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะนวัตกรรมบริการที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1.1 นวัตกรรมบริการด้านกระบวนการใหม่ในการส่งมอบบริการ โดยกิจการควรให้ความสำคัญแก่ระบบการรักษา และส่งต่อผู้ป่วยที่ถูกต้อง อีกทั้งควรมีการพัฒนาวิธีการรักษาโรคด้วยวิทยาการสมัยใหม่อยู่เสมอ และกิจการจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรด้านกระบวนการรักษาพยาบาลแบบใหม่อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจในคุณภาพในการให้บริการ และการมีการแสดงความพึงพอใจต่อการได้รับบริการ อีกทั้งยังสามารถรักษาลูกค้ารายเดิมไว้ได้อย่างคงที่ และธุรกิจมีลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้น

1.2 นวัตกรรมบริการด้านเทคโนโลยีใหม่ในการให้บริการ โดยกิจการควรตระหนักถึงการนำเครื่องมือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาใช้ในการให้บริการแก่ลูกค้าและควรมีการใช้เครื่องมือทางการแพทย์ที่ทันสมัย มีมาตรฐานในการวินิจฉัยโรคได้อย่างถูกต้อง และควรให้ความสำคัญด้านการลดต้นทุนและแรงงานโดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ทดแทนเพื่อลดรายจ่ายในด้านค่าแรงของพนักงาน จะสามารถทำให้ลูกค้าเกิดความมั่นใจและพึงพอใจในการเข้าใช้บริการ จะช่วยให้กิจการรักษาลูกค้ารายเดิมไว้ได้ และมีลูกค้ารายใหม่เพิ่มขึ้นอันจะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับนวัตกรรมบริการที่ส่งผลต่อความสำเร็จกับกลุ่มเป้าหมายอื่น เช่น ความสำเร็จของธุรกิจโรงแรม เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการธุรกิจให้สำเร็จในอนาคตข้างหน้า

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารองค์กร ปัจจัยด้านการเรียนรู้ ปัจจัยด้านภาวะการณ์เป็นผู้นำ ที่มีผลต่อการสร้างนวัตกรรมบริการเพื่อนำมาสร้างให้เกิดนวัตกรรมใหม่

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2562). สถิติผู้สูงอายุ. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน 2562, จาก <http://www.dop.go.th>
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2562). สำนักงานสถานพยาบาลและการประกอบโรคศิลปะ. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2562, จาก <https://mrd-hss.moph.go.th>
- จิตรระวี ทองเถา. (2561). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีผลต่อความภักดีของลูกค้าในการใช้ระบบโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 7, 130-135.
- จิตรารณณ์ คันทะภูมิ, อธิพรณ อิงภากรณ์ และอนิรุทธ์ ผงคสี. (2559). ผลกระทบของกลยุทธ์การบริการสมัยใหม่ที่มีผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจให้บริการความงามในไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(1), 129.
- ชลธิชา อินอุ้นโชติ, จินดารัตน์ ปิณณ์ และคมกริช วงศ์แซ (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างนวัตกรรมการตลาดสมัยใหม่กับความสำเร็จของธุรกิจในโรงแรมประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(4), 95.
- ซัชพล ทรงสุนทรวงศ์. (2559). *นวัตกรรมบริการ: กลยุทธ์ที่สร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กรธุรกิจบริการ*.
- ดุชนินันท์ ปรัชญาดุชนินันท์ สาขาวิชาการจัดการ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชัยนันท์ จงเจริญชัยสกุล. (2561). ความสามารถทางนวัตกรรมบริการ : ข้อพิสูจน์เชิงประจักษ์ของธุรกิจโรงแรมบูติคในประเทศไทย. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(1), 147-148.

- ดวงหทัย ใจภักดี, จรวย สาวิตี และมณีนรัตน์ วงษ์ชัย. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความเป็นเลิศด้านเทคโนโลยีสารสนเทศกับความสำเร็จองค์กรของธุรกิจผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(1), 151.
- ดาริกา บุญแสน, อนิรุทธิ์ ผงคลี และอำภาศรี พอค้า. (2559). ผลกระทบของการประชาสัมพันธ์สมัยใหม่ที่มีผลต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(4), 121.
- ชนกฤต เงินอินดี, ประทานพร จันทน์อินทร์ และแคลิยา ขาปะวัง (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารการตลาดออนไลน์กับความสำเร็จของการตลาดออนไลน์ของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(2), 33.
- ธิติมา พลพวง, อาริรัตน์ ปานศุภวัชร และสันติภาพ สุขเอนกนันท์ (2560). ผลกระทบของกลยุทธ์การบริการที่เป็นเลิศที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจโรงแรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 9(2), 34.
- ธวัชณัฐ เกิดสิน และแคลิยา ขาปะวัง. (2559). ผลกระทบของนวัตกรรมบริการที่มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(3), 45.
- นันทวัฒน์ ธนสังจำวัฒน์, สมิตรา จิระวุฒินันท์ และพีรวัฒน์ ไชยล้อม. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการมุ่งเน้นมาตรฐานการบริการร่วมสมัยกับผลการดำเนินงานของธนาคารออมสินในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 11(2), 165.
- บุษบา ทรัพย์รัตน์ และแคลิยา ขาปะวัง. (2559). ผลกระทบของศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจเครื่องสำอางในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(3), 76.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไอ อินเตอร์ มีเดีย.
- ปฐมพร ศรีมณี และนันทนา อุ่นเจริญ (2563). นวัตกรรมบริการมีผลต่อการตัดสินใจเข้าพักโรงแรมบูติคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(1), 164.
- พัฒนภูมิ แสนศักดิ์, ธีรา เอราวัณ และอำภาศรี พอค้า. (2559 : 109). ผลกระทบของกลยุทธ์การบริการสมัยใหม่ที่มีผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(4), 109.
- พงษ์ศักดิ์ แก้วมีสี. (2552). *ผลกระทบของประสิทธิภาพการวางแผนการสอบบัญชีที่มีต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พสุ เตะเชรินทร์. (2548). *ความสำเร็จขององค์กร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟ้าใหม่ ห่อทรัพย์ และธีรา เอราวัณ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์การจัดการบริการกับความได้เปรียบทางการแข่งขันของธุรกิจโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(1), 188.
- มนัสนันท์ รักชายศสกุล. (2560). *ผลกระทบของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์ออนไลน์ต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค*. ค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการตลาด. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ลิมชัย อุทการ. (2561). ผลกระทบของประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(2), 86.
- วชิราภรณ์ อุ่นพิกุล, แคลิยา ขาปะวัง และสมิตรา จิระวุฒินันท์ (2559). ผลกระทบของกลยุทธ์การตลาดเชิงรับที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจโรงแรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 8(4), 52.
- ศทามาศ เจริญสมบัติ, นิติพงษ์ ส่งศรีโรจน์ และสุธีรา พ่วงพรพิทักษ์. (2561 : 175). ผลกระทบของประสิทธิภาพการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรของธุรกิจสิ่งพิมพ์ในประเทศไทย. *วารสารการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10(2), 175.

- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). *การสำรวจโรงพยาบาลเอกชน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2562, จาก <http://www.nso.go.th/sites/2014en/Survey/social/health/>
- Aaker, D.A., Kumar, V. and Day, G.S. (2001). *Marketing Research*. New York: John Wiley and Son.
- Choosri, A. (2014). *The Service Innovation, Corporate Social Responsibility, and Word-of-Mouth Marketing Affecting Decision to Use the Private Hospital's Inpatient Ward (IPD) in Bangkok*. Independence Study of Business. Administration. Bangkok: Bangkok University.
- Den Hertog, P. (2010). Knowledge-intensive business services as co-producers of innovation. *International Journal of Innovation Management*, 4(4), 491-528.
- Hair, J.F., Black, Jr., Babin, W.C. and Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis: A global perspective* (7th ed.). Upper Saddle River. New Jersey: Prentice Hall.
- Hinkle, D.E. (1998). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin.

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

The Development Learning Activity by Using of Marzano's Taxonomy Approach for Enhancing Analytical Thinking Ability of The Vocation Certificate Students

เชาวลิต เวียงสิมา¹ และ สัจธรรม พรหมทิวกุล²

Chaovalit Vainsima¹ and Satjatham Phornaweekul²

Received : 24 ก.ค. 2563

Revised : 24 ต.ค. 2563

Accepted : 26 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ห้อง 1/1 สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test dependent samples) ผลการวิจัยพบว่า

1) ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน มีค่าเท่ากับ 87.47/81.38 2) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หลังการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.13

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน, ความสามารถในการคิดวิเคราะห์, นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop learning activities based on Marzano's taxonomy approach to promote analytical thinking ability for the 1st year vocational certificate students, according to the sufficiency criterion of 80/80, 2) to compare the ability of analytical thinking before and after learning of the first year vocational certificate students by using learning activities according to Marzano's taxonomy approach, and 3) to study the satisfaction of the 1st year vocational certificate students by using learning activities according to Marzano's taxonomy approach. The samples in this research were 40 students of the 1st year level, class 1/1, major in accounting, Roi Et Vocational College in the first semester of the 2020 academic year. The samples were obtained by cluster random sampling.

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
อีเมล: weiengsima171@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Master Student, Program in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University
Email: weiengsima171@gmail.com

² Assistant Professor, Ph.D., Lecturer in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

Instruments used in the research were learning activity plans based on Marzano's taxonomy approach, an analytical thinking ability test, and a student satisfaction questionnaire toward Marzano's taxonomy approach. The data analysis used average, percentage, standard deviation and t-test dependent samples. The results of the research showed that;

1) The effectiveness of a learning activity plan based on Marzano's taxonomy approach was 87.47 / 81.38. 2) Analytical thinking abilities of vocational certificate students after using learning activities according to Marzano's taxonomy approach were higher than before studying at a statistical significance of .01 level. 3) The satisfaction of students studying with learning activities according to Marzano's taxonomy approach was at the highest level. The mean was 4.19, and the standard deviation was 0.13.

Keywords : Organizing learning activities based on Marzano's approach, Analytical thinking ability, Vocation Certificate Students

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้อย่างกว้างขวาง เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้านด้วยการปฏิบัติจริง ควบคู่กับการส่งเสริมทักษะและความสามารถในการคิดของนักเรียนนักศึกษาด้านอาชีวศึกษา ทั้งจากสถาบันของรัฐและภาคเอกชนจึงถูกส่งตามองทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวกนั้นพบว่า สถานประกอบการต่าง ๆ มีความต้องการนักเรียนนักศึกษาด้านอาชีวศึกษาเข้าทำงานในสถานประกอบการอย่างมาก จนเกิดการขาดแคลนระดับฝีมือแรงงานที่สำคัญที่จะช่วยในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ อย่างไรก็ตาม การที่พัฒนานักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษา ต้องอาศัยการพัฒนาด้านกระบวนการคิดเป็นอย่างมาก จากการศึกษางานวิจัยอีกหลายเล่มที่กล่าวถึงปัญหาอีกปัญหาหนึ่ง คือ ปัญหาของนักเรียนอาชีวศึกษาขาดกระบวนการคิด ไม่ว่าจะเป็นการคิดในลักษณะใดก็ตาม สอดคล้องกับกบิจา บานชื่น (2557 : 3) ได้กล่าวถึง นักเรียนอาชีวศึกษา ร้อยละ 71.23 ขาดการใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมนต์ชัย พงศกรณฤงษ์ (2552 : 3) พบว่านักเรียนอาชีวศึกษาขาดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในระดับสูงมาก และทำให้ส่งผลทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ

จากสภาพปัญหาของนักเรียนอาชีวศึกษาที่ขาดกระบวนการคิดดังกล่าว ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาที่ยังไม่เพียงพอ หากกล่าวถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนนั้น ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนให้เอื้อต่อการเกิดความคิดวิเคราะห์ และเมื่อพิจารณาแล้ว จะพบว่าในด้านการคิดนั้น ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ เพราะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และทำให้ผู้เรียนสามารถขยายความรู้ ประสบการณ์และความคิดของตัวเองอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง สอดคล้องกับนิรมล ศตวุฒิ (2557 : 22) กล่าวว่าการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาคนในยุคปัจจุบัน จึงควรเน้นการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ให้มากยิ่งขึ้น

วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด มีการจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากการประเมินคุณภาพภายใน ปีการศึกษา 2561 ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี พบว่าผลการประเมินคุณภาพ มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับพอใช้ (ฝ่ายวิชาการและประมวลผล, 2561) เมื่อวิเคราะห์ในเนื้อหาแล้วพบว่า เป็นเรื่องวิเคราะห์รายการค้า เป็นสาเหตุให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากเป็นเนื้อหาที่ซับซ้อน นักเรียนทำข้อสอบไม่ได้ ซึ่งในแต่ละหน่วยการเรียนนั้น มีความสัมพันธ์กัน และจากการศึกษาผลการวัดความสามารถ ด้านการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาการบัญชี มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับที่ควรปรับปรุง (ฝ่ายวิชาการและประมวลผล, 2561) ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ได้เต็มที่

ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการบัญชี จึงต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติที่ดีในวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับเสียม โตรัตน์ (2560 : 26-37) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์นั้น สามารถทำได้หลายวิธี โดยเสนอแนวทางแก้ไขไว้ว่า ครูต้องมีการปรับปรุงวิธีสอนแบบใหม่ให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ คิดวิเคราะห์เป็น สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาวิชาการ

กับโลกที่เป็นจริงและส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี รวมทั้งต้องสร้างความเข้าใจใหม่ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์หลายทางที่คนเราสามารถเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ได้มากกว่าจากตำราและครูในห้องเรียน และเป็นกระบวนการเรียนรู้แบบที่ผู้เรียนต้องอ่าน ค้นคว้า คิดวิเคราะห์ ทดลองทำกิจกรรมเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับเพื่อนในกลุ่มมากกว่าการนั่งฟังและจดจำไปสอบเท่านั้น สอดคล้องกับซาลิสซา โพรธีนิมแดง (2560 : 98-106) ได้รายงานและให้ความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนที่ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาการคิดวิเคราะห์หรือแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ส่งผลให้นักเรียนไม่กล้าถามคำถาม รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ไม่เน้นกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นการแสวงหาความรู้ การวัดผลก็เน้นที่ความจำ ทำให้นักเรียนเกิดความเครียดและคิดไม่เป็น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำ

นำมาสู่การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยแนวคิดของ Marzano (2001 : 38) เป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความน่าสนใจเป็นอย่างมาก เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแนวคิดของมาร์ซาโนเป็นการคิดวิเคราะห์ซับซ้อนมากกว่าความเข้าใจ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เหตุผล คิดอย่างลึกซึ้งและหลากหลาย มีการคิดโดยพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วนและต้องมีเหตุผล สามารถระบุความเหมือนหรือความแตกต่างอย่างมีหลักการ สามารถจัดลำดับจัดหมวดหมู่ หรือจัดประเภทของความรู้ของสิ่งต่าง ๆ ระบุเหตุผลของการเกิดข้อผิดพลาดของข้อมูล สามารถตีความหรือบอกหลักเกณฑ์พื้นฐานของความรู้ ระบุ เจาะจง หรือสรุปอย่างมีเหตุผล จนสามารถเกิดเป็นความรู้ใหม่ได้ นำหลักการมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่โดยใช้ฐานของความรู้และคาดการณ์ผลที่ตามมาบนพื้นฐานของข้อมูล การคิดวิเคราะห์จะประกอบด้วยความสามารถ 5 ด้าน คือ ด้านจำแนก ด้านการจัดกลุ่ม ด้านการสรุป ด้านการประยุกต์ และด้านการคาดการณ์

จากแนวคิดดังกล่าว การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและสังคม อีกทั้งการคิดวิเคราะห์เป็นฐานของการคิดในมิติอื่นจะช่วยให้เราเข้าใจสิ่งต่าง ๆ และส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา สามารถแก้ปัญหา ประเมิน ตัดสินใจ และสรุปข้อมูลที่รับรู้ด้วยเหตุผล อีกทั้งการวิเคราะห์ก่อนประโยชน์อย่างมากทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กรและระดับประเทศ ซึ่งในทุกวิชาจำเป็นต้องใช้การวิเคราะห์เป็นเครื่องมือประกอบการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการนำแนวคิดของมาร์ซาโน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาการบัญชีเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาจส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทางการบัญชีได้ดีขึ้น และสามารถนำไปใช้กับของนักเรียนและนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา และนักเรียนในระดับอื่น ๆ ที่มีบริบทใกล้เคียงกัน ในระดับสูงต่อไปได้ อีกทั้งได้แนวทางในพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน สำหรับครูผู้สอนในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ในระดับอาชีวศึกษา และในระดับที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่

นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 3 ห้อง สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 120 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ห้อง 1/1 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดผู้เรียนในแต่ละห้องแบบคลัสเตอร์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ห้อง 1/1 จำนวน 3 แผน รวม 12 ชั่วโมง ซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.79

2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ห้อง 1/1 แบบปรนัย จำนวน 40 ข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าความยาก (p) เป็นรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.30-0.79 หาค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ อยู่ระหว่าง 0.52-0.97 และค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เท่ากับ .85

2.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รูปแบบการทดลอง

รูปแบบการดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) ดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design (ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2555 : 59) ดังตาราง 1

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย One Group Pretest-Posttest Design

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ทดลอง	O ₁	X	O ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

O₁ แทน การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเรียน

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

O₂ แทน การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเรียน

3.2 การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 ห้อง 1/1 สาขาวิชาการบัญชี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 40 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) เนื่องจากสถานศึกษามีการจัดผู้เรียนในแต่ละห้องแบบละความสามารถ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อการวิจัย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด

3.2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำนวน 40 ข้อ

3.2.3 ดำเนินการจัดกิจกรรมด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า จำนวน 3 แผน รวมเวลา 12 ชั่วโมง

3.2.4 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง แล้วทำการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ชุดเดียวกันกับก่อนเรียน และแบบวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียน หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

3.2.5 เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดไปวิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์

4.2 วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาการบัญชีเบื้องต้นของนักเรียน ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า โดยใช้สถิติ t-test (dependent samples) วิเคราะห์ข้อมูล

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปผล

1. วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า ตามเกณฑ์ 80/80

ตาราง 2 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรื่อง การวิเคราะห์รายการค้า ตามเกณฑ์ 80/80

ประสิทธิภาพ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E ₁)	40	90	78.73	3.94	87.47
ประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E ₂)	40	40	32.55	2.41	81.38
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน (Marzano) (E ₁ /E ₂) เท่ากับ 87.47/81.38					

จากตาราง 2 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า มีประสิทธิภาพด้านกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 87.47 ($\bar{X}=78.73$) ($S.D.=3.94$) และประสิทธิภาพด้านผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 81.38 ($\bar{X}=32.55$) ($S.D.=2.41$) ดังนั้นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จึงมีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.47/81.38 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. วิเคราะห์ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน หลังเรียนกับก่อนเรียน

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	t	df
ก่อนเรียน	40	21.10	2.71	22.45**	39
หลังเรียน	40	32.55	2.41		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าเมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน และจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน พบว่าการเปรียบเทียบความสามารถการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 21.10 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.55 ซึ่งมีค่าสถิติ $t = 22.45^{**}$ ($df=39$) สรุปว่านักเรียนมีคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้น ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สะดวกในการใช้ด้วยตนเอง	4.98	0.16	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนเร็วขึ้นและเข้าใจดีขึ้น	4.85	0.36	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล อย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดหรือหลักการในวิชาที่เรียนได้ดี	4.78	0.42	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ทำให้นักเรียนสามารถจัดระเบียบความคิดของตนเองได้ อย่างเป็นระบบ	4.93	0.27	มากที่สุด
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น ฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ และมีวินัยในตนเอง	4.88	0.33	มากที่สุด

ตาราง 4 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
6. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนให้เป็นที่ยึดใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่	4.93	0.27	มากที่สุด
7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น นักเรียนสามารถนำหลักการที่ได้จากการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และคาดการณ์บนพื้นฐานของเหตุและผลได้	4.88	0.33	มากที่สุด
8. การเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น ทำให้ได้ความรู้ใหม่ๆ	4.83	0.38	มากที่สุด
9. สื่อและอุปกรณ์ประกอบการเรียนน่าสนใจและมีจำนวนเพียงพอ	4.95	0.22	มากที่สุด
10. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน	4.83	0.38	มากที่สุด
11. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ฝึกการทำงานเป็นทีม	4.95	0.22	มากที่สุด
12. เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์	5	0	มากที่สุด
13. เนื้อหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์	4.95	0.22	มากที่สุด
14. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ การนำเสนองาน การแสดงความคิดเห็นสนับสนุนชิ้นงานตนเอง	5	0	มากที่สุด
15. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เปิดโอกาสให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ในช่องทางใหม่ ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือแหล่งอื่น ๆ	4.95	0.22	มากที่สุด
โดยรวม	4.91	0.13	มากที่สุด

จากตาราง 4 พบว่าศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.91 (S.D.= 0.13) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ การนำเสนองาน การแสดงความคิดเห็นสนับสนุนชิ้นงานตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 5 (S.D. = 0.00) รองลงมา คือ คำแนะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน วิชาการบัญชีเบื้องต้น มีความชัดเจน เข้าใจง่าย สะดวกในการใช้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.98 (S.D. = 0.16) และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูล อย่างมีเหตุผลสู่การสรุปแนวคิดหรือหลักการในวิชาที่เรียนได้ดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 (S.D. = 0.42) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 87.47/81.38 ซึ่งสูงกว่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นได้ผ่านการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องตามข้อชี้แนะที่ได้เสนอแนะ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในช่วงการทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน นักเรียนมีความสนใจในการทำกิจกรรม เนื่องจากการจัดกิจกรรม ใบความรู้ ใบงาน ที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกัน เกิดกระบวนการทำงานกลุ่ม มีโอกาสได้แสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับครู เพื่อน และสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดการพัฒนการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี สอดคล้องกับชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556 : 119-120) ได้ให้ความหมายหลักการและทฤษฎีในการพัฒนาการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดหลัก 5 ประการ คือ แนวคิดที่ 1 ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ความแตกต่างระหว่างบุคคลมีหลายด้าน คือ ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลนี้ วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนเป็นรายบุคคล หรือสอนตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนเป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน แนวคิดที่ 2 ความพยายามที่เปลี่ยนการสอนจากเดิมที่ยึดครูเป็นแหล่งเรียนรู้มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ด้วยการใช้ความรู้จากสื่อการสอนแบบต่าง ๆ ซึ่งได้จัดให้ตรงกับเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอน การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ที่เหลือผู้เรียนจะศึกษาด้วยตนเองจากสิ่งที่ผู้สอนเตรียมไว้ในรูปของใบความรู้ ใบงาน แนวคิดที่ 3 การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ในรูปของการจัดระบบการใช้สื่อการสอนหลายอย่างมาช่วยการสอนให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนักเรียนแทนการให้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา แนวทางใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็นกิจกรรม เพื่อเปลี่ยนจากการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน มาเป็นการช่วยนักเรียน แนวคิดที่ 4 ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม เดิมผู้เรียนเป็นฝ่ายรับความรู้จากครูเท่านั้น นักเรียนขาดทักษะในการแสดงออก และการทำงานเป็นกลุ่ม จึงได้มีการนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยกัน ซึ่งนำมาสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ออกมาในรูปของกิจกรรม และแนวคิดที่ 5 การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยจัดสถานการณ์ออกมาเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน 1) ได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง 2) ได้ทราบว่าการตัดสินใจหรือการปฏิบัติงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร 3) ได้รับการเสริมแรงที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูก คิดถูก อันจะทำให้เกิดการทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต 4) ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจของตนเอง สอดคล้องกับสุปานิ วังกานนท์ (2558 : 62-69) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่โดยตั้งเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ที่ 70/70 ผลการวิจัย พบว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 79.38/71.63 สอดคล้องกับวรวิทย์ อุทโท (2559 : 89-90) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังโนมตี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหา ความรู้ร่วมกับแผนผังโนมตี เรื่องแสงกับการมองเห็น ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นที่ 2 สำรวจและค้นหา (Exploration) ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) ร่วมกับแผนผังโนมตี ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (Elaboration) และขั้นที่ 5 ประเมิน (Evaluation) มีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 82.79/80.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับเอกวิทย์ อำนวน (2559 : 141-145) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แยกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 44 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 47 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มี 5 องค์ประกอบ คือ การจับคู่ (Matching) การจัดประเภท (Classifying) การวิเคราะห์หาที่ผิด (Analyzing Errors) การสร้างข้อสรุปทั่วไป (Generalizing) และการสรุปเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะ (Specifying) 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย ทฤษฎีแนวคิดพื้นฐาน หลักการจุดมุ่งหมาย กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล และได้รับการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (4.70)

2. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการคำ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาจำนวนนักเรียนทั้งหมด 40 คน และจากคะแนนเต็ม 40 คะแนน พบว่านักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการคำ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 21.10 และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 32.55 โดยนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการคำนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทำให้นักเรียนมีกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ สามารถคิดวิเคราะห์เป็นลำดับขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมาร์ซาโน (2001) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์ (Analysis) ตามแนวคิดใหม่เป็นความสามารถในการใช้เหตุผล และความละเอียดถี่ถ้วน ในการจำแนกแยกแยะสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีกระบวนการย่อย ๆ 5 ประการ ได้แก่ 1) การจำแนก 2) การจัดหมวดหมู่ 3) การสรุป 4) การประยุกต์ 5) การคาดการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา มะลิซ้อน (2562 : 68-76) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความสามารถการคิดวิเคราะห์ วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน พบว่านักเรียนมีคะแนนผ่านเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83 และมีคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 2) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนมีความรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับวรวิทย์ อุทโท (2559 : 89-90) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) มีค่าดัชนีประสิทธิผลมีค่าเท่ากับ 0.5625 2) นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 79.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ร้อยละ 75) 3) ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสุภาณี ว่างกานนท์ (2558 : 62-69) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.5017 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการคิดวิเคราะห์ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับเอกวินัย อำนวย (2559 : 141-145) ได้ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบัวขาว อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แยกเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/3 จำนวน 44 คน และเป็นกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน คือ มัธยมศึกษาปีที่ 4/4 จำนวน 47 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการคิดวิเคราะห์หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน เรื่องการวิเคราะห์รายการคำ มีความพึงพอใจในการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ การนำเสนองาน การแสดงความคิดเห็นสนับสนุนชิ้นงานของตนเอง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียน ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของมาร์ซาโน อาจเกิดจากนักเรียนได้เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการเรียนปกติ ให้นักเรียนได้กล้าคิด กล้าแสดงออก สนุกสนานกับการเรียน และนักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานมากขึ้น สอดคล้องกับล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 5) ที่ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมแบบเต็มใจ

จนเกิดความสุขสนทน และเพลิดเพลิน สอดคล้องกับจิราภรณ์ อุภา (2554 : 64) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงาน หรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียน จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งถือเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือต้องการปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับพรรณิ ชูทัย (2538 : 461) ได้กล่าวถึงสมมุติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ตามทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ สรุปได้ว่าตามธรรมชาติแล้วความดีที่อยู่ในตัวมนุษย์เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด การเรียนรู้หรือการแสดงพฤติกรรมของคนเกิดจากแรงผลักดันภายในตัวบุคคล และมนุษย์พร้อมที่จะทำในสิ่งที่ดี ถ้าความต้องการพื้นฐานได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งได้นำเสนอแนวทางในการนำทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้ 1) พยายามทุกวิถีทางที่จะตอบสนองความต้องการขั้นต่ำ เช่น การทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสบายและปลอดภัย ทั้งในด้านร่างกายและสภาพแวดล้อมของการเรียน 2) กระตุ้นให้มีการเลือกที่จะนำไปสู่การพัฒนา โดยการจัดสภาพการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กใช้ความพยายาม ลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลต่าง ๆ 3) จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จ เพื่อจะกระตุ้นให้เด็กรู้จักการตั้งความคาดหวังที่ตรงตามความเป็นจริง ตลอดจนมีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในทางบวก 4) คำนึงถึงผลเสียของการแข่งขันกับผู้อื่น แต่เน้นการแข่งขันกับตนเอง 5) การให้ความช่วยเหลือกับเด็กบางคนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ 6) กระตุ้นให้เด็กเรียนรู้ เพราะความรู้สึกอยากเรียนโดยตัวของตัวเอง กระตุ้นให้เกิดความสนใจโดยใช้เครื่องล่อใจ-จูงใจในด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภิตา มะลิซ้อน (2562 : 68-76) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์ โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน วิชาประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.51, S.D. = 0.53) สอดคล้องกับสุภาณี วงกานนท์ (2558 : 62-69) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เพื่อแก้ปัญหาการคิดวิเคราะห์ตามหลักการของมาร์ซาโน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูควรอธิบายขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เรื่องการวิเคราะห์รายการค้า ให้นักเรียนเข้าใจเพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง

1.2 ควรมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมในแต่ละชั่วโมง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีหลายขั้นตอน และนักเรียนแต่ละคนมีความพร้อมในการเรียนต่างกัน ครูควรแบ่งเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้เหมาะสม

1.3 ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกคิด ฝึกลงมือปฏิบัติ จนนักเรียนสามารถคิดวิเคราะห์ด้วยตัวเองได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการนำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไปประยุกต์ใช้กับระดับชั้นอื่น หรือนิยายวิชาอื่น

2.2 ควรมีการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กับทักษะอื่น เช่น ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะทางสังคม เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กิจจา บานชื่น. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อแก้ปัญหา
อาชีวศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียน
การสอน. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิราภรณ์ อุปภา. (2554). ผลการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL ในการแก้โจทย์ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ
ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชาลีสา โพธิ์นัมแดง. (2560). โครงการระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของไทย : รายงานวิจัย
ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 7-19.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2557). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องพรรณ ตรียมคลกุล. (2555). การออกแบบการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฝ่ายวิชาการและประมวลผล. (2561). ผลการเรียนรู้ของนักเรียนประจำปีการศึกษา. ร้อยเอ็ด: วิทยาลัยอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด.
- พรรณิ ชูทัย. (2538). จิตวิทยาการเรียนการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- มนต์ชัย พงศกรณฤงษ์. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการสร้างความรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการสร้างความรู้ของนักเรียนช่วงอุตสาหกรรม. ดุษฎีนิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรวิทย์ อุทโท. (2559). ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับแผนผังโนมิตี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เสงี่ยม ไตรรัตน์. (2560). การสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, 1(1), 26-37.
- สุภาณี ว่างานนท์. (2558). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ตามหลักการของ Marzano
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โสภิตา มะลิซ้อน. (2562). การพัฒนาความสามารถการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดของมาร์ซาโน (Marzano) วิชาประวัติศาสตร์ไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เอกวิทย์ อำนวย. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.
ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Marzano, R.J. (2001). *Designing a new taxonomy of educational objectives*. Thousand Oaks, California:
Corwin Press.

การวิเคราะห์ทอักษณงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ A Meta Analysis of Research on English Listening Skills

พิสิฐ พินิจสกุล¹, รุจิเรข บุญกาพิมพ์², นฤมล แสงพรหม³, คันธทรัพย์ ชมพูพาทย์⁴ และอัจฉนา น้อยบุคดี⁵
Pisit Pinitakul¹, Rujirek Boongapim², Narumon Saengprom³, Canthasap Chomphupart⁴
and Atjana Noibuddee⁵

Received : 20 ก.ย. 2564

Revised : 12 ต.ค. 2564

Accepted : 12 ต.ค. 2564

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ 2) ศึกษาขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ 3) เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อขนาดอิทธิพลของงานวิจัย ประชากรที่ศึกษา คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2553–2563 จำนวน 45 เรื่อง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้สถิติเชิงบรรยายและการวิเคราะห์เนื้อหา และคำนวณค่าขนาดอิทธิพลของงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ทอักษณด้วยวิธีของ Hedges (1981) เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยได้แก่ แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัยและแบบประเมินคุณภาพงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษเป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทมากที่สุด ที่ร้อยละ 80 สาขาที่ผลิตงานวิจัย พบว่าสาขาวิชาหลักสูตรการสอน มีจำนวนสูงที่สุดที่ร้อยละ 64 รองลงมา คือสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ที่ร้อยละ 28 ผลของการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลทั้งหมด 28 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อขนาดอิทธิพลงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) พบว่ามี 4 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ : ขนาดอิทธิพล, ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ, การวิเคราะห์ทอักษณงานวิจัย

Abstract

This study aimed to 1) investigate characteristics of research on listening skills 2) examine effect size of research studies on listening skills and 3) compare characteristics of research on listening skills on effect size. Population of the study were 45 research papers on English listening skills in Thailand during 2010-2020. Meta-analysis of Hedges was used for effect size estimation. Research instruments were research characteristic form and research paper evaluation form. The result showed that most of the studies on English listening skill were master thesis (80 percent), the major of conducted research was mainly curriculum and instruction major (64 percent), followed by English major (28 percent). Comparison of effect size of 28 independent variables on dependent variable which was effect size of research studies on listening skills

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: tatar2p@gmail.com

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁵ อาจารย์ประจำสาขาวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Lecturers in Mathematics and English, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: tatar2p@gmail.com

² Lecturer in General science, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

³ Assistant Professor, Ph.D., Lecturers in Educational Research and Assessment, Faculty of Education, Udonthani Rajabhat University

⁴ Assistant Professor, Ph.D., Lecturers in Educational Research and Assessment, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

⁵ Lecturers in Mathematics and English, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

using one-way ANOVA found that 4 variables were statistically significant at 0.05 including level of sample variable, sampling method variable, research design variable, and classroom innovation variable.

Keywords : Effect size, English listening skills, Meta-analysis of research

บทนำ

ทักษะการฟังภาษาอังกฤษถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการสื่อสาร ในยุคที่ภาษาอังกฤษนั้นเป็นสื่อกลางในสังคมโลกอย่างแพร่หลาย โดยทั่วไปในการพัฒนาทักษะทางภาษานั้นจะเน้น 4 ทักษะหลัก คือ การอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง (Sangster, 2004 : 1) ทักษะการฟังเป็นทักษะรับ (receptive skills) ที่จะต้องทำความเข้าใจกับสิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการจะสื่อสาร การฟังภาษาที่สอง (second language listening) นั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะทางภาษา ถ้าขาดทักษะการฟัง ผู้เรียนก็จะสื่อสารได้ไม่มีประสิทธิภาพ การฟังเป็นกระบวนการทางภายในความคิดที่มองไม่เห็นซึ่งเป็นการยากที่จะอธิบายออกมาได้ชัด (Lynch, 2012 : 78) โดยนักวิชาการได้แยกคำว่า hearing การได้ยิน กับ listening การฟังออกจากกัน โดยการฟังจะเป็นกระบวนการทางความคิดและกายภาพ ส่วนการได้ยินจะเป็นแค่ทางกายภาพไม่ได้อาศัยความเข้าใจ Rost (2001 : 8) ได้นิยามการฟังไว้ว่า “เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่ทำให้เราเข้าใจภาษาพูด” ซึ่งในทางการวิจัยทักษะการฟังในภายหลังก็เริ่มได้รับความสนใจและมีผู้ที่ทำวิจัยมากขึ้นจากที่เคยถูกละเลยมาในสมัยก่อน (Vandergrift & Goh, 2012, Vandergrift, 2004 and Wagner, 2010) การฟังถือว่าเป็นทักษะแรก ๆ ในการเริ่มเรียนภาษาใดภาษาหนึ่งโดยธรรมชาติ ทั้งมาจากการฟังและการสังเกต (Carney, 2018 : 1) โดยทักษะการฟังแบ่งออกเป็นระดับต่าง ๆ ซึ่งมีสองกระบวนการฟังหลัก คือ top-down listening และ bottom-up listening โดยกระบวนการ top-down listening หรือที่เรียกว่ากระบวนการบนลงล่าง จะเป็นการตีความสิ่งที่ฟังจากบริบทโดยอาศัยความรู้เดิม (background knowledge) ที่ตนเองมีอยู่ในเรื่องหรือหัวข้อนั้น ๆ ที่ฟัง เพื่อที่จะทำความเข้าใจเนื้อหาที่ฟังเป็นภาพใหญ่ลงมาสู่ระดับย่อย ในทางกลับกัน กระบวนการ bottom-up listening หรือกระบวนการล่างขึ้นบน จะเป็นการที่ผู้ฟังสร้างความหมายจากสิ่งที่ฟัง วิเคราะห์องค์ประกอบหน่วยเสียง ไวยากรณ์ คำ จนถึงระดับประโยค (Buck, 2001 : 12)

ในปัจจุบันการทดสอบความสามารถทางภาษาไม่ว่าจะเป็น TOEFL, TOEIC, IELTS มีการวัดทักษะการฟังเป็นองค์ประกอบหนึ่งในแบบทดสอบที่มีการวัดในระดับที่ต่างกัน และบริบทเนื้อหาข้อสอบในหลาย ๆ รูปแบบ ในส่วนด้านงานวิจัยก็มีงานที่ทำในด้านทักษะการฟังให้เห็นบ่อยมากขึ้นในปัจจุบัน ยกตัวอย่างเช่น Carney (2018) ได้ศึกษาว่าผู้เรียนมีวิธีการทำความเข้าใจ ประมวลผลในการฟังภาษาอังกฤษโดยใช้กระบวนการ top-down และ bottom-up listening อย่างไรโดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็นสามระดับ อิงตามความสามารถในการฟังจากการทดสอบ TOEIC อย่างไรก็ตามการวิจัยในกระบวนการการฟัง และการฟังภาษาที่สองเชิงวิชาการนั้น ถือว่ายังมีน้อยถ้าเทียบกับวิจัยทางภาษา ด้านทักษะการเขียน การอ่าน หรือคำศัพท์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการทำวิจัยทำความเข้าใจกระบวนการการฟังให้มากขึ้น ทบทวนว่ามีการสอนการฟังอย่างไร เพื่อที่จะนำผลมาประยุกต์ใช้ในการสอนการฟังภาษาอังกฤษในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ (Ward, 2018 : 60) ซึ่งในการเรียนการสอนทักษะการฟังภาษาอังกฤษปัจจุบันใช้เวลาในการทดสอบความเข้าใจในการฟังมากกว่าการสอนการฟังหรือกระบวนการการฟังของผู้เรียน (Carney, 2018 : 8) จึงจำเป็นที่จะต้องมีการสอน เทคนิคการสอนการฟัง สื่อหรือนวัตกรรมที่เข้ามาช่วยให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการการฟังของตนเองในชั้นเรียน ดังที่งานวิจัยหลาย ๆ เรื่องที่นำมาใช้และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการฟัง และกระบวนการการฟังของผู้เรียนในประเทศไทย (เกริก เจริญานุวัฒน์, 2555, ชัมพร ชาญวิจิตร, 2560, ทศนีย์ กันทะใจ, 2556, นุชิต นิลวรากล, 2558, ปุณยา แสงศรี, 2554, ฝนทิพย์ นัตถะยาย, 2558, ภัสสร่า ภูรินันท์กุล, 2553 และ อัจฉริยาพร รมรัตน์, 2556) ทำให้สามารถดูได้ว่าแต่ละนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้ในงานวิจัยมีผลต่อกลุ่มตัวอย่างจากค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัย

Glass (1976) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ห่อถักมานในปัจจุบันไว้ว่า การวิเคราะห์ห่อถักมานเป็นวิธีการที่มีความถูกต้องแม่นยำและมีประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัย และในการบูรณาการงานวิจัยควรต้องมองที่ข้อจำกัดของผลการวิจัยที่ทำให้เกิดการวิเคราะห์ห่อถักมาน จากที่มีงานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษมากขึ้นในทั้งระดับวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ ในยุคปัจจุบันการนำการวิเคราะห์ห่อถักมานงานวิจัยด้านทักษะทางการฟังภาษาอังกฤษมาดำเนินการจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และยังไม่มีการวิจัยที่ทำการวิเคราะห์ห่อถักมานงานวิจัยด้านนี้ เพื่อเป็นข้อมูลให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ

ทำการวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษต่อไป และเพื่อที่จะเห็นว่าวัตรกรรมการจัดการเรียนการสอนในงานวิจัยกลุ่มใด มีประสิทธิภาพดี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ
2. เพื่อศึกษาขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ
3. เพื่อเปรียบเทียบคูณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ส่งผลต่อขนาดอิทธิพลของงานวิจัย

กรอบแนวคิด

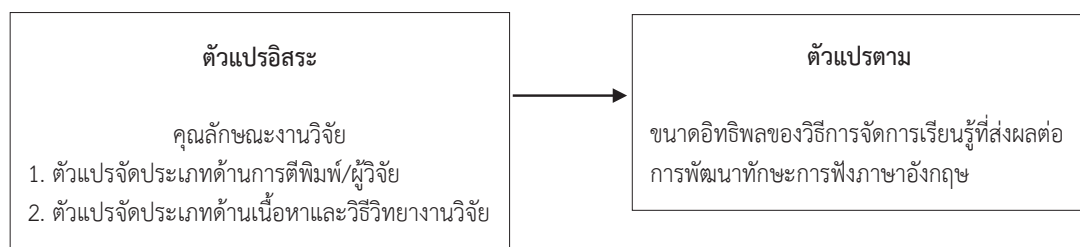
1. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์คือ วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท ดุษฎีนิพนธ์ระดับปริญญาเอก และการศึกษาอิสระเกี่ยวกับทักษะการฟังที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553–2563 จำนวน 45 เล่ม โดยเป็นงานวิจัยที่เป็นการสอนทักษะการฟังในประเทศไทยที่มีผลการทดสอบความสามารถการฟัง สืบค้นจากฐานข้อมูล ฐานข้อมูล DRIC (Digital Research Information Center) และฐานข้อมูล TDC (Thai Digital Collection) และฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยใช้คำค้นว่า “ทักษะการฟังภาษาอังกฤษ” และ “Listening skills”

2. เป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่จัดกระทำให้อัตลักษณ์การเรียนรู้เป็นตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ทักษะการฟัง

ภาษาอังกฤษ

3. งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จะต้องเป็นงานวิจัยเชิงทดลองที่มีการรายงานค่าสถิติที่จำเป็นครบถ้วน สำหรับการแปลงค่าสถิติเหล่านั้นให้เป็นค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) กล่าวคือ ต้องระบุค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มทดลอง กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มเปรียบเทียบและระบุค่าสถิติทดสอบ เช่น ค่าสถิติทดสอบที (t-test) หรือค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-test)

4. ในการสังเคราะห์งานวิจัยส่วนใหญ่จะนิยมแบ่งประเภทตัวแปรที่สังเคราะห์เป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ ตามคูณลักษณะงานวิจัย ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ตัวแปรจัดประเภทด้านการตีพิมพ์/ผู้วิจัย และตัวแปรจัดประเภทด้านเนื้อหาและวิธีวิทยางานวิจัย ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศ (นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช, 2545) และค่าขนาดอิทธิพล (Effect size) ที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัยใช้วิธีการของ Hedges (1981) ซึ่งเป็นหนึ่งในวิธีการหาค่าขนาดอิทธิพล โดยถ้าค่าขนาดอิทธิพลมีค่าเป็นบวกสูงมากแสดงว่าตัวแปรจัดกระทำนั้นมีผลต่อตัวแปรตามมาก ทั้งนี้ผลจากงานวิจัยมีหน่วยการวัดและมาตรการวัดที่ต่างกันจึงต้องเปลี่ยนเป็นคะแนนมาตรฐานดังกล่าวเพื่อที่จะวิเคราะห์ข้อมูลได้ การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด การวิเคราะห์ห่อภิณงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่เป็นการวิเคราะห์ห่อหุ้มงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท คุชกุณิพนธ์ระดับปริญญาเอก และการศึกษาอิสระเกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่เผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553–2563 จำนวน 45 เล่ม จากมหาวิทยาลัยในประเทศไทยจำนวน 18 แห่ง

1.1 ตัวแปรที่ศึกษา

คุณลักษณะงานวิจัย ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ตัวแปรจัดประเภทด้านการตีพิมพ์/ผู้วิจัย และตัวแปรจัดประเภทด้านเนื้อหา และวิธีวิทยางานวิจัย รวมทั้งหมด 28 ตัวแปรดังนี้

1.1.1 ตัวแปรจัดประเภทด้านการตีพิมพ์/ผู้วิจัยประกอบด้วย 13 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรช่วงปีที่ทำวิจัย ตัวแปรสาขาที่ผลิตงานวิจัย ตัวแปรเพศผู้วิจัย ตัวแปรประเภทงานวิจัย ตัวแปรจำนวนหน้าทั้งหมด ตัวแปรจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ตัวแปรจำนวนตัวแปรต้น ตัวแปรจำนวนตัวแปรตาม ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรจำนวนเครื่องมือ ตัวแปรจำนวนกลุ่มทดลอง และตัวแปรจำนวนกลุ่มควบคุม

1.1.2 ตัวแปรจัดประเภทด้านเนื้อหาและวิธีวิทยางานวิจัยประกอบด้วย 15 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตัวแปรสมมติฐานของการวิจัย ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรระยะเวลาในการทดลอง ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรประเภทเครื่องมือ ตัวแปรลักษณะงานวิจัย ตัวแปรความตรงของเครื่องมือ ตัวแปรความเที่ยงของเครื่องมือ ตัวแปรสถิติพื้นฐาน ตัวแปรสถิติคุณภาพเครื่องมือ ตัวแปรสถิติทดสอบสมมติฐาน ตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

1.2 ค่าขนาดอิทธิพล

ค่าขนาดอิทธิพลในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการของ Hedges โดยค่าขนาดอิทธิพล หมายถึง ขนาดของผลที่เกิดจากตัวแปรต้น (Independent variable) ที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม (Dependent variable) ที่มาจากการวิจัยที่ศึกษาเชิงเปรียบเทียบหรือเชิงหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (สุพรรณ สุกมลสันต์, 2553) ทั้งนี้มีวิธีการที่หาค่าขนาดอิทธิพลหลากหลายวิธีที่เป็นที่นิยม เช่น Cohen's d และ Grass's Δ ซึ่งงานวิจัยนี้ใช้วิธีของ Hedges's g ที่เหมาะสมสำหรับขนาดกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 20 งานขึ้นไป (Becker, 2000) โดยหาค่า g ขนาดอิทธิพลของงานวิจัยด้วยวิธีการของ Hedges ได้ดังนี้

$$g = \frac{M_1 - M_2}{S_{pooled}} \quad \text{โดยที่} \quad S_{pooled} = \sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{(n_1 + n_2) - 2}}$$

g แทน ค่าขนาดอิทธิพลโดยวิธีการของ Hedges

M_1 แทน ค่าเฉลี่ยการวัดครั้งที่ 2

M_2 แทน ค่าเฉลี่ยการวัดครั้งที่ 1

S_{pooled} แทน ความแปรปรวนรวม

n_1 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 1

n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มที่ 2

s_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

s_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 แบบบันทึกคุณลักษณะงานวิจัย เป็นแบบบันทึกที่มีรหัสสำหรับบันทึกรายละเอียดของคุณลักษณะงานวิจัยตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายในการสำรวจและบันทึกลักษณะงานวิจัยตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับนำมาสังเคราะห์งานวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลด้านผู้วิจัยและการตีพิมพ์ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระของงานวิจัย ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านระเบียบวิธีวิจัย และส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านค่าสถิติที่ใช้ในการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งในแต่ละส่วนมีรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยนำมาเป็นตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป โดยแบบบันทึกได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 3 ท่านโดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของแบบบันทึก ด้วยวิธีการ Content validity index (CVI) ใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ 4.78 อยู่ในระดับดีมาก

2.2 แบบประเมินคุณภาพงานวิจัย มี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ส่วนที่ 2 เป็นเกณฑ์การประเมินคุณภาพงานวิจัย เพื่อประเมินคุณภาพงานวิจัยที่จะนำมาสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยประเมินคุณภาพงานวิจัย การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือได้ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านด้วยวิธีการ Content validity index (CVI) ใช้มาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าเฉลี่ยทั้งหมดอยู่ที่ 4.52 อยู่ในระดับดี

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสังเคราะห์งานวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กำหนดขอบเขตในการเลือกงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์

3.2 ดำเนินการสืบค้นงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามขอบเขตที่กำหนดไว้ จากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ฐานข้อมูล DCMS ฐานข้อมูล TDC และฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ มหาวิทยาลัยต่าง ๆ

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ประเมินคุณภาพงานวิจัย ตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้องของข้อมูล

3.4 บันทึกข้อมูลลงในแบบสรุปงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลงรหัสและเตรียมข้อมูลสำหรับทำวิเคราะห์ข้อมูลในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ JASP ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์คุณลักษณะงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ ความแปรปรวน ความเบ้ ความโด่ง

4.2 วิเคราะห์หาค่าขนาดอิทธิพล g วิเคราะห์ขนาดอิทธิพลของงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ โดยใช้สูตรของ Hedges (1981)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบขนาดอิทธิพลจำแนกตามตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และมีการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นโดยใช้สถิติ Levene's Test เพื่อทดสอบความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity Test) และทดสอบภายหลัง (Post Hoc) โดยถ้าตัวแปรใดผ่านข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) จะใช้สถิติ Scheffe ในการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของแต่ละตัวแปร ถ้าหากตัวแปรใดไม่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้นจะใช้สถิติ non-parametric หรือสถิติไคร์พาร์มิเตอร์ ซึ่งเป็นวิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีการแจกแจงแบบอิสระ (Free distribution) และใช้ได้กับข้อมูลทุกระดับ โดยในการวิเคราะห์ทดสอบภายหลัง Post Hoc รูปแบบ non-parametric นี้จะใช้สถิติเช่น Dunnett T3 และ Games-Howell ซึ่งสำหรับวิเคราะห์ผลต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยในงานวิจัยนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ JASP

สรุปผล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

ลักษณะงานวิจัยระดับเล่มวิทยานิพนธ์ที่นำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่และนำเสนอ ได้แก่ ลักษณะงานวิจัยด้านลักษณะการตีพิมพ์และผู้วิจัย จำนวน 13 ตัวแปร และลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระและวิธีวิทยาการวิจัย จำนวน 15 ตัวแปร

1.1 ลักษณะงานวิจัยด้านลักษณะการตีพิมพ์และผู้วิจัยระดับเล่ม จำนวน 13 ตัวแปร พบว่าตัวแปรปีที่ทำวิจัย ช่วงปี 2553-2557 ร้อยละ 64 และช่วงปี 2558-2563 ร้อยละ 18 ตัวแปรสาขาที่ผลิตงานวิจัยพบว่าสาขาหลักสูตรการสอน มีจำนวนสูงสุดที่ร้อยละ 64 รองลงมา คือ สาขาภาษาอังกฤษที่ร้อยละ 28 ส่วนตัวแปรเพศ ผู้วิจัยพบว่ามีเพศหญิงร้อยละ 84 และเพศชาย 16 และตัวแปรประเภทงานวิจัยพบว่า วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มากที่สุดที่ร้อยละ 76 รองลงมา คือ การศึกษาอิสระ ที่ร้อยละ 12 และดุษฎีนิพนธ์ ระดับปริญญาเอก ร้อยละ 12 ส่วนลักษณะการแจกแจงของข้อมูลพื้นฐาน ลักษณะงานวิจัยระดับเล่มวิทยานิพนธ์ที่เป็นตัวแปรต่อเนื่อง พบว่าตัวแปรจำนวนหน้าทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 168.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 57.95 ตัวแปรจำนวนหน้าไม่รวมภาคผนวก ค่าเฉลี่ย 96.18 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 44.69 ตัวแปรจำนวนสมมติฐาน มีค่าเฉลี่ย 1.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.13 ตัวแปรจำนวนตัวแปรต้นค่าเฉลี่ย 1.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24 ตัวแปรจำนวนตัวแปรตามมีค่าเฉลี่ย 1.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.88 ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 72.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

117.97 ตัวแปรจำนวนเครื่องมือมีค่าเฉลี่ย 3.02 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 ตัวแปรจำนวนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ย 1.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.21 และตัวแปรจำนวนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ย 0.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.24

1.2 ลักษณะงานวิจัยด้านเนื้อหาสาระและวิธีวิทยาการวิจัยที่แสดงความถี่ ร้อยละของตัวแปรจำนวน 15 ตัวแปร พบว่าตัวแปรวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีค่าร้อยละสูงสุด คือ เปรียบเทียบและศึกษา ที่ร้อยละ 22.2 ตัวแปรสมมติฐานของการวิจัย พบว่าสมมติฐานแบบมีทิศทาง มากที่สุดร้อยละ 71.1 ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ามีธรมมากที่สุดร้อยละ 42.2 รองลงมา คือ ระดับประถม ร้อยละ 37.8 ตัวแปรแหล่งที่มาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุดร้อยละ 80 ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง พบว่าเลือกแบบเจาะจงและสุ่มแบบกลุ่ม สูงสุดเท่ากันที่ร้อยละ 33.3 ตัวแปรลักษณะงานวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นวิจัยเชิงทดลองที่ร้อยละ 97.8 ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง พบว่า One Group Pretest-Posttest Design มากที่สุดร้อยละ 95.6 ตัวแปรระยะเวลาในการทดลอง พบว่าระยะเวลาการทดลอง 16-20 ชั่วโมง มากที่สุดร้อยละ 42.2 ตัวแปรประเภทเครื่องมือ พบว่าแบบทดสอบและแบบสอบถามมากที่สุดที่ร้อยละ 35.6 ตัวแปรนวัตกรรม การจัดการเรียนการสอน พบว่าเทคนิคการสอนมากที่สุด ร้อยละ 55.6 ตัวแปรความตรงของเครื่องมือ พบว่าความตรงเชิงเนื้อหา มากที่สุด ร้อยละ 77.8 ตัวแปรความเที่ยงของเครื่องมือ พบว่าวิธีการความเที่ยงของแบบทดสอบอิงเกณฑ์ Lovett มากที่สุด ร้อยละ 21.1 รองลงมา คือ วิธีหาความเที่ยงของแบบทดสอบอิงกลุ่มของ Kuder Richardson ร้อยละ 19.2 และไม่ระบุ ค่าความเที่ยง ที่ร้อยละ 17.3 ตัวแปรสถิติพื้นฐาน พบว่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มากที่สุด ร้อยละ 66.7 ตัวแปรสถิติคุณภาพเครื่องมือ พบว่าอำนาจจำแนกและความยาก มากที่สุด ที่ร้อยละ 35.6 ตัวแปรสถิติทดสอบสมมติฐาน พบว่า Dependent Sample t-test มากที่สุดร้อยละ 77.8 และตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่าสื่อนวัตกรรม มากที่สุดที่ร้อยละ 51.1

2. ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ

จากการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลโดยใช้สูตรของ Hedges ของผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการฟัง 45 งาน มีค่าขนาดอิทธิพล (d) จำนวน 50 ค่าดังตาราง 1

ตาราง 1 ตารางแสดงค่าสถิติพื้นฐานของการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพล

N = 50	Mean	S.D.	Variance	Range	Min	Max	Ske	Kur
ค่าขนาดอิทธิพล (d)	3.021	2.083	4.338	9.697	-0.256	9.441	1.072	1.212

จากตาราง 1 พบว่ามีค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลที่ 3.021 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.083 ความแปรปรวนที่ 4.338 ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทางทักษะการฟังน้อยที่สุดที่ -0.256 และมากที่สุดที่ 9.441 พิสัย 9.697 และความเบ้ที่ 1.072 และความโด่งที่ 1.212

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย

ผลของการเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัย จากตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์ One-way ANOVA ทั้งหมด 28 ตัวแปรที่ส่งผลกับตัวแปรตามค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทักษะการฟัง ภาษาอังกฤษ พบว่ามี 4 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

ตาราง 2 ตารางผลการวิเคราะห์ One-way ANOVA การเปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลจำแนกตามคุณลักษณะงานวิจัย

ตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย	Test of Homogeneity of Variances		ANOVA	
	F	p-value	F	p-value
ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	5.286	.003	3.821*	.016
วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	7.571	<.001	5.450***	.001
แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง	1.661	.201	10.184***	<.001
นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน	4.002	.013	4.371**	.009

จากตาราง 2 พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง มีค่า F ที่ 3.821 และ p-value ที่ .016 ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างค่า F ที่ 5.450 และ p-value ที่ .001 ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลองค่า F ที่ 10.184 และ p-value ที่ <.001 และตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนค่า F ที่ 4.371 และ p-value ที่ .009 ซึ่งมี 3 ตัวแปรที่ไม่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้นความเป็นเอกพันธ์จากการวิเคราะห์ Lvene's test of homogeneity โดยจะนำไปวิเคราะห์ Post Hoc ด้วยสถิติ Non-parametric ได้แก่ Dunnett T3 และ Games-Howell ส่วนตัวแปรที่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้น คือ ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง จะนำไปวิเคราะห์ภายหลังด้วยสถิติ Scheffe โดยผลของการทดสอบภายหลัง (Post Hoc) มีดังนี้

3.1 ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบภายหลัง (Post Hoc) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยวิธีการของ Dunnett พบว่าตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความแตกต่างรายคู่ของระดับการศึกษา กับขนาดอิทธิพลของงานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษโดยที่ไม่มีค่า P dunnett ตัวใดที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบภายหลัง (Post Hoc) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยวิธีการของ Games-Howell พบว่างานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ไม่ระบุการสุ่ม จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยที่ใช้การสุ่มแบบกลุ่ม จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ไม่ระบุการสุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยที่ใช้การเลือกแบบเจาะจงจะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่สุ่มแบบหลายขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 งานวิจัยที่ใช้การสุ่มอย่างง่ายจะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยสุ่มแบบหลายขั้นตอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยที่ใช้การสุ่มแบบกลุ่มจะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยสุ่มแบบหลายขั้นตอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง

การทดสอบภายหลัง (Post Hoc) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยวิธีการของ Scheffe พบว่างานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง Two-Group Pre-Post-test Design จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง Pre-Posttest Control Group Design อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และงานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง Two-Group Pre-Post-test Design จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง One Group Pre-Posttest Design อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 ตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน

การทดสอบภายหลัง (Post Hoc) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยวิธีการของ Dunnett พบว่างานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้สื่อการสอนประกอบกับนวัตกรรม จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้สื่อการสอนและเทคนิคการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นคุณลักษณะงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษมีประเด็นคือ ตัวแปรจำนวนสมมติฐานมีค่าเฉลี่ย 1.78 ซึ่งบ่งบอกว่างานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษจะตั้งสมมติฐานอย่างน้อย 1 สมมติฐาน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมมติฐานทางเดียว คือ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน ทำให้เห็นว่าการวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อดูประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นหลักในการทำวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ในเรื่องของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม งานวิจัยส่วนใหญ่จะมีตัวแปรต้นอย่างน้อยหนึ่งตัวที่ส่งผลต่อตัวแปรตามหนึ่งตัว แสดงให้เห็นถึงการกำหนดระดับของตัวแปรต้นที่ต้องการจะศึกษาว่านวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ต่างกันแล้ว ส่งผลต่อตัวแปรตามหรือไม่ ในงานวิจัยส่วนใหญ่ ตัวแปรขนาดกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 72.40 บ่งบอกถึงงานวิจัยส่วนใหญ่มีการใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่าหนึ่งห้องเรียนขึ้นไป ที่จะสามารถดูความแตกต่างของนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ได้ในส่วนของจำนวนเครื่องมือมีค่าเฉลี่ย 3.02 แสดงถึงงานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษจะมีเครื่องมืออย่างน้อย 2 ชิ้นขึ้นไป เพื่อในการตรวจสอบสามเส้า ให้ผลของงานวิจัยมีความเชื่อถือต่อไป จากตัวแปรวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่เป็นการเปรียบเทียบและศึกษา ที่ร้อยละ 22.2 แสดงให้เห็นถึงงานวิจัยส่วนใหญ่เน้นที่จะเปรียบเทียบผลระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และศึกษาอิทธิพลนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการฟังภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับผลของสมมติฐานแบบมีทิศทางที่มีมากที่สุด ร้อยละ 71.1 นอกจากนี้งานวิจัยส่วนใหญ่ยังใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง One Group Pretest-Posttest Design ซึ่งเป็นรูปแบบที่นิยมจากผลร้อยละ 95.6 และสามารถวางแผนได้สะดวกในการวิจัยในชั้นเรียนทักษะการฟังภาษาอังกฤษ ส่วนในเรื่องประเภทเครื่องมือ พบว่าแบบทดสอบและแบบสอบถามมากที่สุดที่ร้อยละ 35.6 บ่งบอกให้เห็นถึงว่าทักษะการฟังเป็นทักษะที่ต้องวัดผลสัมฤทธิ์ควบคู่ไปกับทัศนคติในการฟังภาษาอังกฤษ จึงมีการใช้เครื่องมือสองประเภทนี้ในหลายงานวิจัย ส่วนตัวแปรเทคนิคการสอนมากที่สุดร้อยละ 55.6 แสดงให้เห็นถึงว่าการทำวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ จะต้องมามีเทคนิคการสอนที่เข้ามาช่วยพัฒนาทักษะการฟังมากกว่าการสอนแบบปกติ งานวิจัยส่วนใหญ่จึงนำเทคนิคการสอนเข้ามาเป็นสิ่งที่ทดลอง นอกจากนี้ การที่งานวิจัยใช้ความตรงเชิงเนื้อหาร้อยละ 77.8 แสดงให้เห็นถึงการสร้างเครื่องมือของงานวิจัย เช่น แบบทดสอบที่ต้องการที่จะวัดให้ตรงกับเนื้อหาที่สอน และวิธีการหาความเที่ยงที่พบว่ามีการใช้ Lovett และ Kuder-Richardson แสดงให้เห็นถึงว่าข้อสอบวัดทักษะการฟังในงานวิจัยต่าง ๆ มีทั้งในรูปแบบอิงเกณฑ์และอิงกลุ่ม ทั้งนี้ยังพบว่างานวิจัยไม่ได้ระบุวิธีการหาความเที่ยงมีค่าร้อยละใกล้เคียงกันกับวิธีการหาความเที่ยงทั้งสอง แสดงให้เห็นว่างานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษจำเป็นต้องหาความเที่ยงให้มากขึ้น เพื่อคุณภาพเครื่องมือที่ดีต่อไป ในเรื่องของสถิติคุณภาพเครื่องมือ พบว่าอำนาจจำแนกและความยากมากที่สุดที่ร้อยละ 35.6 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือในงานวิจัยทางการฟังภาษาอังกฤษยังต้องเพิ่มในการหาคุณภาพเครื่องมือเรื่องอำนาจจำแนกและความยากอีกด้วย เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือของคุณภาพเครื่องมือวิจัย และนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน พบว่าสื่อนวัตกรรมเป็นสิ่งที่ใช้เยอะมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการเรียนการสอนในปัจจุบันที่จะต้องเน้นนวัตกรรมการพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษให้กับผู้เรียน

2. ผลการวิเคราะห์ค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการฟังภาษาอังกฤษ จากค่าเฉลี่ยขนาดอิทธิพลงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ 3.021 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.083 แสดงให้เห็นถึงผลของการใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่มีต่อทักษะการฟังแล้วจะทำให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพในการฟังภาษาอังกฤษมากขึ้น (Richard, 2015) อีกทั้งความแตกต่างของผลมีไม่มากจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ต่ำ จึงแสดงให้เห็นว่างานวิจัยทักษะการฟังในประเทศไทยมีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ บ่งบอกว่างานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีทิศทางที่ค่อนข้างดี

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าขนาดอิทธิพลระหว่างตัวแปรคุณลักษณะงานวิจัย จากตัวแปรที่ทำการวิเคราะห์ One-way ANOVA ทั้งหมด 28 ตัวแปรที่ส่งผลกับตัวแปรตามค่าขนาดอิทธิพลงานวิจัยทักษะการฟังภาษาอังกฤษ พบว่า 4 ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ ตัวแปรระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรแผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง ตัวแปรนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถอธิบายแต่ละตัวแปรได้ดังนี้

1) งานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างต่างกันจะมีค่าขนาดอิทธิพลต่างกัน แต่ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ไม่พบว่ามียกระดับใดที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าทักษะการฟังภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนในแต่ละระดับมีการเน้นทักษะย่อยในประเด็นที่แตกต่างกัน โดยอาจจะอิงตามระดับของทักษะการฟังตามกรอบ CEFR โดยระดับประถม อาจอยู่ที่ A1-A2 ที่การฟังเน้นไปในเรื่องฟังหาตัวอย่าง ฟังหารายละเอียด ฟังหาใจความสำคัญ ส่วนในระดับมัธยมและปริญญาตรีที่สูงขึ้นระดับ CEFR ของทักษะการฟังจะอยู่ที่ A2-B2 ซึ่งความแตกต่างของระดับทักษะการฟังนี้

ส่งผลให้งานวิจัยมีค่าขนาดอิทธิพลแตกต่างกัน 2) งานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างต่างกัน จะมีค่าขนาดอิทธิพลต่างกัน โดยจากการวิเคราะห์รายคู่ งานวิจัยที่ใช้การสุ่มแบบกลุ่มจะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยสุ่มแบบหลายขั้นตอน และยิ่งมากกว่าการสุ่มหรือการเลือกแบบอื่น แสดงให้เห็นว่างานวิจัยที่ทำเรื่องทักษะการฟังในชั้นเรียน ถ้าใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) จะส่งผลให้ผลของงานวิจัยมีค่าขนาดอิทธิพลที่สูงกว่าวิธีการอื่น โดยอภิวัฒน์ มานะดี, เสกสรร ทองคำบรรจง และสมพงษ์ ปั่นหุ่น (2558) กล่าวว่า การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เหมาะกับประชากรที่มีลักษณะความแตกต่างภายในกลุ่มสูง (Heterogeneity within clusters) และความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มต่ำ (Homogeneity between clusters) ในกรณีงานวิจัยทางทักษะการฟังนี้ แต่ละกลุ่มหรือในห้องเรียนจะมีผู้เรียนที่มีความสามารถการฟัง ทั้งเก่ง กลาง และอ่อน ในขณะที่ถ้าเทียบกับอีกห้องก็มีลักษณะของผู้เรียนคล้ายกัน วิธีการนี้จึงส่งผลต่อค่าขนาดอิทธิพลในงานวิจัยทางการฟังมากกว่าวิธีการสุ่มแบบอื่น 3) งานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่ใช้แผนแบบการวิจัยที่แตกต่างกัน จะมีค่าขนาดอิทธิพลต่างกัน โดยจากการวิเคราะห์รายคู่ งานวิจัยที่ใช้แผนแบบ Two-Group Pre-Post-test Design จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้แผนแบบการวิจัยเชิงทดลอง One Group Pre-Posttest Design และสูงกว่าวิธีการอื่น ซึ่งกลุ่มที่เป็นกลุ่มทดลองจะเห็นประสิทธิภาพของผลการวิจัยได้ชัดกว่ากลุ่มควบคุม ในการใช้แผนแบบนี้จึงให้ค่าขนาดอิทธิพลสูงกว่าแผนแบบที่ทดลองกับกลุ่มเดียว อรพิน ชูชม (2552) ระบุว่าแผนแบบการทดลองนี้จะทำให้เกิดความตรงภายใน และใช้ได้ดีในกรณีที่ทั้งสองกลุ่มนั้นมีคุณลักษณะต่าง ๆ เท่าเทียมกัน 4) งานวิจัยทางทักษะการฟังภาษาอังกฤษที่มีรูปแบบนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนต่างกัน จะมีค่าขนาดอิทธิพลต่างกัน โดยงานที่ใช้สื่อการสอนประกอบกับนวัตกรรม จะมีขนาดอิทธิพลสูงกว่างานวิจัยที่ใช้สื่อการสอนและเทคนิคการสอน ซึ่งสอดคล้องกับที่ Richard (2015) ที่ว่าการใช้สื่อ และนวัตกรรมในชั้นเรียนการฟังช่วยให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคย กับบริบทการพูดจริงในสถานการณ์จริง และพัฒนากระบวนการความเข้าใจในการฟังได้ดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากการสังเคราะห์งานวิจัย ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบต่าง ๆ ซึ่งล้วนส่งผลต่อการทักษะการฟังภาษาอังกฤษมากกว่าการสอนตามปกติ ทั้งที่เป็นโปรแกรมพัฒนาหรือฝึกทักษะการฟังภาษาอังกฤษ เทคนิควิธีสอน หรือสื่อนวัตกรรม โดยเลือกให้เหมาะสมกับระดับชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านอื่น ๆ เช่น งานวิจัยในเรื่องของการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ ไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ หรืองานวิจัยด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ในการสังเคราะห์งานวิจัยและควรสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณภาพด้วย

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

ในการวิจัยการสังเคราะห์หลักฐานงานวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีวิทยานิพนธ์ที่นำมาสังเคราะห์หลายเล่มที่ไม่สามารถหาค่าขนาดอิทธิพลได้เนื่องจากการนำเสนอผลในงานวิจัยนั้น ๆ ยังขาดผลบางส่วนที่นำมาใช้คำนวณค่าขนาดอิทธิพลตามสูตรของ Hedges (1981) จึงทำให้ต้องตัดงานวิจัยจำนวนมากออก และไม่สามารถนำมาวิเคราะห์รวมได้ ทั้งนี้ในการนำงานวิจัยมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสังเคราะห์ต่อไป จึงจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบผลของงานวิจัยก่อนว่า สามารถหาค่าขนาดอิทธิพลได้หรือไม่ ก่อนที่จะนำมาบันทึกข้อมูลคุณลักษณะงานวิจัย และควรมีการประเมินคุณภาพงานวิจัยก่อนนำมาสังเคราะห์ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เกริก เจษฎาวัฒน์. (2555). *การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชไมพร ชาญวิจิตร. (2560). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง English in Daily Life ตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (CLT) ที่มีผลต่อความสามารถด้านการฟัง การพูดและความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ทัศนีย์ กันทะใจ. (2556). ผลการใช้กิจกรรมการเล่าเรื่อง ระหว่างเทคนิคการแสดงบทบาทสมมติตามเรื่องและเทคนิคการแสดงตามเรื่องด้วยหุ่นเชิด ที่มีต่อทักษะการฟัง การพูดภาษาอังกฤษ และความมั่นใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุชิต นิลวางกุล. (2558). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมเกมส์การแข่งขันกลุ่ม (TGT) ผสมกับกิจกรรมการเว้นช่องว่าง (Information Gap). วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวานิช. (2545). การสังเคราะห์งานวิจัยทางการศึกษาด้วยการวิเคราะห์ห่อภามและการวิเคราะห์เนื้อหา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานয়รัฐมนตรี.
- ปุณยภา แสงศรี. (2554). ผลกระทบของรูปแบบการช่วยฟังและระดับความสามารถภาษาอังกฤษต่อความสามารถในการฟังและกลวิธีการฟังของนักศึกษาไทยชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนทิพย์ นัตถะยาย. (2558). การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ประกอบการใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัสสร ภูรินันท์กุล. (2553). การใช้สื่อบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ประกอบการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาอังกฤษ. สารนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพัฒน์ สุกมลสันต์. (2553). ขนาดของผล: ความมีนัยสำคัญทางปฏิบัติในการวิจัย. *วารสารภาษาปริทัศน์*, 25(0), 26-38.
- อัจฉริยาพร รมรัตน์. (2556). การพัฒนาความสามารถในการฟัง พูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางร่วมกับกิจกรรมแบบผสมผสาน. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพิน ชูชม. (2552). การวิจัยกึ่งทดลอง. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 15(1), 1-15.
- อภิวัฒน์ มานะดี, เสกสรรค์ ทองคำบรรจง และสมพงษ์ ปันพูน. (2558). ผลของความไม่สอดคล้องระหว่างการกำหนดขนาดตัวอย่าง วิธีการสุ่มตัวอย่าง และรูปแบบการวิเคราะห์เชิงสถิติ ที่มีต่อความถูกต้องและความแม่นยำของค่าประมาณพารามิเตอร์: กรณีศึกษา ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด. *วารสารราชพฤกษ์*, 13(2), 69-75.
- Becker, A.L. (2000). *Effect Size*. Retrieved June 20, 2021, From <http://web.uccs.edu/lbecker/Psy590/es.htm>
- Buck, G. (2001). *Assessing listening*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Carney, N. (2018). *Diagnosing L2 English Learners' Listening Comprehension Abilities with Scripted and Unscripted Listening Texts*. Dissertation, Doctor of Philosophy of Teaching & Learning. Philadelphia: Temple University.
- Glass, G.V. (1976). Primary Secondary and Meta-Analysis of Research. *Education Research*, 52(07), 117-125.
- Hedges, L.V. (1981). Distribution theory for Glass's estimator of effect size and related estimators. *Journal of Educational Statistics*, 6(2), 107-128.
- Lynch, T. (2012). *Teaching Second Language Listening* (10th ed.). Oxford: Oxford University Press.
- Richard, J.C. (2015). *Key Issues in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Rost, M. (2001). *Listening*. In R. Carter, & D. Nunan (Eds.) *The Cambridge Guide to Teaching English to Speakers of Other Languages*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Sangster, P. (2004). *Learning to Listen, Listening to Learn. An Investigation into Listening Practices in Classrooms*. Dissertation, Doctor of Philosophy of Education. Edinburgh: University of Edinburgh.
- Vandergrift, L. and Goh, C. (2012). *Teaching and learning second language listening: Metacognition in Action*. United Kingdom: Taylor & Francis.

- Vandergrift, L. (2004). *Listening to Learn or Learning to Listen? In Cambridge University Press* (Ed.).
Annual Review of Applied Linguistics (2004). Cambridge: Cambridge University Press.
- Wagner, E. (2010). The Effect of the Use of Video Texts on ESL Listening Test-taker Performance.
Language testing, 27(4), 493-513.
- Ward, J. (2018). *Second Language Listening in an Academic Context: lexical, perceptual, and contextual clues to word recognition*. Doctor of Philosophy of English language and Applied Linguistics.
Reading: University of Reading.

การศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพตชา

The Study of Characters' Behaviors using Psychoanalytic Theories of Sigmund Freud in a Songnaree Novel by Phatcha

อุไรวรรณ สิงห์ทอง¹, ธฤชวรรณ แสนคำ² และ ศิริลักษณ์ เคนมี³

Uraiwan Singthong¹, Titsawan Sankham² and Sirilak Kenmee³

Received : 13 มิ.ย. 2563

Revised : 28 ก.ย. 2563

Accepted : 2 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครเอก จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปณิธิ ปณิธิ อาตม์ และศานต์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพตชา โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นกรอบในการวิเคราะห์พฤติกรรม และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครพบว่า พฤติกรรมของปณิธิที่แสดงออกมา ได้แก่ พฤติกรรมการเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ อิจฉาริษยา กตัญญู พุดจามีเหตุผลเพื่อให้คนอื่นยอมรับเชื่อถือ การทำตัวให้ดีขึ้น ต้องการในทรัพย์สินเงินทอง พฤติกรรมก้าวร้าว กลัวจะถูกเปิดเผยความลับ กลัวความผิด การเก็บกด การทดแทน การขัดท้อดโทษผู้อื่น และการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ สำหรับพฤติกรรมของปณิธิที่แสดงออกมา ได้แก่ เศร้าเสียใจ เหมินอาย รักนวลสงวนตัว สำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณ เอาแต่ใจตัวเอง ก้าวร้าวทางวาจา การหลีกเลี่ยง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น การพึ่งพาคนอื่น ก้าวร้าว กลัวการถูกทำร้าย กลัวการยอมรับสิ่งแปลกใหม่ การเก็บกด การขัดท้อดโทษผู้อื่น และช่างพ้อง ส่วนพฤติกรรมของอาตม์ที่แสดงออกมา ได้แก่ ไม่เป็นสุภาพบุรุษ หักห้ามใจตัวเอง รักความถูกต้อง ไม่ระวังคำพูด ทะนงตน มีหลักการในการพูดจา การสนองแรงขับดันทางเพศ ก้าวร้าว กลัวตัวเองติดเชื้อเอดส์ การทดแทน และแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ และพฤติกรรมของศานต์ที่แสดงออกมา ได้แก่ นอกใจคนรัก ความยับยั้งใจ สำนึกผิด การตอบโต้ หงุดหงิดรำคาญ ซื่อสัตย์ต่อคนรัก เป็นห่วงเป็นใยคนอื่น ใส่ใจคนรัก การสนองแรงขับดันทางเพศ ก้าวร้าวทางวาจา กลัวติดเชื้อเอดส์ กลัวความผิด การทดแทน การขัดท้อดโทษผู้อื่น และการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ

คำสำคัญ : พฤติกรรมตัวละคร, ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, นวนิยายสองนรี

Abstract

The objective of this research was to analyze behaviors of 4 characters which were Panithee, Panithi, Art and Sant in the Songnaree novel of Phatcha. The research applied Sigmund Freud's psychoanalytic theory as a framework for behavior analysis and presented the results by descriptive analysis. The results of character analysis revealed that Panithee's behaviors included sexually addictive behavior, jealousy, gratefulness, speak reasonably for others to trust, act as a good person, need money and things, aggressive, afraid of revealing secrets, fear of guilt, repression, displacement, projection and reaction formation. Expressed behaviors of Panith were sad, shy, love reserved, gratefulness of benefactors, self-willed, verbal aggression, avoidance, sympathize with others, dependence on others, aggressive, afraid of attack, afraid of accepting new things, repression, projection and sue. While expressed behaviors of Art

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: auriwan_s@hotmail.com

² นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Lecturer in Thai Language, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University, Email: auriwan_s@hotmail.com

² Student in Thai Language, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

³ Lecturer in Thai Language, Faculty of Education, Roi Et Rajabhat University

were not a gentleman, restrain oneself, love fairness, not careful with words, pride, responding to sexual impulses, aggressive, afraid of becoming infected with HIV, displacement and sham. Finally, behaviors of Sant were unfaithful, restrain oneself, remorseful, retaliation, irritability, annoyance. honest to your lover, retaliation, irritable and annoyed, honest with lover, being worried about other people, responding to sexual impulses, verbal aggression, afraid of becoming infected with HIV, fear of guilt, displacement, projection and sham.

Keywords : Behaviors of main characters, Psychoanalytic theory, Songnare novels

บทนำ

นวนิยายเป็นงานเขียนประเภทบันเทิงคดีรูปแบบหนึ่ง เป็นร้อยแก้วขนาดยาว มุ่งให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน เป็นสำคัญ และได้รับความนิยอย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นวรรณกรรมที่เข้าถึงผู้อ่านได้ทุกเพศทุกวัย โดยงานเขียนประเภทนวนิยายจะเล่าเหตุการณ์เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคม ความสมจริงของนวนิยายนี้จะปรากฏจากการรับรู้ และรับสของผู้อ่าน กล่าวคือ ผู้อ่านจะเกิดอารมณ์สะเทือนใจคล้ายตามเหตุการณ์ในเรื่องราว ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ผู้อ่านรับรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้เนื้อเรื่องนวนิยายจะให้ความเพลิดเพลินแล้วยังทำหน้าที่ในฐานะวรรณกรรม นั่นคือบันทึกแนวคิดของผู้ประพันธ์ รวมถึงเรื่องราวทางสังคม หรือการสะท้อนภาพสังคมอีกด้วย

นวนิยายมีองค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งผู้ประพันธ์สร้างขึ้นและถ่ายทอดเรื่องราวที่ต้องการนำเสนอ โดยองค์ประกอบที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ คือ ตัวละคร ผู้ประพันธ์จะใช้ตัวละครเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ที่ต้องการจะสื่อสารกับผู้อ่าน ใช้เป็นตัวดำเนินเรื่องและเสนอแก่นแท้ที่ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านได้รับรู้ ตัวละครในนวนิยายทำให้เราได้เข้าใจและเข้าถึงภาวะอันเป็นธรรมชาติสากลของมนุษย์ เนื่องจากตัวละครในนวนิยายนั้นเกิดจากผู้ประพันธ์สร้างขึ้นมาให้มีลักษณะความเป็นมนุษย์ที่สมจริง ดังที่ อุไรวรรณ สิงห์ทอง และคณะ (2561 : 1029) กล่าวว่า หากจะเปรียบเทียบพฤติกรรมมนุษย์กับตัวละครในนวนิยายแล้ว คงจะไม่แตกต่างกันมากนัก เพราะตัวละครที่ผู้เขียนได้สรรค์สร้างให้ดูมีชีวิตชีวาในวรรณกรรมแต่ละเรื่องนั้นย่อมถอดแบบออกมาจากมนุษย์ในสังคมของแต่ละยุคแต่ละสมัย ตัวละครเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เขียนใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก จินตนาการ และสะท้อนสภาพสังคมในแต่ละสมัยได้อย่างชัดเจนที่สุด ดังนั้นตัวละครในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง จึงมีความสำคัญมากในฐานะที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง นวนิยายจึงเป็นเรื่องราวของชีวิตที่มีตัวละครในเรื่องเป็นสื่อถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตคนในสังคม อันประกอบไปด้วยความหลากหลายทางอารมณ์ ได้แก่ รัก โกรธ โกรธ หลง ทุกข์ สุข ที่เป็นบทเรียนแก่ชีวิต ซึ่งตัวละครในนวนิยายย่อมมีพฤติกรรมเป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดอันเกิดจากเรื่องราวแวดล้อมของตัวละครนั้น ๆ

เมื่อตัวละครในนวนิยายมีความสมจริง มีความเป็นมนุษย์ธรรมตามากยิ่งขึ้น การศึกษาตัวละครจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจ เพราะจะช่วยให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ต่าง ๆ การจะศึกษาถึงภาวะจิตใจและพฤติกรรมของตัวละครต้องอาศัยการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการศึกษา ซึ่งการศึกษาตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิทยาศึกษานั้นมาจากแนวคิดที่ว่าจิตวิทยาเป็นวิชาที่ศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ส่วนวรรณกรรมเป็นเรื่องที่จำลองมาจากชีวิตมนุษย์ วรรณกรรมและจิตวิทยาจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (ชานาญ รอดเหตุภัย, 2552 : 72) สอดคล้องกับ กาญจนา วิชญานุรักษ์ (2542 : 95) ที่กล่าวว่าวรรณกรรมเสนอเรื่องราวอารมณ์พฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ซึ่งรวมทั้งผู้เขียนและตัวละครที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมามีด้วย ดังนั้นการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาเข้ามาศึกษาจึงช่วยให้เข้าใจสิ่งเหล่านี้ได้ดี และช่วยในการอธิบายพฤติกรรมที่ตัวละครแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในรูปแบบการกระทำ โดยทฤษฎีจิตวิทยาที่ได้รับความนิยมในการนำมาศึกษา คือ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud)

จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในคำอธิบายของกิตติกร มีทรัพย์ (2554 : 9) สรุปได้ว่าทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ค้นพบโดย ซิกมันด์ ฟรอยด์ และคณะ มีสาระสำคัญ คือ เป็นทฤษฎีที่ใช้ศึกษาพฤติกรรมมนุษย์อย่างเป็นหลักการ สามารถใช้เป็นชุดเทคนิควิชาค้นหาแรงจูงใจในพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ และใช้บำบัดรักษาผู้มีปัญหาพฤติกรรมแปรปรวนได้

นอกจากนี้ พวงพยอม ชิตทอง (2549 : 35-36) ได้แสดงทัศนะที่สอดคล้องกันว่า “ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ฉายให้เห็นภาพมนุษย์ที่อยู่ทั้งในโลกแห่งความจริงโลกแห่งมายา และโลกแห่งความฝัน เป็นมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับข้อขัดแย้งภายในตนเองและกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถในการคิดนึกและมีเหตุผล...” ดังนั้นการใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ศึกษาพฤติกรรมของตัวละครในนวนิยาย จึงเป็นสิ่งที่น่าจะช่วยให้อ่านถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของตัวละครในนวนิยายได้เป็นอย่างดี ซึ่งลิงจง จันทรรวาทิพย์ (2548 : 90) กล่าวว่า วรรณกรรมที่จะนำมาศึกษาวิเคราะห์เชิงจิตวิทยาได้นั้น ควรเป็นวรรณกรรมในแนวสำนึกนิยม เพราะวรรณกรรมสำนึกนิยมได้เลียนแบบชีวิตของมนุษย์ในสังคมได้อย่างสมจริง แต่วรรณกรรมที่สะท้อนภาพสังคมและชีวิตจิตใจของตัวละครอย่างลึกซึ้งซับซ้อนก็น่ามาวิจารณ์ได้

นวนิยายเรื่องสองนรี ของพัดชาเป็นอีกหนึ่งเรื่องที่ได้รับการนิยมนิยม และมีการนำมาสร้างเป็นบทละครโทรทัศน์จนประสบความสำเร็จในปี พ.ศ. 2562 มีเรตติ้งสูงตั้งแต่ตอนแรกจนถึงตอนอาสาน โดยเว็บไซต์ของ TV Digital watch มีการนำเสนอเรตติ้งในตอนจบของละครสองนรี เฉลี่ยอยู่ที่ 8.682 เป็นอันดับหนึ่งใน 10 อันดับเรตติ้งสูงสุดในช่วงไพรม์ไทม์ (20:30 - 22:30) ประจำวันที่ 7 ตุลาคม 2562 ถือว่าเป็นเรื่องที่สะท้อนเรื่องราวชีวิตของคนในสังคม โดยใช้ตัวละครเป็นเครื่องมือถ่ายทอดได้อย่างลึกซึ้ง พฤติกรรมของตัวละครที่แสดงออกมามีความซับซ้อนในด้านความรู้สึกนึกคิดและจิตใจ ซึ่งในบทประพันธ์เรื่องนี้จะกล่าวถึงเรื่องราวของฝาแฝดคู่หนึ่งที่ต้องพลัดพรากจากกัน อันเนื่องมาจากปัญหาของครอบครัว แต่ละคนเติบโตมาในรูปแบบที่แตกต่างกัน มีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกต่างกัน แฝดผู้พี่นั้นทำตัวเหลวไหล มากรัก และคบผู้ชายหลายคน ขณะที่แฝดผู้น้องวางตัวดี มีรักมั่นคง เรื่องสองนรีจึงเป็นนวนิยายที่สะท้อนสังคม และให้แง่คิดกับผู้อ่านเป็นอย่างมาก ทั้งในแง่ความสำคัญของสถาบันครอบครัว รวมถึงความรักในรูปแบบต่าง ๆ (TV Digital watch, 2562 : ออนไลน์)

จากการศึกษานวนิยายเรื่องสองนรีนั้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าตัวละครที่มีความโดดเด่น และเข้าถึงพฤติกรรมของมนุษย์ได้มากที่สุด คือ ตัวละครตัวเอก ในนวนิยายเรื่องสองนรีมีตัวละครเอก 4 ตัว คือ ปณิธิ ปณิธิ อาตม์ และศานต์ ซึ่งเป็นตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินเรื่อง และมีพฤติกรรมที่ซับซ้อนควรแก่การศึกษา ทำให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของตัวละครอย่างลึกซึ้ง เหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจและมุ่งศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของตัวละคร โดยพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ทั้ง 6 แนวคิด ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1964 : 7-182) เพื่อช่วยให้เข้าใจและเข้าถึงภาวะอันเป็นธรรมชาติสากลของมนุษย์ และให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจและพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ต่าง ๆ ผ่านตัวละครในนวนิยาย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครเอก จำนวน 4 ตัว ได้แก่ ปณิธิ ปณิธิ อาตม์ และศานต์ โดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี

กรอบแนวคิด

งานวิจัยเรื่องนี้ใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1964 : 7-182) ซึ่งประกอบด้วย 6 แนวคิดสำคัญ ดังนี้

1. จิตใต้สำนึก (Unconscious)
2. โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of Personality)
3. ขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพ (Stage of Psychosexual Development)
4. สัญชาตญาณ (Instinct)
5. ความหวาดกลัว (Anxiety)
6. อีโก้ และกลวิธีการป้องกันตัว (Defense Mechanism)

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- 1.1 ศึกษาข้อมูลนวนิยายเรื่องสองนรีของพัชรา
- 1.2 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละคร
- 1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์
- 1.4 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการวิเคราะห์และวิจารณ์วรรณกรรม

2. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก ในนวนิยายเรื่องสองนรีของพัชรา โดยการพรรณนาวิเคราะห์ ซึ่งศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก ได้แก่ ปณิธิ ปณิธิ อาตม์ และศานต์ ตามกรอบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Freud, 1964 : 7-182) ซึ่งประกอบด้วย 6 แนวคิด คือ

- 2.1 จิตใต้สำนึก (Unconscious)
- 2.2 โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of Personality)
- 2.3 ขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพ (Stage of Psychosexual Development)
- 2.4 สัญชาตญาณ (Instinct)
- 2.5 ความหวาดกลัว (Anxiety)
- 2.6 อีโก้ (Ego) และกลวิธีการป้องกันตัว (Defense Mechanism)

3. ขั้นสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- 3.1 สรุปผลการวิจัย
- 3.2 อภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

ผลการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพัชรา โดยวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก 4 ตัว ได้แก่ ปณิธิ ปณิธิ อาตม์ และศานต์ สามารถสรุปผลที่ได้จากการศึกษาดังนี้

1. ปณิธิ หรือหนึ่ง

1.1 พฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะจิตใต้สำนึก (Unconscious) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พฤติกรรมในระดับจิตใต้สำนึกปรากฏพบพฤติกรรมการเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ เพื่อสนองความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพราะจิตใต้สำนึกของเธอต้องการคนที่รักและสนใจ ดังนั้นความเก๋กตึงด้านความต้องการความรัก และการถูกรุมข่มขืนในอดีตส่งผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นแปรปรวนมีพฤติกรรมผิดปกติ คือ กามวิปริต จนทำให้เธอใช้ร่างกายเป็นสื่อกลางในการหาความรัก และความสุข แม้แต่กับพ่อเลี้ยงของเธอก็เช่นกัน และมีพฤติกรรมอิจฉาริษยาไม่ชอบเห็นคนอื่นได้ดี ในส่วนพฤติกรรมระดับจิตใต้สำนึกนั้น ปรากฏในตอนที่เธอมีเพศสัมพันธ์กับพ่อเลี้ยง แต่เธอยังคอยนึกถึงผู้เป็นแม่ตลอด ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่มีทั้งดีและไม่ดีปะปนกันในฐานะคนเดียวกัน ผู้วิจัยพบพฤติกรรมระดับจิตสำนึกของปณิธิ คือ เป็นคนกตัญญู รักครอบครัว โดยการแสดงความกตัญญูนั้นเป็นการแสดงต่อผู้เป็นแม่ เนื่องจากปณิธิรักและเคารพแม่มาก ความกตัญญูนี้เองเป็นพฤติกรรมที่โดดเด่นในกระบวนการคิดระดับจิตสำนึกของเธอ

1.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพตัวละคร (Structure of Personality) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมของปณิธิที่แสดงออกถึงพลัง Id เป็นพลังเพื่อให้ได้มาซึ่งความพอใจ คือ การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่เลือก ปณิธิไม่สนใจว่าคู่สนของเธอจะเป็นใคร ขอแค่คนเหล่านั้นเป็นผู้ชายและสามารถให้ความสุขทางกายกับเธอก็พอ เธอไม่คำนึงถึงความถูกต้องแม้แต่น้อย เพราะหวังเพียงแค่ความสุขที่สนองในสิ่งที่เธอต้องการ นอกจากนี้เธอยังมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Ego คือ การพูดจาไม่เหมาะสม เพื่อให้คนอื่นยอมรับเชื่อถือ เธอสามารถควบคุมปิดกั้นความผิดของเธอได้อย่างแนบเนียน จนทำให้

คู่สนทนาของเธอเชื่อในที่สุด และยังสามารถใช้คำพูดเพื่อโน้มน้าวจิตใจให้คนอื่นยอมรับในตัวเธออีกด้วย ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Super Ego คือ การทำตัวให้ดีขึ้น ปณิธิเปลี่ยนแปลงตัวเองให้ดีขึ้นเพื่อแม่ คอยดูแลเอาใจใส่แม่ เพื่อเป็นการไถ่โทษที่เธอเป็นสาเหตุทำให้แม่ป่วย เธอเลือกที่จะแก้ไขปัญหาด้านการเสพติดการมีเพศสัมพันธ์โดยการพึ่งจิตแพทย์และละเว้นสิ่งไม่ดีทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นทางเลือกที่ถูกต้องและเป็นสิ่งที่ดี

1.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ (Instinct) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าปณิธิมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด คือ ต้องการในทรัพย์สินเงินทอง รถ เครื่องประดับ และสิ่งอื่น ๆ เพื่อสนองความต้องการ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการใช้วาจาข่มขู่ผู้อื่นให้กลัว และสยบยอมเธอ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณความตาย สัญชาตญาณความตายนั่น พรอยต่ออธิบายว่ามนุษย์ตระหนักตัวว่าเป้าหมายสุดท้ายของชีวิต คือ ความตาย ลักษณะเด่นชัดของสัญชาตญาณนี้คือ แรงกระตุ้นให้ก้าวร้าว ทำลาย เป็นความจริงที่มนุษย์ยอมก้าวร้าวต่อตนเอง เช่น ทำให้ตัวเองเจ็บปวดหรือลำบาก และทำต่อผู้อื่น เช่น รังแก ข่มเหง และวางอำนาจ

1.4 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกังวล (Anxiety) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าปณิธิมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกังวล คือ ตัวสั่น หน้าซีด ชุ่มไปด้วยเหงื่อ ซึ่งเป็นความหวาดกลัวที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคม เป็นต้นเหตุ เพราะคนที่ทำให้ปณิธิกลัว คือ ตำรวจ เธอกลัวว่าจะติดร่างแหไปกับสินธพเพื่อนชายของเธอ ทำให้เธอแสดงพฤติกรรมดังกล่าวออกมา ปณิธิยังกลัวความลับที่ไม่ดีถูกเปิดเผย เป็นความกลัวที่มีต้นเหตุมาจากตัวเอง กลัวว่าตนจะไม่สามารถควบคุมหรือปิดบังความลับต่อไปได้ สำหรับความกลัวที่เกิดจากจิตสำนึกชั่วร้ายของปณิธินั้น ไม่ปรากฏพฤติกรรมความกลัวดังกล่าว

1.5 พฤติกรรมที่แสดงออกถึง Ego และกลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) กลวิธีป้องกันตัวเป็นการปฏิเสธ หรือปิดบังอำพรางความเป็นจริง เป็นกลไกทางจิตใต้สำนึกมากกว่าทางจิตสำนึก ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าปณิธิใช้กลวิธีป้องกันตัว คือ การเก็บกด เธอเก็บกดความเสียใจที่ถูกกระทำทางเพศไว้ในระดับจิตใต้สำนึก การเก็บกดความรู้สึกดังกล่าวทำให้ปณิธิแสดงออกถึงการเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่เธอชื่นชอบ อีกกลวิธีที่พบ คือ การทดแทน พบว่าปณิธิใช้ทรัพย์สินเงินทองทดแทนความบริสุทธิ์ของร่างกายที่เธอเสียไป เพื่อเพิ่มความสุขสบายใจให้แก่ตนเอง ปณิธิยังใช้กลวิธีในการขัดทอดโทษให้ผู้อื่น คือ การโกหกเพื่อโยนความผิดให้กับผู้อื่นในเรื่องที่ตัวเองก่อขึ้น นอกจากนี้ปณิธิยังแสดงออกถึงพฤติกรรมกลบเกลื่อนความเกลียดชัง หรือความต้องการ โดยการเสแสร้งแกล้งทำว่าเป็นคนดี

จากการศึกษาพฤติกรรมของปณิธิที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมากที่สุด คือ พฤติกรรมเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ โดยพบจำนวน 15 ครั้ง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวได้รับการกระตุ้นจากประสบการณ์อันเลวร้ายที่เธอเคยประสบมานั่นคือ การถูกข่มขืน และการถูกเลี้ยงดูโดยไม่ได้รับความรักความสนใจเท่าที่ควร ประสบการณ์อันเลวร้ายที่เป็นปมในชีวิต ประกอบกับความรู้สึกขาดความรักของเธอ จึงถูกสั่งสมอยู่ภายในจิตใต้สำนึก จนส่งผลให้พฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นแปรปรวนเป็นพฤติกรรมผิดปกติ นั่นคือ กามวิปริต ทำให้เธอเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ และถือว่ามันเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต ที่ทำให้เธอรู้สึกมีความสุข และได้รับความสนใจ

2. ปณิธิ หรือสอง

2.1 พฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะจิตใต้สำนึก (Unconscious) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมที่เกิดจากกระบวนการคิดระดับจิตใต้สำนึก คือ ปณิธิมีพฤติกรรมเศร้าเสียใจ เมื่อคนรักมีพฤติกรรมนอกใจเธอ และผู้เป็นแม่แท้ ๆ ล้มป่วย จึงกระตุ้นให้เธอแสดงพฤติกรรมร้องไห้เสียใจออกมา ซึ่งปกติแล้วเธอเป็นคนเข้มแข็งและมีความทะนงในตนเองมาก ในส่วนพฤติกรรมระดับจิตใต้สำนึกนั้นปรากฏพฤติกรรมเขินอายต่อชายหนุ่มที่ไม่ใช่คนรัก การที่แฟนหนุ่มเริ่มตีตัวออกห่างจากเธอ แต่กลับมีอีกชายอีกคนเข้ามาเป็นห่วงเป็นใย ทำให้เธอรู้สึกเขินอายเมื่อพูดถึงชายหนุ่มคนนั้น เพราะเริ่มเปิดใจเห็นความดีในสิ่งที่เขาทำ แต่ขณะเดียวกันเธอก็มีจิตสำนึกคิดขึ้นได้ว่ามันเป็นสิ่งที่ไม่สมควรทำ อีกหนึ่งพฤติกรรมที่พบในระดับจิตใต้สำนึก คือ พฤติกรรมรักนวลสงวนตัว เธอรู้สึกมีความสุข และรู้สึกดีที่ได้ใกล้ชิดกับคนรัก ซึ่งเป็นกระบวนการคิดในระดับจิตใต้สำนึกที่เธอมี แต่ขณะเดียวกันเธอยังมีจิตสำนึกคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสม จึงพยายามห้ามใจตัวเองไม่ให้แสดงออกถึงพฤติกรรมที่เกินงามสำหรับระดับจิตสำนึกนั้น พบว่าปณิธิมีพฤติกรรมสำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณ ไม่ว่าจะเป็นคนที่เคยช่วยเหลือเธอ หรือบุพการี

2.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพตัวละคร (Structure of Personality) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมของปณิธิที่แสดงออกถึงพลัง Id คือ พฤติกรรมเอาแต่ใจตัวเอง เนื่องจากเธอถูกตามใจจากครอบครัวและคนรักมาโดยตลอด และพบพฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา เพื่อระบายความไม่พึงพอใจ ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Ego คือ พฤติกรรมหลีกเลี่ยงเป็นพฤติกรรมที่ใช้แก้ไขปัญหามือยังไม่พร้อมรับมือ และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Super Ego คือ พฤติกรรมเห็นอกเห็นใจคนในครอบครัว เพราะเธอเชื่อว่าคนในครอบครัว คือ ความรักและมีความสำคัญ

2.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ (Instinct) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าปณิธิมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด คือ พฤติกรรมพึ่งพาคนอื่น โดยให้คนอื่นช่วยเหลือเธอเมื่อเกิดปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเองให้เกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการใช้วาจาข่มขู่ไล่คนอื่นเพื่อปกป้องตนเองจากความไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณความตาย

2.4 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว (Anxiety) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าปณิธิมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัวว่าจะถูกทำร้าย คือ หนีซัด ตัวสั่น ตาเบิกกว้างลนลาน ซึ่งเป็นความหวาดกลัวที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นต้นเหตุ นั่นคือ มีกลุ่มชายหนุ่มที่มาพูดจาทะเลาะเหมือนจะทำสิ่งไม่ดีต่อเธอ สำหรับความกลัวที่มีต้นเหตุมาจากตัวเอง คือ ปณิธิกลัวใจตนเองว่าจะรับสิ่งแปลกใหม่ในชีวิตไม่ได้ เมื่อรู้ว่าตนเองมีแม่อีกคนซึ่งเป็นแม่แท้ ๆ สำหรับความกลัวที่เกิดจากจิตสำนึกชั่วตัวนั้น พบว่าเธอกลัวที่จะเสียแม่ไปกลัวไม่มีโอกาสได้บอกรักและดูแลแม่

2.5 พฤติกรรมที่แสดงออกถึง Ego และกลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าเมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจ ปณิธิใช้กลวิธีป้องกันตัว ได้แก่ การเก็บกด เธอเก็บกดและคิดมากเมื่อรู้ความจริงเกี่ยวกับแม่แท้ ๆ เมื่อจิตใจของเธอรับไม่ไหวความเก็บกดนั้นจึงแสดงออกมาในรูปของการป่วยทางกาย การขัดทอดโทษให้ผู้อื่น คือ การโยนความผิดให้กับผู้อื่นในเรื่องที่ตัวเองก่อขึ้นเพื่อความสบายใจ และการถดถอยสวีย์ที่ผ่าน คือ มีพฤติกรรมช่างฟ้องเหมือนเด็กเมื่อไม่พึงพอใจหรือถูกรังแก

จากการศึกษาพฤติกรรมของปณิธิที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมากที่สุด คือ พฤติกรรมเอาแต่ใจตัวเอง โดยพบจำนวน 20 ครั้งในเรื่อง ซึ่งการที่ปณิธิมีพฤติกรรมเอาแต่ใจตัวเองนั้น เกิดจากที่เธอถูกเลี้ยงมาจากครอบครัวที่ตามใจอยู่เสมอ เพราะคนในครอบครัวรักและสงสารที่ปณิธิที่กำพร้าพ่อ ทุกคนรุมล้อมให้ความรัก หากเธอต้องการสิ่งใดเธอจะได้อะไรปรารถนาเสมอ นอกจากนี้ปณิธิยังถูกตามใจจากคนรัก คือ ศานต์คนรักของเธอที่ไม่เคยขัดใจเธอแม้สักครั้ง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงออกมาเมื่อมีเหตุการณ์ หรือใครที่ทำให้เธอไม่พึงพอใจมากระตุ้น

3. อาตม์

3.1 พฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะจิตใต้สำนึก (Unconscious) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมในกระบวนการคิดระดับจิตใต้สำนึกของอาตม์ คือ มีพฤติกรรมที่ไม่เป็นสุภาพบุรุษ ซึ่งเกิดจากความโกรธในคำตำหนิของปณิธิจนควบคุมตนเองไม่ได้ ทำให้แสดงพฤติกรรมล่วงเกินเธอ ในส่วนพฤติกรรมระดับจิตใต้สำนึกนั้น พบว่ามีพฤติกรรมหักห้ามใจตัวเองไม่ให้ทำสิ่งที่ผิด ดังที่พยายามไม่ให้หลงรักปณิธิคนรักของพี่ชายเพราะเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง แต่กระนั้นเขายังรู้สึกหวังลึก ๆ ในใจสำหรับพฤติกรรมระดับจิตสำนึก พบว่ามีพฤติกรรมรักความถูกต้อง เขามักช่วยเหลือคนอื่นเมื่อได้รับความไม่เป็นธรรม หรือไม่สมควรได้รับความทุกข์ ดังที่เขาจะพยายามคิดแยกปณิธิให้ออกห่างจากศานต์คนรักของปณิธิ เพราะเห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

3.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพตัวละคร (Structure of Personality) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมของอาตม์ที่แสดงออกถึงพลัง Id คือ พฤติกรรมไม่ระมัดระวังคำพูด อาตม์มักใช้คำพูดเหน็บแนมผู้อื่น มักปรากฏในตอนที่เขาเข้าใจปณิธิผิด เพราะคิดว่าเธอเป็นหญิงสาวมั่วซั่ว เขายึดความคิดของตัวเองเป็นหลักโดยไม่สอบถามถึงความจริงกับเธอก่อน จึงใช้คำพูดตำหนิโดยไม่คำนึงว่าคำพูดของตนจะทำให้ร้ายจิตใจใคร และพบพฤติกรรมทะนงตน เนื่องจากอาตม์เป็นคนที่ยึดในศักดิ์ศรี เขาไม่ยอมให้ใครมาทำให้ตนดูด้อยค่าลงได้ และพร้อมที่จะตอบโต้คนที่ทำให้เขาไม่พึงพอใจ ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Ego คือ พฤติกรรมมีหลักการในการพูดจา อาตม์สามารถใช้คำพูดโน้มน้าวใจ หรือพูดปฏิเสธต่อสถานการณ์ที่ไม่พอใจได้อย่างมีหลักการ ซึ่งเป็นวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดจากพลัง Ego และพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Super Ego คือ พฤติกรรมเห็นใจคนอื่น เมื่อคนใกล้ตัวมีปัญหาในชีวิตหรือได้รับความเดือดร้อน อาตม์พร้อมที่จะช่วยเหลือคนอื่นเหล่านั้น ซึ่งแสดงออกถึงการมีมนุษยธรรมช่วยเหลือผู้อื่น

3.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ (Instinct) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าอาตม์มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด คือ การสนองแรงขับดันทางเพศ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณที่มีในตัวมนุษย์ทุกคน เมื่อมีสิ่งเร้ามากระตุ้น อย่างปณิธิหญิงสาวผู้อ่อนหวาน ทำให้อาตม์เกิดแรงขับดันทางเพศ และต้องการสนองให้ตนเองเกิดความพึงพอใจ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยการใช้อาวุธประชดประชน เพื่อระบายความไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณความตาย

3.4 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว (Anxiety) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าอาตมมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว โดยพบว่าเป็นความหวาดกลัวที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นต้นเหตุเพียงอย่างเดียวเท่านั้น นั่นคือ อาตมกลัวตัวเองติดเชื้อเอชไอวี เพราะตนเคยคลุกคลีกับผู้ที่ติดโรคร้ายนั่นเอง

3.5 พฤติกรรมที่แสดงออกถึง Ego และกลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าเมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจ อาตมจะใช้กลวิธีป้องกันตัว ได้แก่ การทดแทน โดยใช้สิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นตัวแทนของคนรัก เพื่อระบายความคับข้องใจ ดังที่เขาหอม จูบดอกกุหลาบแล้วคิดว่ากำลังทำกับปณิธิหญิงคนรัก การแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำเพื่อกลบเกลื่อนความผิดที่ตนเองก่อ โดยการเสแสร้งแกล้งทำ พูดให้คนอื่นเชื่อถือ

จากการศึกษาพฤติกรรมของอาตมที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าไม่ปรากฏพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่เด่นชัด ซึ่งอาตมแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ปะปนกันไป ได้แก่ พฤติกรรมไม่เป็นสุภาพบุรุษ พฤติกรรมหักห้ามใจ พฤติกรรมรักความถูกต้อง พฤติกรรมก้าวร้าวทางวาจา พฤติกรรมเห็นใจคนอื่น พฤติกรรมทนทน และพฤติกรรมเสแสร้งแกล้งทำ ซึ่งแต่ละพฤติกรรมของอาตมล้วนแล้วแต่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าภายนอก ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือเหตุการณ์ทั้งสิ้น

4. ศานต์

4.1 พฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะจิตใต้สำนึก (Unconscious) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมในกระบวนการคิดระดับจิตใต้สำนึกของศานต์ คือ มีพฤติกรรมนอกใจคนรัก ศานต์รู้สึกว่าเป็นภัยปล่อยให้เขาครอบงำเกินไป ต้องคอยอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่ และไม่ได้ทำในสิ่งที่ศานต์อยากทำ นั่นคือการแสดงถึงความรักทางพฤติกรรม เมื่อมีผู้หญิงอีกคนที่ให้ในสิ่งที่เขาต้องการได้ ศานต์จึงเลือกที่จะนอกใจปณิธิ ในส่วนพฤติกรรมระดับจิตใต้สำนึกนั้น ในตัวละครของศานต์ไม่ปรากฏ และพฤติกรรมระดับจิตสำนึก พบว่าศานต์มีพฤติกรรมยั้งยั้งใจ เป็นพฤติกรรมที่ศานต์ยับยั้งความต้องการของตน โดยยึดหลักเหตุและผล ดังตอนที่เขาต้องการแต่งงานกับปณิธิแต่ด้วยเหตุผลหลายอย่างที่ยังแต่งไม่ได้ เขาจึงพยายามยั้งยั้งใจและเข้าใจถึงเหตุผลนั้น นอกจากนี้ยังพบว่าศานต์มีพฤติกรรมสำนึกผิด เมื่อเห็นแล้วว่าผลจากการกระทำตามใจตนเองเลวร้ายเพียงใด ทำให้ศานต์รู้สึกผิดต่อสิ่งที่ทำ ดังตอนที่ศานต์ป่วยเป็นโรคเอดส์เขารู้สึกผิดต่อปณิธิอย่างมากที่นอกใจเธอจนเขาต้องไปติดโรคร้ายเช่นนี้

4.2 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพตัวละคร (Structure of Personality) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบพฤติกรรมของศานต์ที่แสดงออกถึงพลัง Id คือ พฤติกรรมตอบโต้ แม้ศานต์ไม่ชอบมีปัญหากับใครแต่หากใครแสดงพฤติกรรมที่ไม่ดีกับเขา เขาจะตอบโต้บุคคลนั้นเพื่อปกป้องตนเองโดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น ใช้วาจาตอบโต้อย่างก้าวร้าว นอกจากนี้ยังพบพฤติกรรมหุนหันุนใจเพื่อแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจ ซึ่งศานต์แสดงออกมาเพื่อระบายความคับข้องใจโดยไม่สนใจความรู้สึกของบุคคลอื่น ส่วนพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Ego คือ พฤติกรรมซื่อสัตย์ต่อคนรัก ก่อนที่ศานต์จะเจอกับปณิธิและยังรักกับปณิธิ เขาเป็นคนหนึ่งที่ทุ่มเทและซื่อสัตย์ต่อคนรักมาก คอยทะนุถนอม ดูแลเอาใจใส่และไม่ยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่น ซึ่งแสดงถึงความซื่อสัตย์ต่อคนรัก สำหรับพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพลัง Super Ego คือ พฤติกรรมเป็นห่วงเป็นใยคนอื่น ศานต์จะแสดงออกถึงความเป็นห่วงในครอบครัวหรือคนรัก เมื่อเขาเหล่านั้นพบปัญหา และพยายามช่วยเหลือที่เขาช่วยได้

4.3 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ (Instinct) ในนวนิยายเรื่องสองนรี พบว่าศานต์มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณเพื่อความอยู่รอด คือ ใส่ใจคนรัก เพื่อให้คนรักไว้วางใจหวังให้เป็นคู่ชีวิตซึ่งเป็นความต้องการของเขา และอีกพฤติกรรมที่พบ คือ การสนองแรงขับดันทางเพศ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณที่มนุษย์ทุกคนมี แต่พฤติกรรมการสนองแรงขับดันทางเพศที่ศานต์แสดงออกนั้นเป็นสิ่งที่ผิด เพราะเขานอกใจปณิธิไปมีความสัมพันธ์ลึกซึ้งกับปณิธิ แต่เขาไม่สนใจเพราะขอแค่ได้สนองความต้องการของตนเองก็เป็นพอ นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมก้าวร้าวโดยการใช้อำนาจกระทบคนอื่น เพื่อระบายความไม่พึงพอใจ ซึ่งเป็นสัญชาตญาณความตายตามแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ คือ มนุษย์ตระหนักว่าเป้าหมายสุดท้ายของชีวิต คือ ความตาย ลักษณะเด่นชัดของสัญชาตญาณนี้ คือ แรงกระตุ้นให้ก้าวร้าวและทำลาย

4.4 พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว (Anxiety) ศานต์มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว คือ การร้องไห้ ลนลาน ซึ่งเป็นความหวาดกลัวที่เกิดจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นต้นกำเนิด นั่นคือศานต์กลัวว่าตนเองจะติดเชื้อเอชไอวีจากปณิธิ นอกจากนี้ศานต์มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว คือ กลัวความผิด เนื่องจากตนเป็นต้นเหตุทำให้แม่ของปณิธิหมดสติ ศานต์จึงเกิดอาการกลัวว่าหากคนอื่นรับรู้ จะต้องโทษว่าเป็นความผิดของเขาแน่นอน ซึ่งศานต์ไม่ต้องการให้เป็นเช่นนั้น ความหวาดกลัวนี้เป็นความหวาดกลัวที่เกิดจากตนเองเป็นต้นเหตุ สำหรับพฤติกรรมความหวาดกลัวที่เกิดจากจิตสำนึกชั่วช้าของตัวละครศานต์นั้น ไม่ปรากฏให้เห็นในเนื้อเรื่อง

4.5 พฤติกรรมที่แสดงออกถึง Ego และกลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) เมื่อเกิดปัญหาหรือเกิดความคับข้องใจ พบว่าท่านจะใช้กลวิธีป้องกันตัว ได้แก่ การทดแทน โดยการดื่มสุราเพื่อทดแทนความคิดถึงคนรักหรือทดแทนเมื่อไม่สามารถแก้ปัญหาได้ เพื่อระบายความคับข้องใจในเรื่องที่เขาเผชิญอยู่ การขัดทอดโทษผู้อื่น เมื่อท่านทำความผิดแล้วเขามักปกป้องตนเองโดยการโยนความผิดให้กับผู้อื่นเพื่อกลบเกลื่อนความผิดอยู่เสมอ และการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ พบว่าท่านใช้กลวิธีนี้นักกลบเกลื่อนความผิดโดยการแสร้งแกล้งทำและพูดโกหกให้คนอื่นเชื่อถือ

จากการศึกษาพฤติกรรมของท่านที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมากที่สุด คือ พฤติกรรมใส่ใจคนรัก โดยพบจำนวน 21 ครั้งในเรื่อง ท่านมีพฤติกรรมที่คอยดูแลเอาใจใส่ตามใจคนรักอย่างมาก ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นจากความรู้สึกของตนเอง และบางครั้งก็ถูกกระตุ้นจากคนรัก คือ เมื่อคนรักไม่สบาย มีปัญหา พฤติกรรมใส่ใจคนรักของเขาก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น สำหรับแนวคิดขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น ผู้วิจัยไม่สามารถวิเคราะห์ได้ เพราะผู้แต่งไม่ได้เล่าถึงตัวละครตั้งแต่ในวัยเด็ก เพราะการที่จะวิเคราะห์แนวคิดนี้ได้นั้นต้องรับรู้ถึงสภาพพฤติกรรม หรือการเลี้ยงดูตัวละครตั้งแต่เด็ก ดังนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ได้เพียง 5 แนวคิดเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพิชชาสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. จิตใต้สำนึก (Unconscious) พบว่าตัวละครทั้ง 4 ตัว มีพฤติกรรมที่แสดงออกในลักษณะจิตใต้สำนึก กล่าวคือ ปณิธิ มีพฤติกรรมการเสพติดการมีเพศสัมพันธ์ อิจฉาริยา และกตัญญู ปณิธิ มีพฤติกรรมเศร้าเสียใจ เหมินอาย รักนวลสงวนตัว และสำนึกบุญคุณของผู้มีพระคุณ ส่วนอาตมามีพฤติกรรมไม่เป็นสุภาพบุรุษ หักห้ามใจตัวเอง และรักความถูกต้อง และท่านแสดงออกถึงพฤติกรรมนอกใจคนรัก มีความยับยั้งใจ และพฤติกรรมสำนึกผิด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเกิดจากแรงจูงใจอารมณ์ที่เก็บกด ความรู้สึกนึกคิดของตัวละครซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่พบเจอ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการอบรมเลี้ยงดู สอดคล้องกับประมวล บุญปก (2560 : 103) ที่ได้วิเคราะห์ความซับซ้อนของบุคลิกภาพตัวละครเอก จากนวนิยายโบราณในทางทศวรรษ พบว่าตัวละครเอกมีความหลากหลายทางพฤติกรรมและการแสดงออก ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ การอบรมเลี้ยงดู รวมถึงระดับคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละตัว สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้ตัวละครเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา

2. โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structure of Personality) พบว่าตัวละครทั้ง 4 ตัว มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงโครงสร้างบุคลิกภาพ กล่าวคือ ปณิธิ มีพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่เลือก พุดจามีเหตุผลเพื่อให้คนอื่นยอมรับเชื่อถือ และการทำตัวให้ดีขึ้น ปณิธิ มีพฤติกรรมเอาแต่ใจตัวเอง ก้าวร้าวทางวาจา การหลีกเลียง และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น อาตมามีพฤติกรรมไม่ระวังคำพูด ทะนงตน และมีหลักการในการพูดจา และท่าน มีพฤติกรรมการตอบโต้ หงุดหงิดรำคาญ ซื่อสัตย์ต่อคนรัก และเป็นห่วงเป็นใยคนอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะว่าพฤติกรรมต่าง ๆ เกิดจากลักษณะของจิตมนุษย์ที่แบ่งออก 3 ส่วน คือ Id, Ego และ Super Ego เป็นพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างกันจนกลายเป็นลักษณะบุคคล ซึ่งในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ ที่เห็นว่าทุกคนมี Id แต่จะแสดงออกมามากน้อยแตกต่างกันอย่างไรขึ้นอยู่กับพลังเหตุผล หรือ Ego ที่จะอุดรั้งพฤติกรรมนั้น ในขณะที่ตัวละครบางตัวมี Super Ego ทำให้มีการใคร่ครวญความผิดชอบชั่วดีก่อนแสดงพฤติกรรม

3. ขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพ (Stage of Psychosexual Development) ในแนวคิดนี้ไม่ปรากฏพฤติกรรมของตัวละครทั้ง 4 ตัว เพราะเนื้อหาในนวนิยายกล่าวถึงเพียงช่วงชีวิตหนึ่งของตัวละคร จึงไม่สามารถศึกษาถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพของตัวละครตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบันได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จารวี บัวชม (2558 : 11) ได้ศึกษาโครงสร้างบุคลิกภาพและคุณค่าต่อสังคมในนวนิยายของกึ่งฉัตร พบว่าเมื่อนำทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ มาเป็นแนวในการพิจารณาหาสาเหตุของพฤติกรรมตัวละครพบที่มาของพฤติกรรมตัวละคร 5 แนวคิดเท่านั้น ได้แก่ ด้านจิตสำนึก โครงสร้างบุคลิกภาพ สัมผัสชาตญาณ ความหวาดกลัว ไอ้แก่และกลวิธีป้องกันตัว แม้แนวคิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์จะสามารถอธิบายสาเหตุของโครงสร้างบุคลิกภาพของตัวละครได้ แต่แนวคิดด้านขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพเป็นแนวคิดที่ไม่ปรากฏชัดเจน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าเนื้อหาและรายละเอียดของกรอบแนวคิดทฤษฎียังไม่ครอบคลุมเรื่องราวในนวนิยายได้ทั้งหมด

4. สัญชาตญาณ (Instinct) พบว่าตัวละครทั้ง 4 ตัว มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสัญชาตญาณ กล่าวคือ ปณิธิ มีพฤติกรรมต้องการในทรัพย์สินเงินทอง และพฤติกรรมก้าวร้าว ปณิธิ มีพฤติกรรมการพึ่งพาคนอื่น และพฤติกรรมก้าวร้าว อาตม์ มีพฤติกรรมการสนองแรงขับดันทางเพศ และก้าวร้าว และศานต์ มีพฤติกรรมใส่ใจคนรัก การสนองแรงขับดันทางเพศ และก้าวร้าวทางวาจา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเป็นผลมาจากแรงจูงใจหรือแรงขับพื้นฐานที่กระตุ้นให้บุคคลมีพฤติกรรมนั้น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง ในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์แบ่งสัญชาตญาณออกเป็น 2 ประเภท คือ สัญชาตญาณเพื่อเอาชีวิตรอดและการดำรงพันธุ์ เช่น ความหิว ความกระหาย แรงขับดันทางเพศ สรุปลงได้ว่าเป็นพลังชีวิต (Libido) และสัญชาตญาณมุ่งตาย ลักษณะเด่นชัดของสัญชาตญาณนี้ คือ แรงกระตุ้นให้ก้าวร้าว, ทำลาย เป็นความจริงที่มนุษย์ยอมก้าวร้าวต่อตนเอง เช่น ทำให้ตัวเองเจ็บปวด หรือลำบาก และทำต่อผู้อื่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตนเอง

5. ความหวาดกลัว (Anxiety) พบว่าตัวละครทั้ง 4 ตัว มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความหวาดกลัว กล่าวคือ ปณิธิ มีพฤติกรรมกลัวจะถูกเปิดเผยความลับ กลัวความผิด ปณิธิ มีพฤติกรรมกลัวการถูกทำร้าย และกลัวการยอมรับสิ่งแปลกใหม่ อาตม์ มีพฤติกรรมกลัวตัวเองติดเชื้อเอชไอวี และศานต์ มีพฤติกรรมกลัวติดเชื้อเอชไอวีและกลัวความผิด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเมื่อมีเรื่องที่ไม่เป็นไปตามดังใจคิดก็จะเกิดความวิตกกังวลเป็นเรื่องที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์อธิบายว่าเป็นความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม เมื่อเกิดขึ้นแล้วและไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ก็จะกลายเป็นความวิตกกังวลที่กระทบกระเทือนจิตใจจนเกิดความหวาดกลัว

6. อีโก้ (Ego) และกลไกการป้องกันตัว (Defense Mechanism) พบว่าตัวละครทั้ง 4 ตัว มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอีโก้ (Ego) และกลไกการป้องกันตัว กล่าวคือ ปณิธิ มีพฤติกรรมการเก็บกด การทดแทน และการชดเชยโทษผู้อื่น ปณิธิ มีพฤติกรรมการเก็บกด การชดเชยโทษผู้อื่น และช่างฟ้อง อาตม์ มีพฤติกรรมการทดแทนโดยใช้สิ่งของแทนคนรัก การแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ และศานต์ มีพฤติกรรมการทดแทน การชดเชยโทษผู้อื่น และการแสดงปฏิกิริยาแกล้งทำ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเมื่อตัวละครไม่สามารถหลบหลีกความกังวล หรือความเครียดที่เกิดจากกระบวนการทางกาย ความคับข้องใจ หรือการกระทบกระเทือนสิ่งที่บีบคั้นจิตใจนั้นได้ จึงทำให้ตัวละครแสวงหาวิธีการปฏิเสธภาวะที่ไม่พึงปรารถนา หรือปิดบังความจริงในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์กล่าวว่ามนุษย์ไม่สามารถหลบหลีกความกังวล และความเครียดที่เกิดจากกระบวนการเป็นไปทางกาย ความคับข้องใจ (Frustrations) ความขัดแย้ง (Conflicts) และความกระทบกระเทือนขวัญ (Threats) ภาวะเหล่านี้บีบคั้นจิตใจ มนุษย์ไม่พึงปรารถนาจึงพยายามหาทางผ่อนคลาย ดังนั้น Ego จึงแสดงวิธีลดภาวะไม่พึงปรารถนาเหล่านี้โดยวิธีการที่เรียกว่า “กลไกการป้องกันตัว” สอดคล้องกับจอร์จ บัซม (2558 : 89-90) ที่ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพตัวละครเอกในนวนิยายของกึ่งฉัตร ที่พบว่าตัวละครที่ชื่อ รุจรี ในนวนิยายเรื่องดังไฟใต้ฟ้า ที่ใช้การเก็บกดเป็นกลไกในการป้องกันตัว กล่าวคือ เธอความจำเสื่อมไม่สามารถจำเรื่องราวในอดีตได้เลย เนื่องจากรุจรีเก็บกดความคิดความรู้สึกที่ตนเองยอมรับไม่ได้ไว้ในระดับจิตไร้สำนึก เพื่อให้ลืมเรื่องที่กระทบกระเทือนจิตใจที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวล จิตใต้สำนึกจึงปฏิเสธที่จะรับรู้ความจริงอันเจ็บปวดเหล่านั้นจนเกิดอาการความจำดับ หรือลืมอดีตขึ้นมา

จากการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ ในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพิชชา โดยวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครเอก ทำให้เห็นว่าตัวละครเอกที่พิชชาสร้างขึ้นมานั้น เป็นตัวละครที่มีพฤติกรรมตามธรรมชาติของมนุษย์ คือ มีทั้งรัก โลภ โกรธ หลง มีทั้งความดีและความชั่วปะปนกันไป รวมถึงพฤติกรรมของตัวละครมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งเข้า หรือสิ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ สังคม การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวซึ่งผู้ประพันธ์มีเจตนาที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจและเข้าถึงภาวะอันเป็นธรรมชาติสากลของมนุษย์ และทำให้ทราบถึงความจริงเกี่ยวกับจิตใจ และพฤติกรรมของมนุษย์ในแง่ต่าง ๆ ผ่านตัวละครในนวนิยาย นอกจากนั้นการสร้างพฤติกรรมของตัวละครที่สมจริงนั้น ยังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นวนิยายเรื่องสองนรี ได้รับความน่าสนใจจากนักอ่าน จนมีผู้นำไปสร้างเป็นบทละครโทรทัศน์ และได้รับความนิยมทุกครั้งที่ถ่ายทอดผ่านสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จะเห็นได้ว่านวนิยายเรื่องสองนรีเป็นนวนิยายที่สะท้อนสภาพสังคมและให้แง่คิดกับผู้อ่าน มุ่งให้เห็นความสำคัญของสถาบันครอบครัว รวมถึงความรักในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่นวนิยายในการทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้แก่นสาระ และได้รับความสนุกสนาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 นำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาวรรณกรรมศึกษา
- 1.2 นำผลการวิจัยนี้ไปปรับใช้เป็นข้อคิดในการวินิจฉัยพฤติกรรมของบุคคล ที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้สามารถเข้าใจและปรับตัวกับบุคคล หรือเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมของตัวละครอื่น ๆ นอกจากตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องสองนรี ของพดชา
- 2.2 ควรมีการศึกษาองค์ประกอบ กลวิธีการแต่ง บทบาท และคุณค่าในนวนิยายของพดชา
- 2.3 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมตัวละครเอกในลักษณะของการเปรียบเทียบนวนิยายของพดชา กับนวนิยายของนักประพันธ์คนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา วิชญาปกรณ์. (2542). *ทฤษฎีวรรณคดี*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กิตติกร มีทรัพย์. (2554). *วิธีอ่านจับใจคิดวิเคราะห์*. กรุงเทพฯ: ประชาชนพับลิชชิง.
- จารวี บัวชม. (2558). *โครงสร้าง บุคลิกภาพและคุณค่าต่อสังคมในนวนิยายของกึ่งฉัตร*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ชำนาญ รอดเหตุภัย. (2552). *การวิจัยทางภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประมุข บุญปก. (2560). *ความซับซ้อนของบุคลิกภาพตัวละครเอกจากนวนิยายป๊อปในหัวทศวรรษ*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและวรรณกรรมไทย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พวงพยอม ชิดทอง. (2549). *จิตวิทยาบุคลิกภาพ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- พดชา. (นามปากกา). (2559). *สองนรี*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ.
- ลินจง จันทรวราทิพย์. (2548). *วรรณกรรมวิจารณ์*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อุไรวรรณ สิงห์ทอง, หนึ่งฤทัย ม่วงเย็น, เซอร์รี่ เกษมสุขสำราญ, แสงระวี ทวีรัตน์, จักรกฤษณ์ อยู่คุ้ม และรัศมี ราชบุรี. (2561). *การวิเคราะห์พฤติกรรมด้านมิติของตัวละครที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง บ่วงหงส์ ของกึ่งฉัตร*. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2561. 1 กุมภาพันธ์ 2561. บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 1028-1037
- TV Digital watch. (2562). *10 อันดับเรตติ้งสูงสุดในช่วงไพรม์ไทม์ (20:30-22:30) ประจำวันที่ 7 ตุลาคม 2562*. สืบค้นเมื่อ 23 มีนาคม 2563, จาก <https://www.tvdigitalwatch.com>
- Freud, S. (1964). *Group Psychology and The Analysis of the Ego Sigmund Freud*. New York: Bantam Books.

บทความวิชาการ

การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

Strategic Planning for the Development of a Creative Industrial Village:

A Case Study of the Ontai Community, San Kamphaeng District, Chiang Mai Province

นงคราญ ไชยเมือง¹, สุตาทิพร คงเกิด² และ จงรัก ศรีคำน้อย³

Nongkran Chaimuang¹, Sutapat Kongkird² and Jongrak Sricomnoy³

Received : 24 ส.ค. 2563

Revised : 14 ต.ค. 2563

Accepted : 19 ต.ค. 2563

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสรุปองค์ความรู้และแนวทางสำหรับผู้นำชุมชน วิสาหกิจชุมชน และผู้ที่สนใจในการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งชุมชนต้องให้ความสำคัญในการทบทวนแผนและดำเนินการวางแผนกลยุทธ์เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนตามกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทั้ง 6 ขั้นตอนดังนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในชุมชน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดแผนกลยุทธ์ และกำหนดนโยบาย โดยวัตถุประสงค์สำคัญของการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เพื่อการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาคมนาคม มั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักท่องเที่ยวและสมาชิกของชุมชนเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด ดังตัวอย่างการดำเนินการตามกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ได้รับคัดเลือกเป็น 1 ใน 9 ชุมชนนำร่องต้นแบบหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย

คำสำคัญ : การวางแผนกลยุทธ์, หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์, การพัฒนาอย่างยั่งยืน

Abstract

This academic article aims to summarize knowledge and to be guidelines for community leaders, community enterprises and those interested in strategic planning for developing a creative industrial village. Community needs to focus on reviewing plans and implementing strategic planning to achieve sustainable development of creative industrial villages according to the six strategic planning processes : analysis of the external and internal environment of the community, defining vision and mission, determining factors for success, setting objectives, creating strategic plans, and developing policies. The key objective of strategic planning is to develop a sustainable creative industrial village for creating balance between human development, security, economy, society, environment, and safety. Moreover, hygiene of tourists and community members is the ultimate purpose. For example, the implementation of strategic planning process for the Ontai community. San Kamphaeng District, Chiang Mai Province was selected as 1 of 9 pilot communities in the model of creative industrial villages of Thailand.

Keywords : Strategic planning, Creative industrial village, Sustainable development

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ อีเมล: Nongkran_Chaimuang@hotmail.com

² อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ

³ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ

¹ Assistant Professor, Course Instructor Management, Faculty of Business Administration, Payap University, Email: Nongkran_Chaimuang@hotmail.com

² Course Instructor Business Administration, Faculty of Business Administration, Payap University

³ Course Instructor Hotel and Tourism Management, Faculty of Business Administration, Payap University

บทนำ

การวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์เป็นรากฐานการพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญ เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ สร้างรากฐานชุมชนให้แกร่งจาก “ข้างใน” เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) จะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการสร้าง “ความเข้มแข็งจากภายใน” ขับเคลื่อนตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในรูปแบบ “ประชารัฐ” โดยมีภารกิจประการสำคัญ คือ การขับเคลื่อนการปฏิรูป เพื่อให้สามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามชุดใหม่ในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561 : 4-7) ซึ่งโมเดลประเทศไทย 4.0 เป็นการแสวงหาโอกาสในการขับเคลื่อนความมั่งคั่ง (Engines of Growth) ชุดใหม่ โดยการแปลงความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศที่มีอยู่ 2 ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน โดยการเติมความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี รวมถึงการบริหารจัดการเพื่อต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ซึ่งหากกล่าวในบริบทของภาคอุตสาหกรรม ก็คือการปรับโครงสร้างจากกลุ่มอุตสาหกรรมดั้งเดิมสู่กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าและความซับซ้อนสูง ซึ่งการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอันเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศจะเป็นการพัฒนาประเทศไทยให้หลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความไม่เท่าเทียม และกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา แล้วก้าวไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิต และเป็นอุตสาหกรรมที่มีการพัฒนาในด้านความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมต่าง ๆ

กระทรวงอุตสาหกรรมจึงได้วางกรอบยุทธศาสตร์เพื่อการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ 1) การปฏิรูปภาคอุตสาหกรรมไทย สู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา 2) การปฏิรูปนิเวศอุตสาหกรรมรองรับอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา และ 3) การเชื่อมโยงอุตสาหกรรมไทยกับเศรษฐกิจโลก (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559 : 5-7) ซึ่งยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุตสาหกรรมไทยสู่อุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยปัญญา มีการกำหนดกลยุทธ์เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและสังคมผู้ประกอบการ โดยการส่งเสริมผู้ประกอบการทุกระดับในการใช้นวัตกรรมในการประกอบธุรกิจ เพื่อพัฒนาไปสู่วิสาหกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและมีความเชี่ยวชาญอย่างครบวงจร ตั้งแต่ขั้นตอนการพัฒนา การผลิต และการตลาด สำหรับวิสาหกิจชุมชน ได้ริเริ่มกระบวนการพัฒนาผู้ประกอบการเพื่อยกระดับเป็นวิสาหกิจ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Innovation Driven Enterprise : IDE) ปรับปรุงการบริหารจัดการ พร้อมทั้งผูกโยงผลิตภัณฑ์ให้เข้ากันกับรากฐาน/ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และการท่องเที่ยวในพื้นที่ เพื่อสร้างมูลค่า เชิงสร้างสรรค์ พัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนอัจฉริยะ (Smart OTOP) และหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industrial Village) (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2559 : 30-31) ดังนั้นการวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านต่าง ๆ ในประเทศไทยให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สร้างรายได้มูลค่ามหาศาลให้แก่ประเทศ แต่รายได้ส่วนใหญ่จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมักกระจุกตัวอยู่ตามเมืองหลัก ๆ ทั้งที่ความต้องการในการท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติมีความหลากหลายมากขึ้น และมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะสัมผัสประสบการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น เกิดช่องว่างทางการตลาดและโอกาสในการกระจายรายได้แก่ชุมชนต่าง ๆ หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์จึงเป็นทางเลือกทางหนึ่งที่เป็นเศรษฐกิจของสังคม โดยจะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อย่างเกื้อกูลกัน โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้จัดตั้งโครงการพัฒนาหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ซึ่งมีเป้าหมายดำเนินการส่งเสริมการสร้างผลิตภัณฑ์และบริการด้วยการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ การออกแบบ และความคิดสร้างสรรค์มาเชื่อมโยงกับทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา พร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของจังหวัด ซึ่งจะช่วยยกระดับให้วิสาหกิจชุมชนในท้องถิ่น สามารถไต่ระดับขั้นไปสู่ SMEs ที่สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ด้วยนวัตกรรมในเชิงสร้างสรรค์ มีการเพิ่มผลผลิต การพัฒนามาตรฐานต่างๆ การรวมกลุ่มหรือคลัสเตอร์ ทั้งยังจะเป็นแนวทางการผสมผสานในหลากหลายกิจกรรม ที่จะช่วยให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจในรูปแบบใหม่ ๆ ให้ประเทศไทย (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2562 : 1-2) พร้อมทั้งสร้างรากฐานของชุมชนให้มีความสามารถในการสร้างรายได้ใหม่ให้ตกอยู่ในชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่มีอาชีพ ลดการทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดออกไปหางานทำที่อื่น ซึ่งการใช้ทุนวัฒนธรรมเป็นแนวทางในการออกแบบสินค้าและบริการ จึงเท่ากับว่าชุมชนเป็นผู้ส่งมอบคุณค่าวัฒนธรรมให้กับผู้มาเยือน รวมทั้งยังทำหน้าที่สืบสานมรดกวัฒนธรรมของแผ่นดินไปด้วยอีกทางหนึ่ง ในฐานะ “เจ้าบ้าน” ผู้โอบอ้อมอารีและมีศักดิ์ศรีเสมอภาค ดังนั้นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village : CIV) หมายถึง หมู่บ้านแห่งความสมดุลที่นำทุนวัฒนธรรม วิถีชีวิต

และอัตลักษณ์ชุมชน มาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบ เพื่อสร้างมูลค่าใหม่ของสินค้าที่ระลึกเพื่อการท่องเที่ยวและบริการหรือกิจกรรมที่สร้างประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าใหม่ทางเศรษฐกิจบนแนวคิดอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (อุตสาหกรรมสาร, 2561 : 7-8) บทความนี้จึงมุ่งที่จะเสนอแนวคิดและการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเนื้อหาของบทความวิชาการประกอบไปด้วย เหตุผลสำคัญของการพัฒนาและยกระดับหมู่บ้านต่าง ๆ ที่มีศักยภาพในประเทศไทยให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ หลักการและกระบวนการการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาและยกระดับเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางด้านการพัฒนาด้าน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักท่องเที่ยว และสมาชิกของชุมชนของประเทศไทยได้อย่างยั่งยืน โดยการยกตัวอย่างกรณีศึกษาชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการทบทวนแผน การดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ การปฏิบัติตามแผน และส่งผลให้ได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 9 ชุมชนนำร่องต้นแบบหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ของประเทศไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอข้อสรุปและแนวทางการวางแผนกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาให้เป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน สำหรับผู้นำชุมชน วิสาหกิจชุมชน และผู้ที่สนใจ ทั้งนี้ผู้นำชุมชนสามารถนำเอากลยุทธ์เหล่านี้มาใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับหมู่บ้านเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ ตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0

การวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชุมชนออนใต้ อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่

ความรู้ทางด้านการวางแผนกลยุทธ์โดยเฉพาะกระบวนการการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning Process) มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เนื่องจากการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เกี่ยวข้องกับการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ปัจจัยสู่ความสำเร็จวัตถุประสงค์ กลยุทธ์ รวมไปถึงการกำหนดนโยบาย ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง หากชุมชนต่าง ๆ ต้องการความสำเร็จ หรือพลิกฟื้นวิกฤติให้เป็นโอกาสได้ ต้องกำหนดและเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่ประสบอยู่ ซึ่งการกำหนดและเลือกใช้กลยุทธ์ได้อย่างเหมาะสมนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจในการวางแผนกลยุทธ์ การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) หมายถึง กระบวนการกำหนดแผนขององค์การที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งทำการกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ขององค์การระยะยาวอย่างแน่ชัด และการกำหนดวิธีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ (Wheelen and Hunger, 2012 : 4) การวางแผนกลยุทธ์เป็นกระบวนการชักนำและสนับสนุนให้สมาชิกในองค์การได้ร่วมกันสร้างสรรค์อนาคตขององค์การด้วยนวัตกรรมทางความคิด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการปฏิบัติที่จำเป็น และมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ในอนาคต อีกทั้งการวางแผนกลยุทธ์ยังเป็นกระบวนการกำหนดระบบการทำงานที่มีความสามารถในการปรับตัวสูงสำหรับการปฏิบัติงานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดการตอบสนองได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงมีความต้องการระบบการทำงานที่คล่องตัว เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพสูงในการนำพาองค์การไปสู่เป้าหมายในอนาคต จึงอาจกล่าวได้ว่าการวางแผนกลยุทธ์มีส่วนสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาสร้างสรรค์ความเป็นผู้นำ โดยมุ่งการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ขององค์การที่แสดงถึงจุดเด่นที่มีความแตกต่างจากคู่แข่ง และการก้าวไปสู่วิสัยทัศน์ที่ต้องในอนาคต การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผนที่มุ่งกำหนดทิศทางในภาพรวมขององค์การ รวมทั้งเป้าหมายความสำเร็จในระยะยาว ซึ่งกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning Process) เป็นขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์

ขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการวางแผนกลยุทธ์

ภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์
(ที่มา : ดัดแปลงจาก Wheelen and Hunger, 2012 : 63)

กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning Process) จึงครอบคลุมเฉพาะในขั้นตอนของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) และขั้นตอนการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) ของขั้นตอนพื้นฐานของกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management Process) เท่านั้น โดยการจัดการกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ เป็นความรับผิดชอบหลักของผู้บริหารระดับสูงขององค์กร และจะต้องเป็นผู้ริเริ่มและจัดกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ทั้งนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือของคณะกรรมการบริหารและสมาชิกขององค์กร คือ ใช้การวางแผนแบบมีส่วนร่วม จึงจะทำให้ภารกิจต่าง ๆ ดังกล่าวมีความสมบูรณ์และประสบผลสำเร็จ กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning Process) ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอนดังนี้ (Wheelen and Hunger, 2012 : 65) 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Analysis) เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ต้องดำเนินการควบคู่ในทุกขั้นตอนของกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ โดยพิจารณา 2 ส่วน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกองค์กร ซึ่งการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในเป็นการวิเคราะห์ สำนวน และประเมินปัจจัยภายในองค์กรในประเด็นต่าง ๆ ถึงความมีประสิทธิภาพและความด้อยประสิทธิภาพของปัจจัยเหล่านั้น ได้แก่ การทบทวนการกำกับดูแลองค์กร การทบทวนหรือยืนยันวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กร เพื่อยืนยันจุดยืน และยืนยันปณิธานในการมุ่งไปในอนาคตและการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ ทรัพยากร โครงสร้าง และระบบการทำงาน และวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรเป็นการวิเคราะห์ สำนวน ประเมิน และพยากรณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต รวมทั้งประเด็นปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนส่งเสริมและประเด็นปัจจัยภายนอกที่กีดขวาง หรือขัดขวางไม่ให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น หรือมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานขององค์กร 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ (Defining Vision and Mission) การกำหนดวิสัยทัศน์ (Defining Vision) เป็นการกำหนดภาพความสำเร็จที่ปรารถนาขององค์กรในอนาคตในภาพรวมเมื่อมองไปข้างหน้าในระยะยาว โดยมองผ่านการพยากรณ์และทิศทางของสภาพแวดล้อมขององค์กรในอนาคต ว่าจะเป็นอย่างใดและสภาพขององค์กรในอนาคตจะอยู่ในสภาพใด หรือจะอยู่ ณ ตำแหน่งใดในตลาด (Positioning) ดังนั้นวิสัยทัศน์ขององค์กรจะเป็นอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับความนึกคิดและจินตนาการที่เต็มไปด้วยความมุ่งมั่น เกี่ยวกับอนาคตขององค์กรอันเกิดจากทัศนคติ และมุมมองเชิงสร้างสรรค์ ตลอดจนแนวคิดของผู้นำที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากการมีภูมิหลัง (Background) ประสบการณ์ (Experience) และองค์ความรู้ (Knowledge) ที่ต่างกัน และการกำหนดพันธกิจ (Defining Mission) เป็นการกำหนดกรอบ หรือขอบเขตการดำเนินการ และการกำหนดทิศทางทางการดำเนินการในระยะยาว โดยยึดเอาวิสัยทัศน์ขององค์กรเป็นหลักหมายถึงจะมุ่งไป พันธกิจควรทำการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างกระชับ ชัดเจนช่วยสื่อสารให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีความเข้าใจตรงกัน เพื่อก่อให้เกิดการเตรียมพร้อมและผนึกพลังสำหรับการปฏิบัติงานในอนาคต 3) การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ (Determining Success Factors) คือ ประเด็นการกระทำ หรือปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือล้มเหลวในการแข่งขันขององค์กร และการบรรลุถึงความสำเร็จในพันธกิจขององค์กร ดังนั้นเมื่อองค์กรได้พิจารณากำหนดประเด็นใดเป็นประเด็นปัจจัยสู่ความสำเร็จแล้วประเด็นเหล่านี้จะเป็นประเด็นที่องค์กรจะมุ่งมั่นให้ความสำคัญด้วยการสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรรวมทั้งการตรวจสอบความสำเร็จของปัจจัยนั้นอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ (Defining Objectives) เป็นผลลัพธ์สุดท้ายที่องค์กรต้องการ

ภายหลังจากการดำเนินการตามแผน หรือเป็นสิ่งที่ผู้บริหารในแต่ละระดับขององค์การให้ความคาดหวัง หรือให้สัญญาต่อองค์การว่าจะสามารถดำเนินงานได้ผลลัพธ์นั้น ภายใต้ระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นการแปลงวิสัยทัศน์และพันธกิจที่เป็นความปรารถนา หรือภาพความสำเร็จในระยะยาวที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมให้กลายเป็นภาพความสำเร็จที่มีความชัดเจนเพื่่อมุ่งใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับในองค์การ โดยการกำหนดวัตถุประสงค์ในทุก ๆ ระดับของการจัดการ ได้แก่ วัตถุประสงค์ระดับองค์การ (Corporate Objective) เป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายในภาพรวมทั้งองค์การโดยทั่วไป เป็นวัตถุประสงค์ระยะยาว วัตถุประสงค์ระดับธุรกิจ (Business Objective) เป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายของแต่ละหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ และการกำหนดวัตถุประสงค์ระดับหน้าที่ (Functional Objective) ซึ่งเป็นการกำหนดผลลัพธ์สุดท้ายของแต่ละหน่วยงานที่กำหนดขึ้นในแต่ละหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ และประเด็นสำคัญก็คือ วัตถุประสงค์ทุกระดับจะต้องมีความสอดคล้องกัน และมุ่งสนับสนุนตามกรอบพันธกิจและบรรลวิสัยทัศน์ 5) การกำหนดแผนกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นการกำหนดแผนงานในเชิงสร้างสรรค์ มิติใหม่และภาพลักษณ์ใหม่ที่มีความชัดเจนสมบูรณ์และมีขอบเขตครอบคลุมทั้งองค์การ โดยลำดับขั้นของกลยุทธ์ (Hierarchy of Strategy) มีด้วยกัน 3 ระดับดังนี้ กลยุทธ์ระดับองค์การ (Corporate Strategy) กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) และกลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) (Wheelen, Hunger, Alan and Charles, 2015 : 53) โดยกลยุทธ์ระดับองค์การ (Corporate Strategy) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหรือแผนปฏิบัติการหลักสำคัญขององค์การ (Comprehensive Action Plan) ซึ่งองค์การใช้เป็นตัวกำหนดทิศทางการดำเนินงานระยะยาว รวมทั้งเพื่อเป็นแนวทางในการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยทำให้ได้เปรียบทางการแข่งขันที่ยั่งยืน (Sustainable Comprehensive Advantage) (Schermerhorn, 2002 : 203) ที่ทำหน้าที่เป็นขอบเขตทิศทางของการจัดการและการดำเนินงานในภาพรวมทั้งองค์การและมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ระดับองค์การ พันธกิจและวิสัยทัศน์ จากนั้นจึงมุ่งพิจารณาไปที่หน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์หรือผลิตภัณฑ์และ/บริการที่แต่ละหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์รับผิดชอบ และทำการกำหนดกลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่มุ่งพัฒนาฐานะการแข่งขันให้แก่สินค้าและบริการของหน่วยธุรกิจนั้น ๆ โดยมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ระดับธุรกิจ และการกำหนดกลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่แสดงรายละเอียดของกิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ เพื่่อมุ่งสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และมุ่งสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ระดับหน้าที่ และ 6) การกำหนดนโยบาย (Policy Formulation) นโยบายเป็นกรอบแนวทางอย่างกว้าง ๆ แต่เป็นจุดเน้นในการตัดสินใจ และการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์การ นโยบายกำหนดขึ้นเพื่อช่วยเป็นกรอบในการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานจะใช้ในการพิจารณาประกอบการตัดสินใจ กำหนดแผนการปฏิบัติการ และกลยุทธ์ในการควบคุม การกำหนดนโยบาย จะแบ่งเป็น 3 ระดับ ซึ่งเป็นไปตามขอบเขตของระดับการจัดการเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ นโยบายระดับองค์การ (Corporate Policy) เป็นกรอบแนวทางอย่างกว้าง ๆ และเป็นจุดเน้นที่กำหนดขึ้นสำหรับสมาชิกทุกคนในองค์การ ส่วนนโยบายระดับธุรกิจ (Business Policy) จะกำหนดขึ้นสำหรับแต่ละหน่วยธุรกิจเชิงกลยุทธ์ และนโยบายระดับหน้าที่ (Functional Policy) จะกำหนดขึ้นเฉพาะแต่ละแผนงานหรือหน่วยงานในองค์การ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ขององค์การอย่างเหมาะสม คือ แผนกลยุทธ์ (Strategic Plan) และต้องนำไปสู่การปฏิบัติ (Implementation) และทำการควบคุมติดตามประเมินผลงาน (Evaluation and Control) ให้ประสบความสำเร็จตามแผนที่ได้กำหนดไว้ อย่างไรก็ตามในการทำอะไรเพื่อให้องค์การบรรลุถึงจุดนั้น องค์การต้องตระหนักถึงรอยต่อที่สำคัญระหว่างการทำแผนกลยุทธ์ที่ได้ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งรอยต่อนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะถึงแม้้องการจะกำหนดแผนกลยุทธ์ที่ยอดเยี่ยมแต่จะไม่มีประโยชน์อะไรหากสมาชิกในองค์การไม่สามารถเข้าใจ และนำแผนกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล ดังนั้น้องการจำเป็นต้องทำการสื่อสารกลยุทธ์ กระบวนการวางแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และต้องทำการกำหนดกระบวนการควบคุมกลยุทธ์อย่างเป็นระบบ

โดยมีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนตามกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคำถามเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการวางแผนในขั้นตอนที่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายในองค์การ พร้อมทั้งทำการทบทวนแผนที่ผ่านมา ซึ่งจะเป็นการมุ่งตอบคำถาม ปัจจุบันการดำเนินงานของหมู่บ้าน หรือชุมชนเป็นอย่างไร หรืออยู่ที่ใด (Where are we now?) ส่วนขั้นตอนที่ 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ 3) การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ จะเป็นการมุ่งตอบคำถามในอนาคตต้องการไปที่ใด (Where do we want to be?) ในขั้นตอนที่ 5) การกำหนดแผนกลยุทธ์ 6) การกำหนดนโยบาย จะเป็นการมุ่งตอบคำถาม ทำอย่างไรจึงจะถึงจุดที่เราต้องการ (How will we get there?) ซึ่งชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีการวางแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน ตามกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทั้ง 6 ขั้นตอน เพื่อกันหาคำตอบใน 3 คำถาม ดังต่อไปนี้

1. ปัจจุบันการดำเนินงานของหมู่บ้านหรือชุมชนเป็นอย่างไร หรืออยู่ที่ใด (Where are we now?) ซึ่งในการหาคำตอบดังกล่าวผู้นำและสมาชิกของชุมชนออนไลน์ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Analysis) เพื่อจุดเด่น (Strengths) และจุดด้อย (Weaknesses) ของชุมชนทำให้ทราบศักยภาพและความสามารถของชุมชนและนำมาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาและกำหนดกลยุทธ์สำหรับการพัฒนา และยกระดับเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน ซึ่ง“ชุมชนออนไลน์” มีจุดเด่น (Strengths) ดังนี้ 1) มีความพร้อมทั้งด้านศักยภาพ มีความอุดมสมบูรณ์ มีความสงบร่มเย็น เป็นเมืองเก่าที่มีตำนานเล่าขานสืบต่อกันมามากมายในลักษณะ “ร้อยเรื่องเล่า” เมืองเก่าออนไลน์ 2) มีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงมีสภาพภูมิประเทศที่ดีที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว 3) อยู่ในเส้นทางท่องเที่ยวและการคมนาคมสะดวก 4) มีประเพณีวัฒนธรรมที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ มีทุนทางวัฒนธรรม ยังสามารถรักษาวินัยชีวิตพื้นบ้านเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนมาเยี่ยมเยือน 5) มีการประกอบอาชีพบนฐานภูมิปัญญาของท้องถิ่น มีความพร้อมในการเป็นชุมชนแห่งความสมดุล ที่นำทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต มาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ และการออกแบบเพื่อสร้างมูลค่าที่บริหารโดยชุมชน ซึ่งคนภายนอกสามารถเข้าไปเรียนรู้จากคนในชุมชนได้ 6) มีการบริหารจัดการที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็งและสมาชิกในชุมชนมีจิตบริการ (คมชัดลึกออนไลน์, 2562 : ออนไลน์) สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมนอก (External Analysis) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบที่อันก่อให้เกิดโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ในการดำเนินการของชุมชน ซึ่งโอกาส (Opportunities) สำคัญที่เกื้อหนุนชุมชนออนไลน์มีดังนี้ 1) นโยบายและโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงอุตสาหกรรม เช่น โครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ 2) พฤติกรรมความต้องการบริการและสินค้าของผู้บริโภค เช่น หลีกเลี่ยงสถานที่ผู้คนหนาแน่น และความต้องการที่มีต่อวัตถุดิบอาหารปลอดภัย และยาฆ่าแมลง ผักต้องสดจากสวนหรือฟาร์มในชนบท 3) รัฐบาลได้ออกแพคเกจการท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและบรรเทาผลกระทบที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 2019 (COVID-19) ผ่านโครงการต่าง ๆ 4) หน่วยงานราชการท้องถิ่นให้การสนับสนุน ทั้งด้านการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ นโยบายและงบประมาณในการส่งเสริม เพื่อขับเคลื่อนให้ชุมชนเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ รวมทั้งในประเด็นของข้อบังคับเรื่องความปลอดภัย สุขอนามัยมาตรการการเพิ่มระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เป็นการสนับสนุนและเอื้ออำนวยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการการท่องเที่ยวของหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (ชุดินันท์ สงวนประสิทธิ์, 2563 : 1)

2. ในอนาคตต้องการไปที่ใด (Where do we want to be?) เป็นคำถามที่ 2 ที่ผู้นำและสมาชิกของชุมชนจะต้องถามตัวเองว่าต้องการให้ชุมชนเป็นอย่างไรในอนาคต เพราะจากการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และโอกาส อุปสรรค พร้อมทั้งทำการทบทวนแผนที่ผ่านมา ผู้นำและสมาชิกของชุมชนจะรู้ถึงจุดเด่นและโอกาสที่สำคัญของชุมชน จึงได้นำมาเป็นเครื่องมือในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ การกำหนดวัตถุประสงค์ และกำหนดกลยุทธ์สำหรับการพัฒนา และยกระดับเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืนต่อไป ซึ่งผู้นำและสมาชิกของชุมชนออนไลน์ อาเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การพัฒนาท้องถิ่น คือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น” เป็นตำบลที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพ มีงานทำมีรายได้ พออยู่พอกิน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นชุมชนน่าอยู่ สภาพแวดล้อมดี สถานที่น่าท่องเที่ยว ชุมชนมีความเข้มแข็ง ร่วมใจอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นตำบลที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน (เทศบาลออนไลน์ อาเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, 2563 : 28) พันธกิจ (Mission) ชุมชนออนไลน์จะมีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นชุมชนที่คงความสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพให้ประชาชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการนำเอาทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต มาผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ และการออกแบบในการสร้างมูลค่าใหม่ให้กับการท่องเที่ยว โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิต การศึกษาและสุขอนามัยที่ดี มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นให้ (เทศบาลออนไลน์ อาเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่, 2563 : 29 และแนวหน้าออนไลน์, 2562 : ออนไลน์) โดยมีการกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จที่ช่วยขับเคลื่อนชุมชนออนไลน์ เดินหน้าไปสู่ความสำเร็จ และพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ เป็นเมืองเก่าที่มีตำนานเล่าขานสืบต่อกันมามากมาย ผู้นำและสมาชิกในชุมชนสามารถเรียนรู้การจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ และรักษาวินัยชีวิตพื้นบ้าน และวิถีชีวิตแบบ “บ้านจุ่ม เมืองเย็น” หรือบ้านที่อุดมสมบูรณ์ เมืองที่สงบร่มเย็น สมาชิกในชุมชนมีความผูกพันฉันท์พี่น้อง มีความโอ้อ้อม อารมณ์น้ำใจ และชุมชนต้องการเป็นหมู่บ้านเพื่อการท่องเที่ยวที่มีความเป็นตัวตน หรืออัตลักษณ์ที่ชัดเจนสะท้อนภาพลักษณ์ของหมู่บ้าน ให้สังคมได้รู้จักวิถีชีวิตของชุมชนและทรัพยากรเด่นของชุมชน โดยการสร้างเรื่องราว คุณค่าจากทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นการสร้างเสริมรายได้เพิ่มขึ้นภายในชุมชน ส่งเสริมให้เยาวชนคนรุ่นใหม่มีอาชีพ ลดการทิ้งถิ่นฐาน (คมชัดลึกออนไลน์, 2562 : ออนไลน์)

3. ทำอย่างไรจึงจะถึงจุดที่เราต้องการ (How will we get there?) เมื่อผู้นำและสมาชิกของชุมชนมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ และการกำหนดวัตถุประสงค์ของชุมชนร่วมกันแล้ว ขั้นตอนถัดไปก็คือ การกำหนดแผนกลยุทธ์ และการกำหนดนโยบาย โดยการกำหนดแผนกลยุทธ์เป็นการกำหนดแผนงานในเชิงสร้างสรรค์ มิติใหม่และเอกลักษณ์ใหม่ที่มีความชัดเจนสมบูรณ์ และมีขอบเขตครอบคลุมทั้งองค์การ โดยชุมชนออนไลน์ได้ร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน 2) การพัฒนาตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ความยั่งยืน 3) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 4) การพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างยั่งยืน 5) การพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) การพัฒนาการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย 7) การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี (เทศบาลออนไลน์ อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่, 2563 : 30-31) ซึ่งผู้นำและสมาชิกได้ร่วมขับเคลื่อนชุมชนออนไลน์ อำเภอสนักำแพง จังหวัดเชียงใหม่ จนได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 9 ชุมชนนำร่องต้นแบบหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในระยะแรกของประเทศไทย (ผู้จัดการออนไลน์, 2560 : ออนไลน์) ในการขับเคลื่อนโครงการหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ต้นแบบของชุมชนออนไลน์ มีการกำหนดกลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive Strategies) ซึ่งผู้นำของวิสาหกิจกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนจะมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงสถานะของการแข่งขันของกลุ่มวิสาหกิจ เช่น วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ออนไลน์ ได้กำหนดกลยุทธ์ระดับธุรกิจ คือ กลยุทธ์การสร้างความแตกต่าง (Differentiation Strategy) โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งในด้านสินค้าและบริการของชุมชนที่ความเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ที่ชัดเจน สะท้อนภาพลักษณ์ของชุมชนให้สังคมได้รับรู้ถึงวิถีชีวิตของชุมชน และทรัพยากรเด่นของชุมชน โดยการสร้างเรื่องราว คุณค่าจากทรัพยากรในพื้นที่ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม (Value added) ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ควบคู่การส่งเสริมอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คมชัดลึกออนไลน์, 2562 : ออนไลน์) นอกจากนี้ทางชุมชนได้ร่วมกันกำหนดและลงมือปฏิบัติตามกลยุทธ์ระดับหน้าที่ (Functional Strategy) โดยชุมชนออนไลน์ มีกิจกรรมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว “เชียงใหม่ ออนไลน์ วิถีอัตลักษณ์ บ้านจ๋ม เมืองเย็น” (ข่าวสารโซเซียลของคนเชียงใหม่, 2560 : ออนไลน์) เริ่มตั้งแต่การพานั่งรถรางหรือจะเลือกปั่นจักรยานก็ได้ เพื่อเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชน “ออนไลน์” ในบรรยากาศเรียบง่ายและเป็นกันเอง เริ่มจากนมัสการสระสังขาร “หลวงพ่อหล้าตาทิพย์” (พระครูจันทสมานคุณ) ที่วัดป่าตึงภายในบริเวณวัดมีพิพิธภัณฑ์ที่รวบรวมชิ้นส่วนเครื่องปั้นดินเผาสังคโลก ชมพิพิธภัณฑ์เครื่องถ้วยสำก้ำแพง ภูมิไม้สักทอง เป็นต้น แวะวัดเชียงแสน ชมแหล่งขุดค้นเครื่องถ้วยสำก้ำแพงที่มีตำนานยาวนานกว่า 800 ปี และสักการะอนุสาวรีย์ “ขุนหมื่นดาบเรื่อน” บรรพบุรุษผู้สร้างบ้านแปงเมืองออนไลน์ รวมถึงเยี่ยมชมโครงการพัฒนาพื้นที่ห้วยลานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อนุสรณ์สถานช้างเผือก ซึ่งเป็นจุดประวัติศาสตร์และศูนย์รวมใจของชาวออนไลน์ โดยมีอ่างเก็บน้ำห้วยลาน (โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ) พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในหลวงรัชกาลที่ 9 นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ดอยหม่อนจิ่ง ที่ได้รับการขนานนามว่า “ฟูจิออนไลน์” สัมผัสบรรยากาศ “บ้านจ๋ม เมืองเย็น” เรียนรู้วิถีชีวิตพื้นบ้านระดับตำนานหลากหลายรูปแบบของชุมชน เช่น ชมแปลงผักอินทรีย์ในออนไลน์ฟาร์ม และสวนศิลป์ เตาออนไลน์ที่ทำให้ผู้ไปเยี่ยมชมเย็นได้เรียนรู้วิถีชุมชน อาทิ การปั้นดินเพื่อสมาธิ การเขียนลายที่ใช้เทคนิคการผลิตดั้งเดิม และสละ สอ ซึ่ง ชมการแสดงพื้นบ้านของชาวออนไลน์ พร้อมกินข้าวแลกกันแบบขันโตก อาหารส่วนใหญ่เป็นพืชผักพื้นบ้านและอาหารตามฤดูกาล การผลิตผ้าทอพื้นเมืองโดยกลุ่มทอผ้าบ้านปาง ซึ่งเป็นทั้งศูนย์การเรียนรู้และสาธิตการทอผ้า ตั้งแต่การปั่นด้าย สู่เครื่องกี่ และการทอ โดยย้อมสีธรรมชาติและยังคงเอกลักษณ์การทอผ้าแบบโบราณไว้ นำมาตัดเย็บเป็นเสื้อ กระเป๋าต่างๆ และการผลิตสินค้าผ้าแปรรูปกลายเป็นสินค้าที่ระลึกที่หลากหลาย ทั้งตุ๊กตาผ้า พวงกุญแจ จนมีแบรนด์สินค้าชุมชนของตนเอง ภายใต้สโลแกน “พินาปูเลา ร้อยเรื่องเล่าเมืองเก่าออนไลน์” และมีตราสัญลักษณ์เป็นรูปปลา 3 ตัวว่ายน้ำบนรอบไปไม้ งานจักสานเครื่องมือประมง ไม้กวาดทางมะพร้าว การนวดแผนไทย และทำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เป็นต้น (บริษัท โกลว์นั้ จำกัด, 2560 : ออนไลน์) นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาพื้นที่ที่เป็นที่พักโฮมสเตย์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยมีโปรแกรมการท่องเที่ยวแบบ One Day Trip และ Overnight Trip นอกจากนี้ออนไลน์ยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลักในจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียงอีกด้วย (แนวหน้าออนไลน์, 2562 : ออนไลน์)

บทสรุป

การวางแผนกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน เป็นหมู่บ้านแห่งความสมดุลที่นำทุนวัฒนธรรม วิถีชีวิต และอัตลักษณ์ชุมชน มาผนวกกับความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของชุมชน เชื่อมโยงกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชนอย่างยั่งยืน

ต้องดำเนินการตามกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ทั้ง 6 ขั้นตอน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคำถามเชิงกลยุทธ์ คือ กระบวนการวางแผนในขั้นตอนที่ 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกชุมชน จะเป็นการมุ่งตอบคำถาม ปัจจุบันการดำเนินงานของหมู่บ้านเป็นอย่างไรหรืออยู่ที่ใด ส่วนขั้นตอนที่ 2) การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจ 3) การกำหนดปัจจัยสู่ความสำเร็จ 4) การกำหนดวัตถุประสงค์ จะเป็นการมุ่งตอบคำถามในอนาคตต้องการไปทีใด ในขั้นตอนที่ 5) การกำหนดแผนกลยุทธ์ 6) การกำหนดนโยบาย จะเป็นการมุ่งตอบคำถาม ทำอย่างไรจึงจะถึงจุดที่เราต้องการ โดยหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ต้องวางแผนพัฒนาภายใต้หลักการดังนี้ 1) หลักฉันทามติ คือ การเห็นพ้องต้องกันระหว่างคนในชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ 2) หลักอัตลักษณ์ชุมชน คือ การค้นหาจุดเด่นและเสน่ห์ของชุมชนเพื่อนำมาสร้างเป็นจุดขาย และ 3) หลักของการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจากทรัพยากรในพื้นที่ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยมีปัจจัยสู่ความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนา เพื่อยกระดับเป็นหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่ยั่งยืน คือ ผู้นำและสมาชิกต้องเริ่มด้วยจิตใจเป็นกุศลต้องการพึ่งพาตนเอง พร้อมทั้งจะแบ่งปัน เรียนรู้การจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ พัฒนาต่อยอดโดยนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม นำมาพัฒนาการให้บริการ/ผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งใช้วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และทรัพยากรภายในชุมชนท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบ สร้างเครือข่าย ใช้พลังร่วม และเชื่อมโยงปัจจัย และกระบวนการผลิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เน้นการจัดการแบบมีส่วนร่วม มีการแบ่งปันรายได้ไปฟื้นฟูและอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาคน สังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยและสุขอนามัยของนักท่องเที่ยว และสมาชิกของชุมชนเป็นจุดมุ่งหมายสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2562). *กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ขับเคลื่อนหมู่บ้าน CIV เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนโยบายเศรษฐกิจฐานรากกระทรวงอุตสาหกรรม*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://dci.dip.go.th/th/category/2017-12-26-05-30-12/2019-06-07-13-27-55>
- กระทรวงอุตสาหกรรม. (2559). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.nstda.or.th/th/nstda-doc-archives/thailand-40/11623-oie-thailand-4>
- ข่าวสารโซเซียลของคนเชียงใหม่. (2560). เปิดตัว “หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์” 4 จังหวัด ภาคเหนือตอนบน ภายใต้โครงการสร้างสรรค์อุตสาหกรรมเชิงวัฒนธรรม. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก <http://chiangmai-socialnews.com>
- คมชัดลึกออนไลน์. (2562). *กสอ.ชมต้นแบบความสำเร็จชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้าน CIV ชุมชนออนใต้*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.komchadluek.net/news/regional/403542>
- ชุตินันท์ สวงนประสิทธิ์. (2563). *กรุงเทพฯประเมิน ‘เราเที่ยวด้วยกัน’ ใช้บ. 2.2 หมื่นล้านบาท ลุ้นกระตุ้นภาคท่องเที่ยว 3.6-6.2 หมื่นล้าน*. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก <https://thestandard.co/krungthai-compass-analyse-tourism-campaign-turnover>
- เทศบาลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่. (2563). *แผนพัฒนาท้องถิ่นของชุมชนออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2563, จาก <https://www.ontai.go.th>
- แนวหน้าออนไลน์. (2562). *ชุมชนเข้มแข็ง หมู่บ้าน CIV ชุมชนออนใต้ จ.เชียงใหม่*. สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.naewna.com/likesara/459070>
- บริษัท โลกวันนี้ จำกัด. (2560). *ร้อยเรื่องเล่าเมืองเก่า “ออนใต้” สัมผัสวิถีถิ่นกิน-เที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. สืบค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.lokwannee.com/web2013/?p=262437>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2560). *เปิด “9 ชุมชนนำร่อง ท่องหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์”*. สืบค้นเมื่อ 9 สิงหาคม 2563, จาก <https://mgronline.com/travel/detail/9600000023398>
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (ฉบับประกาศราชกิจจานุเบกษา)*. สืบค้นเมื่อ 9 กรกฎาคม 2563, จาก <http://nsr.nesdb.go.th/%E0>
- อุตสาหกรรมสาร. (2561). *หมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (Creative Industry Village : CIV)*. *อุตสาหกรรมสาร*, 60(3), 5-7.
- Schermerhorn, J.R. (2002). *Management* (7th ed.). New York: John Wiley & Sons, Inc.

- Wheelen, T.L., Hunger, A.N. and Charles, E.B. (2015). *Strategic Management and Business Policy* (14th ed.). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Wheelen, T.L. and Hunger, J.D. (2012). *Strategic Management and Business Policy: toward global sustainability* (13th ed.). International ed. Upper Saddle River. New Jersey: Prentice-Hall.

- Cook, R.A. and Lafferty, L.J. (1989). Organization culture inventory. Plymouth. *MI: Human Synergistics*, 21(1), 2-5.
- Denison, D.R. (1990). *Corporate Culture and Organizational Effectiveness*. New York: Wiley.
- Hair, J., Money, A., Page, M. and Samouel, P. (2007). *Research Methods for Business*. London: Routledge.
- Petersen, E. and Plowman, G.E. (1989). *Business organization and management*. Illinois: Irwin.
- Senge, P.M. (1990). *The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Doubleday.

ภาคผนวก

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ

หลักเกณฑ์การเสนอบทความ เพื่อลงตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นคู่มือในการเขียนบทความสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ในการส่งบทความเข้าร่วมตีพิมพ์ลงวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด โดยจะกำหนดทั้งรูปแบบและแนวทางในการพิมพ์บทความ ซึ่งจะใช้ในการจัดทำวารสารฯ ในแบบรูปเล่ม ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุมคุณภาพและเพื่อให้การจัดทำเอกสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว ผู้ส่งบทความควรพิมพ์บทความตามรูปแบบ และแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเบื้องต้นของวารสาร

1.1 ชื่อวารสาร : วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

Journal of Roi Et Rajabhat University

1.2 เลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (International Standard Serial Number – ISSN)

ISSN 1905-6036 (Print)

ISSN 2673-0731 (Online)

1.3 วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย บทความทางวิชาการ บทความทั่วไป บทวิจารณ์หนังสือ ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการของนักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

1.4 ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์ ประกอบด้วย บทความวิชาการ/บทความปริทัศน์ บทความวิจัย

1.5 ขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วย สาขาภาษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ บริหารธุรกิจ การจัดการทั่วไป การตลาด นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ นิเทศศาสตร์ สังคมศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรม ส่งเสริมการเกษตร สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรม สารสนเทศศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมสหวิทยาการ ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.6 กำหนดพิมพ์เผยแพร่ ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม-เมษายน พฤษภาคม-สิงหาคม และ กันยายน-ธันวาคม)

2. นโยบายการพิจารณาการรับบทความ

2.1 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ที่ไหนมาก่อน และต้องไม่อยู่ในกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด

2.2 บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ ต้องเป็นบทความที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพทางวิชาการ และมีประโยชน์ในเชิงทฤษฎีหรือเชิงปฏิบัติ สารบทความและแนวการเขียนต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร โดยผ่านการพิจารณาและให้ความเห็นชอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ จำนวนอย่างน้อย 2 ท่าน ขึ้นไปตอบบทความ และเป็นผู้มีผลงานทางวิจัยอย่างต่อเนื่อง โดยใช้การประเมินแบบไม่เห็นกันทั้งสองฝ่ายระหว่างผู้นิพนธ์และผู้ประเมิน (Double-Blinded)

2.3 กองบรรณาธิการอาจส่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิให้ผู้เขียนแก้ไข เพิ่มเติม หรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่แล้วแต่กรณี

2.4 กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์

2.5 การยอมรับเรื่องที่ตีพิมพ์เป็นสิทธิ์ของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหา หรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง

3. รูปแบบการเขียนบทความผลงานวิจัยฉบับเต็ม (Full Paper)

3.1 การเตรียมต้นฉบับ จัดพิมพ์แบบ 1 คอลัมน์ มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ขนาดของต้นฉบับ พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสีนขนาด A4 (8¼ × 11¾ นิ้ว = 21 × 29.7 ซม.)

เว้นระยะห่างระหว่างขอบกระดาษด้านบน 3.18 เซนติเมตร ด้านล่าง ขวามือ และซ้ายมือ 2.5 เซนติเมตร

3.1.2 คำโครงหน้ากระดาษ ระยะขอบบน ขนาด 3.18 ซม. ระยะขอบซ้าย ขวา ล่าง ขนาด 2.5 ซม.

3.1.3 ตำแหน่งของแท็บหยุด ตั้งค่าเริ่มต้นที่ 1.5 เซนติเมตร และตั้งเพิ่มขึ้นจุดละ 0.5 เซนติเมตร

3.2 รูปแบบอักษรและการจัดวางตำแหน่ง ใช้รูปแบบอักษร TH Sarabun PSK พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ระยะระหว่างบรรทัดเป็นแบบบรรทัดเดี่ยว (Single Space) โดยใช้ขนาด ชนิดของตัวอักษร รวมทั้งการจัดวางตำแหน่งดังนี้

3.2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย) ขนาด 18 Point ชนิดตัวอักษรตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย

3.2.2 ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ) ขนาด 16 Point ชนิดตัวอักษรตัวหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย

3.2.3 ชื่อผู้เขียน (ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) ขนาด 12 Point ชนิดตัวอักษรหนา แบบเอียง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้ายได้ชื่อเรื่อง เว้น 1 บรรทัด

3.2.4 หัวข้อใหญ่ในบทความ ขนาด 14 ชนิดตัวอักษรหนา ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย ก่อนขึ้นหัวข้อต่อไป เว้น 1 บรรทัด จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์ และจัดย่อหน้าเป็นแบบกระจายแบบไทย

3.2.5 หัวข้อย่อย เว้นระยะห่างตามลำดับของแท็บหยุด ขนาด 16 Point ชนิดตัวอักษรตัวปกติ

3.2.6 การอ้างอิงในเนื้อหา ให้จัดพิมพ์ดังนี้

1) การเขียนอ้างอิงโดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสาร ไว้หน้าข้อความเพื่อบอกแหล่งที่มา

1.1) ภาษาไทย

ชื่อ สกุล (พ.ศ. : หน้า)

1.2) ภาษาอังกฤษ

นามสกุล, อักษรตัวแรกของชื่อต้น, อักษรตัวแรกของชื่อกลาง, (ค.ศ. : หน้า)

2) การเขียนอ้างอิงโดยระบุ ชื่อผู้แต่งและปีที่พิมพ์ของเอกสาร ไว้หลังข้อความเพื่อบอกแหล่งที่มา

2.1) ภาษาไทย

(ชื่อ สกุล, พ.ศ. : หน้า)

2.2) ภาษาอังกฤษ

(นามสกุล, อักษรตัวแรกของชื่อต้น, อักษรตัวแรกของชื่อกลาง, ค.ศ. : หน้า)

3.2.7 ท้ายกระดาษ แทรกอ้างอิงท้ายเรื่อง ประกอบด้วย

ข้อมูล สังกัดผู้นิพนธ์ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ครบถ้วนทุกคน

1) นักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชา สถาบันการศึกษา อีเมล ขนาด 12 Point ชนิดตัวอักษรธรรมดาแบบเอียง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย (กรณี : นิสิต หรือนักศึกษา)

2) ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชา สถาบันการศึกษา ขนาด 12 Point ชนิดตัวอักษรธรรมดาแบบเอียง ตำแหน่งชิดขอบกระดาษซ้าย (ข้อมูลที่ปริกษาวิทยานิพนธ์)

3.3 จำนวนหน้า ต้นฉบับควรมีความยาวไม่เกิน 10 หน้า

4. การเรียงลำดับเนื้อหาต้นฉบับ

เนื้อหา ภาษาไทยที่มีคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ควรแปลเป็นภาษาไทยให้มากที่สุด (ในกรณีคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นคำเฉพาะที่แปลไม่ได้หรือแปลแล้วไม่ได้ความหมายชัดเจนให้ทับศัพท์ได้) และควรใช้ภาษาที่ผู้อ่านเข้าใจง่าย ชัดเจน หากใช้คำย่อต้องเขียนคำเต็มไว้ครั้งแรกก่อน เนื้อหาต้องเรียงลำดับดังนี้

4.1 บทความวิจัย

บทความวิจัยจัดเป็นเอกสารทางวิชาการประเภทเดียวกับรายงานการวิจัย (Research report) มีสาระและรูปแบบการนำเสนอที่คล้ายคลึงกัน โดยบทความวิจัยเป็นเอกสารทางวิชาการที่นักวิจัยเขียนขึ้นในรูปบทความวิชาการเพื่อนำเสนอข้อค้นพบ เชิงประจักษ์และหรือนวัตกรรมที่เป็นผลงาน บทความวิจัยมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

4.1.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

4.1.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.1.3 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา

4.1.4 คำสำคัญ เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย แต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma)

4.1.5 บทนำ เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการ พร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการวิจัยนั้นด้วย และควรอ้างอิงงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

4.1.6 วัตถุประสงค์ ใช้ชี้แจงถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา

4.1.7 กรอบแนวคิดและสมมติฐาน ระบุ กรอบแนวคิดของงานวิจัย พร้อมทั้งทฤษฎี แนวคิดที่นำมาสร้างกรอบแนวคิดและสมมติฐาน(ถ้ามี)

4.1.8 วิธีดำเนินการวิจัย ควรอธิบายวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีหัวข้อดังนี้

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กล่าวถึงกลุ่มประชากร วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ที่มาของกลุ่มตัวอย่าง แหล่งที่มาของข้อมูล

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.9 สรุปผล สรุปผลที่ได้จากการวิจัยเป็นลำดับอาจแสดงด้วยตาราง แผนภาพประกอบการอธิบาย ทั้งนี้ถ้าแสดงด้วยตาราง ควรเป็นตารางแบบไม่มีเส้นขอบตารางด้านซ้ายและขวา หัวตารางเป็นแบบธรรมดาไม่มีการระบายสี และขีดเส้นคู่ กรณีตารางยังไม่สิ้นสุดให้ขีดด้วยเส้นเดียว และเมื่อสิ้นสุดตารางให้ขีดด้วยเส้นคู่ ตารางควรมีเฉพาะที่จำเป็น ไม่ควรมีเกิน 5 ตาราง สำหรับรูปภาพประกอบควรเป็นรูปภาพ ขนาดที่ชัดเจนและมีคำบรรยายใต้รูป กรณีที่จำเป็นอาจใช้ภาพสเก็ตช์

4.1.10 อภิปรายผล การอภิปรายผลการวิจัยว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงไร และควรอ้างทฤษฎีหรือเปรียบเทียบกับผลการทดลองของผู้อื่นที่เกี่ยวข้องประกอบ เพื่อให้ผู้อ่านเห็นด้วยตามหลักการหรือคัดค้านทฤษฎีที่มีอยู่เดิม

4.1.11 กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

4.1.12 ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.1.13 เอกสารอ้างอิง เป็นการอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศหากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนแรกแล้วตามด้วย และคณะ หรือ and others (เอกสารอ้างอิงภาษาไทยให้แปลเป็นภาษาอังกฤษ ควบคู่กัน)

4.2 บทความวิชาการ

บทความวิชาการเป็นการนำเสนอความรู้ ความคิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้ในเรื่องนั้น ๆ โดยมีหลักฐานทางวิชาการอ้างอิง มีการวิเคราะห์ วิจัย ให้นำผู้อ่านเห็นประเด็นสำคัญอันเป็นสาระประโยชน์ที่ผู้เขียนต้องการนำเสนอแก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ประสบการณ์ส่วนตัว หรือประสบการณ์และผลงานของผู้อื่นมาใช้ มีการเรียบเรียงเนื้อหาสาระอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเกิดความกระจ่างในความรู้ความคิดที่นำเสนอ อ้างอิงทางวิชาการและใช้แหล่งอ้างอิงทางวิชาการอย่างถูกต้อง เหมาะสมตามหลักวิชาการ และจรรยาบรรณของนักวิชาการ มีการอภิปรายให้แนวคิด แนวทางในการนำความรู้ ความคิดที่นำเสนอไปใช้ให้เป็นประโยชน์ หรือมีประเด็นใหม่ ๆ ที่กระตุ้นให้ผู้อ่านเกิดความต้องการสืบเสาะหาความรู้หรือพัฒนาความคิดในประเด็นนั้น ๆ ต่อไป บทความวิชาการมีการเรียงลำดับเนื้อหาที่สำคัญดังนี้

4.2.1 ชื่อเรื่อง ควรสั้นและกะทัดรัด ความยาวไม่ควรเกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

4.2.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.2.3 บทคัดย่อ ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่อง อ่านแล้วเข้าใจง่าย ความยาวไม่ควรเกิน 250 คำ หรือ 15 บรรทัด โดยให้นำบทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อน บทคัดย่อภาษาอังกฤษ (Abstract) โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดและสมมติฐาน(ถ้ามี) กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษา

4.2.4 คำสำคัญ เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จำนวน 3 คำ โดยให้คำสำคัญภาษาอังกฤษตรงกับคำสำคัญภาษาไทย แต่ละคำคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค (comma)

4.2.5 บทนำ เขียนจุดใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งสามารถใช้วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น อาจใช้ภาษาที่กระตุ้น ใจให้ผู้อ่านหรือยกปัญหาที่กำลังเป็นข้อถกเถียงนั้นขึ้นมาอภิปราย หรือตั้งประเด็นคำถามหรือปัญหาที่ท้าทายความคิดของผู้อ่านหรืออาจจะกล่าวถึงประโยชน์ที่ผู้อ่านจะได้รับจากการอ่าน เป็นต้น

4.2.6 เนื้อหา การจัดลำดับเนื้อหาสาระ ผู้เขียนควรมีการวางแผนจัดโครงสร้างของเนื้อหาสาระที่จะนำเสนอ และจัดลำดับเนื้อหาสาระให้เหมาะสมตามธรรมชาติของเนื้อหาสาระนั้น การนำเสนอเนื้อหาสาระควรมีความต่อเนื่องกัน เพื่อช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสาระนั้นได้โดยง่าย

4.2.7 สรุปผล ควรมีการสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ของบทความนั้น ๆ ซึ่งอาจทำในลักษณะที่เป็นการย่อ คือ การเลือกเก็บประเด็นสำคัญๆ ของบทความนั้น ๆ มาเขียนรวมกันไว้อย่างสั้น ๆ ท้ายบท

4.2.8 เอกสารอ้างอิง บทความทางวิชาการ เป็นงานที่เขียนขึ้นบนพื้นฐานของวิชาการที่ได้มีการศึกษาค้นคว้า วิจัยกันมาแล้ว และการวิเคราะห์ วิจัยอาจมีการเชื่อมโยงกับผลงานของผู้อื่นจึงจำเป็นต้องมีการอ้างอิง เมื่อนำข้อความหรือผลงานของผู้อื่นมาใช้ โดยการระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานของใคร ทำเมื่อไร และนำมาจากไหน เป็นการให้เกียรติเจ้าของงาน การอ้างอิงเอกสารในเนื้อหาให้ใช้ระบบ APA (American Psychological Association) ให้เริ่มต้นด้วยเอกสารอ้างอิงภาษาไทยก่อน แล้วตามด้วยเอกสารภาษาต่างประเทศหากผู้เขียนมีมากกว่า 3 คน ให้ใส่ชื่อคนแรก แล้วตามด้วย และคณะ หรือ and others

4.3 บทวิจารณ์หนังสือ

บทวิจารณ์หนังสือ เป็นการพิจารณาหนังสือเรื่องนั้นๆ โดยละเอียดเพื่อประเมินคุณค่า ออกมาเป็นข้อเขียน เป็นบทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่าและคุณภาพการของหนังสือ บทความ โดยบทวิจารณ์หนังสือจะต้องบอก รายละเอียดของหนังสือ ได้แก่ ชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง ปีที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ครั้งที่พิมพ์ จำนวนหน้าและเลข ISBN ให้ชัดเจนด้วย โดยใช้หลักวิชาการและดุลพินิจอันเหมาะสม บทวิจารณ์หนังสือ ประกอบด้วย

4.3.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อเรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อ ความหมายได้ชัดเจน เช่น ตั้งชื่อตามชื่อหนังสือที่ต้องการวิจารณ์ ตั้งชื่อตามจุดมุ่งหมายของเรื่อง ตั้งชื่อ ด้วยการให้ประเด็นชวนคิด ชวนสงสัย

4.3.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ E-mail ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.3.2 บทนำ เป็นการเขียนนำเกี่ยวกับเรื่องที่จะวิจารณ์ เช่น ถ้าเป็นการวิจารณ์วรรณคดีต้อง บอก ชื่อวรรณคดีผู้แต่ง ประเภท ความเป็นมาของเรื่อง และอาจเขียนอธิบายและจุดที่ทำให้ผู้วิจารณ์ สนใจวรรณคดีเรื่องนี้

4.3.3 เนื้อเรื่อง เป็นส่วนแสดงความคิดเห็นและรายละเอียดในการวิจารณ์ โดยนำเสนอจุดเด่น และจุดบกพร่องของเรื่องอย่างมีหลักเกณฑ์และมีเหตุผล หากต้องการเล่าเรื่องย่อของวรรณคดี หรือ วรรณกรรม ที่นำมาวิจารณ์ควรเขียนเล่าเรื่องอย่างสั้น ๆ เพราะการวิจารณ์ไม่ใช่การสรุปเรื่อง แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้น ผู้เขียนต้องการสื่อความหมายอะไร มายังผู้อ่านหนังสือและสื่อให้ชัดเจนหรือไม่อย่างไร ถ้าประเด็นในการวิจารณ์มีหลายประเด็น ควรนำเสนอ ตามลำดับ เพื่อให้ผู้อ่านบทวิจารณ์เข้าใจง่ายไม่สับสน ในกรณีที่วรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้นมีจุดเด่น และจุดด้อย ควรเขียนถึงจุดเด่นก่อนแล้วจึงกล่าวถึงจุดด้อย เพื่อให้เกียรติผู้เขียน และแสดงให้เห็นว่าการวิจารณ์ คือ การสร้างสรรค์ไม่ใช่การทำลาย

4.3.4 บทสรุป เป็นย่อหน้าสุดท้ายของบทวิจารณ์ เป็นการเขียนสรุปความคิดทั้งหมดที่วิจารณ์ และให้แง่คิดหรือข้อสังเกตที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน นอกจากนี้บทสรุปยังช่วยให้ผู้อ่านได้ทบทวนประเด็น สำคัญของเรื่องและความคิดสำคัญของผู้วิจารณ์ แม้ว่าผู้อ่านอาจจะไม่ได้อ่านบทวิจารณ์ทั้งบท แต่ได้อ่าน บทสรุปก็สามารถทราบเรื่องของวรรณคดีหรือวรรณกรรมที่นำมาวิจารณ์ รวมทั้งความคิดเห็นของผู้วิจารณ์ ที่มีต่อวรรณคดีหรือวรรณกรรมเรื่องนั้นได้

4.4 บทความปริทัศน์

เป็นงานทางวิชาการที่ประเมินสถานะล่าสุดทางวิชาการเฉพาะทางที่มีการศึกษาค้นคว้า มีการวิเคราะห์องค์ความรู้ทั้งทางกว้างและทางลึกอย่างทันสมัย โดยให้ข้อมูลวิพากษ์ที่ให้เห็นแนวโน้มที่ควรศึกษาและพัฒนาต่อไป ผู้เขียนควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่ที่น่าสนใจ ข้อมูลที่นำเสนอจะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้ที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ผู้อ่านในสาขาอื่น ๆ หรือนิสิตนักศึกษาในระดับสูงสามารถเข้าใจได้ บทความปริทัศน์เป็นการนำเสนอภาพรวมของเรื่องที่นำเสนอโดยในหน้าแรกของบทความปริทัศน์จะประกอบด้วย

4.4.1 ชื่อเรื่อง ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน ควรตั้งชื่อเรื่องที่เรียกร้องความสนใจของผู้อ่าน และสื่อ ความหมายได้ชัดเจน

4.4.2 ชื่อผู้เขียนและที่อยู่ ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบัน (ภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย) ที่อยู่ หรือ Email ของผู้เขียน เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

4.4.2 คำสำคัญ ระบุความสำคัญของเรื่อง (keywords) จำนวนไม่เกิน 5 คำ

4.4.3 ส่วนของเนื้อหาบทความ ต้องมีบทนำ (introduction) เพื่อกล่าวถึงความน่าสนใจ ของเรื่อง ที่นำเสนอ ก่อนเข้าสู่เนื้อหาในแต่ละประเด็น

4.4.4 บทสรุป (conclusion) เพื่อเป็นการสรุปเรื่องโดยย่อให้เข้าใจว่า เรื่องที่ได้นำเสนอมีความน่าสนใจ และความเป็นมาอย่างไร พร้อมขมวดปมเรื่องที่นำเสนอ พร้อมข้อเสนอแนะจากผู้นิพนธ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว สำหรับให้ผู้อ่าน ได้พิจารณาประเด็นที่น่าสนใจต่อไป ผู้นิพนธ์ควรตรวจสอบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่นำเสนออย่างละเอียด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่ใหม่ที่สุด บทความปริทัศน์ต้องนำเสนอพัฒนาการของเรื่องที่นำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอ จะต้องไม่จำเพาะเจาะจงเฉพาะผู้อ่านที่อยู่ในสาขาของบทความเท่านั้น แต่ต้องนำเสนอข้อมูลที่ซึ่งผู้อ่าน ในสาขาอื่น หรือนิสิตนักศึกษา ในระดับสูงสามารถเข้าใจได้

5. การส่งบทความ

กำหนดการรับบทความ สามารถส่งบทความถึงกองบรรณาธิการ ได้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ผ่านระบบลงทะเบียนออนไลน์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru>

6. ติดต่อสอบถามข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 7
113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

เบอร์โทรศัพท์ 0 4355 6231, 0 4355 6001-8 ต่อ 1027 โทรสาร 0 4355 6231, 0 4355 6009

เว็บไซต์ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru> Email : reru.journal101@gmail.com

ชื่อเรื่องภาษาไทย

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ

ชื่อ สกุลผู้เขียน (ภาษาไทย)¹, ชื่อ สกุลที่ปรึกษา/ผู้ร่วมวิจัย² และ ชื่อ สกุลที่ปรึกษา/ผู้ร่วมวิจัย³
ชื่อ สกุล ผู้เขียน (ภาษาอังกฤษ)¹, ชื่อ สกุล ที่ปรึกษา/ผู้วิจัยร่วมคนที่ 1 ² and ชื่อ สกุล ที่ปรึกษา/ผู้วิจัยร่วมคนที่ 2 ³

บทคัดย่อ

ใส่เนื้อหา.....กำหนดให้จำนวนคำ ไม่เกิน 250 คำ....

คำสำคัญ : คำที่1, คำที่ 2, คำที่ 3

Abstract

ใส่เนื้อหา.....

Keywords : คำที่1, คำที่ 2, คำที่ 3

บทนำ

ใส่เนื้อหา.....

วัตถุประสงค์

1. ใส่เนื้อหา.....

2. ใส่เนื้อหา.....

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

ใส่เนื้อหา.....

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแสดงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี... ของ (ปี: เลขหน้า) และแนวคิดของ ... (ปี: เลขหน้า)
มาประยุกต์ใช้เป็น ชื่อต้นตัวแปรต้น..... ก็ด้าน ได้แก่ 1) ด้าน..... 2) ด้าน..... และชื่อต้นตัวแปรต้น..... ก็ด้าน ได้แก่
1) ด้าน..... 2) ด้าน..... โดยแสดงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ดังภาพประกอบ ...

วิธีดำเนินการวิจัย

ใส่เนื้อหา.....

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ใส่เนื้อหา.....

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ใส่เนื้อหา.....

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เริ่มเนื้อหา.....

2.1 ใส่เนื้อหา.....

2.2 ใส่เนื้อหา.....

¹ ข้อมูลสังกัด ผู้นิพนธ์ (หากเป็นนักศึกษา ข้อมูลประกอบด้วย นักศึกษาหลักสูตร สาขาวิชา สถาบัน และ อีเมล (ข้อมูลภาษาไทย)

² ข้อมูลสังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 1 (ข้อมูลประกอบด้วย ตำแหน่งทางวิชาการ และสังกัด) (ข้อมูลภาษาไทย)

³ ข้อมูลสังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2 (ข้อมูลประกอบด้วย ตำแหน่งทางวิชาการ และสังกัด) (ข้อมูลภาษาไทย)

¹ ข้อมูลสังกัด ผู้นิพนธ์ (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

² ข้อมูลสังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 1 (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

³ ข้อมูลสังกัด ที่ปรึกษา หรือ ผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2 (ข้อมูลภาษาอังกฤษ)

2.3 ใส่เนื้อหา.....

2.4 ใส่เนื้อหา.....

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เริ่มเนื้อหา.....

3.1 ใส่เนื้อหา.....

3.2 ใส่เนื้อหา.....

3.3 ใส่เนื้อหา.....

3.4 ใส่เนื้อหา.....

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เริ่มเนื้อหา.....

4.1 ใส่เนื้อหา.....

4.2 ใส่เนื้อหา.....

4.3 ใส่เนื้อหา.....

4.4 ใส่เนื้อหา.....

สรุปผล

ใส่เนื้อหา.....

1. ใส่เนื้อหา.....

1.1 ใส่เนื้อหา.....

1.2 ใส่เนื้อหา.....

2. ใส่เนื้อหา.....

2.1 ใส่เนื้อหา.....

2.2 ใส่เนื้อหา.....

อภิปรายผล

ใส่เนื้อหา.....

1. ใส่เนื้อหา.....

1.1 ใส่เนื้อหา.....

1.2 ใส่เนื้อหา.....

2. ใส่เนื้อหา.....

2.1 ใส่เนื้อหา.....

2.2 ใส่เนื้อหา.....

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ใส่เนื้อหา.....

1.2 ใส่เนื้อหา.....

1.3 ใส่เนื้อหา.....

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1.1 ใส่เนื้อหา.....

1.2 ใส่เนื้อหา.....

1.3 ใส่เนื้อหา.....

เอกสารอ้างอิง (ไม่ต้องระบุประเภท ให้เรียงลำดับตามพยัญชนะ)

หนังสือ

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อหนังสือ (พิมพ์ครั้งที่ ครั้งที่พิมพ์ ให้ระบุ กรณีพิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)*. จังหวัด: สำนักพิมพ์.

วารสาร

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร*, ปีที่พิมพ์(ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏบทความ.

วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์*. วิทยานิพนธ์ ชื่อปริญญา ชื่อเต็ม สาขาวิชา. จังหวัดที่ตั้งสถาบัน: ชื่อสถาบันการศึกษา.

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์*. ดุษฎีนิพนธ์ ชื่อปริญญา ชื่อเต็ม สาขาวิชา. จังหวัดที่ตั้งสถาบัน: ชื่อสถาบันการศึกษา.

สื่อออนไลน์

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อเรื่อง*. สืบค้นเมื่อ วัน เดือน ปี, จาก URL ที่ใช้สืบค้น

รายงานการประชุม

ชื่อ สกุล. (พ.ศ.). *ชื่อหัวข้อ หรือเรื่องการประชุม*. ชื่อการประชุม สมัย ครั้งที่ ครั้งที่. วัน เดือน ปี. สถานที่จัด: สำนักพิมพ์. เลขหน้า.

สัมภาษณ์

ชื่อ สกุล. (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์). สัมภาษณ์. ตำแหน่ง.

ตัวอย่างตาราง

ตาราง ลำดับของตาราง ชื่อตาราง หากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อตารางตรงกับบรรทัดแรก

ระบบ	ชื่อ สกุล	ระดับความคิดเห็น	หมายเหตุ
1. การบริหารงาน	สิงหา อยู่สุข	มากที่สุด	
2. การรับรู้	มินา สุขเจริญ	น้อยที่สุด	

ตัวอย่างภาพประกอบ

ตัวแปรต้น

ข้อมูลทั่วไป
1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้

ตัวแปรตาม

แรงจูงใจ ในการทำประกันภัยรถยนต์
1. แรงจูงใจด้านอารมณ์
2. แรงจูงใจด้านเหตุผล

ภาพประกอบ ลำดับของภาพประกอบ ชื่อภาพประกอบ หากมากกว่า 1 บรรทัด ให้ชื่อภาพประกอบตรงกับบรรทัดแรก

RERU

Journal of Roi Et Rajabhat University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

อาคารเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้น 7

เลขที่ 113 หมู่ 12 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45120

โทรศัพท์ 043 556 231 หรือ 043 556 001-8 ต่อ 1027 โทรสาร 043 556 231 หรือ 043 556 009

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/reru> E-mail : reru.journal101@gmail.com